

รายงานการวิจัยเรื่อง
รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอภิชัย ศรีโต
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เสนอแนะการจัดทำ
ผลงานทางวิชาการจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้แก่ นายสุรเชษฐ์ พละเอ็น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ดร.กฤต สุวรรณพรหม ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
รศ.ดร.กฤษณก ดวงชาทม ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
และ นายสุนทร ทองคำ ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนยางอุ้มวิทยาการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขอขอบพระคุณครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงจะเกิดจากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเชิงรุกของ
ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศมอบเป็นกตัญญูตาแต่ บิดา มารดาและครู
อาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

อภิชัย ศรีโท

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้วิจัย	นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู แหล่งข้อมูล 1) ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 3 คน ที่เคยได้รับรางวัลด้านการสอน ได้แก่ รางวัลคุรุสภา รางวัลคุรุสดุดี รางวัลครูผู้สอนดีเด่น รางวัลครูในดวงใจ เป็นต้น หรือรางวัลการสอนระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับเครือข่าย และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากร

คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน และ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากร คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน และ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่
 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

1.2 แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วยหลายแนวทางที่ต้องใช้ร่วมกัน คือ การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีดังนี้ 1) ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงานจากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู 2) ครูยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติ และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย และ 3) ครูต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น

2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรมพบว่า คะแนนทดสอบก่อนการอบรม คะแนนรวม 384 ร้อยละ 64.00 ค่าเฉลี่ย 12.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 มีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 20 หลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test) มีคะแนนทดสอบหลังการอบรมสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การได้รับการยอมรับทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื่องด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ครูต้องเข้าใจจุดประสงค์ เป้าหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน สามารถปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนได้

4.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

Topic Teacher Developing Model through Lesson Study Using Professional Learning Community for Enhancing Active Learning of Teachers in Basic Education

Researcher Apichai Sritho
Senior Professional Level Director of Huaimekratnukul School

Academic Year 2020

Abstract

This research aimed to 1) study the elements of teachers' learning management and guidance to enhance active learning 2) build and check the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education 3) study the results of teachers' lesson study by using professional learning community for enhancing active learning of teachers in basic education and 4) evaluate teacher developing model through lesson study using professional learning community for enhancing active learning of teachers in basic education. The research methodologies contained 4 steps which are as follows: 1) studying the elements of teachers' learning management and guidance to enhance active learning contained three experts (who got the teaching awards from TPDI or any awards from Educational Service Area) and two experts who are in the higher education and have been involved with the active learning; 2) building and checking the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education contained nine experts; 3) study the results of teachers' lesson study by using professional learning community for enhancing active learning of teachers in basic education contained 30 teachers out of 76 teachers from 16 schools in Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 which were 8 teachers from Huaimekratnukul School, 4 teachers from Norkhampachanukror School, 5 teachers from Bankudthalue School, and 13 teachers from Bansaitongwitthayakhom School and 4) evaluating teacher developing model through lesson study using professional

learning community for enhancing active learning of teachers in basic education contained 30 teachers out of 76 teachers in Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 which were 8 teachers from Huaimekratnukul School, 4 teachers from Norkhampachanukror School, 5 teachers from Bankudthalue School, and 13 teachers from Bansaitongwitthayakhom School who volunteered joining the project workshop. The research tools used in this study were the interview, questionnaire, frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results were found as follows :

1. There were 2 elements focused on this study. First, the elements of teachers' active learning contained 1) design and plan the lesson plan 2) do the activities 3) use technology 4) evaluate learning process and 5) manage learning process by thinking and doing. Second, guidance to enhance teachers' active learning from the experts contained in-depth interview. Therefore, the results from the interview suggested the guidelines to develop teachers which were building agreements, acknowledging to develop lessons, developing lessons. To do this, there were 5 steps to go on. The first step was set the goal to develop lessons. Next, it was a step to plan the lessons. Later, it was a step to teach and observe the class. The fourth step was to reflect and debate the lessons. Finally, it was a step to exchange and expand knowledge. To focus on the PLC, there were 6 important elements as shared vision, shared leadership, collaborative learning and integrated knowledge, shared learning and cooperation, shared responsibility, and support terms. The second element was the guidelines to enhance teachers' active learning by using PLC. The results revealed that 1) teachers should change the work culture from teaching a lone to shared teaching, 2) teachers should be ready to listen to others and adjust themselves for new upcoming trends, and 3) teachers should see the value of students, colleagues, and themselves.

2. Likewise, there were two elements to focus on building and checking the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education. First, building and checking the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education included

model's principles, content, processes, and evaluation. Second, the results of asking about checking the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education from the experts revealed that the accuracy and feasibility were in high level while the accuracy and feasibility of asking about checking handbook of the quality of model using lesson study and teachers' professional learning community to enhance active learning of teachers in basic education were in high level as well.

3. The results of studying the results of teachers' lesson study by using professional learning community for enhancing active learning of teachers in basic education revealed that the score before joining the project workshop was 384 (64.00 of percentage, 12.80 of mean, and 1.03 of standard deviation). Before training, 20% of participants demonstrated excellent understanding. After training, 100% of participants demonstrated excellent understanding. The pre-test and post-test score after joining the project workshop were higher than the score before joining the project workshop (.05).

The results from asking about joining the project workshop revealed that the score before joining the project workshop was in high level while it was in the highest level after joining the project workshop. Second, the results of PLC from asking the teachers who joined the project workshop showed that the score was in highest level. Finally, likewise, the results of active learning from asking the teachers who joined the project workshop showed that the score was in highest level.

4. Results from interviews with teachers participating in the project workshop of teachers' lesson study by using professional learning community for enhancing active learning of teachers in basic education revealed that teachers require continuous professional development to gain recognition from others. This recognition boosts teachers' morale and motivation. Developing teachers' instructional practices must be coupled with developing students' learning. This is because the lesson study development process using professional learning communities varies across contexts. Teachers must understand the purpose and goals of lesson study development and be able to effectively utilize the professional learning community process to promote active learning and maximize benefits for students.

The survey results regarding the evaluation of teacher development using lesson study by using professional learning communities for enhancing active learning of teachers in basic education, showed that overall propriety was rated as "high" and overall profitability was also rated as "high", and the survey results concerning the evaluation of the handbook for teacher development using lesson study by using professional learning communities for enhancing active learning of teachers in basic education, indicated that overall propriety and profitability were both rated as high.

สารบัญ

บทที่		หน้า
	กิตติกรรมประกาศ	ก
	บทคัดย่อ	ข
	Abstract	ช
	สารบัญ	ฎ
	สารบัญตาราง	ฉ
	สารบัญแผนภาพ	ต
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	คำถามการวิจัย	7
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ความสำคัญของการวิจัย	8
	ขอบเขตการวิจัย	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ	14
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	21
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ	22
	ความหมายของรูปแบบ	22
	ประเภทของรูปแบบ	24
	องค์ประกอบของรูปแบบ	26
	การสร้างรูปแบบ	31
	การพัฒนารูปแบบ	33
	การตรวจสอบรูปแบบ	37
	มาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards)	39
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู	43
	ความหมายการพัฒนาครู	43
	ความสำคัญของการพัฒนาครู	45
	สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รูปแบบการพัฒนาครู	50
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	55
ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	55
ความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	58
กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	60
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	68
ความหมายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	69
หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	71
องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	75
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	107
ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	107
องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	110
ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	117
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	123
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	126
กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	129
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	135
งานวิจัยในประเทศ	135
งานวิจัยต่างประเทศ	158
กรอบแนวคิดการวิจัย	164
3 วิธีดำเนินการวิจัย	166
ขั้นตอนดำเนินการ	167
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	177
ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	181

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
<p style="margin-left: 40px;">ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	191
<p style="margin-left: 40px;">ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	204
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	211
<p style="margin-left: 40px;">ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>	212
<p style="margin-left: 40px;">ตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	219
<p style="margin-left: 40px;">ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	228
<p style="margin-left: 40px;">ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	252
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	258
สรุปผลการวิจัย	258
อภิปรายผล	261
ข้อเสนอแนะ	272
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	272
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	273
บรรณานุกรม	275

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	293
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	294
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	337
ค ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	362
ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ	384
จ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	386
ฉ รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	395
ช คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	410
ซ หนังสือเชิญเป็นวิทยากร	441
ฅ รูปภาพโครงการอบรม “การพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”	443
ญ หนังสือขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	446
ประวัติย่อของผู้วิจัย	473

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปการสังเคราะห์กระบวนการสร้างรูปแบบจากนักวิชาการ 8 ท่าน	29
2	สรุปการสังเคราะห์กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจาก นักวิชาการ 7 ท่าน	66
3	สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจาก นักวิชาการ 19 ท่าน	94
4	สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากนักวิชาการ 7 ท่าน	113
5	การเปรียบเทียบลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้	121
6	แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	168
7	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดย ผู้เชี่ยวชาญ	221
8	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนา ครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ผู้เชี่ยวชาญ	222
9	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบ การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ	227
10	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจาก ครูผู้สอนสมัครใจเข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม	229
11	ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรม	230
12	ร้อยละของผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม	230

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test)	231
14	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”	231
15	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”	238
16	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”	246
17	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	256
18	ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	257
19	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน	363
20	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	364
21	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	365

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	367
23	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน..	368
24	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	371
25	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก.....	374
26	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)	377
27	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)	378
28	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	379
29	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	380

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์.....	31
2	การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล.....	32
3	กรอบแนวคิดการวิจัย	165
4	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู.....	215
5	แสดงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	220
6	แสดงผลการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	226

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังระบุในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกันและระหว่างโรงเรียนหรือองค์กรอื่นๆ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 - 2559) กรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) และนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติ อารยประเทศ และวิชาชีพนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในมิติการศึกษาไทยและต่างประเทศ การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ ทั้งนี้การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีจึงต้องการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะช่วย สร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกัน มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้นโดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557 : 394)

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีการ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Community” เกิดขึ้นในสถานศึกษานั้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของสถานศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของสถานศึกษา และเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพและมีคุณธรรม อันจะส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวทางการเรียนรู้ของครูที่กำลังให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (Professional Learning

Community) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อครูสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามศักยภาพ โดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอน (Teacher) เป็นครูฝึก (Coach) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ทั้งนี้นอกจากครูแล้ว ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งกำหนดบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษาควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Detribalization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่มเพื่อนำเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared Values and Norms) (วิจารณ์ พานิช, 2556 : 15)

การจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาหรือคนไทยยุคใหม่นั้น จะต้องมีการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแล้วสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 140) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Professional Learning Community ของ สโตลล์ (Stoll, 2010 : 8) ที่กล่าวว่า มีการให้การยอมรับและพูดถึงในวงกว้างเกี่ยวกับ Professional Learning Community : PLC ในหลายประเทศว่าทำให้เกิดการรวมตัว การช่วยเหลือ การร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสะท้อนกระบวนการดำเนินงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ฮอร์ด (Hord, 2009 : 40 - 42) กล่าวว่า เป้าหมายหลักของสถานศึกษาคือการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยคุณภาพการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบมีอาชีพ บริบทที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบมีอาชีพ คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนและการเรียนรู้จากเพื่อนๆ ประกอบกับ ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มาร์ต พัฒนา (2557 : 284) ได้พัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาทำให้สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ

จากที่กล่าวมาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) นับว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูเพื่อร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ร่วมกัน และสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังที่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558 : 404) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพคือ การรวมกลุ่มของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในลักษณะของชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ DuFour (2007 : 4 - 8) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของผู้เรียน โดยมีความเชื่อว่าหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555 : 11) ที่ได้กล่าวถึงครูในศตวรรษที่ 21 ว่าต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (Teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือ “ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้” (Learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะทำให้ครูเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้อย่างได้ผลคือการประเมินและปรับปรุงการสอนของครูด้วยการให้เพื่อนครูไปสังเกตการสอนหรือถ่ายวิดีโอทัศนการสอนไว้ แล้วนำมาอภิปรายกันเพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนของวิธีการสอนของครูแต่ละคนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันแล้วจัดประชุมกันให้ครูได้ร่วมพิจารณากับทีมงาน ว่าควรปรับปรุงวิธีการสอนให้น่าสนใจให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้นได้อย่างไร โดยอาจจะใช้ศึกษานิเทศก์หรือครูที่เก่งไปช่วยแนะนำแต่วิธีการดังกล่าวนั้น ครูต้องเรียนรู้ที่จะใจกว้างที่จะรับฟัง ตั้งใจปรับปรุงตนเพื่อผู้เรียนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 : 142) ดังนั้นความเป็นนวัตกรรมของแนวคิดดังกล่าวอยู่ตรงที่ต้องเป็นงานที่ครูทำอยู่ประจำ ทำให้ครูเกิดการพัฒนาและเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียนได้ไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนของตนเอง โดยแนวคิดนี้ครูญี่ปุ่นได้ค้นพบและได้พัฒนาจนเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นวิถีชีวิตและทำให้ตนเองพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กับผู้เรียน นวัตกรรมดังกล่าวคือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” ซึ่งในญี่ปุ่นใช้คำว่า “Jugyo Kenkyu” หรือ “Lesson Study” (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14) เป็นนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบหลักในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ได้รับการพัฒนาและใช้ในประเทศญี่ปุ่นมาประมาณ 130 กว่าปีมาแล้ว ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนอีกวิธีหนึ่งเพราะมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และสำหรับประเทศไทยมีคำที่ใช้เรียกแนวคิดนี้หลายคำด้วยกันไม่ว่าจะเป็น “การศึกษาชั้นเรียน” “การวิจัยบทเรียน” “การศึกษาผ่านบทเรียน” หรือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” ล้วนก็มีความหมายถึง การพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประเทศไทยนำ Lesson Study มาใช้ครั้งแรกในปี 2547 โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ทำให้ครูค้นพบว่า การร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูด้วยกันได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน จึงเป็นการผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกที่จะพัฒนาวิชาชีพภายใต้กระบวนการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนของครู ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการสอน สื่อการสอนที่นำมาใช้จะเกิดผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14)

จากการศึกษาผลการใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พบว่ากระบวนการนี้สามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ศาสตร์การสอน เนื้อหาสาระวิชา หรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวางแผนการสอนของครู ช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง นอกเหนือจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอีกเป็นจำนวนมากก็ได้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูด้วย ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลดีเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ชาโรณี ตรีวิธัญญ์, 2560 : 1) สอดคล้องกับ วศินี รุ่งเรือง (2562 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับทั้งตัวครูและนักเรียน โดยตัวครูมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและบทบาทของตัวเอง จนสามารถเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ครูสามารถรวบรวมกระบวนการคิดของผู้เรียน ติดตามกระบวนการคิดของผู้เรียน พยายามเข้าถึงและเข้าใจผู้เรียน เริ่มมองเห็นคุณค่าของผู้เรียนและชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น มีความสุขและมั่นใจในวิธีการและแนวทางที่จะทำต่อไป และผลการเปลี่ยนแปลงของครูในลักษณะดังกล่าวยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ จากการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 83.67) มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ทำให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกันกับเพื่อนครู มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ทำกิจกรรมสนุกสนาน การเรียนการสอนราบรื่นจากเมื่อก่อนผู้เรียนไม่ค่อยสนใจในการเรียน แต่เมื่อเริ่มกิจกรรมผู้เรียนมีการตอบรับที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการการปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 : 39) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 1) มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยมีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1) การพัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมเข้าสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตามช่วงวัย 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน 4) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน 5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ และ 6) การปลูกฝังทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2560 : 41) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) นี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด โดยปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ โดยการสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีปัจจัยเกี่ยวข้องซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวประกอบด้วยผู้สอนและสภาพแวดล้อม โดยด้านผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวค่อนข้างมาก เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ ส่วนผู้เรียนต้องร่วมคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง (สิริพร ปาณาวงษ์, 2556 : 2) วิธีการที่หลากหลายของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจดจำผลการเรียนรู้ได้คงทนและนานกว่าการฟัง ซึ่งเป็นการเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) เพราะการเรียนรู้เชิงรุกคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน และสิ่งแวดล้อมผ่านการปฏิบัติจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ถือเป็นจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (Bonwell ; & Eison, 1991 : 1 - 2, 60 - 61) การเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นเสมือนตัวขับเคลื่อนที่เพิ่มคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน (Haack. 2008 : 395 - 410) การเรียนรู้เชิงรุกมีหลากหลายวิธีการสอน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิดมากกว่าวิธีการ

สอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (Active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (Passive learning) (Sweeller, 2006 : 112) ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้ง เกิดความคงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดีเกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอน และสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนเชิงรุกสามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ซึ่งต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบและมีความสุขทุกการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน (2558 : 16) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือเน้นคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมอะไรให้ผู้เรียนคิด ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนและเตรียมการใช้กิจกรรมต่างๆ โดยจัดให้ผู้เรียนคิดบ่อยๆ ส่วน สิ้นธะวา คามดิษฐ์ (2559 : 60 - 68) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่าสิ่งที่ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด ครูควรแสวงหารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจศึกษาจากคู่มือผลงานวิจัยหรือจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนคนอื่นๆ ที่มีประสบการณ์รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการสอนคิดที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้เข้าถึงได้ง่ายโดยการใช้สื่อออนไลน์ นอกจากนี้ พิณสุดา สิริรังศรี (2559 : 17) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า จากรายงานการวิจัยของบริษัทที่ปรึกษา Me Kinsey เรื่อง What Works in Education ให้กับองค์การเพื่อการค้าและการพัฒนา (OECD) โดยสรุปว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเก่งมีความสามารถสูง เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูทั้งสิ้น ได้แก่ 1) คุณภาพครูสูง 2) ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่เด็กอย่างเท่าเทียมกัน ทุ่มเทชีวิตเพื่อเด็ก ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้ง เกิดความคงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอน และสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการสร้างกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อมๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจัดได้ว่า การเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง เวนา นิตย (2555 : 27) โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงความรู้ นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงผลการทดสอบระดับชาติสูงขึ้นตามไปด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นส่วนช่วยพัฒนาครู จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามกรอบแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศที่เป็นผลผลิตทางการศึกษาและหลักสูตรของชาติที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีอะไรบ้าง และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีอะไรบ้างและควรเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีองค์ประกอบใดบ้าง และผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูนำไปใช้ได้หรือไม่ อย่างไร

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลที่ได้จะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
2. ได้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ
3. ได้แนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 องค์กรประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูตามแนวคิดของ สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) มาลี โชติชัย (2563 : 27) เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) และฟริงค์ (Fink, 1999 : 20) ซึ่งประกอบด้วย 1.1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 1.2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 1.3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 1.4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 1.5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครู ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษา

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 3 คน ที่เคยได้รับรางวัลด้านการสอน ได้แก่ รางวัลครูสภา รางวัลครูสุดดี รางวัลครูผู้สอนดีเด่น รางวัลครูในดวงใจ เป็นต้น หรือรางวัลการสอน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับเครือข่าย

2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์กรประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2563

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำผลการวิเคราะห์ จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2008 : 21) เพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอนหรือสาขาการบริหารการศึกษาจำนวน 2 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
จำนวน 1 คน

3. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
จำนวน 1 คน

4. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 1 คน

5. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการบริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน

6. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษา
เป็นผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2563 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูตามแนวคิดของ สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) มาลี โชติชัย (2563 : 27) เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) และฟริงค์ (Fink, 1999 : 20) ซึ่งประกอบด้วย 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

3.2 ศึกษาวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ตามแนวคิดของ ชารินี ตรีวีร์บุญ (2557 : 5-6) เกรียง ฐิติจำเริญพร (2560 : 30) วศินี รุ่งเรือง (2562 : 67) สติกลเลอร์ & เฮียเบอร์ท (Stigler, & Hiebert, 1999) ลีวิส (Lewis, 2002 : 146) ห้องปฏิบัติการการศึกษาภูมิภาคภาคเหนือตอนกลาง (North Central Regional Education Laboratory : NCREL, 2002 : 117) และเฟมันเดซ & โยชิเดะ (Fernandez, & Yoshida, 2004 : 48) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา

3.3 ศึกษาองค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวคิดของ จูลี่ ศรีษะโคตร (2557 : 23) วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557 : 57) ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558 : 40) อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558 : 34) นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559 : 33 - 34) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2559 : 1) กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 12 - 15) มอร์ริสเซย์ (Morrissey. 2000 : 16) เซ็งเก้ (Senge. 2000 : 183 - 187) สโตล; และคณะ (Stoll; et al. 2006 : 26 - 267) ดูฟูร์ (DuFour. 2007 : 6 - 11) ฮอร์ด (Hord. 2008: 8 - 16) เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al. 2008 : 81) คิลเบน (Kilbane. 2009 : 191) เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters. 2010 : 39) ริชมอนต์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore. 2010 : 555 - 566) เคโนเยอร์ (Kenoyer. 2013 : 113) บูน (Boone. 2014 : 85) และ เพอร์เทิล และ โทเบียร์ (Pirtle & Tobia, 2014 : 2 - 6) ซึ่งประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและ 6) เจือปนใจการสนับสนุน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอ ห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอ ห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2550 : 30) ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

2.2 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา

2.3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2564

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการประเมินนิยามของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2008 : 21) เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2550 : 30)

ให้เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหน่อคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง แบบแผนที่นำมาเป็นแนวทาง หรือวิธีการเพื่อใช้ในการแสดงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การพัฒนาครู หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้และความคิด แสดงว่าเป็นผู้ใฝ่รู้ หรือพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความชำนาญ และเพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์จะสามารถก่อให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นในแต่ละบุคคลได้ ทั้งยังเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการทำงานของแต่ละหน้าที่อีกด้วย

3. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง กระบวนการฝึกปฏิบัติร่วมกันของคุณครู โดยกลุ่มคุณครูจะต้องมีการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพให้สามารถปรับปรุงบทเรียนหรือการปฏิบัติการสอนร่วมกันของครูได้ โดยมี 5 กระบวนการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การวางแผนบทเรียน การสอนและสังเกต

ในชั้นเรียน การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

3.1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง การพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ระบุปัญหาจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน กำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน

3.2 การวางแผนบทเรียน หมายถึง การเลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน

3.3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกต โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน หมายถึง การที่คณะครูและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดมาเข้าร่วมรับรู้ข้อมูล ซึ่งอาจครอบคลุมถึงการระบุประเด็นเรื่องการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ รวมถึงอาจมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาทำงานร่วมกับกลุ่มครูและแสดงความเห็นในครั้งนี้นี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อตัดสินใจและดำเนินการพัฒนาบทเรียนที่ดีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.5 ชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา หมายถึง การที่กลุ่มครูเสนอผลการพัฒนาบทเรียน ซึ่งนอกเหนือจากการเสนอแผนการสอนที่ได้แล้วอาจจะอภิปรายสรุปผลการเขียนรายงานถึงกระบวนการพัฒนาบทเรียน กระบวนการคิดและข้อค้นพบของกลุ่ม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่กลุ่มครูได้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจรวมถึงการเชิญครูจากโรงเรียนอื่นๆ มาเข้าร่วมสังเกตการนำเสนอบทเรียนด้วย

4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู และผู้บริหารบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน ดังรายละเอียดดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพความสำเร็จในอนาคตที่ทุกคนมีมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอนและพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบภายใต้การร่วมมือร่วมพลังของครูทุกคนภายในโรงเรียนและมีความรับผิดชอบร่วมกันในผลการปฏิบัติงาน

4.2 ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ

4.3 การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอนเพื่อค้นหาคำตอบหรือความรู้ใหม่ร่วมกัน และวิธีการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจะเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน และที่สำคัญคือการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันไปพัฒนาผู้เรียน โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.4 การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูจะต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ

4.5 การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง การมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพของครูนั้นต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

4.6 เงื่อนไขการสนับสนุน หมายถึง การจัดระบบหรือองค์ประกอบของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากรและทรัพยากรที่เหมาะสม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร ขนาดห้องเรียน อัตรากำลังครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

5. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดของตนเองให้ปรากฏออกมาได้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ดังรายละเอียดดังนี้

5.1 การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ การจัดทำกำหนดการสอน การกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้การกำหนดรูปแบบของการจัดการเรียนรู้

5.2 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนมีการลงมือปฏิบัติ มีการอภิปรายซักถามมีกิจกรรมที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5.3 การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ วิธีการ เครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงสิ่งของหรือวิธีการเหล่านั้นให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.4 การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และเพื่อน ได้มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล มีการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงและมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

5.5 การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น

6. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบรูปแบบ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากหนังสือ เอกสาร บทความ สื่อ เทคโนโลยี เว็บไซต์ต่างๆ และดำเนินการสัมภาษณ์ครูเชี่ยวชาญ ด้านการสอนและผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนารูปแบบ 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ เป็นการดำเนินการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นที่ 1

มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำรูปแบบไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในกลุ่มทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบในบางส่วน เพื่อให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการนำรูปแบบไปใช้จริงโดยดำเนินการจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 5 กระบวนการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การวางแผนบทเรียน การสอนและสังเกตในชั้นเรียน การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประเมินรูปแบบจากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนกับการนำรูปแบบไปใช้ จากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินรูปแบบมาปรับปรุงให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำเสนอรูปแบบ (ฉบับสมบูรณ์) ใหม่อีกครั้ง

7. รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แบบแผนที่นำมาเป็นแนวทาง หรือวิธีการเพื่อใช้ในการแสดงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกันและความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ รวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยครู

แลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตนจากคู่มือครูและจากตำราหรือแหล่งข้อมูลอื่น

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผนแล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง

ขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไปและเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้

8. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย

8.1 ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง ความสมบูรณ์ ความแม่นยำ สามารถบ่งบอกได้ถึงควมมีประสิทธิภาพและมีความถูกต้อง ก่อนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติต้องเป็นที่ยอมรับ และต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีคุณภาพในการประมาณค่าความถูกต้องก่อนที่จะนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

8.2 ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง โอกาสที่น่าจะเป็นไปได้มาก มีความเป็นไปได้ทางด้านการปฏิบัติ และก่อนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจะต้องเป็นที่ยอมรับและต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีคุณภาพในการประมาณค่าความถูกต้องก่อนที่จะนำรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

9. การประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าให้กับสิ่งต่างๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อจะนำมาพัฒนารูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย

9.1 ความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง ความครอบคลุม ความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม “การพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จึงจะนำรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ได้

9.2 ความเป็นประโยชน์ (Profitability) หมายถึง ความสำเร็จที่ทำให้เกิดเป็นผลดี มีคุณค่าของรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม “การพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จึงจะนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้แล้วเกิดประโยชน์

10. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้านการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่นักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และด้วยความบริสุทธิ์ใจอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2

11. ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ครูผู้สอนเป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษานำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ได้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะได้จากรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556 : 27) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง วิธีการที่บุคคลได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ จินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเขียน ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง เป็นต้น

อุทุมพร จามรมาน (2558 : ออนไลน์) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ดังนั้นรูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ

ทิตนา แคมมณี (2559 : 218) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง ความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบ หาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย รูปแบบเช่นเดียวกับสมมติฐานที่บุคคลอาจสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่างๆ ได้แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี

นัยยา ฉายวงศ์ (2560 : 19) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองความคิดหรือโครงสร้างความคิด ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้มาจากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เพื่ออธิบายขั้นตอนการทำงานให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้

บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 19) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือในระบบต่างๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบ หรือกิจกรรมในระบบ

วิสากุล กองทองนอก (2563 : 80) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้าง และความสัมพันธ์ของปัจจัย หรือตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยได้เรียบเรียงไว้ในลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นระบบ และมีองค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกอบด้วย หลักการแนวคิดโครงสร้าง ระบบการบริหารขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน และการประเมินผล

อุบล หนูฤกษ์ (2563 : 62) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่างๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

วิลเลอร์ (Willer, 1986 : 18) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (Rational) ของระบบรูปนัย (Formal System) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

ไรย์ (Raj, 1996 : 45) กล่าวว่า รูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมายดังนี้ 1) รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ จำนวน หรือภาพ โดยการลดทอนเวลาและเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น 2) รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะโดยสรุปแล้ว รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

กูต (Good, 2005 : 177) กล่าวว่า ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ

หรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมาเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง แบบแผนที่นำมาเป็นแนวทาง หรือวิธีการเพื่อใช้ในการแสดงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ให้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งนักวิชาการด้านต่างๆ ก็ได้จัดแบ่งประเภทต่างกันออกไป สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น

สวิสเรียน (Schwirian, 1980, อ้างถึงใน Bardo & Hardman, 1982 : 70 - 72)

นักนิเวศวิทยาคนสำคัญได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมือง ออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยพื้นที่นั้นเป็นจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่า มีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้นเป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่างๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

จอยส์และเวลล์ (Joyce and Well, 1985 : 74) กล่าวว่า การจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย
3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม
4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

คีฟ (Keeves, 1988 : 561 - 565) กล่าวว่า การจัดแบ่งประเภทของรูปแบบ ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียนซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้า และปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้น นักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ

3. Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยา และศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4. Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

สตีเวนเนอร์ (Steiner, 1988 : 215) กล่าวว่า รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบ หรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน รูปแบบตามความคิดเห็นของ คีฟ (Keeves, 1988 : 178) จำแนกออกได้เป็น 5 รูปแบบคือ

2.1 รูปแบบคล้าย (Analogue Models) คือเป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบกายภาพ มักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมาอุปไมยกับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบแบบจำลองระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง ธนาคารจำลองกับระบบธนาคารที่เป็นจริง แบบจำลองการผลิตกับการผลิตจริง เป็นต้น

2.2 รูปแบบที่อธิบายความหมาย หรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบชนิดนี้จะใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษามากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ

2.3 รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิแบบแผนหรือโครงการ (Schematic Models)

2.4 รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือ เป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

2.5 รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือ เป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมุติฐาน ผลของรูปแบบจากลักษณะการแบ่งประเภทของรูปแบบของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดที่หนึ่งนั้น บอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบที่มีลักษณะส่วนการแบ่งประเภทของรูปแบบในแบบที่สองและสามนั้นเป็นการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ เป็นหลัก

สรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภท เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้นเป็นต้น

องค์ประกอบของรูปแบบ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ไว้ดังนี้

วิหาร พละพร (2558 : 148) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) แนวทาง/เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ทิตินา แคมมณี (2559 : 222) ระบุงค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักของรูปแบบการสอนนั้นๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นัยนา ฉายวงศ์ (2560 : 22) กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการของรูปแบบ และ 5) การวัดผลประเมินผล

อุบล หนูฤกษ์ (2563 : 66) กล่าวว่า การสร้างรูปแบบควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนที่เป็นปัจจัยกระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ สภาพแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ อย่างมีเหตุผลในการสร้างรูปแบบองค์ประกอบอย่างน้อย 6 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของรูปแบบ
2. ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ระบบหรือโครงสร้าง
4. กลไกหรือกระบวนการทำงาน
5. ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ
6. บริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ

วิสากุล กองทองนอก (2563 : 89) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. กระบวนการจัดการ (Management Process)
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. ผลที่ควรจะได้รับ (Output) หรือภาพแห่งความสำเร็จ
5. การติดตามกำกับ
6. การนำรูปแบบไปใช้

บราวน์และโมเบิร์ก (Brown and Moberg, 1980 : 16 - 17) กล่าวว่า รูปแบบเกิดขึ้นจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

ไอแวนเควิช และคณะ (Ivancevich et al, 1989 : 11 - 12) กล่าวว่า รูปแบบต้องประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นการกำหนดว่าจะสร้างและพัฒนา รูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ในงานด้านใด โดยทั่วไปมักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลงานที่ดีขึ้นตามภารกิจขององค์กร

2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ผู้สร้างและพัฒนา รูปแบบต้องกำหนดรูปแบบ สร้างขึ้นจากฐานคิดของทฤษฎีและหลักการใดบ้าง

3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ สำหรับใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์การ การตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงานที่จำเป็นพร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันของกลไกเหล่านั้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบว่าเป็นไปตามระบบงานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่สร้างไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ และตอบสนองการดำเนินงานมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ เป็นการอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการสร้างและพัฒนา รูปแบบเพื่อสื่อความให้มีความเข้าใจตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7. การระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของรูปแบบเอง ดังนั้น การสร้างและพัฒนา รูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบความสำเร็จ และข้อควรระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

8. การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบเครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือเพื่อการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

จอย และชาวเวอร์ (Joyce and Showers, 1992 : 4) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย แนวคิด ปรัชญา หลักการ ทฤษฎี ความเชื่อ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการสอนหรือเทคนิค การสอนต่างๆ การวัดและประเมินผล เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ซึ่งแผนแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางว่าครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างไร ดำเนินการและประเมินผลอย่างไรจึงจะช่วยให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการสร้างรูปแบบเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปการสังเคราะห์กระบวนการสร้างรูปแบบจากนักวิชาการ 8 ท่าน

องค์ประกอบของรูปแบบ	วิฑาร พละพร	ทิศนา แซมมณี	นัยนา ฉายวงศ์	อุบล หนูฤกษ์	วิสากุล กองทองนอก	บราวน์และโมเมเบิร์ก	ไอแวนเควิช และคณะ	จอย และชาวเวอร์	ความถี่
1. หลักการของรูปแบบ	√		√				√	√	4
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	√		√	√	√		√	√	6
3. เนื้อหาของรูปแบบ	√		√					√	3
4. กระบวนการของรูปแบบ	√		√	√	√	√	√		6
5. การวัดและประเมินผล	√		√				√	√	4
6. แนวทาง/เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	√								1
7. ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ		√							1
8. การบรรยายและอธิบายสภาพ		√							1
9. การจัดระบบ		√							1
10. การอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน		√							1
11. ตัวแปรหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				√					1
12. ระบบหรือโครงสร้าง				√	√				2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบ	บริหาร พละพร	ศึกษา ชงมณี	นายน ฉายวงศ์	อุบล หนูฤกษ์	วิสกุต กองทองนอก	บราวน์และโมเบิร์ก	ไอแวนเควิช และคณะ	จอย และชาวเวอร์	ความถี่
13. ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในรูปแบบ				✓		✓			2
14. บริบทหรือสภาพแวดล้อมของรูปแบบ				✓		✓			2
15. การบริหารแบบมีส่วนร่วม					✓				1
16. ผลที่ควรจะได้รับ (Output) หรือภาพแห่งความสำเร็จ					✓				1
17. การติดตามกำกับ					✓				1
18. การนำรูปแบบไปใช้					✓		✓		2
19. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)						✓			1
20. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ							✓		1
21. คำอธิบายประกอบรูปแบบ							✓		1
22. การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ							✓		1

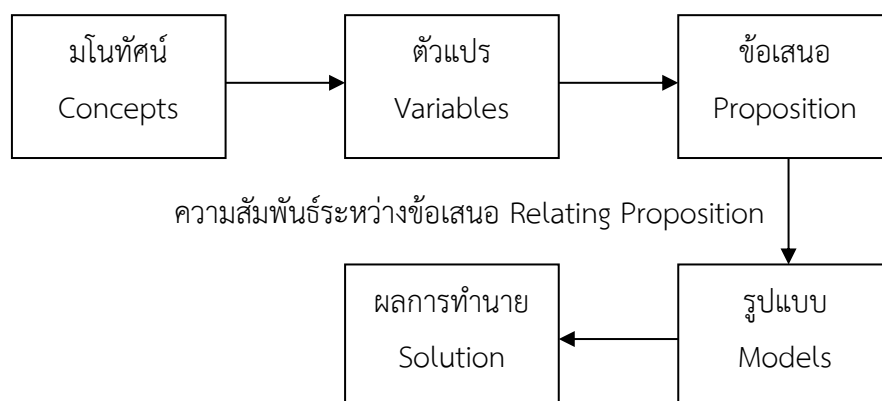
จากตารางที่ 1 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจากนักวิชาการ 8 ท่านที่เหมาะสมนั้นไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ โดยเลือกจากข้อที่มีความถี่รวมตั้งแต่ 3 ขึ้นไปได้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. เนื้อหาของรูปแบบ
4. กระบวนการของรูปแบบ
5. การวัดและประเมินผล

การสร้างรูปแบบ

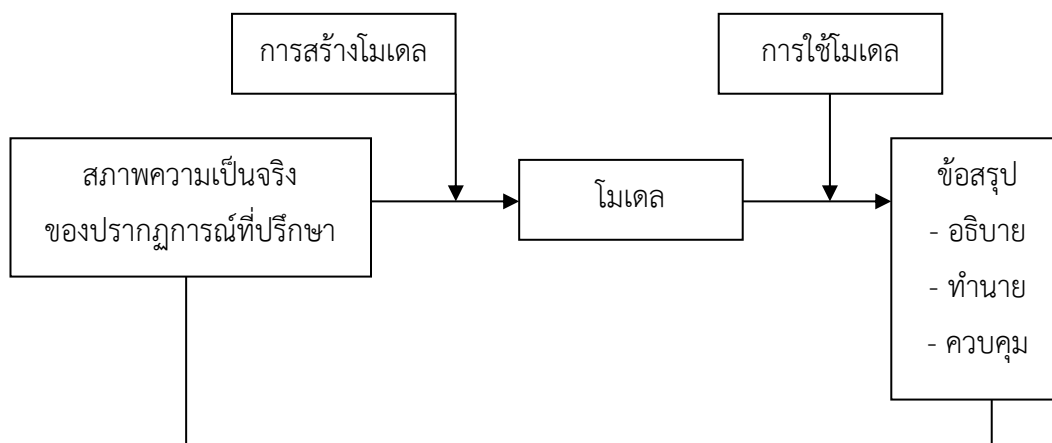
สเตียนเนอร์ และ คีฟ (Steiner, 1969 ; Keeve, 1988 : 172) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้นและสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบกำหนดโครงสร้าง และข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัยมีการทดสอบ และปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง และมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง ดังแผนภาพที่ 1

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์
ที่มา : สเตียนเนอร์ และ คีฟ (Steiner, 1969 ; Keeve, 1988 : 172).

มียากาวะ ทาดาโอะ (2550 : 3) กล่าวว่า การสร้างโมเดลเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราอาจไม่ศึกษาปรากฏการณ์เรื่องนั้นโดยตรงก็ได้ แต่เราศึกษาโดยวิธีการสร้างโมเดลเพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำไปอธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา โมเดลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา และอีกประการหนึ่งสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่ออธิบายทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง คุณสมบัติของโมเดลทั้ง 2 ประการนี้มีลักษณะขัดแย้งกันเองกล่าวคือ ถ้าเราสร้างโมเดลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์มากเท่าใด โมเดลจะสลับซับซ้อนมากขึ้นทำให้การนำโมเดลไปใช้มีความยุ่งยาก ในทางตรงกันข้ามถ้าเราเน้นความสะดวกในการนำเอาโมเดลไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ ก็ต้องเขียนโมเดลให้ง่ายเข้าใจ โมเดลก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งทำให้การนำโมเดลไปใช้อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ได้จำกัดจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญการสร้างโมเดลก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบโมเดลนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างโมเดล

ที่มา : มียากาวะ ทาดาโอะ (2550 : 3)

ดังนั้น โมเดลที่สร้างขึ้นจึงมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มักจะทดสอบโมเดลด้วยวิธีการทางสถิติ การสร้างโมเดลการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทดสอบโมเดลเป็นกิจกรรมที่ต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน เนื่องจากโครงสร้างของโมเดลจะเป็นตัวกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำไปใช้ทดสอบโมเดล ผลของการทดสอบโมเดลย่อมนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธโมเดลนั้น

คีฟ (Keeves, 1988 : 67) กล่าวว่า หลักการอย่างกว้างๆ เพื่อเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มิประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลในเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. นอกจากคุณสมบัติต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมเดลทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วย

สรุปได้ว่า การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ๆ

การพัฒนารูปแบบ

กระบวนการพัฒนารูปแบบที่ดีให้มีคุณภาพการจะนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนี้ อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ได้แก่

ธีระชัย รัตนรังสีฤกษ์ (2562 : 103 - 104) การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีขั้นตอนการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย Research1 (R1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษาความต้องการ วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา Development1 (D1) เป็นการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย Research2 (R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา Development2 (D2) เป็นการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย มีวิธีการดำเนินวิจัยดังนี้

ประคอง รัตมีแก้ว (2562 : 126) การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสาน (Mixed-Methods) ของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยหลัก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สุจิตา การิณี (2562 : 71) การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา การวิจัยศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา สำหรับศึกษาผลจากการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษาการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา ด้านคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันและชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ และด้านแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา

ระยะที่ 4 การนำเสนอรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา

วิสากุล กองทองนอก (2563 : 162) การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร และ 4) จัดทำคู่มือและประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 3 เพื่อตรวจสอบประเมินรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 4 เพื่อจัดทำคู่มือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการใช้รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

อุบล หนูฤกษ์ (2563 : 83) การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานของครูเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐาน โรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 และ 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู เครือข่ายเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานของครูเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานของครูเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้พอสรุปได้ว่า การสร้างรูปแบบ (Model) นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องการทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาสมมุติฐานและหลักการของ

รูปแบบที่จะพัฒนาแล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบ และประเมินผลหาคุณภาพของรูปแบบ โดยสรุปแล้วการพัฒนาแบบมีการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบ และการหาคุณภาพของรูปแบบ

สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การตรวจสอบรูปแบบ

การตรวจสอบรูปแบบมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูล เชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิง คุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 23) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบ หรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์ จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบ จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐาน เชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ

1. การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร
2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถ ประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ (Across Time, Samples, Sites)

ไอส์เนอร์ (Eisner. 1976 : 192 - 193) กล่าวว่า การตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่อง ที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติ พื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตาม รูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหาและความ ต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการ พิจารณาต่างๆ เข้าด้วยกันตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ใน เรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความ ละเอียดลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจ ประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มี การนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขา เฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้น ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความ เชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นจะ เกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม อรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูล ที่ต้องการเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้ การเลือกผู้ ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การตรวจสอบรูปแบบและการประเมินรูปแบบเพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบ นั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจสอบ ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่ เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

มาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards)

มาตรฐานของการประเมินถือเป็นสิ่งที่กำหนดและบ่งชี้ถึงคุณภาพของการประเมินได้เป็นระดับการปฏิบัติที่แสดงถึงความสำเร็จอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป นักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศกล่าวถึงมาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards) ไว้ดังนี้

บุษกร สุขแสน (2556 : 20) กล่าวว่า เกณฑ์มาตรฐานเป็นตัวระบุชี้คุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ซึ่งอาจจะเป็นโปรแกรม โครงการหรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้จัดแบ่งเกณฑ์มาตรฐานออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มของเกณฑ์มาตรฐานด้านประโยชน์ใช้สอย เกณฑ์กลุ่มนี้จะมุ่งเน้นในด้านของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน ซึ่งมีต่อผู้ประสงค์จะใช้ผลจากการประเมินดังกล่าวนั้นเป็นส่วนสำคัญ

2. กลุ่มของเกณฑ์มาตรฐานด้านประสิทธิภาพของขั้นตอนในการประเมินเกณฑ์ กลุ่มนี้จะมุ่งเน้นไปในประเด็นของการวางแผนการประเมินให้เป็นไปได้อย่างจริงจังในการลงมือปฏิบัติ เช่น การมีแนวทางในการดำเนินงานที่ดี สอดคล้องกับสถานการณ์รวมทั้งมีความยืดหยุ่นและประหยัดค่าใช้จ่าย

3. กลุ่มของเกณฑ์มาตรฐานด้านจริยธรรมในการประเมินเกณฑ์กลุ่มนี้ จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องของศีลธรรมและจรรยาบรรณต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล การกระทำต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายรวมทั้งการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูล

4. กลุ่มของเกณฑ์มาตรฐานด้านคุณภาพของผลการประเมินเกณฑ์กลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพตลอดจนเทคนิควิธีการที่ถูกต้องในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ผลจากข้อมูลที่ได้รับ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2558 : 77) กล่าวว่า มาตรฐานการประเมินทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานสำหรับการประเมินทางการศึกษามี 5 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) ซึ่งมุ่งให้การประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลประเมิน มีเกณฑ์ประกอบด้วย

- 1.1 การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือองค์การทุกกลุ่มที่ต้องการใช้สารสนเทศจากการประเมิน

- 1.2 ความเป็นที่น่าเชื่อถือของนักประเมิน

- 1.3 ขอบข่ายสารสนเทศและขอบเขตการประเมินตรงตามคำถามการประเมิน

- 1.4 การระบุเกณฑ์ การแปลความหมาย และการตัดสินคุณค่าของโครงการหรือองค์การมีความกระจ่างชัดเจน

- 1.5 รายงานการประเมินมีความสมบูรณ์ ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย

1.6 การประเมินผลกระทบทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการหรือองค์การสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) โดยเน้นความเป็นจริงของการประเมิน มีเกณฑ์ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการประเมินใช้ปฏิบัติได้จริง และไม่ทำให้เกิดความแตกแยกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.2 นักประเมินได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยไม่มีอิทธิพลต่อการประเมิน

2.3 การประเมินมีความคุ้มค่ากับการลงทุน

3. มาตรฐานด้านความชอบธรรม (Propriety Standards) ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบจรรยาบรรณ และจริยธรรม มีเกณฑ์ประกอบด้วย

3.1 การประเมินสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการ

3.2 นักประเมินมีการทำความตกลงและทำสัญญาสำหรับการประเมิน

3.3 มีการรักษาสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

3.4 มีการสำรวจ วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย ของสิ่งที่ประเมินอย่างทั่วถึง

3.5 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการหรือองค์การทุกคนได้รับสิทธิในการเข้าถึงรายงานการประเมิน

3.6 หากมีการขัดผลประโยชน์ในกระบวนการประเมิน ต้องมีการแก้ปัญหาโดยเปิดเผยและซื่อสัตย์

3.7 การใช้จ่ายในการประเมินประหยัดและถูกต้องตามกฎเกณฑ์

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) โดยมุ่งให้การประเมินดำเนินการตามหลักวิชาการมีสารสนเทศเพียงพอในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการหรือองค์การที่มุ่งประเมิน มีเกณฑ์ประกอบด้วย

4.1 มีระบบการเก็บเอกสาร รายละเอียดของทุกสิ่งที่ถูกประเมิน

4.2 มีการวิเคราะห์บริบทโครงการหรือองค์การที่มีผลต่อการประเมินอย่างละเอียด

4.3 มีการบรรยายวัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างละเอียด

4.4 มีการระบุแหล่งข้อมูลและข้อมูล มีรายละเอียดพอที่จะใช้ในการตัดสินใจคุณค่าโครงการหรือองค์การ

4.5 ข้อมูลที่รวบรวมมามีความเหมาะสม สามารถตีความได้อย่างมีความตรง

4.6 การรวบรวมข้อมูลมีความเหมาะสมทำให้ผลการประเมินมีความเที่ยง

4.7 การทบทวนและปรับแก้ข้อมูลสำหรับการประเมินในกรณีที่เป็น

- 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 4.10 นักประเมินสรุปผลการประเมินพร้อมทั้งให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล
- 4.11 รายงานการประเมินไม่มีความลำเอียง

4.12 การประเมินงานประเมิน หรือการประเมินอภิมาน ต้องประเมินทั้งในเชิงความก้าวหน้า และเชิงรวมสรุป ต้องใช้มาตรฐานทั้ง 4 มาตรฐานเพื่อนำผลประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการประเมินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสทราบจุดแข็ง จุดอ่อนของงานประเมินเพื่อตัดสินใจในการใช้ผลการประเมินได้อย่างเหมาะสม

5. มาตรฐานด้านความพร้อมรับผิดชอบจากการประเมิน (Evaluation Accountability) เป็นความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรในการเพิ่มคุณค่าให้กับโครงการ โดยการสืบเสาะหาว่าโครงการนั้นดำเนินการอย่างไร มีการปรับปรุงโครงการอย่างไร โครงการมีคุณค่าและความสำคัญอย่างไร มีการเพิ่มมูลค่าและการได้ประโยชน์อย่างไร มาตรฐานมีเกณฑ์ประกอบด้วย

- 5.1 การประเมินเชิงเอกสาร
- 5.2 การประเมินอภิมานภายใน

5.3 การประเมินอภิมานภายนอก โดยมาตรฐานทั้ง 5 ด้าน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการประเมิน 10 ประการ คือ (1) แนวทางที่ทำการประเมิน (2) วัตถุประสงค์ในการประเมิน (3) ผลที่เกิดขึ้นตามนโยบายการประเมิน (4) การทำสัญญาในการประเมิน (5) คณะผู้ประเมิน (6) วิธีการประเมิน (7) การรวบรวมข้อมูล (8) การวิเคราะห์ข้อมูล (9) การเสนอรายงานการประเมิน และ (10) การสรุปรายงานการประเมิน โดยความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์กับกิจกรรมการประเมิน หรือสิ่งที่ควรคำนึงในขณะดำเนินการประเมิน

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 2008 : 21) กล่าวว่า มาตรฐานการประเมินไว้ 4 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standards) ผลการประเมินที่ได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน เช่น ผู้บริหารระดับสูง
 - 1.1 มีการระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
 - 1.2 ผู้ประเมินมีความน่าเชื่อถือ
 - 1.3 มีการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
 - 1.5 รายงานผลการตรวจประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน

- ทั่วถึง
- 1.6 มีการเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ถูกประเมินและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
 - 1.7 รายงานผลการตรวจประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์
 - 1.8 การประเมินส่งผลในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
 2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า
 - 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 2.2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
 - 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า
 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) วิธีการประเมินจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูล
 - 3.1 มีการกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
 - 3.2 มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส
 - 3.3 รายงานผลการตรวจประเมินเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
 - 3.4 ให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคณะ หน่วยงานและสาธารณชน
 - 3.5 คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.6 เคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - 3.7 รายงานผลการตรวจประเมินมีความสมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่นและจุดด้อย
 - 3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ
 4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) วิธีการประเมินต้องสามารถวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดจริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ แหล่งผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อถือได้ มีการวิเคราะห์และประเมินผลอย่างถูกต้อง และผลการประเมินมีความเป็นปรนัย
 - 4.1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน
 - 4.2 มีการวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ
 - 4.3 มีการบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน
 - 4.4 มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน
 - 4.5 มีการพัฒนาเครื่องมือและการเก็บข้อมูลที่มีความตรง
 - 4.6 มีการพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง

- 4.7 มีการจัดระบบการควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน
- 4.8 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- 4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4.10 มีการสรุปผลการประเมินที่มีเหตุผลสนับสนุน
- 4.11 การเขียนรายงานมีความเป็นปรนัย

สรุปได้ว่า มาตรฐานการประเมิน (Evaluation Standards) เป็นการประเมินการสังเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงาน สำหรับการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครั้งนี้จะใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ ผู้สอนที่ใช้รูปแบบเป็นผู้ประเมินความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู

การพัฒนาบุคลากรนับว่าเป็นภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงานที่ต้องดำเนินการ เพราะในสภาวะปัจจุบันองค์กรจะต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ก่อให้เกิดภาวะการแข่งขัน หากองค์กรใดมีขีดความสามารถในการกำหนดสิ่งแวดล้อม หรือสามารถวิเคราะห์และคาดคะเนผลกระทบต่อองค์กรได้อย่างแม่นยำและสามารถปรับปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กรให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมองค์กรนั้นย่อมได้รับประโยชน์สูงสุด โดยการเร่งพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาครูไว้ ดังนี้

ความหมายการพัฒนาครู

กิตติยา ไชยคำภา (2561 : 72) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง การดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้อุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการพัฒนาตนเองและนำมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในหน่วยงานนั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรหรือหน่วยงานและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

เปมิกา ชันภิบาล (2561 : 17) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การช่วยให้บุคลากรได้เกิดการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปฏิบัติในการทำงานควบคู่กันไป โดยวิธีการให้ความรู้หรือ

วิธีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทักษะและทัศนคติที่มี ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรนั้นๆ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น รวมทั้งการใช้วิธีการจูงใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำความรู้ความเข้าใจทักษะรวมถึงทัศนคติที่ได้รับนั้นๆ ออกมาใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลด้วย

มณฑิตา สุตัญตั้งใจ (2561 : 16) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถให้มีความรู้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในงานนั้นๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้นจนส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรต่อไป

ตุลยา อีริโรจน์ (2562 : 11) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะอุปนิสัยและวิธีการในการทำงาน อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

ศราวุธ แวงอิสาร (2562 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน และเพิ่มพูนคุณภาพของครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ดีในการทำงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

กฤติพงศ์ โภคาพานิช (2563 : 16) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการที่จะเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการเรียนการสอนและทัศนคติให้เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ตลอดจนเจตคติที่ดีของครูให้รอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

ประสงค์ เทียบจันทิก (2563 : 13) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนและการเพิ่มพูนคุณภาพของครูให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ดีในการทำงานประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์

วรรณธนา วงศ์พิทักษ์ (2563 : 26) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ พฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ โดยครูที่สามารถทำการสอนได้อย่างดีต้องรู้จักจิตวิทยา รู้วิธีสอน รู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอนสามารถปกครองแนะนำและอบรม ลูกศิษย์ได้มีความสามารถในการทำกิจกรรมของโรงเรียนได้ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง การเพิ่มพูน ความรู้และความคิด แสดงว่าเป็นผู้ใฝ่รู้หรือพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความชำนาญ และเพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงเจตคติ

และความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ จะสามารถก่อให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นในแต่ละบุคคลได้ ทั้งยังเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการทำงานของแต่ละหน้าที่อีกด้วย

ความสำคัญของการพัฒนาครู

ความสำคัญของการพัฒนาครู การพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ตนเองและองค์กรมีความก้าวหน้า ดังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556 : 151 - 152) เสนอการพัฒนาคุณภาพ

ครูยุคใหม่ว่า การปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครู ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา ความสำคัญของคุณภาพครูต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนไม่ได้เป็นเพียงหลักการที่สมเหตุสมผลเท่านั้น แต่ยังได้รับการยืนยันจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ด้วย งานศึกษาเชิงนโยบายก็สรุปเช่นกันว่านโยบายการยกระดับคุณภาพครูอย่างเป็นระบบ คือปัจจัยความสำเร็จของระบบการศึกษาที่มีผลการสอบ PISA สูง เช่น ฟินแลนด์และสิงคโปร์ คุณภาพครูเป็นผลลัพธ์ของนโยบาย 4 ด้านหลัก ได้แก่ การดึงดูดคนเก่งและคัดเลือกคนเข้าสู่สายอาชีพครู (Attraction and Recruitment) การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นครู (Preparation) การพัฒนาและยกระดับความรู้และสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง (Continuous Learning) และการรักษาคนเก่งไว้ในสายอาชีพครู (Retention) นโยบายแต่ละส่วนควรจะต้องสอดคล้องกัน โดยมีสมรรถนะครูที่พึงประสงค์เป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง และสมรรถนะครูที่พึงประสงค์ก็ควรจะต้องกำหนดให้เชื่อมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และตามแนวทางของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพครูจึงจะประสบความสำเร็จและช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของผู้เรียนได้

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2557 : 10 - 11) สรุปว่า ครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีกฎหมาย นโยบายว่าครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องปีละ 100 ชั่วโมง โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองตามความต้องการในแต่ละปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง ครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อช่วยครูมีระบบการนิเทศติดตามและพัฒนาการทำงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากนี้ยังมีการสร้างครูจิตอาสา ช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 4 - 5) เสนอว่าวิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาและมีลักษณะเฉพาะด้านในการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ต้องผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษามาอย่างดี และมีการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติ มาตรฐาน และคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ มีเอกลักษณ์และเสรีภาพทางวิชาชีพที่จะแสดงความคิดเห็นอันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ครูนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เป็นด่านหน้าในการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติ ให้มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีนานาชาติ โดยเฉพาะการก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กอปรกับในปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่จะมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) อย่างเต็มรูปแบบ โดยมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องมีการแข่งขันในหลายด้าน หลายมิติ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมความพร้อมของประชากรในชาติ ให้สามารถตั้งรับและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 และการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างมีความสุข ครูคือบุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ สังคมส่วนใหญ่จึงมุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติ โดยหน้าที่สำคัญ คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

ปิยัญญู กุสุมาลย์ (2560 : 12) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

กิตติยา ไชยคำภา (2561 : 74) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร เพราะจะทำให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้องค์กรหรือหน่วยงานของตนเองได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และทำให้บุคคลในหน่วยงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่หน่วยงานต้องการและช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ทำให้ขวัญของผู้ทำงาน

ดีขึ้น ความรู้ทักษะและทัศนคติใหม่ที่ครูได้รับการพัฒนาจะถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย หรืองานรับผิดชอบทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยเฉพาะพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

เปมิกา ชันภิบาล (2561 : 19 - 20) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นหนทางที่นำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถึงแม้บุคลากรจะมีพลังและมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติอย่างเต็มที่แล้วก็ตามนั้น แต่หากขาดซึ่งการเสาะหาความรู้เพิ่มเติมก็จะทำให้กลายเป็นบุคคลที่ล้าหลังหรือเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย

มณฑิตา สุตัญตั้งใจ (2561 : 16) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเทคโนโลยี สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสงค์ เทียบจันทิก (2563 : 15) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นครูจึงต้องได้รับการพัฒนาตามระบบของสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้น

วรรณธนา วงศ์พิทักษ์ (2563 : 29) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาครู หมายถึง การปรับตัวของครูเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีทักษะหรือความชำนาญในเรื่องต่างๆ 5 ประการ ทักษะด้านแนวคิด ทักษะในด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านการจัดการ ทักษะในด้านเกี่ยวกับมนุษย์และทักษะในด้านการสื่อสารความ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง ทั้งนี้เพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรในสังคมให้มีความรู้ มีความเจริญงอกงาม

สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู

การพัฒนาครูเป็นการเปิดโอกาสให้ครูทุกคน สามารถเข้าถึงระบบการพัฒนาอย่างทั่วถึง และรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของครู มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถพัฒนาสมรรถภาพให้เกิดขึ้นในตัวครู ครูที่ผ่านการพัฒนามีสมรรถนะตรงตามความต้องการในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 76 - 77) กล่าวว่า ระบบการพัฒนาครูไทยของหน่วยงานต่างๆ ในปัจจุบัน ยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการวางแผน ขาดการกำหนดทิศทาง

และขาดข้อมูลในการพัฒนาครูในภาพรวม การพัฒนาครูจึงเกิดความซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพ หน่วยงานผู้ใช้ครูจะจัดเตรียมงบประมาณ เพื่อการพัฒนาครูซึ่งยังไม่ชัดเจนในรายละเอียด มักจัดงบประมาณอิงแอบกับโครงการอื่นๆ แต่มีกิจกรรมการอบรมพัฒนาครูแฝงอยู่ในโครงการ เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจะมีกิจกรรมหลากหลายทั้งการวิจัย ผลิตสื่อฯลฯ และในกิจกรรมเหล่านั้นมีการฝึกอบรมพัฒนาครูแฝงอยู่ด้วย กิจกรรมพัฒนาครูมักจะจัดในช่วงปลายปีงบประมาณราวเดือนสิงหาคม - กันยายน ของทุกปี หน่วยงานเหล่านี้จะส่งมาให้ครูในสังกัดมาเข้ารับการอบรม เพื่อให้สามารถใช้งบประมาณให้ทันกับปีงบประมาณ ซึ่งมีหลายโครงการที่ทำพร้อมกันหรือติดต่อกัน แม้จะเป็นหน่วยงานเดียวกันแต่มีผู้รับผิดชอบหลายคน แต่ต่างคนต่างทำขาดการประสานงาน จึงเกิดปรากฏการณ์ครูทิ้งห้องเรียนไปเข้าอบรมตามโรงแรมในเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว ระบบการอบรมของหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของครู ส่วนใหญ่ดำเนินงานโดยส่วนกลางเพราะเป็นผู้ควบคุมงบประมาณทั้งหมดในการอบรมพัฒนาครู ขาดการกระจายอำนาจและงบประมาณไปยังเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานในภูมิภาค การพัฒนาครูจะอยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มคนไม่มากนัก การวางแผน การออกแบบหลักสูตรการพัฒนาครู การหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู จึงถูกกำหนดโดยหน่วยงานในส่วนกลางและกลุ่มคนในวงจำกัด มีบางครั้งได้มีการกระจายการพัฒนาครูไปให้เขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบ แต่ยังมีกำกับแนวทางวิธีการพัฒนารวมทั้งวิทยากรและการใช้งบประมาณ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตามที่ส่วนกลางกำหนด เขตพื้นที่การศึกษาจึงขาดอิสระที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ การพัฒนาครูจึงขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและเป็นการผูกขาดการดำเนินงานโดยส่วนกลาง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 77) กล่าวว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู พบว่ามี 7 ประเด็นสำคัญ คือ

1. ระบบการพัฒนาครูในภาพรวม พบว่า ระบบการพัฒนาครูของประเทศยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแล กำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม การพัฒนาครูมีหลายหน่วยงานจัดอบรมพัฒนา ขาดระบบฐานข้อมูลของครู ขาดการวางแผนร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เกิดความซ้ำซ้อน ไม่เกิดความคุ้มค่า

2. กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูประจำการยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะช่วยในการพัฒนาครู ระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ

3. การหาความจำเป็นในการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการ

ของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาครูมักจะกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาความจำเป็นในการพัฒนาครูที่แท้จริง

4. วิธีการและสาระการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาครูมีระยะเวลาน้อยไม่เหมาะกับเนื้อหา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย ฝึกรูปแบบและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการหรือทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมพัฒนาได้ สาระจากการพัฒนาเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการสอนมากกว่าด้านอื่นๆ เป็นการฝึกรูปแบบระยะสั้น ผลการพัฒนาไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูได้

5. สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหาในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น

6. ระบบการติดตามผลการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูของแต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ปรากฏคือ ครูที่เข้ารับการอบรมทำรายงานส่งผู้บริหารเพื่อรับทราบเท่านั้น การติดตามผลหลังการอบรมเพื่อนำไปใช้ในห้องเรียนหรือขยายผลไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

7. แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560 : 13) กล่าวว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู มีลักษณะต่างหน่วยงานต่างทำ ส่งผลให้การพัฒนาครูไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยสภาพปัจจุบันและปัญหาที่สรุปได้ คือระบบการพัฒนาครูในภาพรวม กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครู การหาความจำเป็นในการพัฒนาครู วิธีการและสาระการพัฒนาครู สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู ระบบการติดตามผลการพัฒนาครู และแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู

ศรารุช แวงธิสาร (2562 : 11) กล่าวว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู มีลักษณะต่างหน่วยงานต่างทำ ส่งผลให้การพัฒนาครูไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยสภาพปัจจุบันและปัญหาที่สรุปได้ คือระบบการพัฒนาครูในภาพรวม กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครู การหาความจำเป็นในการพัฒนาครู วิธีการและสาระการพัฒนาครู สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู ระบบการติดตามผลการพัฒนาครูและแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู

สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูมีลักษณะต่างหน่วยงานต่างทำ ส่งผลให้การพัฒนาครูไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยสภาพปัจจุบันและปัญหาที่สรุปได้ คือระบบการพัฒนาครูในภาพรวม กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครู การหาความจำเป็นในการพัฒนาครู วิธีการและสาระการพัฒนาครู สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู ระบบการติดตามผลการพัฒนาครู และแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู

รูปแบบการพัฒนาครู

มาร์ต พัฒนผล (2557 : 577 - 578) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพนั้นควรมุ่งเน้นการบูรณาการเข้าไปกับงานประจำ กล่าวคือ เป็นการพัฒนารอบนพื้นฐานของการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ประจำวันที่ออกแบบให้ครูได้พัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กับการทำหน้าที่ปกติในลักษณะที่เป็นวงจรการพัฒนา (Development Cycle) โดยให้ครูมองไปที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานของตนเอง นอกจากนี้การจัดให้มีผู้ฝึกสอน (Coach) หรือพี่เลี้ยง (Mentor) ยังช่วยทำให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้ครูพัฒนาตนเองโดยลำพัง และควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการให้การสนับสนุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผลการวิจัยที่ผ่านมายังพบว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และการเสริมพลัง (Empowerment) ยังเป็นกลไกสนับสนุนการใช้วิธีการพัฒนาครูดังกล่าวข้างต้น ซึ่งกระบวนการพัฒนาครูนั้นควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของครูในการที่จะพัฒนาคุณภาพงานเป็นสำคัญ และการพัฒนาครูยังต้องมีความต่อเนื่องไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงานประจำของครูไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรม การปฏิบัติจริง การให้ผลย้อนกลับ การติดตาม ซึ่งการพัฒนาครูที่ดีนั้นควรให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้จริงกับผู้เรียนด้วย และกระตุ้นให้ครูเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในกระบวนการพัฒนานั้น พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงหลักการพัฒนาครู ดังต่อไปนี้

1. มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ให้ความสำคัญกับสาระการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับสาระนั้นๆ
3. ส่งเสริมให้ผู้สอนได้เรียนรู้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ และเปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง
4. จัดให้ครูได้สะท้อนคิดการปฏิบัติของตนเอง (Reflective Practice) และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนด้วยกัน
5. มีการติดตามผลการดำเนินการ (Follow - up) และการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. ใช้รูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ที่มีความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ

พิณสุดา สิริธรงค์ (2557 : 24 - 25) กล่าวว่า แนวทางการยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับ Spec ครูไทยในศตวรรษที่ 21 จะพัฒนาไปในทิศทางใดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้ดังนี้

1. การพัฒนาครูต้นแบบ หรือการสร้างระบบครู Coach ให้ครู เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานระหว่างครูผู้มีประสบการณ์กับเพื่อนครูในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ตลอดจนการมีระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษาหารือ (Coaching & Mentoring) กับครูที่ยังขาดประสบการณ์ มีการสร้างเครือข่ายที่สามารถประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ รวมทั้งมีการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่เข้มแข็งทางวิชาชีพ

2. การผสมผสานกระบวนการวัดผลเข้ากับกระบวนการสอนให้ยืดหยุ่นหลากหลายใช้ได้ ในหลายสถานการณ์ มีการสร้างแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย โดยมีการบูรณาการสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการคิดที่ตอกผลึก ตลอดจนมีทักษะในการนำเสนอผลงานได้ เพื่อให้เกิดห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ (Thinking Classroom)

3. การจัดการความรู้ของครูจะต้องมีระบบแบบแผนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง เปรียบเสมือนการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะต้องสามารถปรับบทบาทของตนเองได้หลากหลาย เพื่อให้เข้ากับบริบทของเหตุการณ์นั้น โดยจะต้องมีความอดทนต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อนครูด้วยกัน และสุดท้ายผู้เรียนที่จะต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนว่าอยู่ในลักษณะแบบใด พยายามที่จะปรับตัวครูก่อนที่จะปรับเด็กเข้าหาครูเป็นเรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จได้ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนขาดตอนได้

4. ปรับโฉมหน้าขององค์กรโดยที่ครูจะต้องทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตครูจะต้องมีการทบทวนบทบาทของตนในด้านกระบวนการใดที่มีปัญหาต้องดำเนินการแก้ไขที่จุดของปัญหาไม่ใช่แก้ที่ปลายเหตุ โดยเน้นครูให้เป็น Teacher Learner ให้มาก

5. การสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดพลังที่จะพัฒนาตนเอง หรือปรับปรุงกระบวนการทัศนของตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ โดยเน้นกระบวนการ PLC ให้มากขึ้น การยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับ Spec ครูไทยในศตวรรษที่ 21 นั้นเน้นที่ระบบการผลิตครู การพัฒนาครู และกลไกที่จะขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่เป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 79 - 80) กล่าวว่า สำหรับรูปแบบการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปรูปแบบการพัฒนาครูที่หน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ นิยมปฏิบัติกันมาก ดังนี้

ความรู้

1. การส่งครูไปเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น
2. การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้
3. การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
4. การนิเทศภายใน
5. การทำวิจัยในชั้นเรียน
6. การมอบหมายครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู
7. การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่
8. การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน
9. การนำโครงการต่างๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน
10. การสนับสนุนครูให้ทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะและขอรับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ
11. การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่างๆ
12. ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
13. การเข้าร่วมโครงการต่างๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวพัฒนาตนเอง เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 106 - 109) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูไว้ดังนี้

1. วางระบบการพัฒนาครูประจำการ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการเรียนการสอน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การออกแบบและผลิตสื่อ เอกสารประกอบการสอน ฯลฯ มีแนวดำเนินการ ดังนี้

1.1 จัดให้มีกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาครูที่มีมาตรฐานและเอกภาพ มีขีดความสามารถ และบทบาทในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูในภาพรวม และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนการพัฒนาครูรายบุคคลทั้งระบบ จัดทำหลักสูตร ดำเนินการฝึกอบรม สร้างเครือข่าย รวมทั้งประสานงาน กำกับติดตาม ประเมินผลและให้การรับรองหลักสูตรฝึกอบรม

1.2 กำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาครูสู่การปฏิบัติโดยกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติ และกำกับติดตามการดำเนินการตามนโยบายให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

1.3 กระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการฝึกอบรมครูไปยังสถานศึกษาหรือในระดับพื้นที่การศึกษา เพื่อให้การพัฒนาครูตรงกับความต้องการของครูที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและหรือพื้นที่การศึกษาอย่างแท้จริง โดยสนับสนุนงบประมาณตรงไปยังสถานศึกษาและหรือพื้นที่การศึกษา

1.4 เร่งรัดให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาและกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และนำผลประโยชน์จากกองทุนมาใช้ในการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนที่เป็นเอกเทศ

1.5 สร้างกลไกและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานร่วมกันทบทวนการจัดทำแผนพัฒนาครูในภาพรวมให้มีเอกภาพและบูรณาการอย่างแท้จริง สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาครู สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งร่วมติดตามคุณภาพของบัณฑิตครูที่ได้ผลิตออกสู่ระบบการศึกษาและร่วมในเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาครูอย่างใกล้ชิด

1.6 เร่งสร้างกลไกส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.7 จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนำผลการพัฒนาเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

2. กำหนดรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มสมรรถนะและความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีแนวดำเนินการดังนี้

2.1 จัดให้มีระบบ “คู่มือการศึกษา” ให้ครูทุกคนใช้คู่มือเพื่อพัฒนาตนเองตามความสนใจ โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงการพัฒนาครูด้วยตนเองในแต่ละปี

2.2 จัดให้มีการสนับสนุนปัจจัยให้ครูสร้างสื่อการเรียนการสอนหรือใช้ศักยภาพที่อบรมมาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2.3 กำหนดแนวทางการพัฒนาครู โดยยึดภาระงาน มาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งปัญหาและความต้องการของครูและสถานศึกษาเป็นกรอบในการพัฒนา

2.4 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาและฝึกอบรมจาก “เหมารวม” เป็นแบบ “หลากหลาย” เน้นการกระจายสู่พื้นที่ (Area-based Training) วิธีการพัฒนาครูไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของครู

2.5 จัดให้มีรูปแบบและวิธีการพัฒนาครูที่หลากหลายและมีคุณภาพ เพื่อให้ครูสามารถเลือกรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมได้ตามความต้องการ

2.6 ทุกหลักสูตรการพัฒนาครูควรเน้นให้ครูเกิดความตระหนัก และมีจิตสำนึกในหน้าที่ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

และสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝัง อบรม ชัดเกล้าผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีนิสัยรักการอ่าน และมีสมรรถนะที่จำเป็นในด้านการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการใช้ทักษะชีวิต การจัดการทางวิชาชีพ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด เสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ และการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ ด้านการเงิน เวลา และการปฏิบัติงาน

2.7 กระบวนการพัฒนาครูเน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ทางวิชาชีพที่ทันต่อความก้าวหน้าและวิทยาการ เน้นให้ครูมีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหา และทักษะการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับภาระงานที่รับผิดชอบ

2.8 ให้สถานศึกษาจัดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาครูประจำปี เน้นให้ครูทุกคนมีแผนพัฒนาตนเอง มีการประเมินผลแผนในแต่ละปี และนำผลการพัฒนาครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมาใช้เป็นเกณฑ์ในการให้รางวัลผลตอบแทนแก่ครู

2.9 ปรับระบบการพัฒนาครูวิชาชีพ (ครูอาชีพศึกษา) โดยพัฒนาและฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาครูและเครือข่ายการพัฒนาครูไปสู่ครูมืออาชีพ มีแนวดำเนินการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูในระดับจังหวัดและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 จัดตั้งคลังสมองครูแห่งชาติ เป็นศูนย์รวมประสบการณ์และผลงานของครูดีครูเก่ง ครูเชี่ยวชาญ ครูภูมิปัญญาไทย

3.3 ค้นหาแบบการพัฒนาครูที่ดีจากครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ครูผู้มีแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำแบบอย่างที่ดีมาทดลอง ปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นคู่มือเพื่อนำไปเผยแพร่ขยายผลและสร้างครูแกนนำทั่วประเทศ

3.4 หน่วยงานรับผิดชอบการพัฒนาครูร่วมกับครู ทั้งสายสามัญและสายอาชีพที่ผ่านการอบรมพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ดำเนินการพัฒนางานวิจัยหรือสร้างนวัตกรรมการสอนรูปแบบใหม่เพื่อปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบต่างๆ

3.5 วางระบบสนับสนุนการเข้าสู่การเป็นครูมืออาชีพ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ (Master Teacher) โดยส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยสร้างแรงจูงใจ ให้รางวัล ค่าตอบแทน การยอมรับจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ และเชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ การต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

3.6 สถาบันอุดมศึกษา ร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาครูให้มีทักษะความสามารถด้านการพัฒนา

หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล โดยจัดหาพี่เลี้ยงที่ปรึกษาทางวิชาการที่เข้มแข็งคอยเยี่ยมเยียนนิเทศช่วยเหลือครู ให้คำแนะนำครู

3.7 สนับสนุนองค์กรวิชาชีพเอกชนและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาครูในประเด็นที่เป็นจุดเน้นหรือความชำนาญการเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน โดยรัฐจะต้องมีกลไกในการกำกับดูแลมาตรฐานการดำเนินงาน เพื่อให้การรับรองคุณภาพหรือระงับการดำเนินงาน

มณฑิตา สุตัญตั้งใจ (2561 : 17) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ กระบวนการทำงานตลอดจนวิสัยทัศน์และเจตคติที่มีต่อการทำงานของบุคลากรให้ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนรู้หรือการพัฒนาคนนั้นถือว่า ครูเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนที่มีความสำคัญที่สุด แนวทางการพัฒนาบุคลากรที่ใช้ 3 วิธี คือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศติดตามผล 3) การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาครูเป็นการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของการปฏิบัติงานประจำของครูอย่างต่อเนื่อง เน้นกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานระหว่างครู โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาคือให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู สำหรับการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการพัฒนาครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ได้รับการยอมรับว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันช่วยสนับสนุนแนวคิดเรื่องการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยครูตระหนักว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างชัดเจน การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวทางการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ช่วยให้ครูได้เจริญเติบโตอย่างมืออาชีพในอาชีพของตนเอง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2555 : 263) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง การพัฒนาครูที่ว่าด้วยการพัฒนาตนเองของครูในบริบทการทำงานจริงและการวิจัยในชั้นเรียนและโรงเรียนของตน ผ่านการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังของ ครูและผู้เรียน และพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องในระยะยาว

ไผ่ วสียงกูร (2556 : 58 - 59) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู โดยกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างร่วมมือ เพื่อพัฒนาครู พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนานักเรียน โดยเป็นการศึกษาวิจัยแผนการเรียนการสอนในระยะยาวผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 : 59) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง การจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงานจริงโดยใช้วิธีการสกัดเอาความรู้และประสบการณ์ของครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานและความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น รวมทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและเผยแพร่ได้ ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเน้นการพูดคุย สัมภาษณ์ เล่าเรื่อง จับประเด็นสังเคราะห์ให้ได้กระบวนการวิธีดำเนินงานจากบทเรียนหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา

เกรียง จิตติจำเริญพร (2560 : 20) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันหมายถึง แนวคิดหรือกระบวนการที่มีความเฉพาะเจาะจงว่าด้วยการร่วมมือรวมพลังของกลุ่มครูในการนำความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงหรือจากการสอนของครู ตามขั้นตอนของ “กระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study Process)” 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวางแผนการจัดการเรียนรู้บทเรียนร่วมกัน (planning lessons) ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ขั้นปฏิบัติการสอนและสังเกตชั้นเรียน (do & see) เป็นขั้นตอนที่ครูใหม่ปฏิบัติการสอนและสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของผู้เรียนโดยตรงในชั้นเรียน และ 3) การสืบสอบผลและสะท้อนคิด (debrief & reflect) คือการที่ครูใหม่และพี่เลี้ยงนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสังเกตชั้นเรียนในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้และการคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การอภิปรายผลการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปรับปรุงแก้ไข บทเรียน จนได้บทเรียนที่มีคุณภาพ

ชาโรณี ตรีวรัญญ (2560 : 1) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง แนวคิดและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีต้นกำเนิดจากประเทศญี่ปุ่นว่าด้วยการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Work) ของกลุ่มครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพของตน และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องในระยะยาว

วราภรณ์ วงษาปิ่น (2561 : 27) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study, LS) หมายถึง การพัฒนาวิชาชีพซึ่งแนวทางหนึ่งที่กระทำโดยครูผู้สอน ซึ่งครูทำกิจกรรมร่วมกันอย่างร่วมมือรวมพลัง ได้แก่ การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สังเกตการจัดการเรียนรู้ และการสะท้อนผลในชั้นเรียน ซึ่งทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่ง

สู่เป้าหมายในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้จริง โดยพัฒนาไปพร้อมกับนักเรียน

วศินี รุ่งเรือง (2562 : 51) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง การพัฒนาบทเรียนร่วมกันคือ แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในระยะยาว รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของครูที่มีรูปแบบนวัตกรรม กิจกรรม และวงจรที่เป็นระบบ โดยการรวมกลุ่มของครูภายใต้เป้าหมายร่วมกัน เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียน ซึ่งครูพบกันเป็นระยะๆ เพื่อขับเคลื่อนและดำเนินการวางแผน แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี การสังเกตชั้นเรียน และทำการอภิปรายชั้นเรียนร่วมกัน ทำการวิจัยบทเรียนเกี่ยวกับการเรียนและการสอนอย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน พัฒนาแผนการสอนตลอดจนทดลองใช้จริงในห้องเรียน จากนั้นจึงสังเกตว่าผู้เรียนมีการคิดการเรียนรู้ และมีปฏิริยาอย่างไร แล้วนำมาสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติการสอนและหาข้อสรุปใหม่ๆ ร่วมกันในบริบทการทำงานจริงของครู

สุจิตา การิมี (2562 : 60) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง กระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จึงเป็นการสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ออกมาเป็นบทเรียน ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ซึ่งผลที่ได้จากการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ทำให้ได้บทเรียนในรูปแบบชุดความรู้ (ที่เป็นรูปธรรม) และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมกระบวนการ อันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น หัวใจหลักของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันต้องมีการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) โดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) มีความไว้วางใจทั้งตนเองและผู้อื่น (Trust) และมีการเรียนรู้ (Learning)

ดัดลีย์ (Dudley, 2011 : 7) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีความเฉพาะเป็นอย่างมาก โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาความรู้จากการปฏิบัติของครู

พีจานิค (Pjanić, 2014 : 83) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง กระบวนการซึ่งถูกดำเนินการโดยคุณครูอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนเพื่อใช้ในการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอน คุณครูจะมีการดำเนินงานร่วมกันเพื่อช่วยในการตรวจสอบและสังเคราะห์เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน

อิกซัน ซาคาเรียและดาอูด (Iksan, Zakaria and, Daud, 2014 : 253) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง การศึกษาวิธีการจัดเตรียมแนวทางที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับคุณครู เพื่อช่วยส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ โดยการศึกษบทเรียนนี้จะถูกนำไปใช้ในกระบวนการฝึกอบรมสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและจัดเตรียมวิธีการสอน

สรุปได้ว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หมายถึง กระบวนการฝึกปฏิบัติร่วมกันของคุณครู โดยกลุ่มคุณครูจะต้องมีการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ร่วมกัน ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการเรียน การสอน การจัดการเรียนการสอน การสังเกตการณ์สอนการให้ผลสะท้อนที่เกิดขึ้นจากการสอนและการปรับปรุงบทเรียนหรือการจัดการเรียนการสอน

ความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวคิดที่มีทั้งความสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียน มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไว้ดังนี้

ชาโรนีย์ ตรีวรวิญญู (2557 : 3 - 4) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีหลักการสำคัญของการดำเนินงาน ได้แก่

1. การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง คือ การทำงานอย่างร่วมมือรวมพลังของครูและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียน ซึ่งหมายถึง การทำงานร่วมกันด้วยความสมัครใจ มีบทบาทในการทำงานและการตัดสินใจที่เท่าเทียมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน มีความรับผิดชอบและมีความเป็นเจ้าของร่วมกันในผลงานที่เกิดขึ้น โดยเกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและเกิดสิ่งที่มีคุณค่าขึ้น

2. การกำหนดประเด็นการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มาจากสภาพปัญหาด้านการคิดหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน คือการที่ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยพิจารณาจากข้อมูลสภาพปัญหาด้านการเรียนรู้หรือการคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนและในสถานศึกษาของตนและมุ่งเป้าหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของผู้เรียนโดยตรงในชั้นเรียน คือการที่ครูและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันดำเนินการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. การให้ผลสะท้อนและการอภิปรายผลการปฏิบัติงาน คือ การที่ครูและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียนดำเนินการอภิปรายร่วมกันในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียน เช่น การอภิปรายเพื่อกำหนดเป้าหมายการอภิปรายและสะท้อนความคิดเพื่อวางแผนการสอน ซึ่งขั้นตอนที่สำคัญที่จำเป็นต้องมีการอภิปราย คือขั้นสืบสอบผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการอภิปรายและสะท้อนความคิดภายหลังการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน

5. การดำเนินการในระยะยาวและขับเคลื่อนกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานจริงโดยครู (teacher-driven) คือ การที่ครูดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มีลักษณะเป็นวงจรในระยะยาว เมื่อดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเสร็จสิ้นในวงจรหนึ่งแล้ว ก็ดำเนินการอีก

วงจรมุ่งต่อ อาจเป็นการดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในบทเรียนเดิมหรือดำเนินการศึกษาในบทเรียนใหม่ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับบทเรียนเดิม ทั้งนี้ ครูเป็นผู้มีหน้าที่หลัก ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยครูต้องปรับขั้นตอนของการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทการทำงานจริงของตนเอง

6. การมีส่วนร่วมของผู้รู้ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของผู้รู้ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หรือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระรายวิชาหรือศาสตร์การสอน

สติกลเลอร์ & ไฮเบิร์ต (Stigler, & Heibert, 1999) กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันจะเกิดประโยชน์ในด้านกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. การนำเอาเป้าหมายการศึกษาและมาตรฐานมาสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจะก่อให้เกิดกระบวนการร่วมมือสำหรับครูในการที่จะกำหนดเป้าหมายและมาตรฐาน และนำไปสู่ชีวิตในชั้นเรียน

2. การส่งเสริมการปรับปรุงฐานข้อมูล เป็นการปฏิรูปโรงเรียนควรได้มาจากการรู้ข้อมูลรายละเอียดในระหว่างการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน กลุ่มครูจะสังเกตผู้เรียนอย่างระมัดระวังและรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ต่อไปนี้

2.1 ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหัวข้อเรื่องในบทเรียนตลอดเนื้อหาของทั้งวิชาเป็นอย่างไร

2.2 ผู้เรียนเข้าใจหัวข้อนี้หรือเพียงแค่เรียนให้ผ่านไปเท่านั้น

2.3 ผู้เรียนมีคุณสมบัติส่วนตัวขั้นพื้นฐานที่จะเรียนรู้หรือไม่ ตัวอย่างเช่น พวกเขามีความเป็นระเบียบดี รับผิดชอบต่อคนอื่น สามารถจะรับฟังและโต้ตอบคนอื่นหรือไม่

3. มุ่งเข้าไปที่คุณภาพของผู้เรียนระดับต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

4. กระตุ้นให้เกิดความต้องการในการปรับปรุงบทเรียนวิจัย จะให้โอกาสที่จะศึกษาการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยเหลือและผลักดันให้ครูมีการปรับปรุงบทเรียน

5. การประเมินครู โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความยุ่งยากในการสอนในด้านต่างๆ เช่น การนำไปใช้กับมาตรฐานชีวิตที่เป็นจริง และการปฏิบัติที่ดีที่สุดที่ชั้นเรียน ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันต้องลงทุนทั้งด้านเวลาและทรัพยากรไปใช้ในการวางแผนการวิจัย รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ระบบนี้เป็นระบบการวิจัยและพัฒนา ซึ่งครูจะสร้างความก้าวหน้าให้กับทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยผ่านการวิจัยชั้นเรียนของตนเองอย่างรอบคอบ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน คือการหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะตรวจสอบปรับปรุงกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในห้องเรียนในประเด็นที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของครูและผู้รู้ในการสะท้อนผลเพื่อพัฒนาบทเรียนที่จะพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ที่ดีกว่าเดิม และดำเนินการตามวงจรของกิจกรรมที่ตั้งใจไว้ด้วยกันอย่างต่อเนื่องระยะยาว ซึ่งบริบทของสมาชิกในกลุ่ม การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นได้ทั้งครูที่สอนในวิชาหรือกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระก็ได้

กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

กระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นกระบวนการพัฒนาครู โดยให้ครูดำเนินงานพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังในบริบทการทำงานจริงของตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีนักวิชาการได้ให้กล่าวถึงกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไว้ ดังนี้

ชาโรนีย์ ตริวรัญญู (2557 : 5 - 6) กล่าวว่า กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันประกอบด้วย ขั้นตอน 6 ขั้นตอน ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจรและแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะวางแผน (plan the lesson) เป็นระยะก่อนนำบทเรียนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในชั้นเรียนจริง มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Identify lesson study goal theme) เป็นขั้นที่กลุ่มการพัฒนาบทเรียนร่วมกันระบุปัญหาจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน กำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียน (planning the lesson) เป็นขั้นที่กลุ่มเลือกบทเรียนวางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน

2. ระยะดำเนินงาน (research lesson) เป็นระยะของการนำบทเรียนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในชั้นเรียนจริง

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่กลุ่มนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกต โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ระยะสะท้อนผล (post-lesson) เป็นระยะหลังการนำบทเรียนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในชั้นเรียนจริง

ขั้นที่ 4 การสืบสอบผลการปฏิบัติงาน (debriefing the lesson) เป็นขั้นที่กลุ่มอภิปรายสะท้อนความคิดร่วมกันจากข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 3 โดยมุ่งเน้นการอภิปรายเพื่อให้ได้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน (revising the lesson) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มครูปรับปรุงแก้ไขบทเรียนให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมยิ่งขึ้นตามข้อสรุปที่ได้จากการอภิปรายในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (sharing results) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มครูรวบรวมข้อมูล สรุปข้อเรียนรู้ และนำเสนอผลการเรียนรู้ที่ได้สู่บุคคลอื่นๆ เพื่อขยายผลและเติมเต็มการเรียนรู้ของตนต่อไปในขั้นตอนที่ 3-5 นั้น อาจมีการดำเนินการซ้ำได้หลายครั้งหากต้องการหรือจำเป็น

เกรียง จิตติจำเริญพร (2560 : 30) กล่าวว่า กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันประกอบด้วย 1) การสร้างทีมงาน 2) การตั้งเป้าหมายและวางแผน 3) การวิจัยศึกษาบทเรียนผ่านการลงมือปฏิบัติ 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน 5) การนำผลสะท้อนคิดไปพัฒนาการวิจัย

วศินี รุ่งเรือง (2562 : 67) กล่าวว่า กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจะมีขั้นตอนหลักอย่างน้อย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยครูในแต่ละกลุ่ม PLC ระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนและสาเหตุของปัญหา จากนั้นร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้หรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาร่วมกันภายในกลุ่ม PLC ของตนเองจากปัญหาที่พบและสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูในแต่ละกลุ่ม PLC ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำศิลปะการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อทำให้ผู้เรียนสนุกมีชีวิตชีวา มีความสุขในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน โดยครูในแต่ละกลุ่ม PLC นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วร่วมกันสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศิลปะการสอนที่นำมาใช้โดยบันทึกการสอนไว้

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกันโดยครูในแต่ละกลุ่ม PLC ร่วมกันสะท้อนผลการใช้ศิลปะการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการใช้ศิลปะการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว อาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง

ขั้นที่ 5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน โดยครูในแต่ละกลุ่ม PLC แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการใช้ศิลปะการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไป

สติเกอร์ & ฮีเยเบอร์ท (Stigler, & Hiebert, 1999) กล่าวว่า ขั้นตอนของกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่สามารถใช้เป็นตัวอย่างในบริบทของประเทศญี่ปุ่นไว้ ดังนี้

1. ขั้นการกำหนดปัญหา (defining the problem) กระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีลักษณะโดยพื้นฐานเช่นเดียวกับกระบวนการแก้ปัญหา (problem-solving process) ดังนั้น

ขั้นตอนแรกก็คือ การกำหนดปัญหาที่จะเป็นตัวชี้แนะและกำกับการทำงานของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (lesson study group) ซึ่งอาจเป็นปัญหาโดยทั่วไป เช่น เพื่อกระตุ้นความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของผู้เรียนหรือปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องการบวกเศษส่วนที่มีตัวส่วนไม่เท่ากันดียิ่งขึ้น กลุ่มจะช่วยกันกำหนดปัญหาให้มีความชัดเจน จนสามารถระบุถึงบทเรียนที่จะใช้ในชั้นเรียนได้ ปัญหาอาจมาจากประสบการณ์การปฏิบัติงานของตนเอง หรือมาจากนโยบายทางการศึกษา ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นมักจะพบว่าเป็นปัญหาที่มาจากการเชื่อมโยงระหว่างปัญหาของครูในชั้นเรียนกับปัญหาของชาติ

2. ขั้นการวางแผนบทเรียน (planning the lesson) เมื่อครูได้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว ครูจะเริ่มพบกันเพื่อวางแผนบทเรียนซึ่งแม้ว่าในท้ายที่สุดแล้วจะมีครูเพียงหนึ่งคนเป็นผู้สอนบทเรียนนี้ แต่บทเรียนที่ได้ถือเป็นผลงานของครูผู้เกี่ยวข้องทุกคน ส่วนใหญ่ครูจะเริ่มการวางแผนโดยการศึกษาจากหนังสือหรือบทความที่เขียนโดยครูคนอื่น ๆ ที่ศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งบทเรียนวิจัยที่เป็นประโยชน์ควรออกแบบด้วยสมมติฐานที่มีอยู่ในใจ โดยเป้าหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มิใช่เพียงเพื่อการสร้างบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ แต่เพื่อทำความเข้าใจว่าบทเรียนสามารถช่วยในการพัฒนาความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างไร และเป็นเพราะเหตุใด ในการวางแผนครั้งแรกมักมีการนำเสนอต่อคณะกรรมการของโรงเรียนเพื่อรับฟังความคิดเห็น และกลุ่มครูจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้รับนั้น ซึ่งการวางแผนในครั้งแรกนี้อาจใช้เวลานานหลายเดือนก็ได้

3. ขั้นการสอน (teaching the lesson) โดยกำหนดวันที่จะสอน และครูหนึ่งคนเป็นผู้ดำเนินการสอน โดยครูทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเตรียมการ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมสื่ออุปกรณ์ การซักซ้อม โดยมีการแสดงบทบาทสมมติในวันที่สอนครูคนอื่น ๆ ในกลุ่มจะทิ้งชั้นเรียนของตนเพื่อมาเข้าสังเกตการสอน (โดยครูจะมอบหมายให้ผู้เรียน 2 คน ดูแลชั้นเรียนแทน) โดยนั่งอยู่ด้านหลังของห้องเรียน แต่ในกรณีที่ผู้เรียนทำกิจกรรมที่โต๊ะของตน ครูผู้สังเกตสามารถเดินดูไปรอบๆ เพื่อได้สังเกตและจดบันทึกอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับการกระทำของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาความเข้าใจของตน ในบางครั้งอาจมีการบันทึกวีดิทัศน์สำหรับการวิเคราะห์และอภิปรายในภายหลัง

4. ขั้นการประเมินบทเรียนและให้ผลสะท้อน (evaluating the lesson and reflection on its effect) กลุ่มมักจะพบกันหลังเลิกเรียนในวันที่มีการสอน ครูผู้สอนจะเป็นผู้เสนอความคิดก่อน ว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร และอะไรคือปัญหาสำคัญ หลังจากนั้นครูคนอื่น ๆ จะเสนอความคิด โดยมุ่งประเด็นที่ว่าส่วนใดของบทเรียนที่ตนคิดว่าเป็นปัญหาโดยมุ่งเน้นที่ตัวบทเรียนมิใช่ตัวครูผู้สอนบทเรียนนั้นๆ ซึ่งบทเรียนในท้ายที่สุดแล้วถือเป็นผลงานของกลุ่ม และสมาชิกทุกคนรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในผลที่เกิดขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้นถือเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองมิใช่สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม ซึ่งความคิดนี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะถือว่าการปรับเปลี่ยนแนวคิดการประเมินบุคคล (personal evaluation) มาเป็นกิจกรรมพัฒนาตนเอง

5. ขั้นการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน (revising the lesson) ซึ่งขึ้นอยู่กับ การสังเกต (observations) และการสะท้อนผล (reflection) ครูปรับปรุงแก้ไขบทเรียน โดยอาจเปลี่ยนแปลง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรม ปัญหาที่ใช้ คำถามที่ใช้ถามหรือทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ครูมักจะเปลี่ยนแปลงตามหลักฐานที่แสดงถึงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือผิดพลาดของผู้เรียนในการเรียนเรื่องนั้นๆ

6. ขั้นการสอนตามบทเรียนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว (teaching the revised lesson) เมื่อได้แก้ไขบทเรียนเรียบร้อยแล้วให้ดำเนินการสอนอีกครั้งในชั้นเรียนใหม่ โดยครูคนเดิมแต่ส่วนใหญ่ มักเป็นครูคนอื่นที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ในขั้นตอนนี้สิ่งที่แตกต่างจากการสอนในครั้งแรกก็คือ จะมีการเชิญ บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนเข้าร่วมด้วย ซึ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะใช้บุคคลเหล่านี้แทนผู้เรียน เพราะไม่สามารถให้ทุกคนเข้าไปสังเกตในชั้นเรียนจริงได้

7. ขั้นการประเมินและให้ผลสะท้อนอีกครั้ง (evaluation and reflecting again) ขั้นตอนนี้อาจใช้ระยะเวลาจากการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนและ อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาร่วมด้วยก็ได้ ในการดำเนินงานครั้งนี้จะมีลักษณะเดียวกันกับ ครั้งแรก คือ ครูผู้สอนจะเป็นผู้แสดงความคิดเห็นก่อน โดยอภิปรายถึงว่าอะไรคือเป้าหมายที่ทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันนี้ต้องการจะไปให้ถึง อะไรคือความคิดเห็นของทีมเกี่ยวกับการประเมินความสำเร็จของบทเรียนนี้ และส่วนใดของบทเรียนที่คิดว่าควรได้รับการพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งประเด็นในการอภิปรายอาจมีได้มุ่งเน้นเฉพาะสิ่งที่ผู้เรียนเข้าใจหรือเกิดการเรียนรู้เท่านั้น ยังรวมไปถึงประเด็นต่างๆ ไปเกี่ยวกับสมมติฐานที่เป็นแนวทางในการออกแบบบทเรียนวิจัย หรือประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการสอนโดยทั่วไปที่ได้จากบทเรียนและการดำเนินการครั้งนี้

8. ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา (sharing the results) ขั้นตอน ในการเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้ ถือเป็น ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ครูที่กำลังสอนใน เรื่องและระดับชั้นเดียวกัน การขยายผลนี้อาจทำได้หลายแนวทาง เช่น 1) การเขียนรายงานบอกเล่า ถึงการทำงานของกลุ่ม ซึ่งอาจได้รับการตีพิมพ์หรือจัดวางเผยแพร่ในห้องแสดงผลงานของโรงเรียน โดยเฉพาะผลงานที่น่าสนใจและมีคุณภาพเพียงพอ อาจได้รับการเสนอสู่อำนาจทางการศึกษา หรือ กลุ่มที่มีอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรวมอยู่ด้วย อาจได้รับการเขียนเผยแพร่ในวงกว้างหรือการตีพิมพ์ เพื่อจัดจำหน่าย 2) การเชิญครูจากโรงเรียนอื่นเข้ามาร่วมสังเกตการสอนในครั้งสุดท้าย ซึ่งถือเป็น แนวทางหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู ที่เปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่เป็นความพยายามของ โรงเรียนอื่นๆ

ลีวิส (Lewis, 2002 : 146) กล่าวว่า ครูผู้ป้อนมีวัฏจักรการทำงานหรือวงจรของการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน (Lesson Study Cycle) ดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายและวางแผนวิเคราะห์เป้าหมายสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาระยะยาวออกแบบวางแผนการสอนร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งสร้างแผนการวิจัยบทเรียน (Research lesson) ที่จะสังเกต

2. วิจัยการสอนด้วยแผนการสอนที่เตรียมไว้และสังเกตการสอนและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการคิดของผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียน การมีส่วนร่วมพฤติกรรมและอื่นๆ

3. การอภิปรายเกี่ยวกับการสอนแลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน พิจารณาว่าหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนไปถึงเป้าหมายคืออะไร และการพัฒนาเกิดขึ้นหรือไม่ ควรพัฒนาการสอนของตนเองอย่างไร

4. สรุปผลการเรียนรู้ของครู ถ้าจำเป็นก็ขัดเกลาและสอนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เขียนรายงานที่ประกอบด้วย แผนการสอนข้อมูลของผู้เรียน และสะท้อนว่าได้เรียนรู้อะไร

ห้องปฏิบัติการการศึกษาศาสนาภูมิภาคภาคเหนือตอนกลาง (North Central Regional Education Laboratory : NCREL, 2002 : 117) กล่าวว่า ขั้นตอนของกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ดังนี้

1. ขั้นตอนกำหนดบทเรียน (Focusing the Lesson) เป็นขั้นตอนที่ครูกลุ่มเป้าหมายของบทเรียนจากการวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายทางการศึกษาของหลักสูตรของโรงเรียนและเลือกประเด็นหรือหัวข้อของบทเรียน (Topic of Lesson) ซึ่งส่วนใหญ่มักจะมาจกความคิดรวบยอดที่เป็นปัญหาที่ครูสังเกตได้ในชั้นเรียนของตน และเป็นความคิดรวบยอดที่ท้าทายและสอนยาก

2. ขั้นวางแผนบทเรียน (Planning the Lesson) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกและร่วมกันพัฒนาแผนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผนแล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. ขั้นสอนบทเรียน (Teaching the Lesson) เป็นขั้นตอนที่ครู 1 คน จากในทีม นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียนของตน ครูคนอื่นๆ สังเกตการสอนอย่างใกล้ชิด จดบันทึกเกี่ยวกับการสนทนา และกิจกรรมของครูและผู้เรียนเก็บรวบรวมหลักฐานจากบทเรียนโดยวิธีต่างๆ เช่น วิดีทัศน์ ภาพถ่าย บันทึกเทปเสียง และผลงานผู้เรียน ซึ่งจุดประสงค์ในการสังเกตและวินิจฉัยบทเรียน เพื่อทำความเข้าใจ กระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ขั้นสะท้อนความคิดและประเมิน (Reflecting and Evaluating) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มครูอภิปรายเกี่ยวกับบทเรียนและผลการสังเกต โดยครูที่สอนแสดงความคิดเห็นเป็นคนแรกเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองว่า บทเรียนมีความเป็นไปอย่างไรและมีปัญหาใดเกิดขึ้น จากนั้นครูคนอื่นๆ จึงร่วมเสนอผลการสังเกตและข้อเสนอแนะ โดยจะเน้นในการวางโครงสร้างของการอภิปราย เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการคิดของผู้เรียนและสะท้อนว่าครูได้เรียนรู้อะไรจากการดำเนินการในชั้นเรียน

5. ขั้นปรับปรุงแก้ไขบทเรียน (Revising the Lesson) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มคนปรับปรุงแก้ไขบทเรียนจากปัญหาที่พบในการนำเสนอบทเรียนในครั้งแรก ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นปัญหาที่ผู้เรียนเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบทเรียน อาจมีการพบกลุ่มหลายครั้งเพื่อปรับปรุงบทเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเตรียมดำเนินการครั้งที่ 2 หรืออาจตัดสินใจไม่สอนซ้ำอีกก็ได้

6. ขั้นนำบทเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสอนอีกครั้ง (Teaching the Revising the Lesson) เป็นขั้นตอนที่อาจเสนอบทเรียนอีกครั้งกับผู้เรียนกลุ่มอื่น โดยครูคนเดิมหรือครูคนอื่น ซึ่งบ่อยครั้งที่เชียวครูในโรงเรียนมาร่วมสังเกตการณ์นำเสนอบทเรียนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขด้วยแล้วนี้

7. ขั้นสะท้อนความคิดเห็นและประเมิน (Reflecting and Evaluating) เป็นขั้นตอนที่คณะครูและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดมาเข้าร่วมรับรู้ข้อมูล ซึ่งอาจครอบคลุมถึงการระบุประเด็นเรื่องการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ รวมถึงอาจมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาทำงานร่วมกับกลุ่มครูและแสดงความเห็นในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อตัดสินใจและดำเนินการพัฒนาบทเรียนที่ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing Results) เป็นขั้นตอนที่กลุ่มครูเสนอผลการพัฒนาบทเรียน ซึ่งนอกเหนือจากการเสนอแผนการสอนที่ได้แล้ว อาจโดยการอภิปรายสรุปผลการเขียนรายงานถึงกระบวนการพัฒนาบทเรียน กระบวนการคิดและข้อค้นพบของกลุ่ม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่กลุ่มครูได้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจรวมถึงการเชิญครูจากโรงเรียนอื่นๆ มาเข้าร่วมสังเกตการณ์นำเสนอบทเรียนด้วย

เฟมันเดซ & โยชิเดะ (Fernandez & Yoshida, 2004 : 48) กล่าวว่า ขั้นตอนของกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผนบทเรียนแบบร่วมมือรวมพลัง โดยครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิม จากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน จากคู่มือครูและจากตำรา หรือแหล่งข้อมูลอื่น ซึ่งผลที่ได้ในเบื้องต้นจากขั้นนี้คือ แผนการสอนที่มีรายละเอียดตามที่กลุ่มได้วางแผนไว้

2. ขั้นการพิจารณานำบทเรียนไปสู่การปฏิบัติ โดยครูคนหนึ่งในกลุ่มดำเนินการสอน ครูอื่นเป็นผู้สังเกตโดยดูแผนการสอนประกอบ

3. ขั้นการอภิปรายบทเรียน โดยกลุ่มครูให้ผลสะท้อนและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทเรียนตามที่ได้สังเกตในชั้นเรียนจริง

4. ขั้นการปรับปรุงบทเรียน (อาจดำเนินการในขั้นตอนนี้หรือไม่ก็ได้) ครูบางกลุ่มอาจสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นของการอภิปราย แต่ครูบางส่วนก็เลือกที่จะดำเนินการต่อไป ในการปรับปรุงบทเรียนและดำเนินการสอนอีกครั้ง ซึ่งทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องไปอีก ขั้นตอนในการปรับปรุงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับบทเรียนให้มีความทันสมัย

5. ขั้นการสอนบทเรียนใหม่ที่ได้แก้ไขแล้ว (อาจดำเนินการในชั้นตอนนี้หรือไม่ก็ได้) ครูที่ เป็นผู้สังเกตอาจไม่สังเกตครบทั้งสองครั้งก็ได้ และส่วนมากมักจะไม่ได้ดำเนินการสอนซ้ำด้วย ครูคนเดิม ในชั้นเรียนเดิมและมักจะไม่ค่อยมีการสอนเป็นครั้งที่สาม เพราะเพียงการเก็บข้อมูลในการสอนหนึ่ง หรือสองครั้งแรกก็จะช่วยให้ครูได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ มากมาย แล้วส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนไป ดำเนินการวิจัยบทเรียนอื่นๆ แทน

6. ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (sharing reflection) เกี่ยวกับบทเรียนใหม่ โดยครูจะมา ร่วมกันอภิปรายว่าพบเห็นสิ่งใดบ้างในการสอนครั้งที่สอง บทสนทนาของครูจะมีศูนย์กลางอยู่ที่การ เสนอผลการสังเกตข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยตลอดกระบวนการทั้งในการสังเกตและการ อภิปรายจะมีสมาชิกในกลุ่มจดบันทึกรายละเอียด เพื่อเป็นบันทึกหลักฐานอ้างอิงของความคิดทั้งหมด ในการทำงานร่วมกัน ซึ่งบันทึกนี้จะช่วยครูอย่างยิ่งในการเขียนรายงานเกี่ยวกับการทำงานของตน

จากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็น กรอบแนวคิดของงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปการสังเคราะห์กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจากนักวิชาการ 7 ท่าน

กระบวนการของการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน	ชารินทร์ ตรีวรัญญ์	เกรียง ฐิติจำโรญพร	วศินี รุ่งเรือง	สตติเกเตอร์ & เสี่ยเบอร์ต	สวัส	NCREL	เพ็ญนิตะ & โยชิตะ	ความถี่
1.การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน	✓	✓	✓		✓			4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กระบวนการของการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน	ชาร์ณี ตรีวิญญู	เกรียง ฐิติจำเริญพร	วศินี รุ่งเรือง	สตติเกเลอร์ & เฮียเบอร์ท	สวัส	NCREL	เพ็ญนิตะ & โยชิตะ	ความถี่
2. การวางแผนบทเรียน	√	√		√	√	√	√	6
3. การสอนและสังเกตในชั้นเรียน	√		√	√				3
4. การสืบสอบผลการปฏิบัติงาน	√							1
5. การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน	√					√		2
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	√							1
7. การสร้างทีมงาน	√							1
8. การวิจัยศึกษาบทเรียนผ่านการลงมือปฏิบัติ	√							1
9. การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน	√		√		√		√	4
10. การนำผลสะท้อนคิดไปพัฒนาการวิจัย	√		√					2
11. การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน			√					1
12. ขั้นตอนการกำหนดปัญหา				√				1
13. ขั้นตอนการประเมินบทเรียนและให้ผลสะท้อน				√		√		2
14. ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน				√		√		2
15. ขั้นตอนการสอนตามบทเรียนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว				√				1
16. ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา				√		√	√	3
17. วิจัยการสอนด้วยแผนการสอน					√			1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กระบวนการของการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน	วาริณี ตรีวิญญู	เกรียง ฐิติจำเริญพร	วศินี รุ่งเรือง	สติกเลอร์ & เฮียเบอร์ท	สวิต	NCREL	เพมันเตซ & โยซิเตซ	ความถี่
18. สรุปผลการเรียนรู้ของครู					√			1
19. ขึ้นกำหนดบทเรียน						√	√	2
20. ขึ้นเสนอบทเรียน						√		1
21. ขึ้นการพิจารณานำบทเรียนไปสู่การปฏิบัติ							√	1
22. ขึ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้							√	1

จากตารางที่ 2 สรุปการสังเคราะห์กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจากนักวิชาการ 7 ท่าน ที่เหมาะสมนั้นไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้โดยเลือกจากข้อที่มีความถี่รวมตั้งแต่ 3 ขึ้นไปได้ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัยประกอบด้วย 5 กระบวนการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
2. การวางแผนบทเรียน
3. การสอนและสังเกตในชั้นเรียน
4. การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน
5. ขึ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional learning community) หรือ PLC” เป็นเครื่องมือในการสร้างการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์นำประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมอื่นๆ ที่ตนเองทดลองใช้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน เกิดเป็นการสร้างความรู้

หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครูจากประสบการณ์ตรง และจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่มีคนศึกษาและเผยแพร่ไว้

ความหมายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558 : 35) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง วิธีการในการพัฒนาครูโดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว และมีเครือข่ายในการทำงาน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

เรวดี ชัยเขาวรัตน์ (2558 : 16) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

วิบูล ทาชา (2559 : 90) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวร่วมใจร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู อาจารย์ ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัย วิทยาเขต บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า ค่านิยม เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้โดยครู อาจารย์เป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน คอยอำนวยความสะดวก เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา (2559 : 114) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างร่วมมือร่วมพลังกันเรียนรู้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตน และของทุกๆ คนในองค์กรนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สร้างสรรค์ต่อทุกคนและสังคม สำหรับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการศึกษา หมายถึง “การรวมตัวกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา นักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างร่วมมือร่วมพลังกันเรียนรู้สู่การพัฒนาการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนและทุกๆ คน เจริญก้าวหน้าอย่างเต็มศักยภาพตรงตามความสนใจและครบมาตรฐานหลักสูตร รวมทั้งครูและผู้บริหารทุกคนในสถานศึกษาได้เพิ่มความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพไปพร้อมๆ กัน”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559 : 334) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพ

ของผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมมือกัน ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการพัฒนาคณาภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปิยณัฐ กุสุมาลย์ (2560 : 25) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือร่วมพลังกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานของครูเป็นหลัก มีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมจัดระบบสนับสนุน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาเครื่องมือในการทำงานของครู และพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ประคอง รัชมีแก้ว (2562 : 48) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การพัฒนาบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลที่ยั่งยืนในโรงเรียน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกันด้วยสัมพันธภาพที่ดี โดยมีค่านิยมที่นักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากนี้ผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้ว ยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง และสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ศราวุธ แวงธิดาร (2562 : 15) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือร่วมพลังกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน และการทำงานของครูเป็นหลักมีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมจัดระบบสนับสนุน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาเครื่องมือในการทำงานของครู และพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันโดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแล สนับสนุน เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกอย่างร่วมมือร่วมพลังกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตนและของทุกๆ คนในองค์กรนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์สร้างสรรค์ต่อทุกคนและสังคม

สุรัญญา ก้องวัฒนโกศล (2563 : 12) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

บลุกเลอร์ และฮิค (Bulkley & Hick, 2005 : 21) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเนื่องระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเรียน การสอน รวมทั้งการเรียนรู้ของครูผู้สอนและนักเรียน

สโตล และหลุยส์ (Stoll and Louis, 2007 : 1 - 14) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มของครูที่ร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน สะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ

คูโฟ (DuFour, 2010 : 6 - 11) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัวของบุคลากรโดยเฉพาะบุคลากรวิชาชีพที่มีเป้าหมายชัดเจนในการรวมตัวกัน เพื่อปฏิบัติการกิจหรือทำกิจกรรมต่างๆ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโรงเรียน (school culture)

ฮอร์ทอน; และ มาร์ติน (Horton; & Martin, 2013 : 57) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกต่อการจัดการศึกษา โดยอาศัยกระบวนการฝึกอบรมการติดตามผล ประกอบกับการนำข้อเท็จจริงมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการนำวิสัยทัศน์นั้นไปสื่อสารให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ

แบทเทอร์ส; และ เวอร์ดี (Battersby; & Verdi, 2015 : 23) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครู โดยการสร้างวัฒนธรรมทางวิชาชีพในการทำงานร่วมกัน มีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยเน้นที่การเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จ

แฮรอน; และคณะ (Hairon; et al, 2017 : 72) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง เครื่องมือในการยกระดับวิชาชีพครูและเพิ่มขีดความสามารถของครูรายบุคคล และกลุ่มครู ซึ่งเป็นการปรับปรุงกระบวนการและผลการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสนับสนุนความสามารถในการเรียนการสอนของโรงเรียน

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู และผู้บริหาร บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนทุกฝ่าย โดยการลงมือทำและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมกัน เพราะความสำเร็จของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในในสถานที่ทำงานหรือโรงเรียน โรงเรียนใดมีการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

นอกจากจะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลแล้ว การรวมตัวกันของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ซึ่งนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558 : 37) กล่าวว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพควรมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์อันดีและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นบรรยากาศที่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ดีกว่าองค์กรที่ขาดคุณลักษณะเช่นนี้
2. เป็นชุมชนที่มีฉันทะและความศรัทธาในการทำงาน โดยครูที่เป็นสมาชิกของชุมชนมีความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีความปรารถนาดี และมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยความจริงใจ
3. เป็นชุมชนที่เอื้ออาทร มีคุณธรรม และเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ โดยครูผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ พร้อมทั้งจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทางวิชาการ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
4. เป็นชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้ โดยคุณลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นต้นทุนสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะของครูที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในที่สุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวคือตัวบ่งชี้ว่าครูได้รับการพัฒนาให้ยกระดับความเป็นนักวิชาชีพให้สูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ปิยณัฐ กุสุมาลย์ (2560 : 26) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญในเชิงนโยบายที่เป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและเชิงปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จนกระทั่งถึงระดับสถานศึกษา เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดและเป็นการพัฒนาวิชาชีพตลอดจนวิธีการทำงานของครู ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่กลไกสำคัญเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ประคอง รัตมีแก้ว (2562 : 52) กล่าวว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

ศราวุธ แวงธิดาร (2562 : 17) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญในเชิงนโยบายที่เป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเชิงปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จนกระทั่งถึงระดับสถานศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการ

พัฒนาวิชาชีพตลอดจนวิธีการทำงานของครู ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่กลไกสำคัญเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทำให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาตนเอง เพื่อสร้างลูกศิษย์ที่มีคุณภาพสำหรับเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่มีคุณค่าต่อไป

เซ็งเก้ (Senge, 1994 : 33) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และเป้าหมายร่วมกัน
2. มีภาวะผู้นำที่คำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. มีการทำงานประสานความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน
4. มีการนำความรู้สู่การปฏิบัติ
5. มีการแสวงหาความรู้ทางวิชาชีพร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดีที่สุด
7. มีการประเมินผลต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นไป เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนในมุมมองกว้าง ไม่ใช่แค่การประเมินจากคะแนนที่ได้ทดสอบได้จากข้อสอบเท่านั้น

สโตนและคณะ (Stoll et al, 2003 : 3) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. การที่บุคลากรในโรงเรียนมีค่านิยมร่วมกัน โดยที่ค่านิยมร่วมเหล่านั้นมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนเป็นสำคัญ
2. บุคลากรภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความรู้สึกผูกพันต่อภาระหน้าที่อย่างต่อเนื่องยาวนาน และที่สำคัญผู้บริหารจะต้องลดความรู้สึกโดดเดี่ยวแปลกแยกไม่ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน
3. ให้ความสำคัญของความกระตือรือร้นในการที่จะพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการปรึกษาหารือพูดคุยในประเด็นของการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีระบบคอยตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ มีการสังเกตการณ์ร่วม มีการนำแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับเปลี่ยน นำมาใช้แก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน
4. มีการประสานความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ ที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของความช่วยเหลือหรือการสนับสนุน
5. การเรียนรู้แบบกลุ่มหรือเดี่ยวได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมองว่าครูทุกคนคือผู้เรียนซึ่งเรียนรู้จากผู้ร่วมงานซึ่งกันและกัน

ฮาเกียร์เวอร์ (Hargreaves, 2003 : 53) กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญของโรงเรียนที่มีความเป็นชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนยึดหลักความมีส่วนร่วมในการบริหารงาน สนับสนุนให้เกิดการกระจายภาวะผู้นำไปยังบุคลากรในระดับต่างๆ รวมทั้งมีการมอบอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. มีการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมดังกล่าวพัฒนามาจากภาระผูกพันที่ไม่เปลี่ยนแปลงของบุคลากรในโรงเรียน และเป็นวิสัยทัศน์ที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นวิสัยทัศน์ร่วมที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียนด้วย

3. บุคลากรภายในโรงเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายในการที่จะมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน

4. มีการติดตามพฤติกรรมภายในห้องเรียนของครูผู้สอน โดยผู้สังเกตการณ์เพื่อป้องกันข้อมูลย้อนกลับ และช่วยสนับสนุนการพัฒนาให้เกิดขึ้นทั้งในระดับตัวบุคลากรและโรงเรียน

5. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดเตรียมสภาพทางกายภาพ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในการที่จะปฏิบัติให้เกิดลักษณะของการดำเนินงานตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว

สโตน และโทมัส (Stoll & Thomas, 2006 : 14) กล่าวว่า มิติของการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่

1. มิติที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจร่วมกัน
2. มิติทางด้านการเรียนรู้ของนักเรียน และวิสัยทัศน์ร่วมของบุคลากรในการพัฒนาโรงเรียน

3. มิติทางด้านการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร

4. มิติทางด้านการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ

5. มิติทางด้านการสร้างปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ดูโฟรี (DuFour, 2007 : 6 - 11) กล่าวว่า ในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการศึกษา ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจว่านักเรียนได้เกิดเรียนรู้ (Ensuring that students learn) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเชื่อว่า ภารกิจหลักของการจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่ใช่เพียงเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการสอนจากครู แต่เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้จริง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เรียบง่ายนี้จะมุ่งเน้นไปที่การสอนเพื่อให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เป็น “การเรียนรู้สำหรับทุกคน” ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องจะตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ อาทิ ลักษณะและการปฏิบัติของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ในการช่วยให้นักเรียน

ทุกคนบรรลุเป้าหมายในระดับสูง การนำลักษณะและการปฏิบัติเหล่านั้นมาใช้ในโรงเรียน ข้อผูกพันในการสร้างโรงเรียน และการติดตามตัวบ่งชี้เพื่อประเมินความก้าวหน้า อันจะนำไปสู่รากฐานความแข็งแกร่งของโรงเรียนในอนาคต คำถามสำคัญที่ช่วยผลักดันการทำงานในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักการนี้ ได้แก่ 1) เราต้องการให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้อะไรบ้าง 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ 3) เราจะตอบสนองอย่างไร เมื่อนักเรียนบางคนประสบปัญหาในการเรียนรู้ และ 4) เมื่อเรารู้ว่านักเรียนได้เรียนรู้แล้ว เราปฏิบัติต่อเขาอย่างไร

2. การมีวัฒนธรรมของการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง (Aculture of collaboration) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีโครงสร้างเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้สำหรับทุกคน การทำงานแบบร่วมมือรวมพลังที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการเชิงระบบที่ครูจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ครูร่วมเรียนรู้ และทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมและชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและมีความหมาย อันนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคน

3. การมุ่งเน้นไปสู่ผล (A focus on results) ประสิทธิภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพวัดจากผลที่เกิดขึ้นและตามมาของการทำงานร่วมกัน เพื่อปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อันเป็นงานหลักและงานประจำของครูและผู้บริหารทุกคนในโรงเรียน ครูทุกคนในทุกทีมต้องร่วมมือรวมพลังกันเรียนรู้และสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของกระบวนการ อันได้แก่ การระบุระดับความสำเร็จและความต้องการจำเป็นของนักเรียนในปัจจุบัน การกำหนดเป้าหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายนั้น และการเรียนรู้และแสดงหลักฐานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเสมือนการเดินทาง ดังนั้น ผู้บริหารและทีมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องรู้ตัวว่าการรวมตัวกันทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ก้าวหน้า แบ่งช่วงการพัฒนาเป็นช่วงก่อนเริ่มต้น ช่วงเริ่มต้น ช่วงดำเนินการ ช่วงพัฒนาและช่วงยั่งยืน

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดเชิงวิธีการ หรือกระบวนการที่มีการดำเนินการปฏิบัติร่วมกันในชุมชน ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะสะท้อนเป็นคุณลักษณะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนตามธรรมชาติความเป็นจริงของชุมชนนั้นๆ ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกันไป แต่เป็นกระบวนการที่เอื้อให้เกิดการรวมใจ รวมตัว รวมแรง และรวมปัญญาาร่วมกันของครู ผู้บริหาร นักการศึกษาในชุมชน เพื่อทำงานแบบมุ่งรวมพลังเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ดั่งนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศกล่าวไว้ ดังนี้

จูลี่ ศรีชะโคตร (2557 : 23) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพความสำเร็จกว้างๆ ในอนาคตที่ทุกคนในองค์กรประสงค์ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันที่จะเชื่อมโยงสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเริ่มจากผู้นำทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน

2. ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การรวมตัวของบุคคลภายใต้ค่านิยม ความเชื่อรวมทั้งทัศนคติเดียวกันเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานหรือกิจกรรมใดๆ ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของทีม

3. การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการความรู้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและแนวปฏิบัติมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ การประมวลความรู้ การเข้าถึงความรู้ ระบบจัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ

4. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง สภาพาส่งผลให้การเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประสบผลสำเร็จ เช่น สิ่งแวดล้อมเชิงบวก ชุมชนกัลยาณมิตร เทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะและศักยภาพพร้อมแหล่งเรียนรู้ โครงสร้างทางกายภาพและทรัพยากร

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557 : 57) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากแนวคิดของนักวิจัยหลายๆ ท่านสรุปได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในองค์กร ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้น คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1.1 การเห็นภาพและทิศทางการร่วม (Shared Vision) การเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกัน

1.2 เป้าหมายร่วมกัน (Shared Goals) เป็นเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนในองค์กรที่สัมพันธ์กับเป้าหมายร่วมกันในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเชื่อมโยงเป้าหมาย และเป้าหมายดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงาน จนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกในองค์กร จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน และทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.4 ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งสำคัญคือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองเพื่อพัฒนาศิษย์ร่วมกันของครู

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) เป็นการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้มีลักษณะการคิด การวางแผน ข้อตกลง การตัดสินใจ แนวปฏิบัติ การประเมินผล และการรับผิดชอบร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 2 นัยสำคัญอยู่ 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกันให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำ ผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเอง และเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้และใส่ใจกับผู้ร่วมงานทุกคน จนทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานร่วมกันอย่างมีวิสัยทัศน์ร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมได้นั้นควรมีลักษณะสำคัญคือ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น

3.2 ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกในองค์กรด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครูโดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development)

การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

4.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ คือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้มากที่สุด

4.2 การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยครูรู้จักตนเองเพื่อที่จะเข้าใจผู้เรียนที่มากกว่าความรู้แต่เรียนรู้ผู้เรียนในความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจในตนเองแล้ว จึงจะสามารถเข้าใจผู้เรียนได้จนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) มีลักษณะสำคัญคือ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มุ่งเน้นความสุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกัน มีลักษณะวัฒนธรรมแบบวัฒนธรรมเปิดเผยที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ มีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรเกื้อกูลกัน สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ มีเจตคติทางบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) โครงสร้างของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรแทนวัฒนธรรมแบบราชการ และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์การดำเนินการที่ต่อเนื่องและยั่งยืน มีโครงสร้างการบริหารงานชุมชนแบบปกครองตนเอง เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลักจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความขัดแย้ง และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558 : 40) กล่าวว่า การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากแนวคิดของนักวิชาการพบว่า มีปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขของการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประมวณได้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน (supportive and shared leadership) สำหรับประเด็นนี้ ความเป็นผู้นำไม่ได้ผูกขาดอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน โดย PLC มุ่งส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนโดยเฉพาะครูได้เป็นผู้นำเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนและผู้นำการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใจกว้างและยินดีต่อบทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของครู ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้จะช่วยให้ครูรู้สึกว่าได้รับเกียรติ มีความภาคภูมิใจ และสามารถแสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

2. การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ (collective learning and the application of that learning) หัวใจสำคัญของ PLC อีกประการหนึ่งคือ การเรียนรู้ร่วมกันซึ่ง PLC จะเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำการเรียนรู้ร่วมกันและที่สำคัญคือการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันไปพัฒนาผู้เรียน โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. ค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วม (shared values and vision) เป็นองค์ประกอบสำคัญของ PLC โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้มีทิศทางและเป้าหมายเดียวกันในการดำเนินการ โดยเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. เงื่อนไขที่ช่วยผดุงความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (supportive conditions for the maintenance of the learning community) หรืออีกนัยหนึ่งคือ การจัดสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมสนับสนุนต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งได้แก่ การจัดบรรยากาศให้ครูในโรงเรียนได้มาพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องและอีกส่วนหนึ่งคือ การจัดโครงสร้างหรือระเบียบกฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินงานให้อยู่ในรูปคณะกรรมการ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

5. การแบ่งปันการปฏิบัติ (Shared practice) เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ PLC เติบโต มั่นคง ยั่งยืน โดยเฉพาะการแบ่งปันเทคนิควิธีการสอนที่ดีให้เพื่อนครูได้นำไปใช้ และการแบ่งปันจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยองค์ประกอบที่กล่าวถึงแล้วข้างต้น คือ การมีผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน การจัดบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความสนิทสนมคุ้นเคยของครูในโรงเรียน ความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง รวมทั้งการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมของทุกคนในโรงเรียน

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558 : 34) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยม และบรรทัดฐานร่วมกัน หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอนและพัฒนากิจการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบภายใต้การร่วมมือรวมพลังของครูทุกคนภายในโรงเรียนและมีความรับผิดชอบร่วมกันในผลการปฏิบัติงาน

2. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูจะต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ เช่น การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์และพันธกิจที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง การมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทาง

วิชาชีพของครูนั้นต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางวิชาชีพและการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนาทางวิชาชีพ การสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูท่านอื่น การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน การเปิดเผยการปฏิบัติงานทางการสอน เป็นต้น

5. ภาวะผู้นำและการบริหารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง โครงสร้างและเงื่อนไขของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมอบหมายอำนาจหน้าที่และกระจายความเป็นผู้นำให้แก่ครูทุกระดับเพื่อควมมีอิสระคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาเงื่อนไขสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนนโยบายการพัฒนาครู วัฒนธรรมขององค์กร ระบบสื่อสารภายในโรงเรียน และแหล่งทรัพยากรต่างๆ

นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559 : 33 - 34) กล่าวว่า คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision and Value) เน้นที่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียน มุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ไปพร้อมกันมีเป้าหมายที่การเรียนรู้ของนักเรียน ตั้งความคาดหวังของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเรียนการสอน

2. เครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Network) เป็นสมาชิกของกลุ่มมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

3. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) มีการเรียนรู้ร่วมกันในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม หารวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติส่วนบุคคล มุ่งมั่นในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) สนับสนุนไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน (Trust) มีการตัดสินใจและรับผิดชอบร่วมกัน

5. เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากรและทรัพยากรที่เหมาะสม

6. สะท้อนผลและประเมินการเรียนรู้ (Reflection and Evaluation) มีการสะท้อนความเสี่ยงและมีการแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ร่วมกัน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2559 : 1) กล่าวว่า คุรุสภาได้ใช้หลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู คือ การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผ่านกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเงินอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา และกลุ่มสมาชิกวิชาชีพครูในโครงการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพ และบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยมีหลักการ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Share Value and Norms) คือ การสร้างโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันในเรื่องคุณค่า อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติที่ดี

2. การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective Focus on Student Learning) คือ การร่วมมือรวมพลังมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ (Collaborative) คือ การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันของทุกคนในการเรียนรู้และสร้างสรรค์การปฏิบัติงาน

4. การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน (Expert Advice and Study Visit) คือ การเรียนรู้ของครูและชุมชนที่ต้องใจกว้าง เปิดรับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจเป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ หรือคนในชุมชนที่เชี่ยวชาญและมีการปฏิบัติที่ดี และมีการศึกษาชั้นเรียน หรือมีการเยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงในห้องเรียนโดยเฉพาะห้องของเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน

5. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection Dialogue) คือ การมีสุนทรียสนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงานเน้นหลักการ การสื่อสารแบบสองทางเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกื้อกูลระหว่างกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 12 - 15) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน คือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำ หรือกลุ่มผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์ทำหน้าที่เหนี่ยวนำ ให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกันหรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์หรือการเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง “เห็นภาพเดียวกัน”

2. เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญา ร่วมกันหลอมรวมเป็น “คุณค่าร่วม” ซึ่งเป็นขุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลังในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร้อมกัน

4. พันธกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุกๆ ภารกิจ สิ่งสำคัญคือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork)

ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครูบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบต่อร่วมกันจากสถานการณ์หน้างานจริงถือเป็นโจทย์ร่วมให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกันแบบลวงตาตัวตนให้มากที่สุดจนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงาน และพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจและการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อน ด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำ และเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ ต่อเนื่องนั้นซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายในนั้นคือการเป็นกัลยาณมิตร ทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายหรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญของการผู้นำร่วม 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำ ผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมเป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกๆ คน จนเป็นแบบที่มีพลังเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างมีวิสัยทัศน์ร่วม รวมถึงการนำแบบไม่นำโดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าวควรมีคุณลักษณะสำคัญดังนี้ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การโค้ชผู้ร่วมงานได้ การสร้างมโนทัศน์ การมีวิสัยทัศน์การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น

2. ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำ เพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำหรือครูทำหน้าที่เป็น “ประธาน” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่ “กรรม” หรือผู้ถูกกระทำ และผู้ถูกให้กระทำ ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ อิสระ ปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคือ “อำนาจทางวิชาชีพ” เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญคือการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้องว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การเรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้สุนทรียสนทนาการเรียนรู้ สืบเสาะแสวงหา การสร้างมนต์คำ ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดเชิงระบบการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมองและการจัดการความรู้

2. การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างใน หรืออูฐภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครูได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา ความกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญและการฝึกสติ

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community)

กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชนมีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยหรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำ งานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน สอดคล้องกับที่ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิหยสัมพันธ์ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิตมีความศรัทธาร่วมอยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือศีล หรือหลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมฐานการพึ่งพาตนเอง มีบรรยากาศของ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดันดังกล่าวนี้ สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์กับชุมชนต่อไป

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure)

โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการหันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืนจัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมีโครงสร้างองค์แบบไม่รวมศูนย์ หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่นๆ ที่ตามความจำเป็น และบริบทของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชนเน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

มอร์ริสเชย์ (Morrissey, 2000 : 16) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 มิติ (Five Dimensions of Professional Learning Communities) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและผู้นำร่วม (Supportive and Shared Leadership)

หมายถึง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากเดิมสู่การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในกระบวนการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยกระจายความเป็นผู้นำ ให้แก่ครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) หมายถึง สมาชิกทุกคนมีวิสัยทัศน์หลักในการปฏิบัติงานร่วมกัน คือ การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีบรรทัดฐานอันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ คือ การตระหนักรู้ด้วยตนเอง การวิเคราะห์ตนเอง การสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพซึ่งผลการปฏิบัติงานนั้นเป็นผลมาจากข้อตกลงร่วมของสมาชิกทุกคน

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ (Collective Learning and Application of Learning) หมายถึง สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อค้นหาองค์ความรู้ใหม่ร่วมกันและวิธีการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้กระบวนการในการสร้างองค์ความรู้นั้นจะต้องนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและวัฒนธรรมของโรงเรียน โดยการพัฒนาดังกล่าวจะต้องเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย

4. เงื่อนไขสนับสนุน (Supportive Conditions) หมายถึง การจัดระบบหรือองค์ประกอบของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร ขนาดห้องเรียน อัตรากำลังครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

5. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น (Shared Personal Practices) หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาโรงเรียน โดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะต้องเกิดจากความไว้วางใจและการเคารพซึ่งกันและกัน

เซ็งเก้ (Senge, 2000 : 183 - 187) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย

1. ความมุ่งมั่นแห่งตน (Personal Mastery) องค์กรแห่งการเรียนรู้เกิดจากการเรียนรู้ระดับปัจเจกบุคคลที่เน้นการเรียนรู้ในที่ทำงาน (Work Place Learning) การเรียนรู้กระบวนการทำงาน (On the Job Learning) ที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์ความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำงานจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง การฝึกฝนการเรียนรู้อยู่เสมอและศักยภาพการเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. รูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง (Mental Models) เป็นความคิดความเข้าใจที่บุคคลมีต่อหน่วยงานและองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล แบบแผนความคิดมีพลังที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การตีความ และต่อพฤติกรรมความเชื่อที่ดีมีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำ Mental Models มี 3 ลักษณะ คือ เจตคติ ทักษะคติ และกระบวนการทัศน์ ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความริเริ่มสร้างสรรค์ และความคิดในการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

3. การสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) องค์กรต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ทุกคนรู้และเข้าใจวิสัยทัศน์องค์กรเพื่อพัฒนาภาพในอนาคต และความต้องการในการมุ่งสู่ความปรารถนาาร่วมกันของสมาชิกภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันทั้งองค์กรจึงจะเกิดผลในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4. การเรียนรู้ของทีมร่วมกัน (Team Learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในองค์กร โดยแต่ละคนเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ละคนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเรียนรู้ร่วมกัน มีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่มนำไปสู่การปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันและประสานสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี

5. การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) วินัยที่สำคัญที่มีความสำคัญสูงสุดคือ มีความคิดเชิงระบบ (Senge) เน้นว่าแม้ประพจน์ปฏิบัติในวินัยทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาข้างต้นก็ต้องทำอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการคิด การอธิบาย และการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยองค์ความรู้สหวิทยาการนำมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ใหม่ วิธีคิดเชิงระบบเป็นการคิดแบบเป็นวงจรจากเหตุไปสู่ผลและผลกลายเป็นเหตุเป็นวงจรเสริมแรง (Reinforcing Loop) ซึ่งทุกองค์ประกอบจะเป็นตัวเสริมศักยภาพอย่างต่อเนื่องครบวงจรจนกลายเป็นพลังขับเคลื่อน

สโตน; และคณะ (Stoll; et al, 2006 : 266 - 267) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่

1. การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน (Shared values and vision) หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพต่างๆ ร่วมกัน เช่น การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอน การพัฒนาหลักสูตร

2. ความรับผิดชอบร่วมกัน (Collective responsibility) หมายถึง การมีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าจะร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยความรับผิดชอบร่วมกันนี้จะช่วยสร้างความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. การสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflective professional inquiry) หมายถึง การพูดคุยที่เชื่อมโยงระหว่างค่านิยมทางการศึกษาและการปรับปรุงการปฏิบัติงานสอน การวิเคราะห์กรณีศึกษา การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการสอนต่างๆ โดยครูจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าการปรับปรุงทางวิชาชีพของตนนั้นส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน

4. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) หมายถึง การร่วมมือของสมาชิกทุกคนในองค์กรในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเสริมสร้างความสำเร็จของการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันสร้างองค์ความรู้ แนวคิด หรือโปรแกรมต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

ดูโฟร์ (DuFour, 2007 : 6 - 11) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ และคุณค่าร่วม (shared vision and values) หรือการมีความเชื่อ ความเข้าใจร่วมกันที่เน้นการมีจุดโฟกัสที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการเข้าได้กับเพื่อนร่วมงานช่วยเสริมแรงและการตัดสินใจตามจรรยาบรรณ

2. ร่วมกันรับผิดชอบ (collective responsibility) ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรับผิดชอบเช่นนี้นำมาซึ่งความรับผิดชอบต่อข้อตกลง (commitment) ได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสร้างความกดดันให้กับผู้ที่มีพฤติกรรมตรงกันข้ามหรือโดดเดี่ยว

3. การสืบสอบสะท้อนคิดอย่างมืออาชีพ (reflective professional inquiry)

ซึ่งสังเกตได้จากการสนทนา อภิปราย ใช้วิธีปฏิบัติแบบไม่เป็นส่วนตัว (deprivatization of practice) เพราะต้องมีการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีการทดสอบการปฏิบัติของครูแบบซ้ำๆ มีการสังเกตและวิเคราะห์กรณีศึกษา ร่วมวางแผนและพัฒนาหลักสูตร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึกของบุคคล (tacit knowledge) ด้วยวิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และประยุกต์ความคิดใหม่ และสารสนเทศเพื่อแก้ไขปัญหาตามความจำเป็น (needs) ของผู้เรียน เป็นสำคัญ

4. การร่วมมือร่วมใจ หรือร่วมมือรวมพลัง (collaboration) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้ร่วมงานที่มากกว่าการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแบบผิวเผิน การปฏิบัติที่บ่งชี้ความร่วมมือระดับนี้ เช่น การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลป้อนกลับและสะท้อนการปฏิบัติจุดเน้นของการร่วมมือรวมพลังเพื่อแลกเปลี่ยนจุดประสงค์ แม้ว่าจะมีการอภิปรายโต้แย้งและต่างมุมมอง แต่เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนา มีการแลกเปลี่ยนเทคนิค และแนวทางการสอน และสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

5. การสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มและบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน (group as well as individual) ถือว่าทุกคนคือผู้เรียนรู้พร้อมๆ กับเพื่อนร่วมงาน มีการรวบรวมความรู้และเผยแพร่ระหว่างสมาชิก หรือมีการถ่ายโอนความรู้ระหว่างกัน ทั้งนี้ขั้นตอนที่การเรียนรู้ระดับองค์กร หรือโรงเรียนที่มีการปฏิสัมพันธ์แบบสาธารณะจึงมีขั้นตอนมากกว่าการเรียนรู้ระดับบุคคล กล่าวคือ ต้องมีการรวบรวมความรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากสมาชิกชุมชนมีการอภิปราย การแปลความหมาย เผยแพร่ และทำความเข้าใจอย่างมีวิจารณญาณ การปฏิบัติที่สนับสนุนคือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีการสังเกต การสอน วิพากษ์วิจารณ์ และสะท้อนการปฏิบัติงาน

ฮอร์ด (Hord, 2008 : 8 - 16) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 5 องค์ประกอบ (Components of Professional Learning Communities) ดังนี้

1. การสร้างความเชื่อ คุณค่า และวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Beliefs, Values and Vision) หมายถึง ครูต้องมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเสมอ ซึ่งการเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็เนื่องจากการเรียนรู้ของครู ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและมีส่วนร่วม (Shared and Supportive Leadership) หมายถึง ผู้บริหารและผู้มีอำนาจมีการกระจายอำนาจและใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ (Collective Learning and Its Application) หมายถึง การร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

4. เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Conditions) หมายถึง ปัจจัยในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีปัจจัยซึ่งเป็นเงื่อนไขในการสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านโครงสร้าง (Structural Factors) ประกอบด้วย ความต้องการเชิงกายภาพ เช่น เวลา สถานที่ซึ่งครูใช้ในการพบปะ พูดคุยหรือทำงานร่วมกัน ทรัพยากรในการดำเนินการ นโยบายที่สนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นต้น 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ (Relation Factors) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การมีใจมุ่งมั่นในการพัฒนางานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การเคารพและเชื่อมั่นในผู้ร่วมงานท่านอื่น

5. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น (Shared Personal Practice) หมายถึง การแบ่งปันประสบการณ์ วิธีการหรือบทเรียนที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคนร่วมกับครูท่านอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย การสังเกตการณ์ การสำรวจ เป็นต้น

เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al. 2008 : 81) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานที่เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เช่น มุมมองที่ร่วมกันของกลุ่มเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กๆ โดยต้องมีการสนับสนุนในด้านเวลา ทรัพยากร สถานที่ และความร่วมมือของผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร

2. การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ใช่แค่เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการสอน แต่เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้

3. การสนทนาที่สะท้อนนำไปสู่บทสนทนาที่กว้างขวางและต่อเนื่องระหว่างครูเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการพัฒนานักเรียน

4. การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อกำหนดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

5. การส่งเสริมและรับคำแนะนำด้านการเรียนรู้จากเพื่อนครูในโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก จากชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียน

คิลเบน (Kilbane, 2009 : 191) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย

1. การทำงานร่วมกัน (Collaborative Structures) ในการทำงานร่วมกันนั้นจะต้องมีเวลาฝึกปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูป เวลาสำหรับครูที่จะมาร่วมกันทางวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืน

2. การสนับสนุนด้านการบริหาร (Administrative Support) เป็นความมั่นคงของผู้บริหารทั้งในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์ การสนับสนุนบริบทต่างๆ ให้เกิดการปฏิรูป การสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยอื่นๆ

3. ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการ (Relational Integrity) เป็นความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน กำหนดจุดมุ่งหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จโดยมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียน

4. การสร้างเครือข่าย (Enablers) เป็นการสร้างรูปแบบในการพัฒนาที่มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันทางวิชาชีพจากผู้มีความรู้ที่หลากหลาย

5. การเชื่อมโยง (Coherence) เป็นการออกแบบการปฏิรูปที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับบริบทและสภาพปัจจุบันของโรงเรียน

เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters, 2010 : 39) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

1. การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ รวมถึงการจัดสรรเวลา เพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันค้นหาวิธีการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน

2. ส่งเสริมความร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่

3. ส่งเสริมการพบปะ พูดคุยระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง เพื่อสะท้อนการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง

4. การสร้างความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียน

5. การสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและระหว่างหน่วยงานซึ่งจัดการศึกษา

ริชมอนด์; และ มาโนคอร์ (Richmond; & Manokore, 2010 : 555 - 566) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความร่วมมือและการเรียนรู้ของครู (Teacher Learning and Collaboration) เป็นการร่วมมือกันของครูโดยอาจจัดให้มีการประชุมกลุ่มหรือการพบปะพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อการแบ่งปันประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ของครู ซึ่งส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Community) เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของสมาชิก สมาชิกมีการพึ่งพา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมุ่งเน้นผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เกิดกับนักเรียน

3. การจัดการความรู้และการแนะนำ (Confidence in Knowledge of Content and guided Inquiry) เป็นการสนับสนุนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน โดยการสร้างความเข้มแข็งในวิชาชีพ เช่น ด้านความรู้ แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่างๆ รวมทั้งการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การจัดคู่ซึ่งกันและกันในการพัฒนาการเรียนการสอน

4. ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน (Accountability Teaching and Learning) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมงานหรือร่วมวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และ 2) การติดตามการจัดการเรียนการสอนโดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5. การสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Sustainability) เป็นการเน้นที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก การสนับสนุน ทรัพยากร การพัฒนาครูตามวงจรการพัฒนาที่ประกอบด้วย 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) 2) การสร้างกลุ่มแห่งการเรียนรู้นอกเวลา (Summer Learning Institute) และ 3) การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Classroom Observation)

เคโนเยอร์ (Kenoyer, 2012 : 113) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 5 ประการ (Characteristics of Professional Learning Community) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม (Supportive and Shared Leadership) คือ การที่ผู้บริหารและครูมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจร่วมกัน

2. ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) คือ การที่ผู้บริหารและครูมุ่งปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกันเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ (Collective Learning and Application of Learning) เป็นการปฏิบัติงาน การวางแผน และแก้ปัญหาาร่วมกันของครูจนสามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์แนวทางการปฏิบัติงานใหม่ๆ

4. เงื่อนไขสนับสนุนเชิงความสัมพันธ์และเชิงโครงสร้าง (Supportive Conditions through Relationship and Structures) หมายถึง ผู้บริหารจัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

5. การฝึกฝนตนเองร่วมกัน (Shared Personal Practice) เป็นการให้การช่วยเหลือครูท่านอื่น ด้วยการสังเกตการจัดการเรียนการสอน การแสวงหาความรู้ และการสนทนาแลกเปลี่ยน

บูน (Boone, 2014 : 85) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. ความเป็นเจ้าของของทุกคนเพื่อการตัดสินใจสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Ownership in decision making) คือ การที่ทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรและบุคลากรมืออาชีพ (Re-culturing the organization and professional staff) คือ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมต่างๆ ต้องมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียน

3. การสร้างการเรียนรู้ภายในองค์กร (Establishing organizational learning theory protocols) คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การร่วมกันอภิปรายเพื่อหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินการปฏิบัติงาน (Evaluating organizational learning theory practices) คือ การประเมินการดำเนินงานเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เช่น 1) การประเมินการวางแผนงานกับความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ 2) ความยั่งยืนและความสัมพันธ์ของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 4) การเข้าถึงเพื่อนร่วมงาน 5) การทำงานร่วมกัน และ 6) การพัฒนาครู โดยอาจจะใช้การประเมินจากผู้มีประสบการณ์ ผู้ประสบความสำเร็จ หรือผู้เชี่ยวชาญ

5. การสร้างแผนงานเพื่อความยั่งยืน (Creating a sustain ability plan) คือ การสนับสนุนการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบภายในองค์กรหรือสถานศึกษา

เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia, 2014 : 2 - 6) ได้ศึกษาการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ (Implementing Effective Professional Learning Communities) พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นชุมชนที่ส่งเสริมความร่วมมือด้านการเรียนรู้ของครูแบบมืออาชีพการทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนรู้ถูกละเลยหรือถูกมองข้ามความสำคัญไป การจัดการเรียนการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพให้พิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่มีต่อนักเรียน โดยนำข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการประชุมแลกเปลี่ยนกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนประกอบด้วย

1. จัดโครงสร้างและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นการกำหนดว่าครูทำ ประกอบด้วย 1) การศึกษามาตรฐานและการวางแผนประเมินมาตรฐานด้านการเรียน 2) การเลือกกลยุทธ์หรือเทคนิคการจัดการเรียนการสอน

3) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4) การสังเกตความสำเร็จหรือการรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน และ 5) วิเคราะห์ผลงานนักเรียนเปรียบเทียบกับมาตรฐานเพื่อนำมาประกอบการสะท้อนผลและการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

2. เน้นความท้าทายในการจัดการเรียนการสอน ใช้การวิเคราะห์ผู้เรียนแล้วนำผลการวิเคราะห์มาประชุมวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

3. การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4. ส่งเสริมบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจในองค์การมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้

5. ติดตามการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและให้ข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้างเป็นการติดตาม ให้คำแนะนำในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจากสมาชิกหรือผู้เชี่ยวชาญ

6. เสริมแรงครูทุกระดับเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเป็นมืออาชีพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และการช่วยกันแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนทุกฝ่าย โดยการลงมือทำและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมกัน เพราะความสำเร็จของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในสถานที่ทำงานหรือโรงเรียน โรงเรียนใดมีการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนอกจากจะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลแล้ว การรวมตัวกันของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องประกอบด้วยองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้วยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง และสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กล่าว ผู้วิจัยได้ทำสังเคราะห์ว่าองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากนักวิชาการ 19 ท่าน

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จลลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรรา สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิไลรัมย์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอริสเสย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูเฟอร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord.)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเทอร์ส (Nelson;	ริชมอนด์; และ มาโนเกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคโนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์ทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่.
1. วิสัยทัศน์ร่วม	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓			12
2. ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้	✓																			1
3. การจัดการความรู้	✓																			1
4. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ	✓																			1
5. ทีมร่วมแรงร่วมใจ		✓																		1
6. ภาวะผู้นำร่วม		✓		✓	✓		✓	✓				✓			✓		✓			8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีษะโคตร																	
	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรာ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สตอล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโพร (DuFour)	ฮอร์ด (Hord.)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอ์ส (Nelson; Richmond; & Manokore.)	เคโนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	วิชา ชุมชน.
7. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	✓					✓												2
8. ชุมชนกัลยาณมิตร	✓					✓												2
9. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	✓					✓												2
10. ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน		✓																1
11. การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้		✓					✓			✓				✓				4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

<p>องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ</p>	<p>จุลดี ศรีชะโดตร</p>	<p>วารลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง</p>	<p>ชูชาติ พวงสมจิตร</p>	<p>อนุสรฯ สุวรรณวงศ์</p>	<p>นิชาภัทร วิลเลียมส์</p>	<p>สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการ</p>	<p>มอร์ริสเซย์ (Morrissey)</p>	<p>เซ็งเก้ (Senge)</p>	<p>สโตด; และคณะ (Stoll; et al.)</p>	<p>ดูโฟรี (DuFour)</p>	<p>ฮอร์ด (Hord.)</p>	<p>เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)</p>	<p>คิลเบน (Kilbane.)</p>	<p>เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)</p>	<p>ริชมอนด์; และ มาโนคอร์ (Richmond; & Manokore.)</p>	<p>เคนเยอร์ (Kenoyer)</p>	<p>บูน (Boone)</p>	<p>เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)</p>	<p>ความถี่</p>	
<p>12. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง</p>				√	<	<			<	√	√										6
<p>13. การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน</p>				√						√	√										3
<p>14. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ</p>				√																	1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรฯ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโพร (DuFour)	ฮอร์ด (Hord.)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	รวม
15. เครือข่ายความร่วมมือ					√															1
16. เงื่อนไขการสนับสนุน					√			√				√					√			4
17. สะท้อนผลและประเมินการเรียนรู้					√															1
18. การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน						√							√							2
19. การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน						√														1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จุดลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรุ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตน; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโพร (DuFour)	ฮอร์ด (Hord.)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ควมมณ.
20. การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน						√														1
21. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน						√				√										2
22. ทีมร่วมแรงร่วมใจ							√													1
23. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น								√												1
24. ความมุ่งมั่นแห่งตน									√											1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีชะโดตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรာ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord.)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนคอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่
25. รูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง									√											1
26. การคิดอย่างเป็นระบบ									√											1
27. การสืบสอบสะท้อนคิดอย่างมืออาชีพ											√									1
28. การสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มและบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน											√									1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จตุณี ศรีษะโคตร													รวม				
	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สตอล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)		เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอ์ส (Nelson;	ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคโนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)
29. การฝึกฝนตนเองร่วมกันผู้อื่น										<								1
30. การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียน											√							1
31. การสนทนาที่สะท้อน											√							1
32. การสังเคราะห์ห้องค์ความรู้											√							1
33. การส่งเสริมและรับคำแนะนำด้านการเรียนรู้จากเพื่อนครู											√							1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อนุสรฯ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเลียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโพร้ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	รวม
34. การทำงานร่วมกัน														✓						1
35. การสนับสนุนด้านการบริหาร														✓						1
36. ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการ														✓						1
37. การสร้างเครือข่าย														✓	✓					2
38. การเชื่อมโยง														✓						1
39. การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ															✓					1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และอภิรักษ์ สังข์เอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเสียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนต์; และ มาน็อกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่
40. ส่งเสริมความร่วมมือ															✓					1
41. ส่งเสริมการพบปะ พูดคุยระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้อง															✓					1
42. ความร่วมมือและการเรียนรู้ของครู																	✓			1
43. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้																	✓		✓	2

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูดีลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรรา สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วัฒนเสียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนต์; และ มาน็อกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเยอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่
44. การจัดการความรู้และการแนะนำ																√				1
45. ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน																√				1
46. การสร้างความยั่งยืนของชุมชน																√				1
47. แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ																√				1
48. การฝึกฝนตนเองร่วมกัน																	√			1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูลี ศรีชะโดตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วัฒนเสียมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูเฟอร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ต; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาน็อกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่	
49. ความเป็นเจ้าของทุกคนเพื่อการตัดสินใจสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้																				1	
50. การสร้างวัฒนธรรมองค์กรและบุคลากรมืออาชีพ																					1
51. การสร้างการเรียนรู้ภายในองค์กร																					1
52. การประเมินการปฏิบัติงาน																					1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์กรประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จูดีลี ศรีชะโคตร	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรรา สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิลเยี่ยมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอร์ริสเซย์ (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนคอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่
53. การสร้างแผนงานเพื่อความยั่งยืน																				1
54. จัดโครงสร้างและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน																			√	1
55. เน้นความท้าทายในการจัดการเรียนการสอน																			√	1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	จุดดี ศรีชะโคตร	วารลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง	ชูชาติ พวงสมจิตร	อนุสรรา สุวรรณวงศ์	นิชาภัทร วิดเลี่ยมส์	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	กระทรวงศึกษาธิการ	มอริสเซีย (Morrissey)	เซ็งเก้ (Senge)	สโตล; และคณะ (Stoll; et al.)	ดูโฟร์ (DuFour)	ฮอร์ด (Hord. 2008)	เวสซิโอ; และคณะ (Vescio; et al.)	คิลเบน (Kilbane.)	เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters.)	ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.)	เคนเนอร์ (Kenoyer)	บูน (Boone)	เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia)	ความถี่
56. การสนับสนุนส่งเสริมจาก โรงเรียน																			√	1
57. ส่งเสริมบรรยากาศแห่งความ ไว้วางใจ																			√	1
58. เสริมแรงครูทุกระดับเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพและความเป็นมืออาชีพ																			√	1

จากตารางที่ 3 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากนักวิชาการ 19 ท่าน ที่เหมาะสมนั้นไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ โดยเลือกจากข้อที่มีความถี่รวมตั้งแต่ 3 ขึ้นไปได้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม
2. ภาวะผู้นำร่วม
3. การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้
4. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง
5. การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. เงื่อนไขการสนับสนุน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลายผ่านการฟัง พูด อ่าน คิดและเขียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นโอกาสในการที่ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลและประสบการณ์จากการที่ผู้เรียนได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง แล้วจึงเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

ผนทิพย์ พรหมสอน (2560 : 22) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ผู้เรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการอ่าน การเขียน การอภิปราย การแก้ปัญหาาร่วมกันด้วยกิจกรรมที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560 : 45) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดกระบวนการเรียนที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2560 : 94) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือทำกิจกรรม

และในขณะเดียวกันผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิดโดยเฉพาะกระบวนการคิดขั้นสูง คือการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าในสิ่งที่กระทำอยู่ด้วย

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2561: ออนไลน์) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและมีชีวิตชีวา เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและดำเนินการเรียนรู้อย่างใส่ใจ จดจ่อกับเนื้อหาและเรื่องที่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการ โดยมีการริเริ่มความคิด สร้างความรู้ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และแสดงออกไม่ว่าจะเป็นท่าทางหรือวาจา มิใช่เป็นเพียงผู้รับความรู้เท่านั้น ผู้สอนต้องมีบทบาทในการสร้างความสนใจ และสร้างบรรยากาศในการเรียน โดยใช้กลยุทธ์แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

กชภัทร์ สงวนเครือ (2562 : 84) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้นในการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนนักศึกษาทุกระดับทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2562 : ออนไลน์) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การเรียนที่เน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติและสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาทักษะ ความสามารถที่ตรงกับพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีจากการปฏิบัติและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 49) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการทำงานแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่น สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการอ่าน ฟัง พูด เขียนสื่อสาร อภิปรายระหว่างกัน โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ชี้แนะกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเกิดทักษะการคิดขั้นสูง ทำให้ผู้เรียนสามารถ รักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มาก และนานกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ

การคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และอภิปรายร่วมกับผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

มงคล จันทร์ภิบาล (2562 : ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองอันเกิดจากการได้ศึกษาค้นคว้าทดลองรายงาน ฯลฯ โดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างแท้จริง

กนกวรรณ ฉัตรแก้ว (2562 : 25) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นการเรียนมากกว่าการสอน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ปฏิบัติด้วยตนเอง เรียนรู้แบบกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้กระบวนการเรียนขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า การใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย รู้จักการเผชิญหน้ากับสถานการณ์จริง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ความคิด และจินตนาการเข้าด้วยกันได้อย่างมีเหตุมีผลและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียน

มยุรี เจริญศิริ (2563 : 81) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง แปรตามตัวก็คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหาอีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

มาลี โชติชัย (2563 : 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น

บอนเวลล์ และไอสัน (Bonwell & Eison, 1991 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำและในขณะเดียวกันก็คิดในสิ่งที่ทำด้วย กิจกรรมเช่นนี้รวมทั้งอ่าน เขียน อภิปราย หรือมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดขั้นสูง คือ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

เมเยอร์ และโจนส์ (Meyers & Jones, 1993 : 6) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน แสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาในขณะลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายวิธี ซึ่งผู้เรียนต้องประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการทำกิจกรรมดังกล่าว

เพ็ทตี้ (Petty, 2004 : 1) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกเหนือจากการที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการบรรยายเพียงอย่างเดียว

เฟลเดอร์ และเบรนท์ (Felder & Brent, 2009 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนได้ทำมากกว่าฟังและจดบันทึก

ไมเคิล; และ โมเดลล์ (Michael; & Modell, 2003 : 44 - 45) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Engage) ในการเรียนรู้โดยได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเปลี่ยนความคิดหรือพฤติกรรม ผ่านการมีประสบการณ์ตรงจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดของตนเองให้ปรากฏออกมาได้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่าน การจัดการตนเองให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่หลากหลายเป็นกระบวนการที่ประณีตรัดกุม และผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิดการแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จนเกิดความรู้ที่มาจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียนซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนรู้ การจัดทำกำหนดการสอน การกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้การกำหนดรูปแบบของการจัดการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนมีการลงมือปฏิบัติ มีการอภิปรายซักถามมีกิจกรรมที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ เครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงสิ่งของหรือวิธีการเหล่านั้น ให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

4. การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และเพื่อน ได้มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล มีการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงและมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) กล่าวว่า องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

4. ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) กล่าวว่า องค์ประกอบของจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การออกแบบการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

3. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย กลยุทธ์ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ประสบกับสถานการณ์ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนที่สำคัญ ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวผู้เรียน

มาลี โชติชัย (2563 : 27) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานซึ่งได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน การอ่าน และการสะท้อนคิดถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางปัญญาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจ ซักถามและรวบรวมเพื่อสร้างเป็นความรู้ใหม่ ส่วนกลยุทธ์ในการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งกลยุทธ์ในการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จมากขึ้นถ้าได้มีการใช้ทรัพยากรทางการสอนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ 3 ควบคู่ไปด้วย

ฟริงค์ (Fink, 1999 : 20) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การสนทนากับตนเอง เพื่อผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิด ถามตนเองว่าคืออะไร มีความรู้สึกอย่างไร โดยบันทึกการเรียนรู้ หรือแฟ้มสะสมงานที่กำลังเรียนอะไร สิ่งการเรียนรู้มีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน
2. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น การอ่านตำรา หรือฟังคำบรรยาย ในการสอนแบบเดิมนั้นผู้เรียนจะถูกจำกัดความคิด ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้นในการสนทนาสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่น่าสนใจ จะช่วยสร้างสรรค์สถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสุขสนุกสนานท้าทาย
3. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือทำ นักเรียนเกิดประสบการณ์โดยตรงจากการออกแบบ และทำการทดลอง หรือศึกษาจากกรณีศึกษา บทบาทสมมุติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ฯลฯ
4. ประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกตผู้เรียน มองหรือฟังคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังเรียน นักเรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีองค์ประกอบที่สำคัญนั้นมีหลากหลายโดยการให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ การสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการสอน และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

จากการศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่กล่าวผู้วิจัยได้ทำสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากนักวิชาการ 7 ท่าน

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สพิช ชัยมงคล	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	เฉลิมพล สุปัญญาบุตร	มาหะมะ ขาเดร์	มาลี โชติชัย	Meyers and Jones	Fink	ความถี่
1. การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	√		√		√			3
2. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	√				√			2
3. การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	√	√	√		√			4
4. การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	√	√	√		√			4
5. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง		√						1
6. การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก		√						1
7. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับ		√						1
8. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ		√	√					2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สพิช ชัยมงคล	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	เฉลิมพล สุปัญญาบุตร	มาหะมะ ชาเดร์	มาลี โชติชัย	Meyers and Jones	Fink	ความถี่
9. กลยุทธ์ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้				√				1
10. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน				√				1
11. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์				√				1
12. เทคนิคการสอนที่หลากหลาย				√				1
13. การสอนที่เน้นผู้เรียนที่สำคัญ				√				1
14. การสะท้อนคิด						√		1
15. กิจกรรมทางปัญญาที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้สร้างความเข้าใจ						√		1
16. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และ ประยุกต์ใช้ความรู้						√		1
17. การสนทนากับตนเอง							√	1
18. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น							√	1
19. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือทำ							√	1

จากตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากนักวิชาการ 7 ท่าน ที่เหมาะสมนั้นไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เลือกจากข้อที่มีความถี่รวมตั้งแต่ 2 ขึ้นไปได้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ การจัดทำกำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนเชิงรุกสู่ห้องเรียน ครูผู้สอนจะมีการพิจารณาตรวจสอบคำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชาที่สอนก่อนจึงดำเนินการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกให้สอดคล้องกับหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชาที่จะออกแบบการสอนเชิงรุก ดังนั้น กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ 1) คำอธิบายรายวิชา 2) โครงสร้างรายวิชา 3) แบบบันทึกหน่วยการเรียนรู้ และ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแสดงให้เห็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนควรวางแผนจัดแบ่งเนื้อหาสาระ เวลา ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดแต่ละข้อในหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นนำตัวชี้วัดแต่ละข้อมาวิเคราะห์ความสำคัญ เพื่อมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาและออกแบบการพัฒนาผู้เรียน ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด หากมีจำนวนชั่วโมงที่ต้องสอนมากกว่า 1 ชั่วโมงผู้สอนสามารถกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยของตัวชี้วัด แล้วแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็นการสอน รายชั่วโมงได้ซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องนำพาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการลงมือปฏิบัติ มีการอภิปรายซักถามมีกิจกรรมที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ย่อยของตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อผู้เรียน ในการกระตุ้นความสนใจ สนุกสนาน ตื่นตัวในการเรียน มีการเคลื่อนไหว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมในการเรียนรู้ที่ครูออกแบบการสอนตามลักษณะของตัวชี้วัดว่าเป็นด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการปฏิบัติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเน้นการลงมือปฏิบัติ การอ่าน ฟัง คิด ถามเขียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของตัวชี้วัดเป็นสำคัญ การกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ครูควรใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย โดยพิจารณาเลือกนำกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสามารถนำวิธีการสอน เทคนิคการสอน กระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาดังต่อไปนี้ เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทาง

สิ่งๆ วมทั้งให้ผู้สอนต้องรู้จักเลือกใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ยึดสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้

3. การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ เครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงสิ่งของหรือวิธีการเหล่านั้น ให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้ และจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

4. การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนได้มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล มีการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงและมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประเมินทั้งกระบวนการในการจัดกิจกรรมและประเมินคุณภาพของผู้เรียน ใช้การประเมินหลากหลายวิธี ให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสในการประเมิน เช่น ครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินเพื่อน ผู้เรียนประเมินตนเอง วิธีการในการประเมินควรถูกต้องเหมาะสมกับความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมนั้นๆ การประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก ควรใช้หลักการประเมินตามสภาพจริงและนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะ ดังนี้ 1) ใช้ผู้ประเมินจากหลายฝ่าย เช่น ผู้เรียน เพื่อน ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง 2) ใช้วิธีการหลากหลายวิธี เช่น การสังเกต การปฏิบัติ การทดสอบ การรายงานตนเอง 3) ประเมินหลายๆ ครั้งในแต่ละช่วงเวลาของการเรียนรู้ เช่น ก่อนเรียน ระหว่างเรียน สิ้นสุดการเรียน ติดตามผล 4) สะท้อนผลการประเมินแก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในการวัดและประเมินผล ผู้สอนต้องประเมินผู้เรียนตลอดการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการวัดนอกเหนือจากการประเมินชิ้นงานหรือภาระงานเพื่อการวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดตามตัวชี้วัดของแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ทั้งนี้การบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ ความคิดเห็นของผู้บริหารและภาคผนวกแนบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้เป็นข้อเสนอแนะเชิงบริหารจัดการคุณภาพการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นข้อมูลในการนิเทศติดตามการจัดการต่อไป

5. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนโดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ เนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กๆ โดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้ไว้ ดังนี้ 1) การเรียนรู้ผ่านการทำงาน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง 2) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน การเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบหนึ่งเป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน 3) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนโดยการปฏิบัติจริง และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ จึงถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในการปฏิรูปการศึกษาของไทย

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สถาพร พุทธิพิบูล (2555 : 7) สรุปลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกไว้ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียน ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการประเมินผล ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของสมอง สามารถคิดแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ได้
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และแสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ
3. นักเรียนเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้
4. นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน ร่วมอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และรับผิดชอบการเรียนรู้ร่วมกัน มีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ในการทำงานร่วมกันให้บรรลุผลสำเร็จ
6. เป็นการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้สร้างสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดลุ่มลึกนำไปสู่การจัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง

7. การเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนบูรณาการองค์ความรู้ และข้อมูลสารสนเทศ
8. ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้ให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนรู้
9. ความรู้ของนักเรียนเกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวน
ของนักเรียนทั้งเพียงลำพังหรือการอภิปรายกลุ่ม

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 : 81) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลงและพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยลงมือกระทำมากกว่าการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย เขียน เป็นต้น
4. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่อยู่ในตัวผู้เรียน
5. ผู้เรียนพัฒนาการคิดระดับในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้
6. ผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2557 : 139) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบ (Active Learning) ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่านการจัดการตนเองให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่หลากหลายเป็นกระบวนการที่ประณีตรัดกุมและผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ อาจนำมาขยายความให้เห็นเป็นลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ (Active Learning) ได้ ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พุด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 5 - 6) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไว้ มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

มาหะมะ ชาเคร์ (2562 : 54) กล่าวว่า ลักษณะการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้เรียนรู้จากการอ่าน ฟัง พูด อภิปราย เขียนสื่อสาร สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ มีวินัยในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า สำหรับบทบาทผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และชี้แนะและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

มาลี โชตชัย (2563 : 23) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่ได้เพียงแต่นั่งในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะต้องการพูดคุยหรือสนทนากันในสิ่งที่ผู้สอน สอนด้วยตัวเองและต้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต้องจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ และปฏิสัมพันธ์ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิด การแก้ปัญหา สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

เมเยอร์ & โจนส์ (Meyers & Jones, 1993 : 19 - 20) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3 ประการ คือ ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Elements) กลวิธีในการเรียนรู้ (Learning Strategies) และทรัพยากรทางการสอน (Teaching Resources) โดยได้อธิบายถึงปัจจัยพื้นฐานว่า การพูดและการฟังมีความสำคัญเพราะจะทำให้ครูรู้ถึงความคิดของ

นักเรียน ครูต้องสร้างตัวอย่างการพูดที่ดีโดยการสอนและครูต้องฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วย หากนักเรียนไม่เข้าใจครูต้องให้ความช่วยเหลือโดยการอธิบายเพิ่มเติม ส่วนการเขียนจะช่วยให้ความคิดของนักเรียนชัดเจนขึ้น เป้าหมายของการเขียนเชิงรุกคือช่วยให้นักเรียนได้สำรวจความคิดของตนเองเกี่ยวกับประเด็นที่ได้ศึกษาเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา สำหรับการอ่าน จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพราะมีการเชื่อมโยงความคิดกับแหล่งข้อมูล และการสะท้อนความคิดที่แสดงออกมาในลักษณะของการเขียนก็ได้

ซิงเกอร์, ก๊อต และเบอร์สไตน์ (Shenker, Goss & Bernstein, 1996 : 1) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปรายและเขียน
4. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการนำไปใช้

6. ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว
ฟิง (Fink, 1999 : 1 - 2) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. เป็นการสนทนากับตนเองเพื่อสะท้อนความคิด ถามตัวเองว่าคิดอะไร มีความรู้สึกอย่างไร โดยการบันทึกการเรียนรู้หรือแฟ้มสะสมงาน ว่ากำลังเรียนอะไร เรียนอย่างไร สิ่งที่เรียนมีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน
2. เป็นการสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งในการสอนแบบเดิมผู้เรียนถูกจำกัดความคิดไว้เพียงการอ่านหรือฟังบรรยาย ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้นในการสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจจะช่วยสร้างสถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสนุกสนานท้าทาย
3. เป็นประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือกระทำ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์โดยตรงจากการออกแบบและทำการทดลอง หรือได้ประสบการณ์ทางอ้อม จากกรณีศึกษาบทบาทสมมติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง เป็นต้น
4. เป็นประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกตที่ผู้เรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

มหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ ฮอลแลม (Sheffield Hallam University, 2000 : 4) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในฐานะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสรุปความแตกต่าง

ระหว่างการเรียนรู้เชิงรุกกับการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางโดยผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้อย่างเดียว (Passive Learning) ไว้ดังนี้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้
<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม - เน้นการร่วมมือระหว่างผู้เรียน - เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย - ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน - ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะประสบการณ์และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ - ผู้เรียนเป็นเจ้าของความคิดและการทำงาน - เน้นทักษะ การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา - ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง - ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร - ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก - ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการบรรยายจากผู้สอน - เน้นการแข่งขัน - เป็นการสอนรวมทั้งชั้น - ผู้สอนรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียน - ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะและจัดเนื้อหาเองทั้งหมด - ผู้สอนเป็นผู้ใส่ความรู้ลงในสมองของผู้เรียน - เน้นความรู้ในเนื้อหาวิชา - ผู้สอนเป็นผู้วางกฎระเบียบวินัย - ผู้สอนเป็นผู้วางแผนหลักสูตรแต่ผู้เดียว - ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ที่ผู้สอนถ่ายทอดเพียงอย่างเดียว - จำกัดวิธีการเรียนรู้และกิจกรรม

ที่มา : มหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ ฮอลแลม (Sheffield Hallam University, 2000 : 4)

แอทเธอร์ตัน (Atherton อ้างถึงใน ฟาตีฮะห์ อุตสาหกรรม, 2558 : 11) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลักการที่สำคัญ 4 ข้อ คือ

1. การฟังและการพูด การฟังนับเป็นวิธีที่นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติ แต่การฟังในที่นี้ ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น คือ จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังได้แล้วผู้เรียนควรจะสามารถออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารข้อคิดเห็นของตนเองได้

2. การอ่าน การอ่านเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ เราสามารถเรียนรู้ได้มากมายจากการอ่าน แต่ในการอ่านแต่ละครั้งผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับประเด็นที่สำคัญจากเรื่อง ที่อ่านได้

3. การเขียน การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารความรู้ที่สำคัญเพราะในการเขียนถ้าไม่เข้าใจ ในเนื้อหาอย่างแท้จริง นักเรียนจะไม่สามารถที่จะเขียนด้วยภาษาของตนเองแล้วสื่อสารให้ตนเองหรือ ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น ในการเขียนแต่ละครั้งจะต้องกลั่นกรองและเรียบเรียงความคิดของตนเองได้เป็น อย่างดีก่อนที่จะลงมือเขียน

4. การสะท้อนหรือการโต้ตอบความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียน ซึ่งการเรียนรู้ ด้วยตนเองนั้นจะมีข้อจำกัดอยู่ระดับหนึ่ง แต่เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น ดังนั้นการโต้ตอบความคิดเห็นของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่นจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายมากยิ่งขึ้น

แมคคินนีย์ (McKinney, 2008 : 33 - 34) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคนประมาณ 2 - 3 นาที (Think) จากนั้นให้ แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3 - 5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 3 - 6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student - led review sessions) คือ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่างๆ ในการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้า บูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5 - 20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อน ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียนหรือการร่วมกันสรุปเป็นรายการ

6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)
9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่มแล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด
10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน
- สรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตนเองมากกว่ารับความรู้ฝ่ายเดียว ประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานด้านการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการสะท้อน ซึ่ง 4 ทักษะนี้ เป็นทักษะที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ทุกวิธี
- ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก**
- ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา (2547 : 136 - 137) กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ดังนี้
- ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนโดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม หรือมีโน้ตที่จำเป็นต้องเป็นฐานสำหรับความรู้ใหม่ แนะนำหัวข้อเรื่องที่จะเรียน
- ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมชี้นำประสบการณ์ เป็นการเสนอสถานการณ์ด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจะรวมถึงการได้สนทนาสื่อสารและการได้รับประสบการณ์ ดังนี้
1. สนทนาสื่อสารกับตนเองด้วยกิจกรรมการอ่าน การเขียนที่กระตือรือร้น และการเขียนแผนผังมโนทัศน์
 2. สนทนาสื่อสารกับผู้อื่นด้วยกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ และเกม
 3. ประสบการณ์จากการลงมือกระทำด้วยกิจกรรมปฏิบัติการทักษะพื้นฐานการทดลองและการสืบสวน

4. ประสบการณ์จากการสังเกตกับเหตุการณ์จริงโดยตรงหรือโดยอ้อมด้วยกิจกรรม
ละครบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษาและการศึกษานอกสถานที่

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมสรุปเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะและนำความรู้
ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิด หลักการและมโนทัศน์ของเนื้อหาในบทเรียน
เพื่อผู้เรียนจะได้นำมโนทัศน์และหลักการดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ต่อไป
เป็นการบูรณาการประสบการณ์ มโนทัศน์ หลักการและกฎเกณฑ์ สู่การสร้างมโนทัศน์ที่มีความหมาย
และกระจ่างยิ่งขึ้น ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันแก้สถานการณ์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การประเมินผล
ตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองในสิ่งที่เรียนรู้ (Reflect) และประเมินความคิดนั้น
ของผู้เรียน

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2549 : 4 - 5) กล่าวว่า การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกไว้
4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึง
ประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงหรืออธิบายประสบการณ์หรือเหตุการณ์ใหม่ แล้วนำไปสู่การ
ขบคิดเพื่อเกิดข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่และแบ่งปันประสบการณ์ของตนกับผู้อื่นที่อาจมี
ประสบการณ์เหมือนหรือต่างจากตนเอง เป็นการรวบรวมมวลประสบการณ์ที่หลากหลายจาก
แต่ละคนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนมีความสำคัญเพราะได้มี
ส่วนร่วมในฐานะสมาชิกมีผู้ฟังเรื่องราวของตนเองและได้รับรู้เรื่องราวของคนอื่น นอกจากนี้จะได้
แลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้ว ยังทำให้สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เรียนเป็นไปด้วยดี ส่วนผู้สอนไม่ต้อง
เสียเวลาในการอธิบายหรือยกตัวอย่าง เพียงแต่ใช้เวลาเล็กน้อยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์กันและยังช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
สร้างสรรค์มวลประสบการณ์ ข้อมูลความคิดเห็น ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ชัดเจน หรือ
เกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่ หรือตรวจสอบ ปรับเปลี่ยน ความคิดความเชื่อของตนเอง กิจกรรมในขั้นนี้
เป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นการตั้งประเด็นให้ผู้เรียนได้คิด สะท้อนความคิด หรือบอกความคิดเห็นของ
ตนเองให้คนอื่นได้รับรู้ และได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างกันอย่างลึกซึ้ง จนเกิดความเข้าใจ
ชัดเจนได้ข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่ หรือเกิดการปรับเปลี่ยน ความคิดความเชื่อตามจุดประสงค์
ที่กำหนด

3. ขั้นนำเสนอความรู้ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ
ขั้นตอน หรือข้อสรุปต่างๆ โดยครูเป็นผู้จัดให้ เพื่อใช้เป็นต้นทุนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือช่วยให้

การเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้อาจทำได้โดยการให้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ข้อมูล ความรู้ ขั้นตอน ทักษะ ซึ่งทำได้โดยการบรรยาย คู่มือทัศน ฟังแถบเสียง อ่านเอกสาร ใบความรู้ ตำรา ฯลฯ หรือการรวบรวมประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น หรือการรวบรวมข้อสรุปของการสะท้อนความคิดและอภิปรายประเด็นที่มอบหมายให้

4. ขั้นประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้นำความคิดรวบยอดหรือข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นไปประยุกต์หรือทดลองใช้ หรือเป็นการแสดงผลสำเร็จของการเรียนรู้ในองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งผู้สอนใช้กิจกรรมในองค์ประกอบนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้ได้ และยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการนำไปใช้ในชีวิตจริง

สัญญา ภัทรกร (2552 : 21) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาไว้ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมพร้อมเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิมแนะนำหัวข้อที่จะเรียน แจ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ นำเสนอสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ ยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง และตั้งคำถามร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและเกิดความสนใจ

ขั้นที่ 2 นำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์มาเร้าความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการแก้ปัญหา และร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามในสิ่งที่สงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ลงมือแก้ปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม และทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปราย เป็นขั้นที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดหน้าชั้นเรียน โดยทุกกลุ่มมีหน้าที่ตรวจสอบและมีสิทธิที่จะถามผู้เรียนที่ออกไปนำเสนอแนวคิด

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้หรือแนวคิดที่ได้ เพื่อสะท้อนความคิดที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ และเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้จริง

บอลด์วิน & วิลเลียมส์ (Baldwin & Williams. 1998 : 187) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ขั้นตอน โดยสรุปดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการนำเข้าสู่เนื้อหาการเรียนรู้ โดยครูสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนรู้ต่อไป
2. ขั้นการปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกันและสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม อีกทั้งต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มอื่นๆ โดยที่ครูต้องเสริมข้อมูลให้สมบูรณ์

3. ขั้นการประยุกต์ใช้ เป็นขั้นของการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นติดตามผล เป็นขั้นของการให้นักเรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมโดยจัดทำเป็นรายงานหรือให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมถึงให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียนนั้นๆ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่เปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง มีประเด็นและลักษณะสำคัญตามแนวคิดและหลักการที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ณัชชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2552 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน

2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย

6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรม

7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน

ดุขฎิ โยเทลา และคณะ (2559 : 50) ได้กล่าวถึง บทบาทสำคัญของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ขึ้น โดยครูจะต้องเป็นผู้สังเกตการทำงานของนักเรียน ครูต้องสร้างแรงบันดาลใจ ในการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการเรียนรู้แทนการบอกกล่าว ครูต้องศึกษาและรู้จักข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงบทบาทให้เหมาะสมในการทำให้เกิด Active Learning กับนักเรียนเป็นรายคน ดังนี้

1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ นั้น ต้องเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบาย โดยขึ้นต้นว่า “ทำไม” หรือ ลงท้ายว่า “อย่างไรบ้าง” “อะไรบ้าง” “เพราะอะไร”

2. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ครูจะต้องคอยสังเกตว่าผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร ขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหาทางชี้แนะ กระตุ้น หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนสามารถตั้งคำถามได้จะทำให้ผู้เรียนรู้จักถามเพื่อค้นคว้าข้อมูล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

4. ให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำ ชี้แจง ให้ข้อมูลต่างๆ หรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ด้านอื่นๆ ในขณะที่ทำกิจกรรมเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือคำถาม โดยไม่บอกคำตอบ

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง สังเกตและคอยกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียน ได้คิดกิจกรรมที่อยากเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความสามารถของตน

นนทลี พรธาดาวิทย์ (2561 : 27 - 28) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ

1. ผู้สอนเป็นผู้วางแผนกิจกรรม หรือเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน เน้นผลที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

2. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้สอน และเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออกและความคิดเห็นที่ผู้เรียนนำเสนอ

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งเนื้อหาสาระ วิธีการ และฝึกให้ผู้เรียนได้มีการบูรณาการเนื้อหาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่สนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaboratory Learning) ให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

4. วางแผนในเรื่องของเวลาการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในประเด็นเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ต้องจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนให้มีความหลากหลาย ทั้งการบรรยายหลักการ และทฤษฎี ร่วมกับการกิจกรรมเสริม อาทิ การอภิปราย พุดคุย การจำลองสถานการณ์ ซึ่งต้องใช้เวลาการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 26 - 27) กล่าวว่า บทบาทของครูในการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
2. ลดบทบาทการสอน และการให้ความรู้โดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นพลวัต (มีการเคลื่อนไหวหรือการขับเคลื่อน) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ
4. จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการเรียนรู้อย่างชัดเจน รวมถึงเนื้อหาและกิจกรรม
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ท้าทาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. เปิดใจกว้างยอมรับในความสามารถ การแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน
7. ผู้สอนควรทราบว่าผู้เรียนมีความถนัดที่แตกต่างกันและทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน
8. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบและมีความสุขในการเรียนรู้
9. ผู้สอนควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ครูผู้สอนต้องพยายามสร้างลักษณะการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยจะต้องให้ผู้เรียนได้เข้าใจและรู้ว่าในขณะที่กำลังเรียนรู้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะดังนี้
 1. รู้ว่าตัวเองจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง รู้สิ่งที่จะเรียน
 2. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนไปแล้วอย่างไร
 3. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกปัจจุบันอย่างไร

4. ผู้เรียนต้องรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อความรู้ที่ได้รับรู้นั้นถูกต้องแน่นอน

5. ผู้เรียนจะต้องกลับไปตรวจสอบการบ้าน หรือสิ่งที่ค้นคว้าใหม่ ว่าได้คำตอบที่ถูกต้องหรือไม่ หรือตอบถูกต้องตรงกับคำถามข้อไหน

6. สามารถสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากผู้อื่น หรือทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ได้คำตอบก่อนที่จะสรุปคำตอบสุดท้าย โดยต้องฟังหรือหาคำตอบให้ได้มาอย่างสมบูรณ์ที่สุด

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้เองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น แต่เหนือสิ่งอื่นใดผู้ที่จะก่อให้เกิดสภาพนี้ได้ดีที่สุดคือครูผู้สอนที่จะต้องมีส่วนของ (Active Teaching) ก่อนในฐานะครูผู้สอน ซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะต้องคำนึงถึงคือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่พึงประสงค์และครบถ้วนตามที่สังคมยุคปฏิรูปการศึกษาได้มุ่งหวังไว้ ไม่ใช่สอนเพื่อเด็กเรียนรู้เพียงเพื่อจำเอามาตอบเราได้เท่านั้น

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ศักดา ไชกกิจญโญ (2548 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ว่ามีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. จับคู่-แบ่งปัน (Think-Pair-Share) ผู้สอนตั้งปัญหา ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนสัก 4-5 นาที ต่อมาจับคู่กับเพื่อน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากนั้นจึงสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

2. กระดาษนาที (Minute Paper) หลังจากบรรยายไป 15 นาที ผู้สอนสั่งให้ผู้เรียนสรุปที่เรียนไป 2 ประโยคใน 1 นาที แล้วให้จับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนมานำเสนอหน้าชั้น

3. จิ๊กซอว์ (Jigsaw) ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วนๆ ได้ หรือเลือกบทความที่มีเนื้อหาสอดคล้อง (ใกล้เคียง) 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเท่าๆ กับเนื้อหา ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา 1 คน เลือกเนื้อหาที่เตรียมไว้ให้อ่านทำความเข้าใจร่วมกัน หรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม แล้วกลับไปสอนที่กลุ่มดั้งเดิมของตนจนทุกคนได้สอนครบ

4. โต๊ะกลม (Round Table) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเพื่อตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มได้รับกระดาษคำตอบ 1 แผ่น และปากกา 1 ด้าม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงกระดาษและเวียนให้กลุ่มอื่นดูคำถามคำตอบของกลุ่ม ผู้สอนอาจสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

5. การโหวต (Voting) ให้ผู้เรียนยกมือเพื่อตอบคำถามของผู้สอนในลักษณะแสดงความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยหรือแข่งกันตอบ

6. คำถามท้ายชั้นเรียน (End of Class Query) สามานาที่สุดท้ายก่อนหมดคาบการสอน ให้ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้โดยเขียนออกมา 2 ประโยค หรือให้ซักถามก่อนจบการสอน

7. คำถามปัญหา (Trade of Problem) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้รับบัตรคำถามไม่เหมือนกัน ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่บัตรคำถามด้านหลังเสร็จแล้วส่งให้เพื่อนกลุ่มอื่น ในขณะที่เดียวกันกลุ่มตนเองก็ได้รับบัตรคำถามจากกลุ่มอื่นโดยยังไม่ให้ดูคำตอบ ให้สมาชิกในกลุ่มอ่านคำถาม และร่วมกันคิดหาคำตอบ เมื่อได้คำตอบแล้วให้พลิกดูคำตอบของกลุ่มก่อนหน้านี้ ถ้าคำตอบตรงกันไม่ต้องเขียนอะไรเพิ่มเติม แต่ถ้าคำตอบของกลุ่มไม่เหมือนกับคำตอบกลุ่มอื่น ให้เขียนคำตอบหลังบัตรคำถามนั้นเป็นอีกคำตอบหนึ่ง และให้ยื่นบัตรคำถามส่งให้กลุ่มอื่นต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็รับบัตรคำถามของกลุ่มอื่นมา ให้ทำเช่นเดียวกันนี้จนครบ ผู้สอนรวบรวมบัตรคำถามที่มีคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ ให้ทั้งห้องร่วมอภิปรายหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับของทั้งห้อง

8. แผนผังแนวคิด (Concept Map) แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แจกปากกาและแผ่นใสให้แต่ละกลุ่มเขียนประเด็นหลักที่ได้เรียนรู้ใส่ตรงกลางแผ่นใส พร้อมทั้งเขียนวงกลมล้อมรอบและเขียนประเด็นรองที่เกี่ยวข้องแล้ววงกลมล้อมรอบเช่นกัน แล้วเชื่อมโยงกับวงกลมประเด็นหลัก ซึ่งจะได้รูปร่างคล้ายลูกโซ่ต่อๆ กัน เป็นแบบใยแมงมุมหรือเป็นรูปดาว

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2549 : 6) กล่าวว่า กลวิธีที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ ดังนี้

1. ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่ผู้บรรยายหรือผู้เรียนอภิปรายทั้งชั้น
2. ให้ผู้เรียนอธิบายเรื่องที่ตนเองพูด
3. ให้ผู้เรียนผูกโยงปัญหาหรือเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ของตนเอง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
4. เขียนคำบรรยายของผู้สอนโดยใช้ถ้อยคำหรือสำนวนของตนเอง พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
5. อธิบายทัศนะและมุมมองของตนเองที่มองปัญหานั้นแตกต่างจากคนอื่นในลักษณะมองต่างมุม
6. เขียนคำถามที่ตนเองสงสัยและข้องใจอยู่ เพื่อต้องการให้ได้คำตอบที่ชัดเจนหรือมีเหตุผล
7. ร่วมอภิปรายในชั้นเรียน

ณชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550 : ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ (Active Learning) ซึ่งจัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
3. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
5. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหาและ กิจกรรม
6. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดเห็นของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ McKinney (อ้างถึงใน สถาพร พงษ์พิบูล, 2558 : ออนไลน์) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคนประมาณ 2 - 3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3 - 5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 3 - 6 คน
3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา
4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือชั้นการประเมินผล
5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือการร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม
6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า การสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)
9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด
10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันรวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน
11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าวอันประกอบด้วย บทความ ข้อมูล สารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่นๆ
12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอดและความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยงอาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่นๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- คณะทำงานของศูนย์การสอนและการเรียนรู้แห่งคาร์โรไลนา (Staff of Center for Teaching & Learning at Carolina, 2001 : pp.15 - 28) กล่าวว่า วิธีการและเทคนิคการสอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นกลวิธีที่จัดใหม่ขึ้นด้วยเจตนาร่วมกันที่จะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยนำข้อปัญหาและแง่คิดต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นมากล่าวช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือช่วยขบคิดเกี่ยวกับข้อปัญหานั้นเพื่อหาข้อสรุป ทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดออกความเห็นอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแยกผู้พูดหรือผู้ฟังเป็นวิธีที่ทำให้เกิดผลดีมากมาย เพราะเป็นการเริ่มจากความรู้พื้นฐานของผู้เรียนไปสู่ประสบการณ์ใหม่ ช่วยพัฒนาเจตคติยกระดับความสนใจ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคนจากการทำงานเป็นกลุ่ม ใช้กระบวนการที่นำผู้เรียนได้คิด สื่อสาร และแบ่งปันความเข้าใจต่อกัน อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1.1 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small group Discussion) เป็นกลวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพที่สุดอย่างหนึ่งที่สามารถใช้ได้กับการเรียนการสอน ในกรณีที่ต้องการให้มีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง

1.2 การอภิปรายทั้งชั้นเรียน (Whole class Discussion) เป็นการอภิปรายที่มักมีผู้สอนเป็นผู้นำในการอภิปราย มักใช้เร้าความสนใจให้ผู้เรียนเริ่มแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือสรุปบทเรียน

เทคนิคที่ดีเทคนิคหนึ่งสำหรับการอภิปรายกลุ่ม ที่ช่วยให้การลงสรุปแนวความคิดรวบรัดเร็ว คือ การระดมสมอง หากใช้วิธีการระดมสมองได้อย่างเหมาะสมจะกระตุ้นแนวคิดใหม่และส่งเสริมการแก้ปัญหาที่ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และที่มีจุดมุ่งหมายบ่งชี้ชัดเจนว่าไม่ต้องการคำตอบถูกผิด แต่ต้องการแนวทางแก้ปัญหาหลายแนวทาง ซึ่งระหว่างการระดมสมองทุกคนมีอิสระที่จะพูดและเสนอความคิดที่แตกต่างได้

2. เกม (Games) คือ กิจกรรมที่ใช้ผู้เล่นหนึ่งคนหรือมากกว่า เป็นการแข่งขันที่มีกฎเกณฑ์หากเป็นเกมต้องใช้ทักษะกระบวนการเข้ามาเกี่ยวข้อง ช่วยให้ผู้เรียนสนุก ตื่นเต้น มีส่วนร่วม และกระตุ้นให้เรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะแก้ปัญหา สื่อสาร การฟังความร่วมมือซึ่งกันและกัน ผู้สอนสามารถใช้เกมในการเสริมแรง ทบทวน สอนข้อเท็จจริง ทักษะและมโนทัศน์ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน ผู้เรียนอ่อนและเก่ง สามารถทำงานร่วมกันได้ดี ทำให้ผู้เรียนอ่อนเกิดกำลังใจในการเรียนมากขึ้น ทั้งอาจใช้เป็นการประเมินผลการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ

3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกลวิธีที่ดีมาก เมื่อผู้สอนต้องการสำรวจความเข้าใจ เจตคติหรือต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ชัดว่า บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์หนึ่งๆ นั้นรู้สึกอย่างไร และเพื่อเป็นการให้ข้อมูลสำหรับอภิปรายต่อไป โดยจัดให้มีการแสดงในสถานการณ์ที่คล้ายชีวิตจริง ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ในสถานการณ์นั้น สิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และค่านิยม คือการอภิปรายหลังการแสดง นอกจากเป็นผู้สังเกตการณ์แล้วผู้สอนจะเป็นผู้นำอภิปราย ผู้กำหนดบทบาท ผู้ควบคุมเวลา และช่วยแก้ไขปัญหากที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการแสดงบทบาทสมมติ โดยองค์ประกอบหลักการแสดงบทบาทสมมติจะประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประเด็นปัญหาที่จะทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลา และสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์

4. การแสดงละคร (Drama) คล้ายคลึงกับการแสดงบทบาทสมมติกล่าวคือ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทที่ได้รับ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องราวที่แสดง แต่ใช้เวลามากกว่าบทบาทสมมติจึงเหมาะสมสำหรับใช้สอนเนื้อหาที่ยาก

5. การใช้กรณีศึกษา (Case Study) เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมเฉพาะเรื่อง อาจเป็นเรื่องสมมติหรือชีวิตจริงที่อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน มักจะเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้หนึ่งหรือหลายคนกำลังประสบอยู่ การใช้กรณีศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมพิจารณาแสดงความรู้เพื่อสรุปปัญหา แนวคิด และแนวทางแก้ปัญหา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหา และสภาพความเป็นจริงที่ลึกซึ้ง พัฒนาความคิด ทักษะการแก้ปัญหาการประยุกต์ความรู้เดิม สร้างความเชื่อมั่นว่าการตัดสินใจของตนเองมีความสำคัญ และเชื่อถือได้ และสร้างแรงจูงใจที่จะเรียนสิ่งอื่นต่อไป

6. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation techniques) คือ การสอนที่มีการเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ หรือสมมติสถานการณ์ใหม่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงและสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน จากนั้นเสนอเป็นกิจกรรมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติออกความคิดเห็นหรือตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจในหลักการและกระบวนการต่างๆ ที่ไม่เห็นเป็นรูปธรรม ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์ได้ดี อีกทั้งยังสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไปได้ โดยผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์ บทบาทหน้าที่ และสถานที่ ตลอดจนกล่าวนำและอธิบายบทบาทของผู้เรียนให้เข้าใจตรงกัน

7. การอ่านอย่างกระตือรือร้น (Active Reading) เป็นกลวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องการอ่านได้ดีขึ้น ไม่ใช่การอ่านอย่างคร่าวๆ หรืออ่านไปเรื่อยๆ เหมือนการอ่านทั่วไป แต่เป็นการอ่านที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบหรือตั้งคำถาม โดยประมวลความคิดจากสิ่งที่อ่าน เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้เรียนได้รับสาระจากการอ่านอย่างต่อเนื่อง ทั้งได้ใช้วิจารณ์ญาณ พินิจพิเคราะห์เรื่องที่อ่าน เป็นการอ่านเนื้อหาที่สนใจและก่อนให้เกิดความสนใจค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนในการอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาได้ เช่น การเน้นคำ การเขียนแผนภาพ การอ่านแล้วตั้งคำถาม ฯลฯ

8. การเขียนอย่างกระตือรือร้น (Active Writing) เป็นกลวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกเชิงความรู้ความเข้าใจโดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนในการเขียน เช่น บันทึกประจำวัน การเขียนบทละคร การทำรายงาน ฯลฯ

9. การทำงานกลุ่ม (Small group Work) เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อยๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น วิธีนี้ประสบผลสำเร็จเมื่อผู้เรียนมีการสะท้อนความคิดในสิ่งที่เรียน หรือประสบการณ์ที่ได้รับ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นวิธีในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ที่เป็นการอภิปรายกลุ่ม ใช้เพื่อระดมความคิด ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอและสะท้อน

ความคิด การร่วมเรียนรู้ ด้วยการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างผังความคิด ที่เป็นการสรุปสิ่งที่เรียนรู้ เป็นข้อความสั้นๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และการสะท้อนคิดที่เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่กำลังเรียนและส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เกรียง จิตติจำเริญพร (2560 : ง) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพโดยใช้ แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นฐานร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ออกแบบการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบการ พัฒนากระบวนการนำครูใหม่ที่มุ่งเน้นให้ครูใหม่ได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือร่วมพลังการ ปฏิบัติการสอนจริงในชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยใจที่เปิดกว้างร่วมกับครูใหม่ที่เป็นสมาชิก ของกลุ่มและพี่เลี้ยงผู้มีประสบการณ์สูงกว่า กระบวนการนี้มีหลักสำคัญ 5 ประการคือ 1) การ ดำเนินการพัฒนาครูทันทีเมื่อครูใหม่เริ่มปฏิบัติงานโดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและวงจรต่อเนื่องใน ระยะยาว 2) การพัฒนาวิชาชีพในระบบการทำงานจริงในชั้นเรียน 3) การพัฒนาความสัมพันธ์และ การปฏิบัติงานร่วมกันของครูใหม่กับพี่เลี้ยงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและส่วนตัว 4) การ ร่วมมือร่วมพลังขับเคลื่อนและปรับกระบวนการทำงานด้วยตนเองของครูใหม่โดยการสนับสนุนจากพี่ เลี้ยงที่มีประสบการณ์มากกว่า 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การออกแบบการเรียนการสอนและการ ปฏิบัติการสอนเพื่อขยายผลและเติมเต็มการเรียนรู้ของกลุ่ม การดำเนินงานตามกระบวนการมี 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างทีมงานและเป้าหมายร่วมกัน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้รูปแบบการ เรียนการสอนในชั้นเรียน และขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการในการออกแบบการเรียน การสอนและการปฏิบัติการสอน

กานต์ อัมพานนท์ (2561 : 95 – 96) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริม ทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครู สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาความเป็นครู กลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 8 แห่งและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ได้ แนวทางในการร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิด ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการสอน ขั้นตอนการสอน และขั้นตอนหลังการสอน 2) การสร้างและตรวจสอบ

คุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า มี 5 ขั้นตอนเรียกว่า POSSE Model ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิม (Preparing and reviewing pre-existing knowledge : P) คือ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นสมองก่อนการเรียนรู้และทบทวนความรู้เดิม เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการคิดของตนเอง 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมกระบวนการทางปัญญา (Organizing cognitive activities : O) คือ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย ทำท่าย ฝึกทักษะในสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้และเหมาะสมกับเนื้อหา เน้นทักษะการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง 3) ขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูล และการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (Studying and collecting the data with diverse learning resources : S) คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้สืบค้นและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำความรู้มาใช้วิเคราะห์หาข้อสรุป เพื่อส่งเสริมกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4) ขั้นตอนการสรุปองค์ความรู้ (Summarizing the body of knowledge : S) คือ ผู้สอนควรส่งเสริมการคิดด้วยผังความคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแยกประเด็นย่อยๆ ได้ และสรุปองค์ความรู้ได้ชัดเจน 5) ขั้นตอนการประเมินผลงาน (Evaluating works : E) คือ ผู้สอนควรประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินทักษะและประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ พบว่า มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และในทุกองค์ประกอบย่อยในคู่มือการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่ได้จากรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ (3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีทักษะการคิดหลังสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.97 และ 33.83 คะแนน ตามลำดับ

กัสมัสส์ อาแด (2561 : ก) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ระดับ และ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ระดับศักยภาพของบุคคล ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ 1.1) การสร้างความรู้เชิงรุกและเชิงสะท้อนผล 1.2) ความเป็นปัจจุบันและเท่าทันยุคสมัย (2) ระดับศักยภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 2.1) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2.2) การเรียนรู้ร่วมกัน 2.3) การร่วมกันแบ่งปันวิธีการปฏิบัติงาน 2.4) การร่วมกันสะท้อนผล (3) ระดับศักยภาพขององค์กร ประกอบด้วย

3 องค์ประกอบ คือ 3.1) ปัจจัยสนับสนุนทางโครงสร้าง 3.2) ปัจจัยสนับสนุนทางสังคม 3.3) การสนับสนุนส่งเสริมด้านภาวะผู้นำร่วมองค์ประกอบมีความตรงเชิงโครงสร้างตามผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์พหุมิติ พหุระดับแบ่งเป็นระดับบุคคล และระดับหน่วยงาน (โรงเรียน) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าไคสแควร์ X^2 เท่ากับ 260.844, $df=49$, $p=.425$, $X^2 df=1.022$, $RMSEA=0.073$, $CFI=0.950$, $TLI=0.927$, $SRMRw=0.046$, $SRMRb=0.068$ 2) การประเมินความต้องการจำเป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนกรณีศึกษา พบว่า องค์ประกอบหลักที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบระดับศักยภาพของบุคคล รองลงมา คือ องค์ประกอบระดับศักยภาพระหว่างบุคคล และองค์ประกอบระดับศักยภาพขององค์กรตามลำดับ 3) รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมีร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ (1) การพัฒนาศักยภาพของบุคคล โดยใช้การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียน และการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (2) การพัฒนาศักยภาพระหว่างบุคคล มีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ที่มีลักษณะเป็นวงจร ได้แก่ 2.1) การตรวจตราปัญหาอย่างรอบด้าน 2.2) การกำหนดจุดมุ่งเน้นที่ชัดเจน 2.3) การวางแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน 2.4) การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด 2.5) การสังเกตผล 2.6) การร่วมกันสะท้อนผลและปรับปรุงแก้ไข (3) การพัฒนาศักยภาพขององค์กร โดยการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุนทั้งด้านโครงสร้าง การสนับสนุนทางสังคมและการสนับสนุนด้านภาวะผู้นำ และ 4) ผลการทดลองสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา พบว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีระดับการปฏิบัติในทุกองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากโดยด้านศักยภาพบุคคลมีองค์ประกอบการสร้างองค์ความรู้เชิงรุกและเชิงสะท้อนผลมีระดับการปฏิบัติสูงสุดด้านศักยภาพระหว่างบุคคล องค์ประกอบการมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันมีระดับการปฏิบัติสูงสุด และด้านศักยภาพขององค์กร มีองค์ประกอบปัจจัยสนับสนุนทางสังคมมีระดับการปฏิบัติสูงสุด

กึ่งแก้ว ฎุทองเงิน (2561 : ก) ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) จุดมุ่งหมาย (3) กระบวนการพัฒนาครู (4) บทบาทผู้เกี่ยวข้อง (5) ปัจจัยความสำเร็จ และ (6) การวัดและประเมินผล โดยประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ปฏิบัติงานเป็นทีม สะท้อนผลสู่การพัฒนาในกระบวนการพัฒนาครู แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ผูกอบรมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นการรับรู้ ขั้นการตอบสนอง ขั้นการเห็นคุณค่า ขั้นการจัดระบบ ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนผลการปฏิบัติ 3) ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการพัฒนาครูที่สร้างขึ้นพบว่าครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ และการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในระดับมาก นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคมก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษามีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก

นพพร พรหมแพง (2561 : ก) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ ปีการศึกษา 2561 สรุปผลการวิจัย 1) ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียง ที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ ปีการศึกษา 2561 พบว่า ครูเห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ ปีการศึกษา 2561 มีระดับปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.84 และค่า (S.D) เท่ากับ 0.12 เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ปัจจัยผู้บริหารให้ครูมีการศึกษานำร่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนขับเคลื่อน บูรณาการการบริหารหลักสูตรบริหารจัดการเรียนรู้ วางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ข้อ 2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีแผนงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ ข้อ 3 ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยในกระบวนการตัดสินใจร่วมกับครู เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายนโยบายระดับชาติและระดับพื้นที่ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือผู้บริหารมีกระบวนการสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการองค์ความรู้ในการดำเนินการเพื่อสร้างเป้าหมายร่วมกันนั้น แสดงว่าครูมีความเข้าใจและยอมรับวิธีการบริหารและการขับเคลื่อนพัฒนาสมรรถนะครูโดยใช้ปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และมีความเข้าใจถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนในการเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดภายในโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ และสามารถนำความรู้ความสามารถของตนออกมาใช้ เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้รูปแบบ

การพัฒนาสมรรถนะครูโดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาพอเพียง ที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ปีการศึกษา 2561 มีปัจจัยที่เหมาะสมที่ทำให้ครูเห็นด้วยว่ารูปแบบดังกล่าวจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมรรถนะระดับการปฏิบัติงานครูที่เกิดจากปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ปีการศึกษา 2561 พบว่า ความคิดเห็นสมรรถนะระดับปฏิบัติงานของครูที่เกิดจากปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ปีการศึกษา 2561 หลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัย นั้นแสดงว่าหลังจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ปีการศึกษา 2561 เน้นให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการพัฒนาสมรรถนะครูทั้ง 6 ด้าน ขับเคลื่อนการปฏิบัติสู่การพัฒนาผู้เรียนด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ กิจกรรมต่างๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยประเด็นหลักที่ครูได้สะท้อนความคิดเห็นในระดับการปฏิบัติงาน คือ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำครู และ 6) การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ส่งผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกันหลังการวิจัย ครูมีระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานสูงกว่าก่อนการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียง พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น เฉลี่ยร้อยละ 75 ขึ้นไป ข้อ 2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางเพิ่มขึ้นมากกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา และ ข้อ 3 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรสถานศึกษากำหนดตามลำดับ ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จโรงเรียนจุมจังอุกรณ์เจริญเวทย์ปีการศึกษา 2561 ส่งผลให้

ผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง เกิดความพึงพอใจที่มีต่อผลลัพธ์และภาพความสำเร็จในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาพอเพียงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

พรอดี ชาวคำเขตต์ (2561 : ก) ศึกษาสภาพการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชียงรายโซนเหนือ ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชียงรายโซนเหนือพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) แนวทางการดำเนินงานการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชียงรายโซนเหนือ ดังนี้ 2.1) ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันควรมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันและสนับสนุนให้มีกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะครู 2.2) ด้านการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล โรงเรียนควรจัดบรรยากาศทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสนับสนุนและกระตุ้นให้ครูมีการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.3) ด้านการสนับสนุนและการมีภาวะผู้นำร่วมกับการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด การเรียนรู้จะต้องเกิดขึ้นในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูทำให้ครูได้มีส่วนร่วมและมีภาวะผู้นำร่วมกัน และอุทิศตนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาตนเองอุทิศตนในการทำงานและทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

พิชิต ขำดี (2561 : ก) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.23, S.D. = 0.66) และสภาพที่ควรจะเป็นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.28, S.D. = 0.60) 2) แนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถ กระบวนการสังเกตการณ์การสอนควรมีการวางแผนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงศักยภาพของตนเอง และสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน และมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการมีเงื่อนไขสนับสนุน การส่งเสริมช่วงเวลาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน การเสริมแรงให้กำลังใจ และการเป็นแบบอย่างที่ดี 5) ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน สร้างภาวะผู้นำผู้ตามในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มอบหมายงานตามความความถนัด และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

พระอดุลวิทย์ ปิจจะ (2561 : ก) ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า 1) วิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นเป้าหมายวิชาชีพครูในการทำงาน ปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อให้บรรลุที่การเรียนของผู้เรียน 3) ภาวะผู้นำร่วมผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำให้ครูเกิดการเรียนรู้มีการกระจายอำนาจเพื่อคุณภาพของผู้เรียน 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันกับครูเรียนรู้ถึงจิตวิญญาณความเป็นครู 5) ชุมชนกัลยาณมิตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เคารพซึ่งกันและกันสถานศึกษา ลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานสอนของครู 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรลดขั้นตอนในการทำงาน ลดขัดแย้งของครูผู้สอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลงการบริหารเน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก

วราภรณ์ วงษาปิ่น (2561 : ข - ค) การศึกษาผลการพัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของโรงเรียนบ้านแม่จ้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนบ้านแม่จ้องได้พัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (LS1) ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (LS2) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการสอน (LS3) และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนบทเรียน (LS4) 2) ผลการพัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของโรงเรียนบ้านแม่จ้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานทำแบบมีส่วนร่วม เป็นผู้ฟังที่ดี สุขุมเยือกเย็นมีเหตุมีผล มีความเป็นกลาง สื่อสารกับครูและให้ข้อเสนอแนะในเชิงบวก ช่วยเหลือและสนับสนุนครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ครูปรับกระบวนการคิด เปลี่ยนวิธีการสอน ให้ความสำคัญกับนักเรียน เอาใจใส่และวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ในการจัดการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมคิด (Buddy) หัวหน้าวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

และครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยรวมภาพอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาตามขั้นการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พบว่า ครูมีความพึงพอใจขั้นสะท้อนบทเรียนมากที่สุด รองลงมาคือขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน และครูมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ขั้นการจัดการทำแผนการจัดการเรียนรู้ และขั้นสังเกตการสอน นอกจากนี้นักเรียนมีส่วนร่วมและฝึกปฏิบัติในการทำ กิจกรรมร่วมกับครูด้วยความตั้งใจ มีความสุขสนุกสนาน กระตือรือร้น สามารถโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นร่วมกับครูในการทำกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม สุดท้ายนักเรียนเกิดความสุขในการทำกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เกิดความรัก ความหวงแหน อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของชุมชนในท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับผู้ปกครองรู้สึกดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนมองเห็นพัฒนาการของนักเรียน และเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ของครูเพิ่มขึ้น

อำนาจ เหลื่อน้อย (2561 : ก) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถสรุปได้ ดังนี้ 2.1) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ 2.2) ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสม 2.3) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้

ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

กัลยา ชนะภัย (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู ประกอบด้วย 1.1) หลักการ 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) ขั้นตอน (3POR) ประกอบด้วย 1.3.1) การเตรียมการ (Prepare: P) 1.3.2) การวางแผน (Plan: P) 1.3.3) การปฏิบัติ (Practice: P) 1.3.4) การสังเกต (Observe: O) 1.3.5) การสะท้อนผล (Reflect: R) และ 1.4) การวัดผลประเมินผล และผลการตรวจสอบ ความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน $\mu = 4.10$ และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน $\sigma = 0.11$ 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบฯ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู โดยการนำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ พบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้านการออกแบบการเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนการสอนในครั้งที่ 3 และ 4 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน $\mu = 3.62$ และ 4.01 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าครั้งที่ 1 และ 2 และนักศึกษาครูสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิผลของรูปแบบฯ ที่ได้กำหนดไว้

จันทิมา มีลา (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้วิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัย พบว่า 1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 14.92 โดยมีคะแนนพัฒนาการหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับสูงถึงสูงมาก ร้อยละ 76.32 และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.55 2) การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนตามเกณฑ์คุณภาพ อยู่ในระดับดีเพิ่มมากขึ้น ระดับพอใช้ลดลง ระดับปรับปรุงไม่มี และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.54 3) การศึกษาเจตคติทางการเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้เลือกเรียนตามความสนใจของตนเองเสมอ และได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ทำให้นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติในระดับมาก

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : ก) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 2.1) หลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) เนื้อหา 2.4) วิธีการพัฒนา และ

2.5) การวัดและประเมินผลมี 4 โมดูล คือ การออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผลโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

บัญญัติ ลาภบุญ (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ผู้บริหารไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ภาวะผู้นำและโอกาสในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ในหมู่คณะในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาเท่าที่ควร กระบวนการ PLC เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการและขาดการส่งข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนา ส่วนแนวทางการพัฒนา ผู้บริหารต้องส่งเสริมในทุกกิจกรรมที่สร้างสรรค์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนการเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างเป้าหมายร่วมกันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสและส่งเสริมการมีส่วนร่วม เสริมสร้างเกียรติภูมิแก่สถาบันและวิชาชีพ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ปาริชาติ แข่งแก้ว (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการ 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ 2.1) ด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมสร้างให้เกิดภาวะผู้นำร่วมส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกด้วยความเต็มใจ เปิดใจ ใส่ใจในงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน 2.2) ด้าน

งบประมาณ ควรกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบให้ครู มีความคล่องตัวในการพัฒนางานระบบข้อมูลสารสนเทศ 2.3) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการพูดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนภายในสถานศึกษา ของกันและกันอย่างเปิดเผยเพื่อการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม และ 2.4) ด้านการบริหารทั่วไป ควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกันร่วมคิด ร่วมพัฒนางาน ยอมรับความแตกต่างของบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและประสานงานมีช่องทางการสื่อสารร่วมกัน

ประกอบ รัศมีแก้ว (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพปัจจุบันเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล การตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความถูกต้องของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ก่อนการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ในการนำไป

ปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาชินี ภัคคีมี (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและกลางขึ้นไป โดยภาพรวมรายด้านมีระดับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประกอบด้วย (3.1) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูควรปรับทัศนคติและวิธีการทำงานร่วมกัน โดยคำนึงถึงคุณค่าและความแตกต่างระหว่างบุคคล (3.2) ด้านการทำงานร่วมกันของทีม ได้แก่ ผู้บริหารบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทีมงานในการพัฒนาผู้เรียน (3.3) ด้านภาวะผู้นำร่วมกันและให้กำลังใจกัน ได้แก่ ผู้บริหารควรลดการสั่งการและมอบอำนาจการตัดสินใจให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (3.4) ด้านการประยุกต์การเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาการเรียนรู้วิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญระหว่างกัน (3.5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ได้แก่ ควรให้สมาชิกทุกคนเกิดความตระหนักว่าการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและช่วยให้เกิดการพึ่งพาตนเอง (3.6) โครงสร้างที่ส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ ควรกำหนดให้โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ส่งเสริมสนับสนุนความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและ (3.7) ด้านการปฏิบัติงานร่วมกัน ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

วศินี รุ่งเรือง (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัย พบว่า 1) ศิลปะการสอนของครู มี 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียน และมีแนวทางการส่งเสริมศิลปะการสอนของครู โดยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ โดยการจัดกิจกรรมดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อศิลปะการสอน มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมาย

การเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกัน และขั้นที่ 5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการพัฒนาครู พบว่า ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการสอนหลังการพัฒนาสูงขึ้นจากก่อนการพัฒนา โดยรวมร้อยละ 71.58 มีศิลปะการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการสังเคราะห์ศิลปะการสอนของครู พบว่า ครูมีศิลปะในการเสริมแรงทางบวก การสร้างปฏิสัมพันธ์ การสื่อสารกับผู้เรียนการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสืบเสาะ การสร้างความสนใจผ่านการทดลอง การใช้เกมในการเรียนรู้ การจัดกลุ่ม การใช้เทคนิค Snowball การใช้เทคนิค Brian Gym การใช้สื่อใกล้ตัว และการใช้สื่อที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ 4) ผู้เกี่ยวข้องต่อการใช้รูปแบบ มีความเห็นว่ารูปแบบช่วยพัฒนาศิลปะการสอนของครูที่สูงขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น และครูเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน และรูปแบบมีการปรับปรุงเกี่ยวกับระยะเวลาในการพัฒนาในการให้ความรู้เรื่องศิลปะการสอนแก่ครู และในขั้นการออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกันมากขึ้น และปรับปรุงการจัดกลุ่ม PLC โดยการแบ่งครูตามระดับชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน เพื่อให้มีบริบทของปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใกล้เคียงกัน

ศุภวิชญ์ ดิษเจริญ (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ 1.2) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 1.3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 1.4) การทำงานเป็นทีม และ 1.5) การสร้างความร่วมมือ 2) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ส่วนที่ 3 ส่วนการนำไปใช้ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.66

สุธิดา การิมี่ (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ทีมเรียนรู้ ผู้อำนวยการความสะอาด ผู้เชี่ยวชาญ เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน ปฏิสัมพันธ์และบริบทของโรงเรียน การดำเนินกิจกรรมของชุมชน แรงจูงใจ และแหล่งเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) เตรียมความพร้อม (2) วางแผนร่วมกัน (3) วิเคราะห์และออกแบบร่วมกัน (4) นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) จัดการเรียนรู้และสังเกตการสอน และ (6) สะท้อนคิด 2) คะแนนประเมินหน่วยการเรียนรู้สะเต็มศึกษาจากแบบประเมินรูบริกส์ระหว่างรอบที่ 1 และรอบที่ 2 พบว่า

คุณครูที่เข้าร่วมวิจัยจำเป็นต้องมีการปรับปรุงสมรรถนะทางการออกแบบการเรียนการสอน สะเต็มศึกษาและบางสมรรถนะมีผลคะแนนเฉลี่ยทั้งที่ลดลงและคงเดิม รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ส่งผลให้คุณครูในระดับชั้นเดียวกันได้มีปฏิสัมพันธ์กันที่มีการผสมผสานทั้งแบบเผชิญหน้าร่วมกับการใช้ระบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ ทำให้เห็นความเชื่อมโยงของเนื้อหา อีกทั้งช่วยให้คุณครูมีเพื่อนร่วมปรึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการระหว่างวิชา 3) ปัจจัยทางด้านโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ที่เอื้อให้ผู้สอนรวมกลุ่มเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาทางวิชาชีพ การให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูในระดับชั้นเดียวกันเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีที่มีต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ ได้แก่ การใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการเรียนรู้อันระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกับการเอื้ออำนวยและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันภายในโรงเรียน ผลการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) ผลการประเมินและรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.66 (ระดับมาก)

อรุณพร ทนทาน (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ (X5) ปัจจัยด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม (X9) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ร้อยละ 63.40 ดังสมการพยากรณ์ต่อไปนี้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 0.291 + 0.531(X5) + 0.186(X9) + 0.186(X1) \text{ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน}$$

$$Z = 0.506(Z5) + 0.243(Z9) + 0.181(Z1)$$

ไอริน ปันพุด (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับมาก

ซึ่งอันดับสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพและอันดับต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การจัดทำโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาครูสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ คือ ปรับโครงสร้างการบริหารงานที่เน้นการกระจายอำนาจให้แก่ครู 3) ด้านการกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการปรึกษาหารือการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ครูมีการสนทนาแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังเลิกเรียน 4) ด้านการจัดโครงสร้างและระบบการทำงานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ มีการจัดระบบการทำงานตามขั้นตอนของ PLC และ 5) ด้านการแสวงหา การสนับสนุนจากเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาครูและสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

เอมอร ศรีวรชิน (2562 : ก) ศึกษาการพัฒนาครูรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนท้าววังพิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนท้าววังพิทยาคม 1.1) ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนท้าววังพิทยาคม 1.2) การศึกษาความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลายเกิดจากความสมัครใจของครู และสามารถเข้าถึงได้ง่ายและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนได้จริง 2) รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีผลการพัฒนา คือ 2.1) องค์ประกอบของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และ 2.2) กระบวนการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ องค์ประกอบของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สร้างขึ้นมีลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Operational Model) ชื่อว่า “CSIPA Model” โดยมีองค์ประกอบประกอบด้วย (1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Community Setting : C) (2) การเรียนรู้ร่วมกัน (Share and Learn: S) (3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Design : I) (4) การปฏิบัติจริงและการประเมินผลการปฏิบัติ (Performance and Evaluation : P) และ (5) การทบทวนการปฏิบัติ (After Action Review : AAR : A) โดยมีเงื่อนไข (5.1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ (5.2) บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และ 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อ

เสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนท้าววังพิทยาคม 1) ความรู้ความเข้าใจของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังจัดกิจกรรมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับมาก 3) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนท้าววังพิทยาคม อยู่ในระดับมาก 4) สมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 95.50

กนกวรรณ ฉัตรแก้ว (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคประเทศไทย 4.0 ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าความคิดเห็นของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 4) ผลการสังเกต พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนในภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จิรัชญ์พัฒน์ ใจเมือง (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ การสร้างภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ การสร้างชุมชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการนำสู่การปฏิบัติ และขั้นตอนการประเมินผล 2) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 2.1) องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 6 องค์ประกอบ 2.2) แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย การบริหารตามกระบวนการ PIE Model ได้แก่ ขั้นการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล 2.3) ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบริหารตามกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย ผลผลิต ด้านคุณภาพครู และผลลัพธ์

ด้านคุณภาพนักเรียน และ 2.4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งขององค์กร โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นาถลดา บุชบงค์ (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีระบบที่ร่วมมือร่วมใจ รองลงมาคือ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วมส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม และด้านการสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่เดียวกันผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ผู้บริหารควรเป็นแกนนำในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และมีการประชุมคณะครู PLC ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และครูได้แสดงวิสัยทัศน์ของตนเองเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อเป็นพลังในการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ควรตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อสะท้อนคุณภาพงานของโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อและมีการระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางราชการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพ ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ การสร้างนวัตกรรม การสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

มยุรี เจริญศิริ (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาในรูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด (Active Learning)

ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

1) รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด (Active Learning) ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “AECAD Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และกระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 Analysis ศึกษาวิเคราะห์ ขั้นที่ 2 Empower สร้างความตระหนัก ขั้นที่ 3 Collaboration สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 3.1) Set Goal กำหนดประเด็น 3.2) Plan วางแผน 3.3) Implement ดำเนินการ 3.4) Reflect สะท้อนผล ขั้นที่ 4 Applying นำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ขั้นที่ 5 Dissemination การเผยแพร่เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบ พบว่า 2.1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2.2) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 2.3) พัฒนาการสมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 2.4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก 2.5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 2.6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก 3) ผลการขยายผลรูปแบบพบว่า 1) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมากและเห็นว่ารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด (Active Learning) ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษามีความเหมาะสม 2) สมรรถนะของครูด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 3) สมรรถนะของครูด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 4) พัฒนาการของครูด้านคุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก 5) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก 6) พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ยุภาลัย มะลิซ้อน และกาญจน์ เรืองมนตรี (2563 : 236 – 237) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบการเรียนรู้ (2) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการ 2 วงรอบดังนี้ วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สรุปรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการ และมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก 8 รายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสรุปรวมมากที่สุด คือ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเรียนรู้ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสรุปรวมโดยรวมน้อยที่สุด คือ ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์และอภิปรายอย่างกว้างขวาง และวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะครู คือ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง พบว่า ครูเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณารายข้อพบว่า ครูเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด 5 รายการ และมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก 5 รายการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสรุปรวมมากที่สุดคือ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเรียนรู้ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสรุปรวมโดยรวมน้อยที่สุดคือ ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง และคิดแก้ปัญหา

รณชัย เรืองรักษ์ (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำ, เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ, ชุมชนกัลยาณมิตร, การทำงานเป็นทีม, การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ ดังนี้ 2.1) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ, เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ, ชุมชนกัลยาณมิตร, การทำงานเป็นทีม, การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ 2.2) ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีความเหมาะสม 2.3) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่าคุณมีการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ลีลาวดี ชนะมาร (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการของรูปแบบ 1.2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 1.3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอมโนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เฝ้าปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูลนำเสนอ 1.4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 1.5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และรูปแบบมีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51, S.D. = 0.50) 2) ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย 2.1) ผู้เรียนมีความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาในรายวิชากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.32, S.D. = 0.58)

วิสากุล กองทองนอก (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาารูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป มีการดำเนินการตามกรอบงานของกระทรวงศึกษาธิการ 2) สภาพการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีการเตรียมการ การดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการปรับปรุง พัฒนา และเผยแพร่ผลงาน

มีดำเนินการแต่ไม่ต่อเนื่อง 3) ปัญหาบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ใน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป พบว่า ภาพรวมมีปัญหา อยู่ในระดับมาก ยกเว้นงานงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ปัญหาการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชรใน 4 ด้าน พบว่า การเตรียมการ การดำเนินการกรณีพิเศษ ติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุง พัฒนา เผยแพร่ผลงาน ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 5) การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ได้ องค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้าง องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ องค์ประกอบที่ 6 ประเมินผล องค์ประกอบที่ 7 ผลสำเร็จของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) การตรวจสอบและประเมินรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 7) การจัดทำคู่มือและผลประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ศราวุธ แวงธิดาสาร (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับแรก คือ ด้านการ ทบทวนไตร่ตรองผล 3) แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุนันทา สุขเอี่ยม (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็น

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .69 สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนได้ ร้อยละ 48 สร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 0.70 + 0.29(X5) + 0.29(X4) + 0.13(X7) + 0.10(X1)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = 0.31(Z5) + 0.30(Z4) + 0.13(Z7) + 0.11(Z1)$

สำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 1.1) ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบใช้คำถาม (Questioning Method) รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ (Anchored Instruction) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze Case Studies) ตามลำดับ 1.2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รองลงมา ได้แก่ ด้านการภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกตามลำดับ 2) เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 จำแนกตามสังกัดสถานศึกษาที่สอน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการจำแนกตามระดับชั้นที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และประสบการณ์ในการสอน พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 พบว่า (1) ปัญหาที่พบมากที่สุดในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังไม่สอดคล้องกับกิจกรรม ไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนไม่ครบองค์ประกอบ ไม่ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ไม่ครอบคลุมทักษะและไม่ชัดเจน (2) ปัญหาที่พบมากที่สุดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การ

ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบางกิจกรรมยังไม่เหมาะสมและไม่สามารถใช้กับผู้เรียนได้ทุกคน เนื่องจากผู้เรียนมีพฤติกรรมและความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน หรือบางเนื้อหาไม่สามารถออกแบบกิจกรรมได้ (3) ปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนยังไม่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านต่างๆ เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง (การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า) ทักษะการสื่อสาร ทักษะความคิดรวบยอด เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ (4) ปัญหาที่พบมากที่สุดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลไม่สอดคล้องกับกิจกรรม ตัวชี้วัดจุดประสงค์ ไม่สะท้อนทักษะการคิดขั้นสูง และไม่ได้มาตรฐาน

อมตา จงมีสุข (2564 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ภาพรวม สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของผู้บริหาร และข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ภาพรวม พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลำดับที่ 1 ภาวะผู้นำร่วม ลำดับที่ 2 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ลำดับที่ 3 การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ลำดับที่ 4 ความเป็นกัลยาณมิตร ลำดับที่ 5 ทีมร่วมแรงร่วมใจ และลำดับที่ 6 วิสัยทัศน์ร่วม 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 18 ด้าน 36 แนวทาง

อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์ (2564 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน สำหรับครูประจำการด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูประจำการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบไปด้วย 3 ระยะ 6 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Preparation : P) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความมั่นใจ (Trust) และ ขั้นที่ 2 ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะที่ 2 การเรียนรู้ผ่านโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning in School as Learning Community : L) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 3 เลือกรูปแบบและสร้างชุมชนการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และ ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามกำหนดการ/โครงการ ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนร่วมกัน (Classroom Action Research : C) ประกอบด้วย 1 ขั้นตอน คือ 1) วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูประจำการ

โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นในลักษณะนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน และผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.09 อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

เบอร์โรห์ & ลือเบค (Burroughs, & Luebeck, 2010 : 391 - 400) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ใช้กับนักศึกษาฝึกหัดครุคณิตศาสตร์ เพื่อค้นหาผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกหัดครูและครูประจำการที่เข้าร่วมในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและมีประสบการณ์ร่วมในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และจะนำผลจากมวลประสบการณ์นั้นเป็นแนวทางที่จะพบนักศึกษาฝึกหัดครูเข้าสู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกันได้อย่างไร ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแสดงให้เห็นว่า การรวมเอานักศึกษาฝึกหัดครูเข้าไปในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสามารถเริ่มได้โดยให้กลุ่มคนเหล่านั้นสร้างบทเรียนในฐานะที่เป็นกระบวนการและการทำงานร่วมกันข้ามระดับชั้นที่สอน ให้โอกาสกลุ่มคนเหล่านั้นได้เป็นนักคิดเชิงวิพากษ์ในบริบทของคณิตศาสตร์ศึกษา และกระตุ้นให้คิดในฐานะที่เป็นครู จุดอ่อนของนักศึกษาฝึกหัดครู คือ การไม่เข้าใจและใช้เทคโนโลยีในการสอนพีชคณิต ข้อมูลที่ได้ยังแสดงให้เห็นว่าสามารถสนับสนุนให้นักศึกษาฝึกหัดครูเข้าไปอยู่ในกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในฐานะนักวิจัยได้

โคราจ ไวนอท และ แรมนารายอน (Ciraj, Vinod and Ramnarayan, 2010 : 729 - 734) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาในรายวิชาจุลชีววิทยา พบว่า การจัดการเรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ นักเรียนสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญในเนื้อหาการเรียนได้ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเนื้อหาที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้กรณีศึกษาสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเนื้อหาที่เรียนแบบบรรยายปกติอย่างมีนัยสำคัญ

ชูฮอยจับ (Chuou-hoi Chou, 2011 : 20) ศึกษาเกี่ยวกับ Teacher's Professional Development : Investigating Teacher's Learning to Do Action Research in a Professional Learning Community เพื่อสำรวจว่า อะไรคือขอบเขตของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู และ 2) ชุมชนการเรียนรู้ของครูสามารถนำไปสู่การพัฒนาครูได้อย่างไร ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ครู ข้อมูลย้อนกลับของครู ข้อมูลการสนทนาจากกลุ่มวิจัย และเอกสารการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครู ซึ่งข้อมูลได้ถูกดำเนินการจัดเก็บมากกว่า 2 ภาคเรียน ในการศึกษานี้ได้ตรวจสอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครู ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนในการสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของพวกเขา และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มี

ประสิทธิภาพจะอยู่บนพื้นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู การโต้ตอบและการเรียนรู้จากคนอื่นบนพื้นฐานของการปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาายังส่งผลให้ช่วยเติมเต็มช่องว่างในการทำวิจัยของครูที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ หรือไม่มีเวลาในการทำวิจัย และยังส่งผลให้ครูมีความตั้งใจ ความพยายามในการทำวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงได้มีการนำเสนอกระบวนการในการพัฒนาวิชาชีพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับการวิจัยของครูมีขั้นตอนในการดำเนินการได้ ดังนี้ 1) การร่วมกันกำหนดภารกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมายด้วยกัน (Shared Mission vision & Goals) ซึ่งทีมของครูร่วมกันตัดสินใจและกำหนดภารกิจ เป้าหมายเกี่ยวกับนักเรียน 2) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน (Collaborative Culture) เป็นการทำงานเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มครู ซึ่งอาจจะเป็นครูใหม่ทำการสังเกตประสบการณ์การทำงานของครูเก่าๆ ผ่านการสอน แผนการสอน วิจัยในชั้นเรียน และการเรียนรู้จากบทเรียน (Lesson study) 3) การคิดสรุปผลการประชุม (Results-Oriented Thinking) การประชุม ประเมินผล ตัดสินใจร่วมกันในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียน ปัญหาแตกต่างกัน 4) รวบรวมความต้องการ (Collective Inquiry) การที่ครูตั้งคำถามประเมินความต้องการของนักเรียน เช่น อะไรที่เด็กต้องการเรียน มีอะไรต้องการให้ช่วยเหลือ มีอะไรบ้างที่พวกเขาไม่รู้

มาร์วา แอดแนน เอลกีดี (Marwa Adnan Elgedy, 2012 : 113 - 143) ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตฉนวนกาซา ผลการศึกษาพบว่า การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียนมีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น และมีความสนใจต่อบทเรียน ไม่เกิดการเบื่อหน่ายอย่างที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ มีการสร้างสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ความสงสัยความท้าทาย และการแข่งขัน เพิ่มความมั่นใจต่อผู้เรียน มีส่วนร่วมและความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนร่วมทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และได้รับทักษะชีวิตในการแก้ปัญหา

นิโคล (Nicole, 2012 : 26 - 38) ศึกษาวิจัยเรื่อง Creating foundations for collaboration in schools : Utilizing professional learning communities to support teacher candidate learning and visions of teaching พบว่า การทำงานร่วมกันแบบมืออาชีพ (Collaboration) เป็นวิธีการที่ดี แต่ในการทำงานของครูส่วนใหญ่จะทำงานคนเดียว และจากการศึกษาผลกระทบการทำงานร่วมกันในหลายมิติ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มนักศึกษาครูที่อยู่ในหลักสูตรฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นเวลา 1 ปี ที่ไปทำงานในโรงเรียนประถม จำนวน 2 แห่ง จำนวน 23 คน และวิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย การสังเกตในห้องเรียน และการเขียนรายงานผล ซึ่งผลการศึกษาพบว่าได้รับการสนับสนุนโดยการความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานของเพื่อนครู ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะและความมุ่งมั่นที่จะสอนนักเรียนให้มีความเข้าใจ ทั้งนี้จาก

การศึกษายังพบว่า การที่จะยกระดับครูและการพัฒนาการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการทำงานแบบร่วมกัน รวมถึงต้องได้รับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัยด้วย

เดทลอร์ และคณะ (Detlor et al., 2012 : 147 - 161) ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาในการเรียนรู้ระบบสารสนเทศโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก การศึกษานี้ศึกษาประโยชน์ของการใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกในการให้ข้อมูลความรู้ ซึ่งสมมติฐานการวิจัย คือ วิธีการเรียนรู้เชิงรุก จะส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มมากกว่าวิธีการเรียนรู้แบบดั้งเดิมเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศที่นักศึกษาเป็นผู้รับข้อมูล ทดสอบสมมติฐานโดยการสำรวจกับนักศึกษาปริญญาตรี 372 คน ที่นักเรียนที่มีประสบการณ์ทั้งโอกาสในการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบเรียนรู้เชิงรุก ผลการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไม่ได้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนในการได้รับประโยชน์ผลเท่ากับอัตราผลตอบแทนการเรียนการสอนเชิงรุกที่มากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้เชิงรุกเพียงครั้งเดียวเพียงพอที่จะให้ผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญและสนับสนุนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เหมาะสำหรับการเรียนแบบปฏิบัติงานในการทำงานที่มีทรัพยากรสภาพแวดล้อมการศึกษาจำกัด

มูโนส (Munoz et al, 2013 : 27 - 38) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และสาขาวิศวกรรมของ Universidad Catolica de la Santisima Concepcion ประเทศชิลี โดยใช้วิธีการสอนแบบ CDIO ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับการพัฒนาที่ใช้วิธีการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบโครงการ การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน กรณีศึกษา การอภิปรายกลุ่มเล็กๆ ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในเนื้อหาของนักศึกษาดีขึ้น มีความพยายามในการเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น นักศึกษามีความพึงพอใจกับการเรียนรู้เชิงรุกได้ทำงานเป็นทีม และได้ข้อเสนอแนะย้อนกลับเกิดปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน

ฮอร์ทอน; และ มาร์ติน (Horton; & Martin, 2013 : 249 - 250) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (The Role of the District Administration within Professional Learning Communities) พบว่า บทบาทของผู้บริหารมีผลกระทบโดยตรงและจำเป็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างความเปลี่ยนแปลงในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครูในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหารต้องใช้กลยุทธ์อย่างหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ส่งเสริมความร่วมมือความเป็นผู้นำในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การสร้างค่านิยมร่วมกันที่เน้นผลประโยชน์และความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน 3) ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของทีม จัดให้มีการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

เช่น การจัดตารางสอนให้มีคาบว่างตรงกัน และ 4) การใช้ข้อมูลเพื่อผลักดันหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

ธามาน และคณะ (Thaman, et al, 2013 : 27 - 34) ศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกต่อการรับรู้ทางบวกของนักศึกษาและผลที่เกิดจากการเรียนรายวิชาสรีรวิทยาระบบทางเดินหายใจของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ทำการวิจัยเปรียบเทียบวิธีที่ใช้ในการเรียนรู้เชิงรุกในเกือบทุกคาบการบรรยายเนื้อหาสรีรวิทยาระบบทางเดินหายใจโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) วิธีการหยุดบรรยายชั่วคราว การอภิปราย การใช้แบบจำลอง การใช้บทบาทสมมติ การสัมมนา และการทดลองทำงานกับหุ่น กักับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่สอนมาก่อนหน้านี้ แล้วจึงทำการทดสอบความรู้ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักศึกษามีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น และยังช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาทางคลินิก

สจิวตเพนเตอร์ (Stewart, 2014 : 28 - 33) ศึกษาการปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพผู้วิชาชีพแห่งการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์การทำงานของครูที่มีความเชี่ยวชาญและการพัฒนาการทำงานที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันของครู ซึ่งการปฏิบัติงานที่จะเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อบูรณาการทักษะทางวิชาการของผู้เรียนยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการทั้งทางด้านแรงงานของครูและความพร้อมของสถาบันที่ผลิตครู ผลการศึกษาพบว่า การปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการพัฒนาวิชาชีพครูแบบดั้งเดิมจะต้องพัฒนา โดยอาศัยแนวทางของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูซึ่งจะพัฒนา และเตรียมความพร้อมของครูเพื่อไปสู่วิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมประชุมในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ครูสามารถให้โครงสร้างทางการศึกษาที่จำเป็นในการส่งต่อการเรียนการสอนของครูไปสู่นักเรียน โอกาสในการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนกันเหล่านี้จะสอดคล้องกับความคิดริเริ่มที่กว้างขึ้น ช่วยให้การเชื่อมต่อการปฏิบัติกับข้อเสนอแนะและการสะท้อนผลเข้าด้วยกันได้ เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ครูผู้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ควรเป็นครูผู้สอนที่สอนนักเรียนในระดับเดียวกันหรือสอนในเนื้อหาเดียวกัน กิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูควรเป็นกิจกรรมเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำงานของนักเรียน วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วงระยะเวลาที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งในวงจรของการพัฒนา การดำเนินงานของครูและการประเมินผลผู้เรียนควรเน้นเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง และมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ของการศึกษาชาติ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นแรงงานของประเทศ และเป็นการเตรียมมาตรฐานของสถาบันที่ผลิตครูต่อไป

บูน (Boone, 2014 : 85) ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้องค์กรแห่งการเรียนรู้ในการเสริมสร้างการดำเนินงานและรูปแบบแนวคิดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Using Organizational

Learning to Increase Operational and Conceptual Mental Models within Professional Learning Communities) พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการปฏิรูปโรงเรียนในยุคนี้ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างวัฒนธรรมการรวมกลุ่มกันในองค์กร การปรับโครงสร้างของชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานย่อย เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีพฤติกรรมทางวิชาชีพที่มุ่งเน้น 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ความเป็นเจ้าของทุกคนเพื่อการตัดสินใจสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรและบุคลากรมืออาชีพ 3) การสร้างการเรียนรู้ภายในองค์กร 4) การประเมินการปฏิบัติงานจากผู้เชี่ยวชาญ และ 5) การสร้างแผนงานเพื่อความยั่งยืน

ไวเกิล และบอนิกา (Weigel & Bonica, 2014 : 21 - 30) ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดของ Bloom's Taxonomy ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ พุทธิวิสัย จิตวิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้ความรู้ที่มีความหมายและให้นักเรียนได้เพิ่มความเข้าใจในเนื้อหา รู้จักการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ 2 เกม 2 ห้องเรียน 2 รูปแบบ ทำการศึกษาใน Army-Baylor Graduate Program in Health and Business Administration (ส่วนหนึ่งของโรงเรียนนักเรียนแพทย์ทหาร) ผลการศึกษาพบว่า การสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้คิดในระดับสูง สามารถปรับปรุงคุณภาพของบทเรียน ช่วยให้นักเรียนรักษาและเข้าใจข้อมูลรวมถึงผลิตผลในการเรียน

เพอร์เทิล และ โทเบีย (Pirtle & Tobia, 2014 : 2 - 6) ศึกษาการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ (Implementing Effective Professional Learning Communities) พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นชุมชนที่ส่งเสริมความร่วมมือด้านการเรียนรู้ของครูแบบมืออาชีพการทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนรู้ถูกกละเลยหรือถูกมองข้ามความสำคัญไป การจัดการเรียนการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพให้พิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่มีต่อนักเรียน โดยนำข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการประชุมแลกเปลี่ยนกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนประกอบด้วย 1) จัดโครงสร้างและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เน้นความท้าทายในการจัดการเรียนการสอน 3) ให้การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) ส่งเสริมบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ 5) ติดตามการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและให้ข้อเสนอแนะเชิงโครงสร้าง และ 6) เสริมแรงของครูทุกระดับเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเป็นมืออาชีพ

แบทเตอร์สบาย; และ เเวอร์ดี (Battersby; & Verdi, 2015 : 22 - 29) ศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของครูและการสนับสนุน

การเรียนรู้ของนักเรียน (The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning) พบว่าการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีผลต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน การดำเนินการที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพของ PLC ต้องใช้ความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่ โดยครูและผู้บริหารเพื่อให้การปฏิรูปครั้งนี้เป็นจริง ครูต้องเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้นและอาจต้องใช้เวลาหลายปีในการดูผลลัพธ์ แต่ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับทั้งนักเรียนและครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของครู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

คาเพนเตอร์ (Carpenter, 2015 : 682 - 694) ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อสำรวจเกี่ยวกับการสนับสนุน นโยบายและกระบวนการของภาวะผู้นำร่วมในวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ดำเนินการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน ใน Midwestern สหรัฐอเมริกา โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนและการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วมกับครูในองค์กรในเชิงบวก โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะส่งผลกระทบต่อในการปรับปรุงองค์กร ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำงานร่วมกันโดยตรงกับครูในการสร้างนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดโครงสร้างความเป็นผู้นำ มีครูเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการปรับปรุงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสำคัญต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกรณีเฉพาะที่อาจแจ้งผู้นำการศึกษาเกี่ยวกับกลไกการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามนโยบายและขั้นตอนที่ได้วางรูปแบบไว้ในวัฒนธรรมองค์กรและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน

ฟลอเรส (Flores และคณะ, 2015 : 113 - 143) ศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยศึกษาวิธีการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของเม็กซิโก เป็นการศึกษากระบวนการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ในเมือง Monterrey ประเทศเม็กซิโก โดยมีครูเข้าร่วมการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำนวน 7 คน คือ ครูผู้สอน ผู้ริเริ่มกระบวนการ 3 คน และผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษาจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Monterrey มองเห็นความเป็นไปได้ของความสามารถในการสร้างพื้นที่ที่ครูสามารถสะท้อน แลกเปลี่ยนให้เห็นถึงการแก้ปัญหาในขณะที่ครูร่วมกันปฏิบัติการสอน ซึ่งพื้นที่ของการสะท้อนนี้ยังเปิดโอกาสให้ครูสร้างโครงการและพัฒนาความรู้สึกร่วมกันของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ ทำให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในหลายโครงการของการสอน

แฮรอน; และคณะ (Hairon; et al, 2017 : 163 - 182) ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (A Research Agenda for Professional Learning Communities : Moving Forward) เป็นเครื่องมือในการยกระดับวิชาชีพครูมีความน่าสนใจในระบบการศึกษาในแง่ของการปรับปรุงกระบวนการ และผลการดำเนินงานของโรงเรียนโดยมีเป้าหมายหลักในการดำเนินการ คือ การเพิ่มขีดความสามารถของแต่ละบุคคล และการมีส่วนร่วมของครูเพื่อสนับสนุนความสามารถในการเรียนการสอนของโรงเรียน

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า มีการนำแนวคิดและกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน เพิ่มการทำงานร่วมกันของครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับกระบวนการศึกษาจะช่วยให้กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบบผสมผสาน (Mixed-Methods) ของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยหลัก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
<p>ขั้นตอนที่ 1</p> <p>ศึกษาองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู และแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p> <p>ศึกษาองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู และแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>	<p>เพื่อศึกษาองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู และแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>	<p>1. องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p> <p>2. แนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>	<p>1. ศึกษาแนวคิด และ ทฤษฎีเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครู จากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศ</p> <p>2. ศึกษาแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครูจาก ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการ สอน</p>	<p>1. ครูเชี่ยวชาญด้านการ สอนจำนวน 3 คน</p> <p>2. ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติ หน้าที่ในสถาบัน อุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก จำนวน 2 คน</p>	<p>1. แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับศึกษาแนว ทางการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู สำหรับครู เชี่ยวชาญด้านการสอน</p> <p>2. แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับศึกษา แนวทางการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับ ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติ หน้าที่ในสถาบัน อุดมศึกษา</p>	<p>วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
			3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด และ ทฤษฎีมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ 4. การศึกษาองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู และแนวทางการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู			

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
<p>ขั้นตอนที่ 2</p> <p>สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>ร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>1. ศึกษาผลจากวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p> <p>2. ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบ</p> <p>3. สรุปรูปแบบองค์ประกอบของรูปแบบ</p> <p>4. สร้างรูปแบบฯ</p> <p>5. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้</p> <p>1. ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอนหรือสาขาการบริหารการศึกษาจำนวน 2 คน</p> <p>2. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จำนวน 1 คน</p>	<p>1. แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)</p>	<p>1. ค่าร้อยละ</p> <p>2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})</p> <p>3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)</p> <p>4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
			<p>6. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบฯ</p> <p>7. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบฯ</p>	<p>3. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 1 คน</p> <p>4. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 1 คน</p> <p>5. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการบริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน</p>	<p>2. แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
				6. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญจำนวน 2 คน		
ขั้นตอนที่ 3	3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	1. ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบ 2. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3. จัดประชุมครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม	1. ประชากร คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน	1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1.1 รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการ	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
		<p>เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>ตัวแปรตาม คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p>	<p>4.ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test)</p> <p>5. ประชุมครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม ฯ</p> <p>6. ผู้วิจัยนิเทศ และติดตามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ</p>	<p>2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน บ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน</p>	<p>จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.2 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>1.ค่าร้อยละ</p> <p>2.ค่าเฉลี่ย (\bar{X})</p> <p>3.ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)</p> <p>4.วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)</p> <p>5. ค่าสถิติ T-Test</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
			<p>7. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Post-test) และแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>		<p>2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ</p> <p>2.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>2.2 แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน</p> <p>2.3 แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ</p> <p>2.4 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
<p>ขั้นตอนที่ 4</p> <p>ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ</p> <p>2. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมฯ ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบฯ และ คู่มือฯ</p>	<p>1. ประชากร คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน</p> <p>รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน</p>	<p>แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>1. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})</p> <p>2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)</p> <p>3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
				<p>2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รวมจำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำประชาอนุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดทำลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน</p>	<p>แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

การศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

1.1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูตามแนวคิดของ สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) มาลี โชติชัย (2563 : 27) เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) และฟริงค์ (Fink, 1999 : 20)

1.2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษา

2. สรุปรายการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งประกอบด้วย
1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

4. การศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อให้นำไปเป็นข้อมูลสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนที่เคยได้รับรางวัลด้านการสอน ได้แก่ รางวัลครูสุภา รางวัลครูสุดดี รางวัลครูผู้สอนดีเด่น รางวัลครูในดวงใจ เป็นต้น หรือรางวัลการสอนระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับศูนย์เครือข่าย จำนวน 3 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 หน้า 306)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
2. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interviews) ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยเปิดช่องว่างให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบได้อย่างอิสระ (ชาย โพธิ์สิตา, 2562 : 239 - 244) ทำให้ได้คำตอบที่ละเอียดและชัดเจน

4. กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็นจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
- 1.3 โรงเรียน
- 1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนปี
- 1.5 รางวัลด้านการสอนที่ดีที่สุดที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ของครู

1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา
2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนา

บทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
- 1.3 สถาบัน
- 1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนปี
- 1.5 รางวัลด้านการสอนที่ดีที่สุดที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา
2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนา

บทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

5. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ตามโครงสร้างและลักษณะเครื่องมือที่กำหนดไว้

6. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

7. นำผลการตรวจให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มาวิเคราะห์หาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00

8. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 1 - 15 มิถุนายน พ.ศ.2563 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตามประเด็นโดยพยายามควบคุมเวลาและประเด็นให้ได้ตามแบบสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูเชี่ยวชาญด้านการสอนและผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูล

4. เมื่อผ่านระยะเวลาที่เหมาะสมและประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครบทุกประเด็นแล้ว ผู้วิจัยก็จะยุติการสัมภาษณ์ โดยสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม นอกเหนือจากประเด็นที่สัมภาษณ์ไปแล้ว และขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ทั้ง 2 ฉบับ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ทั้ง 2 ฉบับ มาถอดเทป

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปมาสรุปประเด็นสำคัญ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามของแบบสอบถาม (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 64)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาผลจากสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และจากการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 79 - 80) ใช้วิธีการพัฒนาคูโดยการอบรม

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการพัฒนาบทเรียนร่วมกันตามแนวคิดของ ชาริณี ตวีร์วิญญู (2557 : 5 - 6) เกรียง ฐิติจำเริญพร (2560 : 30) วศิณี รุ่งเรือง (2562 : 67) สติกเลอร์ & เฮียเบอร์ท (Stigler, & Hiebert, 1999) ลีวิส (Lewis, 2002 : 146) ห้องปฏิบัติการการศึกษาภูมิภาคภาคเหนือตอนกลาง (North Central Regional Education Laboratory : NCREL, 2002 : 117) และเฟมันเดซ & โยชิดะ (Fernandez, & Yoshida, 2004 : 48)

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพตามแนวคิดของ จุลี ศรีษะโคตร (2557 : 23) วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557 : 57) ชูชาติ พวงสมจิตร (2558 : 40) อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2558 : 34) นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559 : 33 - 34) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2559 : 1) กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 12 - 15) มอร์ริสเชย์ (Morrissey. 2000 : 16) เซ็งเก้ (Senge. 2000 : 183 - 187) สโตล; และคณะ (Stoll; et al. 2006 : 266 - 267) ดูโฟร์ (DuFour. 2007 : 6-11) ฮอร์ด (Hord. 2008 : 8 - 16) เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al. 2008 : 81) คิลเบน (Kilbane. 2009 : 191) เนลสัน; เลบาร์ด; และวอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters. 2010 : 39) ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore. 2010 : 555 - 566) เคโนเยอร์ (Kenoyer. 2012 : 113) บูน (Boone. 2014 : 85) เพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia, 2014 : 2 - 6)

1.4 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบรูปแบบตามแนวคิดของ วิหาร พลเพชร (2558 : 148) ทิศนา แหมมณี (2559 : 222) นัยนา ฉายวงศ์ (2560 : 22) อุบล หนูฤกษ์ (2563 : 66) วิสากุล กองทองนอก (2563 : 89) บราวน์และโมเบิร์ก (Brown and Moberg. 1980 : 16 - 17) ไอแวน เควิช และคณะ (Ivancevich et al. 1989 : 11 - 12) และจอยและชาวเวอร์ (Joyce and Showers. 1992 : 4)

2. นำข้อมูลที่ได้จากศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาสังเคราะห์ ดังนี้

2.1 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย
1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา

2.2 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพซึ่งประกอบด้วย
1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน

2.3 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล

3. สร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 หลักการของรูปแบบ เป็นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ

3.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลถึงผู้เรียน

3.3 เนื้อหาของรูปแบบ เป็นสาระความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3.4 กระบวนการของรูปแบบ เป็นขั้นตอนหรือลำดับของการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้การบรรลุผลวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

3.5 การวัดและประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและการบรรลุวัตถุประสงค์

4. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

5. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ (ภาคผนวก ข หน้า 410)

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ

ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ

ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

6. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (หทัยชนก พรรคเจริญ และคนอื่นๆ, 2561 : 23) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 3 หน้า 317 - 318)

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอนหรือสาขาการบริหารการศึกษาจำนวน 2 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จำนวน 1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 1 คน
4. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 1 คน
5. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการบริหารการศึกษาเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน
6. ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ร่างรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยในการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 2 ประเภท ได้แก่ ดังนี้

1. แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

2. แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

การสร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาผลจากวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และผลจากการสัมภาษณ์จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

3. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล

4. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (ภาคผนวก ข หน้า 350 - 351)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

5. นำแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อจะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 377)

7. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือค่าการยอมรับได้ หรือถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป)

(บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) จะทำให้การตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. นำผลจากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ฉบับสมบูรณ์

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

1. ศึกษาผลจากวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และผลจากการสัมภาษณ์จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

3. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม และส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

4. สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (ภาคผนวก ข หน้า 352 - 353)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิกการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

5. นำแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อจะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) มีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 378)

7. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือค่าการยอมรับได้ หรือถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) จะทำให้การตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. นำผลจากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

9. สร้างตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2563 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2563 จำนวน 9 ฉบับ ได้ตอบกลับมา จำนวน 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์คะแนนคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อและภาพรวม สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความถูกต้อง/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามของแบบสอบถาม (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 64)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 77)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α_k แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

s_j^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 184)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม

$\sum X$ แทน ผลบวกของคะแนนทั้งหมด

N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร
(สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 185)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”
3. จัดประชุมครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2563 เวลา 09.00 - 16.00 น. ห้องประชุมโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล โดยมี นางพรทิภา พลละเอ็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิทยากร
4. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test)

5. วิทยากรชี้แจงเกี่ยวกับรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ศึกษาแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2563 ในระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2563 ถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

8. ผู้วิจัยนิเทศ และติดตามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสอบถามติดตาม สอบถามปัญหา และให้การช่วยเหลือ

9. ผู้วิจัยจัดประชุมครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Post-test) ในวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2564 เวลา 09.00-16.00 น.ห้องประชุมโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอ ห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้มาโดยวิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2550 : 30) ให้เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” รวม จำนวนครูผู้สอน 30 คน ประกอบด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน โรงเรียนหนองคำ ประชาณุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2 การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

2.3 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ

1.1 รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

2.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2 แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

2.3 แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2.4 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. กำหนดลักษณะของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยที่จะวัดตามแนวคิดของ อัลเดอร์ และ กราซวอร์ (Anderson and Krathwohl, 2001) โดยปรับมาจากแนวคิดของบลูม (Bloom) เป็นการจำ (Remembering) การเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating)

4. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น จำนวน 25 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์ตัดสินความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

4.1 ถ้าตอบถูกต้องตามที่เฉลย ให้ 1 คะแนน

4.2 ถ้าตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

4.3 เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18 - 20 ข้อ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

คะแนน 14 - 17 ข้อ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน 10 - 13 ข้อ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน 1 - 9 ข้อ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554 : 77 - 79)

5. นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC)

จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อจะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตัดบางข้อที่มีความซ้ำซ้อนกันออกบางส่วนตามความเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1,7,18,21 และ 24 แต่ละข้อค่า IOC เท่ากับ 0.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นคงเหลือข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เมื่อนำไปหาค่า IOC พบว่า ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 365 - 366)

7. นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ เลือกเฉพาะข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 168 - 170) (ภาคผนวก ค หน้า 367)

8. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้สูตร KR-20 คูเดออร์ริชาร์ดสัน (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 215) เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 (ภาคผนวก ค หน้า 381)

9. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือค่าการยอมรับได้ หรือถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) จะทำให้การตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

10. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ตามแนวคิดของ ชาริณี ตริวรัญญู (2557 : 5 - 6) เกรียง ฐิติจำเริญพร (2560 : 30) วศินี รุ่งเรือง (2562 : 67) สติกเลอร์ & เฮียเบอร์ท (Stigler, & Hiebert, 1999) ลีวิส (Lewis, 2002 : 146) ห้องปฏิบัติการการศึกษาภูมิภาคภาคเหนือตอนกลาง (North Central Regional Education Laboratory : NCREL, 2002 : 117) และเฟมันเดซ & โยชิเดะ (Fernandez, & Yoshida, 2004 : 48)
2. สังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจากศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา
3. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (ภาคผนวก ข หน้า 340 - 342)
4. กำหนดลักษณะของแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) สร้างแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จำนวน 30 ข้อ
5. สร้างแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1** สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา
 - ตอนที่ 2** สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110)
 - 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagued)

(ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295)

7. นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อ จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตัดบางข้อที่มีความซ้ำซ้อนกันออกบางส่วนตามความเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3,5,9,10 และ 17 แต่ละข้อค่า IOC เท่ากับ 0.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นคงเหลือข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ เมื่อนำไปหาค่า IOC พบว่า ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ถือว่า แบบสอบถามการพัฒนabatเรียนร่วมกันมีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 368 - 370)

8. นำแบบสอบถามการพัฒนabatเรียนร่วมกันที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1990 : 126) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .904 (ภาคผนวก ค หน้า 382)

9. จัดทำแบบสอบถามการพัฒนabatเรียนร่วมกันฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสอบถามครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนabatเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ตามแนวคิดของ จูลี่ ศรีษะโคตร (2557 : 23) วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557 : 57) ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558 : 40) อนุสรุ สุวรรณวงศ์ (2558: 34) นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559 : 33 -34) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2559 : 1) กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 12 - 15) มอร์ริสเซย์ (Morrissey. 2000 : 16) เซ็งเก้ (Senge. 2000 : 183 - 187) สโตล ; และคณะ (Stoll; et al. 2006 : 266 - 267) ดูโฟร์ (DuFour. 2007 : 6 - 11) ฮอร์ด (Hord. 2008: 8 - 16) เวสซีโอ; และคณะ (Vescio; et al. 2008 : 81) คิลเบน (Kilbane. 2009 : 191) เนลสัน; เลบาร์ด; และ วอเตอร์ส (Nelson; LeBard; & Waters. 2010 : 39) ริชมอนด์; และ มาโนกอร์ (Richmond; & Manokore.

2010 : 555 - 566) เคโนเยอร์ (Kenoyer. 2012 : 113) บูน (Boone. 2014 : 85) และเพอร์เทิล และโทเบีย (Pirtle & Tobia, 2014 : 2 - 6)

2. สังเคราะห์องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจากศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน

3. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (ภาคผนวก ข หน้า 343 - 346)

4. กำหนดลักษณะของแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) สร้างแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 35 ข้อ

5. สร้างแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110)

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 1 หน้า 295)

7. นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อ จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตัดบางข้อที่มีความซ้ำซ้อนกันออกบางส่วนตามความเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2,6,7,9 และ 12 แต่ละข้อค่า IOC เท่ากับ 0.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นคงเหลือข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ เมื่อนำไปหาค่า IOC พบว่า ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่า แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 371 - 373)

8. นำแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1990 : 126) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .901 (ภาคผนวก ค หน้า 382)

9. จัดทำแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสอบถามครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดของ สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) มาลี โชติชัย (2563 : 27) เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) และฟริงค์ (Fink, 1999 : 20)

2. สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

3. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (ภาคผนวก ข หน้า 347 - 349)

4. กำหนดลักษณะของแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) สร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 30 ข้อ

5. สร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ เบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110)

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 1 หน้า 295)

7. นำผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายข้อ จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตัดบางข้อที่มีความซ้ำซ้อนกันออกบางส่วนตามความเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4,6,11,13 และ 15 แต่ละข้อค่า IOC เท่ากับ 0.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นคงเหลือข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ เมื่อนำไปหาค่า IOC พบว่า ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ถือว่าแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 374 - 376)

8. นำแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ

แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1990 : 126) พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .876 (ภาคผนวก ค หน้า 383)

9. จัดทำแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสอบถามครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ 26 - 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ส่วน คือ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็มทั้งหมด 20 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1.1 ถ้าตอบถูก ให้ 1 คะแนน

1.2 ถ้าตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

1.3 เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 18 –20 ข้อ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

คะแนน 14 –17 ข้อ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน 10 - 13 ข้อ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน 1 - 9 ข้อ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554 : 77 - 79)

2. นำผลคะแนนพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนและหลังการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาค่าร้อยละของการพัฒนา และวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบ

3. นำผลจากการตอบแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามของแบบสอบถาม (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 64)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 77)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α_k แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

s_j^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) ดังนี้ (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 215)

$$KR - 20 : r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือ
สัดส่วนของคนทำถูกกับคนทำทั้งหมด

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ (1 - p)

S^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

n แทน จำนวนข้อสอบทั้งหมด

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 184)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม $\sum X$ แทน ผลบวกของคะแนนทั้งหมด N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

(สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 185)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\sum X^2$ แทน ผลของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มทั้งหมดยกกำลังสอง N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

2.5 ค่าสถิติ T – test (Dependent Sample) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551 : 155)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - \sum D^2}{N-1}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติจากการแจกแจงแบบที (t – distribution) D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ N แทน จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนผู้ทดสอบ $\sum D$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและ
หลังการทดสอบ $\sum D^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อน
และหลังการทดสอบ df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ในระหว่างวันที่ 22 - 26 มีนาคม พ.ศ.2564 เพื่อสรุปผล
การใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียน
ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน
รวมจำนวนครูผู้สอน 76 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอ
ห้วยเม็ก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รวมจำนวน
ครูผู้สอน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
(บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2550 : 30) ประกอบด้วย โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล จำนวน 8 คน
โรงเรียนหนองคำ ประชาณุเคราะห์ จำนวน 4 คน โรงเรียนบ้านกุดท่าลือ จำนวน 5 คน
โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (ภาคผนวก ข หน้า 354 - 355)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 109) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability)
ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability)
ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability)
ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability)
ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295)

โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อ จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 379)

5. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือค่าการยอมรับได้ หรือถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) จะทำให้การตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์

แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามของ สมคิด พรหมจ้อย (2563 : 142 - 147) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (ภาคผนวก ข หน้า 356 – 357)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ และ 3) วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 109) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากสูตร (Riviovelli and Hambleton, 1997, unpagged) (ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 หน้า 295) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เป็นรายชื่อ จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่าแบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้อง (ภาคผนวก ค หน้า 380)

5. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือค่าการยอมรับได้ หรือถือว่าผ่านเกณฑ์การตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 110) จะทำให้การตรวจสอบมีความน่าเชื่อถือ และผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง จากครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ในระหว่างวันที่ 29 - 30 มีนาคม พ.ศ.2564 จำนวน 30 คน ได้รับแบบประเมินกลับมา จำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์คะแนนคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อและภาพรวม สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 110)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามของแบบสอบถาม (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 64)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (รัตนะ บัวสนธ์, 2563 : 77)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_j^2}{S_t^2} \right)$$

- เมื่อ α_k แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 s_j^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

(สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 184)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม
 $\sum X$ แทน ผลบวกของคะแนนทั้งหมด
 N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

(สมคิด พรหมจ้อย, 2563 : 185)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดำเนินการเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

จากศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูตามแนวคิดของสุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 59) เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) มาหะมะ ชาเดร์ (2562 : 52) มาลี โชติชัย (2563 : 27) เมเยอร์ส แอนด์ โจนส์ (Meyers and Jones, 1993 : 83) และฟริงค์ (Fink, 1999 : 20) ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) องค์ประกอบด้านการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ การจัดทำกำหนดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนเชิงรุกสู่ห้องเรียน ครูผู้สอนจะมีการพิจารณาตรวจสอบคำอธิบายรายวิชา และโครงสร้างรายวิชาที่สอนก่อนจึงดำเนินการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกให้สอดคล้องกับหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชาที่จะออกแบบการสอนเชิงรุก โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

- (1) ครูวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้
- (2) ครูจัดทำกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน
- (3) ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้
- (4) ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการ

ที่จะพัฒนาผู้เรียน

(5) ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้

2) องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการลงมือปฏิบัติ มีการอภิปรายซักถาม มีกิจกรรมที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ยึดถือสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

- (1) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมมากที่สุด
- (2) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาเป็น
- (3) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม
- (4) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม
- (5) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง

3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ วิธีการ เครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงสิ่งของหรือวิธีการเหล่านั้นให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้ และจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

- (1) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้
- (2) ครูจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
- (3) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้
- (4) ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- (5) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้

4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนได้มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล มีการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงและมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมว่าบรรลุตาม

เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประเมินทั้งกระบวนการในการจัดกิจกรรม และประเมินคุณภาพของผู้เรียน
 ใช้การประเมินหลากหลายวิธี ให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสในการประเมิน โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

(1) ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผล เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการ
 เรียนรู้

(2) ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อน และ
 ผู้ปกครอง

(3) ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

(4) ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

(5) ครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการ
 จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา
 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ยึดหลักการให้ผู้เรียน
 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนโดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอน
 เป็นผู้แนะนำ กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการ
 เรียนรู้และแก้ปัญหาได้ เนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่เน้น
 การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของเด็กๆ โดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ และการ
 ทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการ
 เรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้ โดยมีตัวชี้วัดดังนี้

(1) ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้น
 กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา

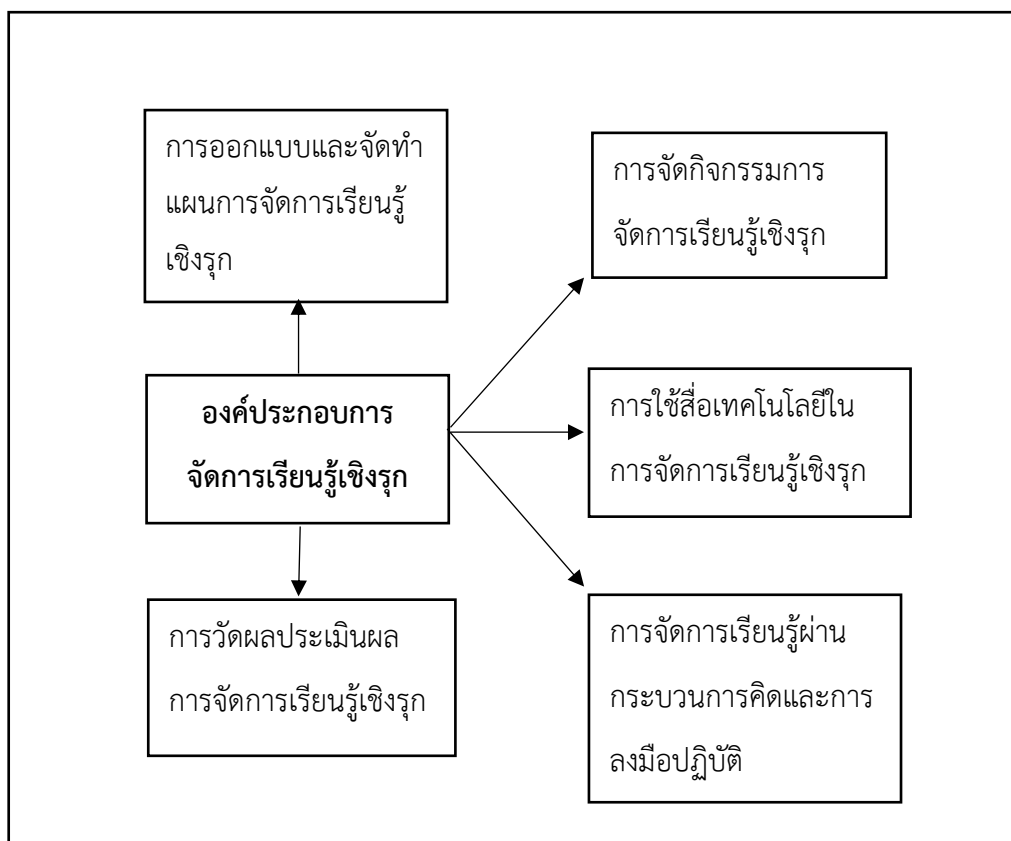
(2) ครูยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(3) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้

(4) ครูมีการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือ
 สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง

(5) ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้

แผนภาพแสดงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

แผนภาพที่ 4 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วยหลายแนวทางที่ต้องใช้ร่วมกันคือ การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดของแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา คือ ควรมีความต่อเนื่องระยะยาวพอสมควรและยืดหยุ่นในการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกัน และ ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพรวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตนจากคู่มือครูและจากตำรา หรือแหล่งข้อมูลอื่น

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผน แล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง

ขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไปและเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้

3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูและผู้บริหารบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน ดังรายละเอียดดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพความสำเร็จในอนาคตที่ทุกคนมีมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอนและพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบภายใต้การร่วมมือร่วมพลังของครูทุกคนภายในโรงเรียนและมีความรับผิดชอบร่วมกันในผลการปฏิบัติงาน

3.2 ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ ผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ

3.3 การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทุกขั้นตอนเพื่อค้นหาคำถามความรู้ใหม่ร่วมกันและวิธีการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจะเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน และที่สำคัญคือการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันไปพัฒนาผู้เรียน โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3.4 การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูจะต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ

3.5 การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง การมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทางวิชาชีพของครูนั้นต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

3.6 เงื่อนไขการสนับสนุน หมายถึง การจัดระบบหรือองค์ประกอบของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากรและทรัพยากรที่เหมาะสม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร ขนาดห้องเรียน อัตรากำลังครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีดังนี้

4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงาน จากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู

4.2 ครูยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติ และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย

4.3 ครูต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นแนวทางที่สามารถให้ครูได้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่เป็นการเปิดใจพร้อมรับการทำงานร่วมกัน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู เพื่อนครู ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญภายนอก ซึ่งจะทำให้ครูเห็นต้นแบบที่ดีในการสอน และส่งผลให้ครูค้นพบแนวทางที่เหมาะสมกับตน ที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน นำไปสู่การสร้างให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ดังนั้น จึงควรเริ่มจากกิจกรรมสร้างการยอมรับร่วมกันเพื่อกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น เปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เมื่อครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะพัฒนาาร่วมกัน ก็จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีหลักการและขั้นตอนที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการพูดคุยถึงการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การวางแผนบทเรียน การสอนและสังเกตในชั้นเรียน การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษาจากนั้นครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วร่วมกันสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียนการ

จัดการเรียนรู้ของครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง ความคิดพื้นฐานในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลถึงผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับสถานศึกษาได้นำไปใช้ และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

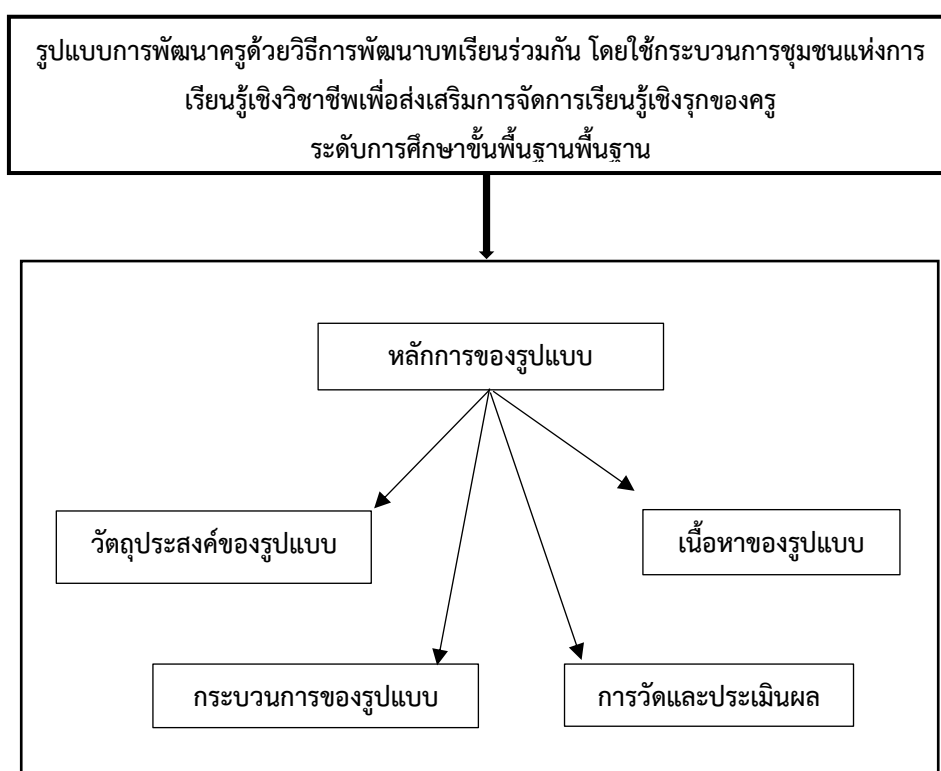
2.1.3 เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง สารความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2.1.4 กระบวนการของรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนหรือลำดับขั้นการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2.1.5 การวัดและประเมินผล หมายถึง แนวทางในการวัดและประเมินผลที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 5 แสดงรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน		
1. เพศ		
หญิง	3	33.33
ชาย	6	66.67
รวม	9	100
2. อายุ		
อายุต่ำกว่า 31 ปี	-	-
อายุ 31 – 40 ปี	-	-
อายุ 41 – 50 ปี	1	11.11
อายุ 51 ปีขึ้นไป	8	88.89
รวม	9	100
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	9	100
	9	100

จากตารางที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นผู้หญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 41–50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตารางที่ 8 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
		ความถูกต้อง (Accuracy)			ความเป็นไปได้ (Feasibility)		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	หลักการของรูปแบบ	4.44	.53	มาก	4.33	.50	มาก
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.44	.46	มาก	4.11	.42	มาก
3	เนื้อหาของรูปแบบ	4.44	.41	มาก	4.00	.23	มาก
4	กระบวนการของรูปแบบ	4.30	.35	มาก	4.11	.44	มาก
5	การวัดและประเมินผล	4.44	.53	มาก	3.67	1.00	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.41	.24	มาก	4.04	.23	มาก

จากตารางที่ 8 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= .24) เมื่อพิจารณารายด้านลำดับสูงสุด ได้แก่ หลักการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= .53) รองลงมา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= .46) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .35) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= .23) และเมื่อพิจารณารายด้านลำดับสูงสุด ได้แก่ หลักการของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= .50) รองลงมา ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= .44) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 1.00)

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1. รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน เข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล มีความชัดเจนในการนำรูปแบบไปใช้

2. หลักการของรูปแบบ ต้องอธิบายให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล แต่ต้องสั้น กระชับ อ่านเข้าใจง่ายตามหลักการของงานวิชาการ

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบให้สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ และแจกแจงรายละเอียดเป็นข้อ

4. เนื้อหาของรูปแบบ ควรระบุรายละเอียดของเนื้อหาเป็นข้อ ได้แก่ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

5. กระบวนการของรูปแบบปรับการเขียนให้สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และแจกแจงรายละเอียดเป็นข้อ

6. การวัดและประเมินผล ต้องมีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้และสอดคล้องกับเนื้อหาของรูปแบบ

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบ หมายถึง ความคิดพื้นฐานในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปราย

ร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการขยายผลการศึกษาโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อต้องการให้เกิดขึ้นกับ บุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลถึงผู้เรียน

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสถานศึกษาได้นำไปใช้

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

3. เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง สารความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยมี 5 กระบวนการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การวางแผนบทเรียน การสอนและสังเกตในชั้นเรียน การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา 2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิทยาลัยฯร่วม ภาวะผู้นำ ร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง การมีความ รับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน และ 3) การจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการ ลงมือปฏิบัติ

4. กระบวนการของรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนหรือลำดับขั้นการจัดกิจกรรมดำเนินการ พัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ

4.1 ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็น ความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกันและ ความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

4.2 ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

4.3 ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ รวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตนจากคู่มือครูและจากตำรา หรือแหล่งข้อมูลอื่น

4.3.2 ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผน แล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

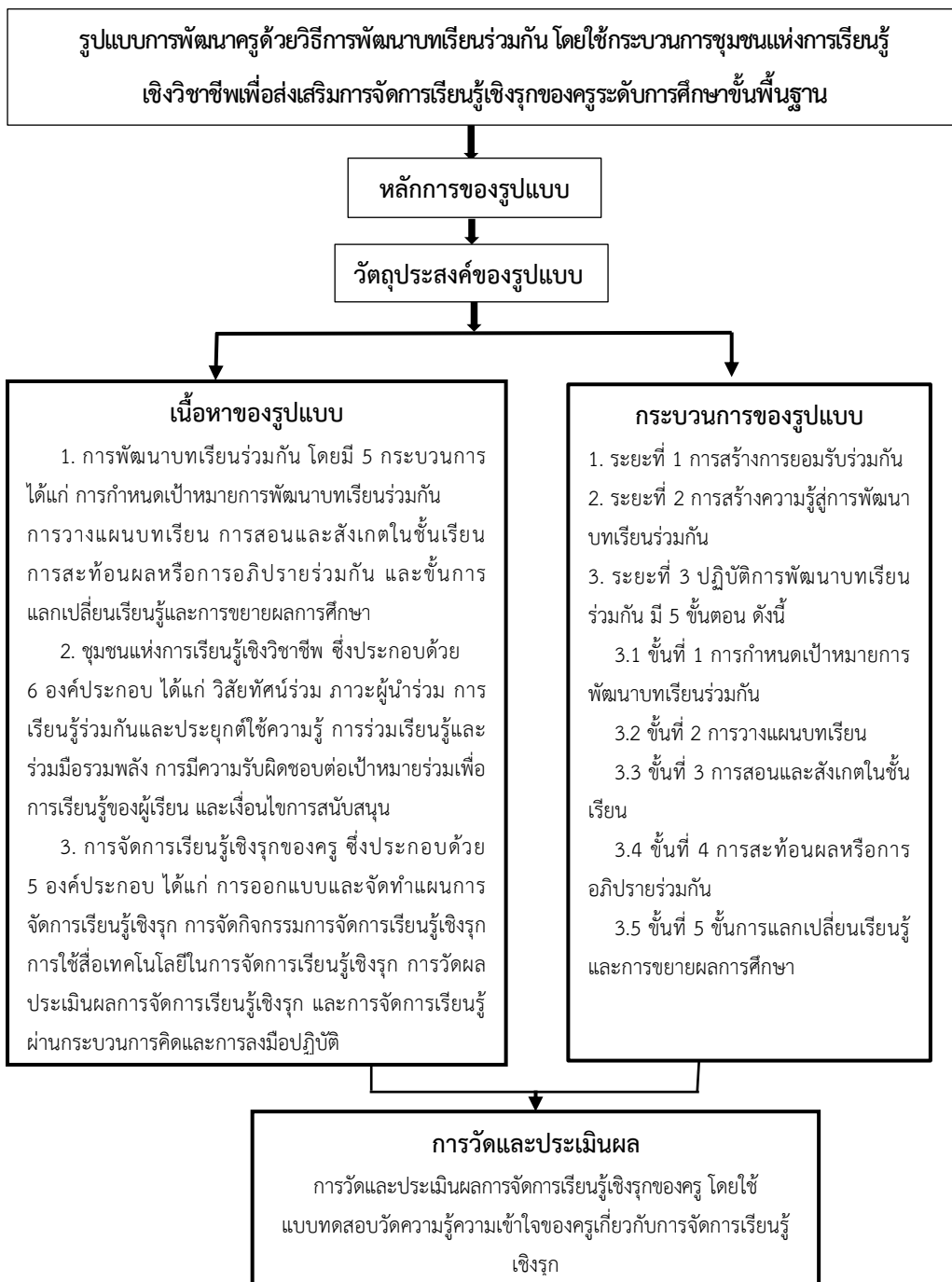
4.3.3 ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.3.4 ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง

4.3.5 ขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไปและเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง แนวทางในการวัดและประเมินผลที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แผนภาพผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 6 แสดงผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตารางที่ 9 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ความถูกต้อง (Accuracy)			ความเป็นไปได้ (Feasibility)		
		\bar{X}	S.D.	ค่า ระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.33	.50	มาก	4.44	.53	มาก
2	ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.33	.50	มาก	4.55	.53	มากที่สุด
3	ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม	4.22	.44	มาก	4.33	.50	มาก
4	ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม	4.22	.44	มาก	4.33	.50	มาก
5	ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล	4.44	.53	มาก	4.55	.53	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.31	.30	มาก	4.44	.31	มาก

จากตารางที่ 9 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .30) และเมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .53) รองลงมา ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ และ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .50) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม และส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .44) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .31) และเมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ และส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .53) รองลงมา ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .53) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรมและส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .50)

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1. คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เรียงลำดับเนื้อหา มีความชัดเจนในการนำรูปแบบไปใช้
2. เนื้อหาที่ใช้ควรระบุแหล่งที่มา เทคนิควิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
3. การวัดและประเมินผลต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน (n =30)		
1. เพศ		
หญิง	27	90.00
ชาย	3	10.00
รวม	30	100
2. อายุ (n =30)		
อายุต่ำกว่า 31 ปี	20	66.67
อายุ 31 – 40 ปี	7	23.33
อายุ 41 – 50 ปี	3	10.00
อายุ 51 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	30	100
วุฒิการศึกษา (n =30)		
ปริญญาตรี	23	76.67
สูงกว่าปริญญาตรี	7	23.33
รวม	30	100

จากตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนที่เข้าร่วมทดลองนำร่องโครงการอบรม จำนวน 30 คนส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และเป็นชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 อายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.67 อายุ 31-40 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

ครูผู้สอนที่เข้าเข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test)

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม

รายการ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.
คะแนนทดสอบก่อน อบรม	30	20	384	64.00	12.80	1.03

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม พบว่า คะแนนทดสอบก่อนการอบรมคะแนนรวม 384 ร้อยละ 64.00 ค่าเฉลี่ย 12.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03

ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test)

ตารางที่ 12 ร้อยละของผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม

รายการ	N	ระดับความรู้ความเข้าใจ (คน)							
		ดีเยี่ยม	ร้อยละ	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
คะแนนทดสอบ ก่อนอบรม	30	6	20	24	80	-	-	-	-
คะแนนทดสอบ หลังอบรม	30	30	100	0	0	-	-	-	-

จากตารางที่ 12 ร้อยละของผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม พบว่า ก่อนการอบรมครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และ ระดับดี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80 หลังการอบรมครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test)

รายการ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	t - test
คะแนนทดสอบก่อนอบรม	30	20	384	64.00	64.00	12.80	16.722
คะแนนทดสอบหลังอบรม	30	20	536	89.33	89.33	17.86	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test) มีคะแนนทดสอบหลังการอบรมสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
	การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.61	.34	มาก	4.59	.33	มากที่สุด
1	ครูมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.53	.51	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
2	ครูร่วมกันระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน	3.67	.48	มาก	4.63	.49	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

3	ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียน	3.50	.57	มาก	4.47	.51	มาก
4	ครูร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกันในการเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.60	.50	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
5	ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน	3.73	.52	มาก	4.70	.47	มากที่สุด
การวางแผนบทเรียน		3.57	.42	มาก	4.51	.36	มากที่สุด
6	ครูร่วมกันวางแผนการสอนร่วมกัน	3.57	.63	มาก	4.50	.57	มาก
7	ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว	3.60	.67	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
8	ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนและจัดเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	3.50	.57	มาก	4.47	.51	มาก
9	ครูร่วมกันเสนอร่างของแผนได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	3.53	.57	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
10	ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน	3.67	.55	มาก	4.43	.50	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่า ระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
	การสอนและสังเกตในชั้นเรียน	3.72	.34	มาก	4.65	.40	มากที่สุด
11	ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน	4.20	.61	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
12	ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วร่วมกันสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.60	.50	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
13	ครูสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.43	.50	ปานกลาง	4.67	.61	มากที่สุด
14	ครูทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเตรียมการ	3.53	.57	มาก	4.73	.52	มากที่สุด
15	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนที่ได้วางไว้โดยวิธีการต่างๆ	3.83	.83	มาก	4.70	.53	มากที่สุด
16	ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง	4.00	.52	มาก	4.43	.50	มาก
17	ครูร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง	3.97	.72	มาก	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
18	ผลที่ได้จากการสะท้อนผลการการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง	3.97	.72	มาก	4.47	.51	มาก
19	สามารถสะท้อนได้ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้	3.90	.71	มาก	4.50	.51	มาก
การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน		3.93	.48	มาก	4.47	.40	มาก
20	ครูทุกคนรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในผลที่เกิดขึ้น	3.83	.46	มาก	4.40	.50	มาก
21	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน	3.57	.57	มาก	4.40	.50	มาก
22	ครูพัฒนางานและเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้	3.73	.69	มาก	4.67	.48	มากที่สุด
23	ครูนำเสนอทั้งผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนวัตกรรมหรือวิธีการพัฒนาที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	3.73	.74	มาก	4.57	.50	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
24	ครูขยายผลและเพื่อเติมเต็มการเรียนรู้ของกลุ่มต่อไป	3.73	.58	มาก	4.50	.51	มาก
25	ครูได้จัดระบบของคําศัพท์ที่ ได้และมีหลักฐานในการ ดำเนินงานที่ชัดเจนตลอดจน มีโอกาสดูภาคภูมิใจใน ผลงานของตนเอง	3.47	.51	ปานกลาง	4.53	.51	มากที่สุด
ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการ ขยายผลการศึกษา		3.65	.42	มาก	4.53	.36	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		3.70	.20	มาก	4.55	.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .20) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .48) รองลงมา ได้แก่ การสอนและสังเกตในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .34) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การวางแผนบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .42) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .28) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุดได้แก่ การสอนและสังเกตในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .40) รองลงมาได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .33) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .40) เมื่อจำแนกรายด้านและรายชื่อรายละเอียด ดังนี้

ด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .34) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก

($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .52) รองลงมา ได้แก่ ครูร่วมกันระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .48) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .57) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .33) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) รองลงมา ได้แก่ ครูร่วมกันระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .49) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51)

ด้านการวางแผนบทเรียนก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .42) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .55) รองลงมาได้แก่ ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .67) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนและจัดเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .57) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .50) รองลงมา ได้แก่ ครูร่วมกันเสนอร่างของแผน ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .50)

ด้านการสอนและสังเกตในชั้นเรียนก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .34) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .61) รองลงมา ได้แก่ ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนที่ได้วางไว้โดยวิธีการต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .83) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = .50) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .40) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเตรียมการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = .52)

รองลงมา ได้แก่ ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนที่ได้วางไว้โดยวิธีการต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .53) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51)

ด้านการสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .48) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .52) รองลงมา ได้แก่ ครูร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง และผลที่ได้จากการสะท้อนผลการการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .72) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูทุกคนรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .46) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .40) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) รองลงมา ได้แก่ สามารถสะท้อนได้ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .50)

ด้านขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .42) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูนำเสนอทั้งผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนวัตกรรมหรือวิธีการพัฒนาที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .74) รองลงมา ได้แก่ ครูพัฒนางานและเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้ของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .69) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูได้จัดระบบองค์ความรู้ที่ได้และมีหลักฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนมีโอกาสได้ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .51) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูพัฒนางานและเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้ของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .48) รองลงมา ได้แก่ ครูนำเสนอทั้งผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนวัตกรรมหรือวิธีการพัฒนาที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .50) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .50)

ตารางที่ 15 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม“การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
วิสัยทัศน์ร่วม		3.73	.41	มาก	4.59	.33	มากที่สุด
1	ผู้บริหารและครูในโรงเรียนทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน	4.07	1.01	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
2	ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	3.63	.49	มาก	4.63	.49	มากที่สุด
3	ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.53	.57	มาก	4.47	.51	มาก
4	ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.70	.59	มาก	4.60	.50	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
5	ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.70	.47	มาก	4.70	.47	มากที่สุด
ภาวะผู้นำร่วม		3.68	.25	มาก	4.51	.36	มากที่สุด
6	ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	3.43	.50	ปานกลาง	4.50	.57	มาก
7	ครูเข้าร่วมการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน	3.73	.58	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
8	ครูให้ความสำคัญกับการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน	3.77	.73	มาก	4.47	.51	มาก
9	ครูมีอิสระในการเลือกใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความถนัดของผู้เรียน	3.53	.63	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
10	ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู	3.93	.58	มาก	4.43	.50	มาก
การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้		4.14	1.23	มาก	4.65	.40	มากที่สุด
11	ผู้บริหารและครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.83	.79	มาก	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
12	ผู้บริหารและครุมี จุดมุ่งหมายร่วมกันในการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.63	.40	มากที่สุด	4.60	.50	มากที่สุด
13	ผู้บริหารและครุร่วมมือ ร่วมใจกัน ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติงาน	3.90	.85	มาก	4.67	.61	มากที่สุด
14	ผู้บริหารและครุยอมรับใน บทบาทหน้าที่ของกันและ กัน	4.17	.75	มาก	4.73	.52	มากที่สุด
15	ผู้บริหารและครุช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน และ แลกเปลี่ยนความรู้ และ ความคิดเห็นร่วมกัน	4.17	.79	มาก	4.70	.53	มากที่สุด
การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวม พลัง		3.77	.32	มาก	4.47	.40	มาก
16	ผู้บริหารและครุได้รับการ สนับสนุนให้เกิดการทำงาน เป็นทีมตั้งแต่การวาง แผนการปฏิบัติงานเพื่อ พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	4.17	.59	มาก	4.43	.50	มาก
17	ผู้บริหารและครุร่วมกันสร้าง องค์ความรู้และแนวทางการ จัดการเรียนการสอนที่ เหมาะสมกับผู้เรียน	3.50	.63	มาก	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
18	ผู้บริหารและครูร่วมกัน ตัดสินใจ การวางแผนปฏิบัติ และการประเมินผล	3.77	.73	มาก	4.47	.51	มาก
19	ผู้บริหารและครูร่วมกันในการ พัฒนาเทคนิควิธีการสอน	3.90	.48	มาก	4.50	.51	มาก
20	ผู้บริหารและครูร่วมกันในการ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน	3.53	.57	มาก	4.40	.50	มาก
การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมาย รวมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน		3.87	.36	มาก	4.53	.36	มากที่สุด
21	ผู้บริหารและครูมีข้อตกลง ร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกัน ในการปฏิบัติงาน	3.57	.57	มาก	4.40	.50	มาก
22	ผู้บริหารและครูส่งเสริม พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และการเรียนรู้ของนักเรียน	4.17	.59	มาก	4.67	.48	มากที่สุด
23	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความต้องการและความสนใจ ของผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ ความรู้และทักษะที่จำเป็นของ ผู้เรียน	3.80	.76	มาก	4.57	.50	มากที่สุด
24	ผู้บริหารและครูมีความ รับผิดชอบร่วมกันนี้จะช่วย สร้างความมุ่งมั่น และความ รับผิดชอบให้กับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.93	.64	มาก	4.50	.51	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
25	ผู้บริหารและครูร่วมกัน รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	3.90	.48	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
เงื่อนไขการสนับสนุน		3.57	.24	มาก	4.53	.36	มากที่สุด
26	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูรับฟัง ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผล การปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อจะได้นำไปพัฒนา ต่อยอด	3.53	.57	มาก	4.47	.51	มาก
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำ ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผล การปฏิบัติงานของตนเองมา ปรับปรุงและพัฒนาให้ดี ยิ่งขึ้น	3.50	.51	มาก	4.37	.49	มาก
28	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูที่มี ความชำนาญในการจัดการ เรียนการสอนเป็นผู้คอย ช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยงให้ครูที่ ยังขาดความชำนาญ	3.63	.56	มาก	4.63	.49	มากที่สุด
29	ผู้บริหารมีการกำหนด นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับ การพัฒนาบุคลากร	3.57	.50	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
30	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู ปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.63	.61	มาก	4.50	.51	มาก
รวมเฉลี่ย		3.79	.27	มาก	4.54	.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .27) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.23) รองลงมา ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายรวมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .36) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ เงื่อนไขการสนับสนุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .24) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .26) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .40) รองลงมา ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .33) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .40)

เมื่อจำแนกรายด้านและรายชื่อรายละเอียดดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .41) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.01) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .59) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .57) และหลังการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .33) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .49) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51)

ด้านภาวะผู้นำร่วม ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .25) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .58) รองลงมา ได้แก่ ครูให้ความสำคัญกับ

การวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .73) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = .50) และหลังการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูเข้าร่วมการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .50) รองลงมา ได้แก่ ครูมีอิสระในการเลือกใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม ความถนัดของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .50)

ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ ก่อนการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.23) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูมี จุดมุ่งหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .40) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .79) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกัน ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .79) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .40) และเมื่อ พิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = .52) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและครูช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน และแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .53) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้การ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51)

ด้านการร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .32) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูได้รับการ สนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีมตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .59) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกันในการ พัฒนาเทคนิควิธีการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .48) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกันสร้างองค์ความรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .63) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .40) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกันสร้างองค์ ความรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$,

S.D. = .51) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกันในการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูร่วมกันในการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .50)

ด้านการมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ก่อนการอบรมใน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .59) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความรับผิดชอบร่วมกันนี้จะช่วยสร้างความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .64) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการ ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .57) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครู ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .48) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .50) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการ ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .50)

ด้านเงื่อนไขการสนับสนุน ก่อนการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .24) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .61) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม ให้ครูที่มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้ครูที่ยังขาดความ ชำนาญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .56) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำ ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .51) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูที่มีความชำนาญ ในการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้ครูที่ยังขาดความชำนาญ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .49) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการ พัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดี ยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .49)

ตารางที่ 16 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
	การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	2.87	.23	ปานกลาง	3.50	.51	มาก
1	ครูวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้	3.50	.51	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
2	ครูจัดทำกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน	3.60	.50	มาก	4.63	.49	มากที่สุด
3	ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้	3.63	.61	มาก	4.47	.51	มาก
4	ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน	3.80	.80	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
5	ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้	3.60	.62	มาก	4.50	.57	มาก
	การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.83	.26	มาก	4.51	.36	มากที่สุด
6	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมมากที่สุด	3.80	.61	มาก	4.60	.50	มากที่สุด
7	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาเป็น	3.87	.43	มาก	4.47	.51	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
8	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม	3.73	.52	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม	3.60	.56	มาก	4.43	.50	มาก
10	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง	4.17	.79	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก		4.04	.35	มาก	4.62	.39	มากที่สุด
11	ครูจัดหา สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น	4.67	.61	มากที่สุด	4.73	.52	มากที่สุด
12	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้	4.27	.69	มาก	4.47	.51	มาก
13	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้	3.83	.65	มาก	4.70	.53	มากที่สุด
14	ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.83	.59	มาก	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
15	ครูปรับปรุงสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้งาน	3.60	.56	มาก	4.67	.61	มากที่สุด
การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก		3.95	.23	มาก	4.47	.32	มาก
16	ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผล เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	3.70	.65	มาก	4.50	.51	มาก
17	ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อน และผู้ปกครอง	4.40	.50	มาก	4.40	.50	มาก
18	ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	3.67	.48	มาก	4.40	.50	มาก
19	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้	3.73	.45	มาก	4.56	.50	มากที่สุด
20	ครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น	4.23	.63	มาก	4.50	.51	มาก
การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ		3.66	.23	มาก	4.53	.31	มากที่สุด
21	ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา	3.37	.49	มาก	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
22	ครูยึดหลักการให้ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.67	.48	มาก	4.47	.51	มาก
23	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย การปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือ กิจกรรมการเรียนรู้	3.70	.47	มาก	4.63	.49	มากที่สุด
24	ครูมีการพัฒนากระบวนการ แสวงหาความรู้สามารถ เชื่อมโยงความรู้หรือสร้าง ความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง	4.20	.61	มาก	4.53	.51	มากที่สุด
25	ครูมีการจัดการเรียนการ สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ เชิงรุกมาประยุกต์ใช้	3.37	.49	มาก	4.50	.51	มาก
รวมเฉลี่ย		3.67	.15	มาก	4.54	.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 16 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .15) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .35) รองลงมา ได้แก่ การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .23) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = .23) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = .26) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .39) รองลงมาได้แก่ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .31) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .51) เมื่อจำแนกรายด้านและรายชื่อ มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = .23) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .80) รองลงมา ได้แก่ ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .61) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .51) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .51) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดทำกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .49) รองลงมา ได้แก่ ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .50) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51)

ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .26) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .79) รองลงมา ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาเป็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .43) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .56) และหลังการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .36) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .50) รองลงมา ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม และครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .50)

ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .35) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .61) รองลงมาได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .69) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูปรับปรุงสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้งานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .56) และหลังการ

อบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .39) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = .52) รองลงมา ได้แก่ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .53) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51)

ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .23) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .50) รองลงมาได้แก่ ครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .63) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .48) และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .32) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .50) รองลงมา ได้แก่ ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผล เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อนและผู้ปกครอง และครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .50)

ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .23) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูมีการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .61) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .47) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .49) และหลังการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .31) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .49) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญาที่เน้น

กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และครูมีการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .51) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ครูยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51)

ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ในระหว่างวันที่ 22 - 26 มีนาคม พ.ศ. 2564 เพื่อสรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยสังเกตการณ์แสดงออกถึงความสนใจขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่างๆ และสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า

ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกัน และความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

“ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น”

(นางเยาวดี ภูนิละมัย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 22 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“การได้รับการยอมรับทำให้ครูมีขวัญและกำลังในการทำงาน”

(นางสาวมณฑิรา โพธิ์แสง), ผู้ให้สัมภาษณ์, 22 มีนาคม พ.ศ. 2564)

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

“ครูต้องได้รับการพัฒนาเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง”

(นางอำพันธ์ ภูชมศรี), ผู้ให้สัมภาษณ์, 23 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื่องด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีลักษณะเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท”

(นางสาวปิ่นสุดา โปธิศรี), ผู้ให้สัมภาษณ์, 23 มีนาคม พ.ศ. 2564)

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ รวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตนจากคู่มือครูและจากตำรา หรือแหล่งข้อมูลอื่น ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่กล่าวว่า

“ครูต้องเข้าใจที่มาของการพัฒนาตนเอง ว่าจะต้องใช้กระบวนการใดมาช่วยพัฒนาตนเองให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและลงสู่นักเรียนได้มากที่สุด ดังนั้นจึงเข้าร่วมโครงการนี้”

(นางรัตนี คงน้อย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“มีความเข้าใจการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นตัวดำเนินการหลักในการพัฒนาครู และนำกระบวนการการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมาจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น”

(นางรัตนา ยุทธศรี), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผน แล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่กล่าวว่า

“การมีแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมและสามารถนำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนได้จริงค่ะ”

(นางสุนทร ภวสุริยกุล), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์มากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

(นางผกากรอง ไกรนรา), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“การจับคู่เพื่อนคู่คิด (Buddy) จะช่วยให้ทำงานร่วมกันได้ พุดคุยเป็นแนวทางแนวกั้น มีทัศนคติไปในทางเดียวกัน และสามารถที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ง่าย”

(นางสาวเมยารวี จันทราชัย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ส่วนสมาชิกคนอื่น ๆ เป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิด และการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการ พัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่กล่าวว่า

“ได้เทคนิค และวิธีการสอนและสังเกตในชั้นเรียนจากโครงการอบรม แล้วจะนำไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้ ค่ะ”

(นางสาวจินตนา ชาวงษ์), ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“มีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้นักเรียนมากขึ้น”

(นางรัตติยา นามวิชัย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 25 มีนาคม พ.ศ. 2563)

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพ ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอน เสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว อาจจะไปสอนใหม่อีกครั้ง ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม

“การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่กล่าวว่า

“ได้มีโอกาสเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากพี่เขามากกว่า เพราะพี่เขามีความรู้และ ประสบการณ์มากกว่า ก็จะแนะนำเราได้มาก”

(นางประคอง รัตน์แสง), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“แรกๆ เราก็รู้สึกกลัวไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น พี่เขาช่วยเหลือ แนะนำเราอย่างเป็นกันเองทำให้เราความเข้าใจ หลังๆ เราเริ่มคุ้นเคย สนทนากัน ทำให้กล้าสนทนาแลกเปลี่ยน”

(นางกุลจิราภรณ์ ศิวะกรภูริหิรัญ), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“มีกำลังใจ มีคนสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด รู้สึกว่าเราสอนดี เป็นตัวอย่างของคนอื่นได้”

(นางสาวปราริชาติ พระเมือง), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“ดีใจค่ะ ภูมิใจที่ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเราได้รับคัดเลือกเป็นผลงานดีเด่น และจะพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ค่ะ”

(นางกรรณา เสนฤทธิ), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

ขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไปและเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้ ดังคำกล่าวของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่กล่าวว่า

“จากการนำขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเองจากการถ่ายทอดความรู้เปลี่ยนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและตกผลึกในด้านความคิดที่เป็นของตนเอง”

(นางเยาวดี ภูนิละมัย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 22 มีนาคม พ.ศ. 2564)

“ได้นำความรู้ที่ได้รับจากโครงการอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาตนเองในการวางแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมกับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รู้เป็นผู้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน”

(นางรัตนี คงน้อย), ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม พ.ศ. 2564)

2. ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน ดังแสดงตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม (Propriety)			ความเป็นประโยชน์ (Profitability)		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	หลักการของรูปแบบ	4.07	.69	มาก	4.13	.68	มาก
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.15	.51	มาก	4.25	.41	มาก
3	เนื้อหาของรูปแบบ	4.37	.47	มาก	4.08	.41	มาก
4	กระบวนการของรูปแบบ	4.52	.35	มากที่สุด	4.14	.38	มาก
5	การวัดและประเมินผล	4.60	.50	มากที่สุด	3.83	.91	มาก
รวมเฉลี่ย		4.34	.50	มาก	4.09	.56	มาก

จากตารางที่ 17 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .50) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การวัดและ
ประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .50) รองลงมาได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .35) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ หลักการของรูปแบบ อยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .69) และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .56) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .41) รองลงมาได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .38) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$,
S.D. = .91)

ตารางที่ 18 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม (Propriety)			ความเป็นประโยชน์ (Profitability)		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.23	.73	มาก	4.17	.59	มาก
2	ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.20	.41	มาก	4.33	.48	มาก
3	ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม	4.20	.61	มาก	4.10	.66	มาก
4	ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม	4.23	.57	มาก	4.17	.53	มาก
5	ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล	4.33	.48	มาก	4.17	.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.24	.56	มาก	4.19	.57	มาก

จากตารางที่ 18 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .56) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .48) รองลงมา ได้แก่ ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .57) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .41) และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .57) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .48) รองลงมา ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ และส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .59) และลำดับต่ำสุด ได้แก่ ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .66)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

1.2 แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วยหลายแนวทางที่ต้องใช้ร่วมกันคือ การใช้ระยะเวลาในการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีดังนี้ 1) ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงาน จากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู 2) ครูยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติ และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย และ 3) ครูต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น

2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมพบว่า คะแนนทดสอบก่อนอบรม คะแนนรวม 384 ร้อยละ 64.00 ค่าเฉลี่ย 12.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 มีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็น

ร้อยละ 20 หลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 100 เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test) มีคะแนนทดสอบหลังอบรมสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การได้รับการยอมรับทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื่องด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ครูต้องเข้าใจจุดประสงค์ เป้าหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน สามารถปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนได้

4.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.1 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิช ชัยมงคล (2556 : 8) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับแนวคิดของ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562 : 60) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ มาลี โชติชัย (2563 : 27) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีสาวดี ชนะมาร (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาครูรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วยหลายแนวทางที่ต้องใช้ร่วมกันคือ การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา ควรมีความต่อเนื่องระยะยาวพอสมควร และยืดหยุ่นในการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีดังนี้ 1) ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงานจากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู 2) ครูยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติและเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย และ 3) ครูต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ อัมพานนท์ (2561: 95 – 96) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาความเป็นครูกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 8 แห่งและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ได้แนวทางในการร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนก่อนการสอน ขั้นตอนการสอนและขั้นตอนหลังการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาลัย มะลิซ้อน และ กาญจน์ เรืองมนตรี (2563 : 236 – 237) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการ 2 วงรอบดังนี้ วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะครู คือการอบรมและการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2. สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาครูรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของครูตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ที่เน้นให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังได้ศึกษากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สเตียนเนอร์ (Steiner, 1988 : 215) กล่าวว่า รูปแบบแบ่งออกได้เป็นรูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง และรูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบ หรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่างๆ ที่สัมพันธ์กันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประคอง รัศมีแก้ว (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาครูรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผลการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบกระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย เรืองรักษ์ (2563 : บทคัดย่อ)

ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ, เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ, ชุมชนกัลยาณมิตร, การทำงานเป็นทีม, การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีลาวดี ชนะมาร (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 นำเสนอมนทัศน์กว้างล่วงหน้าก่อนการสอน ขั้นที่ 2 เผชิญปัญหา ขั้นที่ 3 ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ขั้นที่ 4 วางแผนในการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 5 ดำเนินการแสวงหาความรู้ ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลข้อมูลนำเสนอ 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และรูปแบบมีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสากุล กองทองนอก (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาารูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ได้องค์ประกอบของรูปแบบ 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้าง องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ องค์ประกอบที่ 6 ประเมินผล องค์ประกอบ ที่ 7 ความสำเร็จของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เพราะารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 23) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบและสอดคล้องกับแนวคิดของ ไอน์เนอร์ (Eisner. 1976 : 192 - 193) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รมชัย เรืองรักษ์ (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสากุล กองทองนอก (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบและประเมินรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบตามแนวคิดของ ไอแวนเควิช และคณะ (Ivancevich et al. 1989 : 11-12) กล่าวว่า การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือ เพื่อการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561 : ก) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561 : ก) ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้

ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมพบว่า คะแนนทดสอบก่อนการอบรมคะแนนรวม 384 ร้อยละ 64.00 ค่าเฉลี่ย 12.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ามีคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอรายละเอียดผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวในแผน ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้และลงมือปฏิบัติในทุกขั้นตอนได้ด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา มีลา (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้วิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 14.92 โดยมีคะแนนพัฒนาการหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับสูงถึงสูงมาก ร้อยละ 76.32 และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.55 และการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนตามเกณฑ์คุณภาพ อยู่ในระดับดีเพิ่มมากขึ้น ระดับพอใช้ลดลง ระดับปรับปรุงไม่มี และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.54 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Pre-test) และ (Post-test) ก่อนการอบรมมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 20 หลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 100 มีคะแนนทดสอบหลังอบรมสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา มีลา (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้วิชาชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ร้อยละ 14.92 โดยมีคะแนนพัฒนาการหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับสูงถึงสูงมากร้อยละ 76.32 และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.55 และ การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หลังเรียนตามเกณฑ์คุณภาพ อยู่ในระดับดีเพิ่มมากขึ้น ระดับพอใช้ลดลง ระดับปรับปรุง

ไม่มี และค่าคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.54 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 จำแนกตามสังกัดสถานศึกษาที่สอน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการจำแนกตามระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนและประสบการณ์ในการสอนพบว่า ทั้งโดยภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกันอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การสอนและสังเกตในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การวางแผนบทเรียนอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การสอนและสังเกตในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมากที่สุด และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียง ฐิติจำเริญพร (2560 : ง) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพโดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นฐาน ร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการมี 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างทีมงานและเป้าหมายร่วมกัน ขั้นที่ 2 การเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียน และขั้นที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการในการออกแบบการเรียนการสอนและการปฏิบัติการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ วงษาปิ่น (2561 : ข - ค) การศึกษาผลการพัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของโรงเรียนบ้านแม่จ้อง อำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านแม่จ้องได้พัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนการสอนร่วมกัน (LS1) ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (LS2) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการสอน (LS3) และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนบทเรียน (LS4) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศินี รุ่งเรือง (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู โดยการจัดกิจกรรมดำเนินการเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อศิลปะการสอน มี 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกัน และขั้นที่ 5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตา การิณี (2562 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) เตรียมความพร้อม (2) วางแผนร่วมกัน (3) วิเคราะห์และออกแบบร่วมกัน (4) นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) จัดการเรียนรู้อะไรและสังเกตการสอน และ (6) สะท้อนคิด

3.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม”การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อนการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และลำดับต่ำสุด ได้แก่ เงื่อนไขการสนับสนุน อยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอดุลวิทย์ ปิจจะ (2561 : ก) ศึกษาแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วมผู้บริหารสถานศึกษาควรเห็นเป้าหมายวิชาชีพครูในการทำงาน 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อให้บรรลุที่การเรียนของผู้เรียน 3) ภาวะผู้นำร่วมผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำให้ครูเกิดการเรียนรู้มีการกระจายอำนาจเพื่อคุณภาพของผู้เรียน 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันกับครูเรียนรู้ถึงจิตวิญญาณความเป็นครู 5) ชุมชนกัลยาณมิตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เคารพซึ่งกันและกันในสถานศึกษา ลดความโดดเดี่ยวระหว่างการปฏิบัติงานสอนของครู 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรลดขั้นตอนในการทำงาน ลดขัดแย้งของครูผู้สอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง การบริหารเน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561 : ก) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบของ การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมตา จงมีสุข (2564 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลำดับที่ 1 ภาวะผู้นำร่วม ลำดับที่ 2 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ลำดับที่ 3 การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ลำดับที่ 4 ความเป็นกัลยาณมิตร ลำดับที่ 5 ทีมร่วมแรงร่วมใจ และลำดับที่ 6 วิสัยทัศน์ร่วม 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้าน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 18 ด้าน 36 แนวทาง

3.4 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วม โครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ก่อน การอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การวัดผลประเมินผลการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การออกแบบการจัดทำแผนการเรียนรู้ เชิงรุก อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาราย ด้านเรียงลำดับสูงสุด ได้แก่ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด และลำดับต่ำสุด ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ อัมพานนท์ (2561 : 95 – 96) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิชาวาคาความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิด วิชาวาคาความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์พบว่ามี 5 ขั้นตอน เรียกว่า POSSE Model ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมและทบทวนความรู้เดิม (Preparing and reviewing pre-existing knowledge : P) 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม กระบวนการทางปัญญา (Organizing cognitive activities : O) 3) ขั้นตอนการศึกษารวบรวม ข้อมูลและการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (Studying and collecting the data with diverse learning resources : S) 4) ขั้นตอนการสรุปองค์ความรู้ (Summarizing the body of

knowledge : S) 5) ขั้นตอนการประเมินผลงาน (Evaluating works : E) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรองลงมา ได้แก่ ด้านสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ตามลำดับ

4. ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การได้รับการยอมรับทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เนื่องด้วยกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ครูต้องเข้าใจจุดประสงค์ เป้าหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน สามารถปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ อัมพานนท์ (2561: 95 – 96) ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ความเป็นครูสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาความเป็นครูกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 8 แห่งและนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ได้แนวทางในการร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนก่อนการสอน ขั้นตอนการสอนและขั้นตอนหลังการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาลัย มะลิซ้อน และ กาญจน์ เรืองมนตรี (2563 : 236 – 237) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการ 2 วงรอบดังนี้ วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะครู คือการอบรมและการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิสากุล กองทองนอก (2563 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบและประเมินรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ความถูกต้อง (Accuracy) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ (Feasibility) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบตามแนวคิดของ ไอแวนเควิช และคณะ (Ivancevich et al. 1989 : 11-12) กล่าวว่า การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือ เพื่อการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561 : ก) ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก

4.3 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความเหมาะสม (Propriety) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย (2561 : ก) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบตามแนวคิดของ ไอแวนเควิช และคณะ (Ivancevich et al. 1989 : 11-12) กล่าวว่า การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือ เพื่อการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561 : ก) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนที่เปิดการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะต้องปรับให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 โรงเรียนควรนำแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันควรมีความต่อเนื่องระยะยาวพอสมควรและยืดหยุ่นในการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีการสร้างการยอมรับร่วมกัน สร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียน ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จะต้องมีการมีกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ชัดเจน

1.3 โรงเรียนควรรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ โดยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงาน จากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้ และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติ และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย และต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น

1.4 การนำรูปแบบรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจไม่สามารถไปใช้กับบริบทอื่นได้ทันที หรือหากจะนำไปใช้จริงจะต้องคำนึงถึงอัตรากำลังครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร ระดับชั้นที่สอน ลักษณะวิชาที่สอนที่จะต้องพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การจัดบรรยากาศให้ครูในโรงเรียนได้มาพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์และนำไปใช้ได้จริง ต้องกำกับติดตามดูแลเพื่อให้การดำเนินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดประสิทธิภาพ

1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามารถนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปขยายผลให้โรงเรียนในสังกัดนำไปเป็นแบบอย่างใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการวิจัยมาประยุกต์ใช้และไปขยายผลให้โรงเรียนในสังกัดนำไปเป็นแบบอย่างใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เช่น ด้านการออกแบบกิจกรรม เป็นต้น

2.2 ควรนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอื่นๆ มาใช้บูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ใช้มีความหลากหลายมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

บรรณานุกรม

- กษภัทร์ สงวนเครือ. (2562). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตาม
แนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินญา
การศึกษาดุซภูบับณทิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กนกวรรณ ฉัตรแก้ว. (2562). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคประเทศไทย 4.0 ของครูผู้สอนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณทิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง
(2560 - 2564). กรุงเทพฯ : ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กฤตพิงศ์ โภคาพานิช. (2563). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาครูของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณทิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กัลยา ชนะภัย. (2562). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุซภูบับณทิต สาขาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัสมัสส์ อาแด. (2561). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ปรัชญาดุซภู
บัณทิตสาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กานต์ อัมพานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิด วิชาคความ
เป็นครูสำหรับนักศึกษาครุศาสตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณทิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กิ่งแก้ว ภูทองเงิน. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิต
สาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ครุศาสตรดุซภูบับณทิต สาขา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- กิตติยา ไชยคำภา. (2561). แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิด
วิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียง ฐิติจำเริญพร. (2560). การพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพโดยใช้แนวคิดการ
พัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นฐานร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ออกแบบการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา มีลา. (2562). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้วิชา
ชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยเพื่อพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จิรัชญ์พัฒน์ ใจเมือง. (2563). “รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 31, ฉบับที่ 2 (พ.ค.- 2563), หน้า 55 - 70.
- จุลลี ศรีชะโคตร. (2557). บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูใน
สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้
เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาย โพธิสิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ชาริณี ตรีวีระัญญ. (2557). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียน
ร่วมกัน : แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของนิสิตครู โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2558). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : มปท.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2557). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
พิมพ์ครั้งที่ 15. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ณชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา : บทบาทของครูกับ **Active Learning**. สืบค้นจาก <http://www.pochanukul.com> ข้อมูลเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560.
- ดุขฎี โยเหลา และ คณะ. (2559). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้าง **ชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย**. กรุงเทพฯ : หจก.ทิพย์วิสุทธ์.
- ตุลยา อีรวีโรจน์. (2562). สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2562). การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning), สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562, จาก <http://blog.eduzone.com/Images/blog/sasithev/file/active.pdf>.
- ทีศนา แคมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี **ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระชัย รัตนรังษีฤกษ์. (2562). “การพัฒนาแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร อย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นพพร พรหมแพง. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู โดยปัจจัยชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาพอเพียงที่มีต่อผลลัพธ์และภาพ **ความสำเร็จ โรงเรียนจุมังอู่ปรุกรมเจริญเวทย์ ปีการศึกษา 2561**. กาสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อ **พัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- นาถลดา บุชบงค์. (2563). สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิชาภัทร วิลเลียมส์. (2559). การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). “ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา”. วารสารการจัดการความรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 1 (1). หน้า 1-7.
- บัญญัติ ลาภบุญ. (2562). ภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2550). พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ประสานการพิมพ์. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and development instructional model). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอสพรีนติ้ง ไทย แพลคตอรี่.
- บุษกร สุขแสน. (2556). การประเมินผลโครงการ. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ประคอง รัศมีแก้ว. (2562). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สุพรรณบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3.
- ประสงค์ เทียบจันทิก. (2563). แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตมัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปาริชาติ เพ่งแก้ว. (2562). แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปิยณัฐ กุสุมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เปมิกา ชั้นภิบาล. (2561). การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมที่สอดแทรกค่านิยมหลัก 12 ประการสำหรับนักเรียนโรงเรียนหนองแขวงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไผ่ วสยางกูร. (2556). กระบวนการและผลของการศึกษาทบทวนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของครู : การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม. กรุงเทพฯ : ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝนทิพย์ พรหมสอน. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรอรรถี ชาวคำเขตต์. (2561). ศึกษาสภาพการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชียงรายโขงเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พระอดุลวิทย์ ปิจจะ. (2561). การศึกษาแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิชิต ขำดี. (2561). ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.

- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2557). **โครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2559). **รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2560). **สอนเขียนแผนบูรณาการบนฐานเด็กเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2558). **ศาสตร์การคิด รวมบทความเรื่อง การคิดและการสอนคิด**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พาดิยะห์ อุตสาห์ราชการ. (2558). **รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์เรื่อง คลื่นไหวสะเทือน**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาฟิสิกส์ศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาชนี ภัคดีมี. (2562). **แนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มงคล จันท์ภิบาล (2562). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบใฝ่เรียน (Active Learning)**. สืบค้น 23 กันยายน 2563, จาก http://edu.nsr.u.ac.th/2011/files/knowledge/15-24-02_12-07-2013_activeLearning.pdf.
- มณฑิตา สัตย์ตั้งใจ. (2561). **การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนหนองแขงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มยุรี เจริญศิริ. (2563). **การพัฒนา รูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มารุต พัฒผล. (2557). **การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จรัสสนิทวงศ์การพิมพ์.

- มาลี โชติชัย. (2563). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนบ้านหนองเจริญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- มาหะมะ ชาเดร์. (2562). พฤติกรรมการสอนอิสลามศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุ่มตติกุล. (2557). “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา. กรุงเทพมหานคร”. วารสาร OJED. 9 (3) : 392 - 406.
- มียากาวะ ทาดาโอะ. (2550). เศรษฐมิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : รั้งแจ้ง.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน. ขอนแก่น : เพ็ญพรินต์.
- ยุภาลัย มะลิซ้อน และกาญจน์ เรืองมนตรี. (2563). “การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.” วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 7, 8 (สิงหาคม) : 231 – 243.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณชัย เรืองรักษ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกีฬาเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2563). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- เรวณี ชัยเขารัตน์. (2558). 9 วิธีสร้างครูสู่ศิษย์ เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนาวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุสภา.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

- วราภรณ์ วงษาปัน. (2561). การศึกษาผลการพัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของโรงเรียนบ้านแม่จ้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วรรณธนา วงศ์พิทักษ์. (2563). การพัฒนาครูของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 25 (1) : 93 - 102.
- วราภรณ์ วงษาปัน. (2561). การศึกษาผลการพัฒนาครูในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของโรงเรียน บ้านแม่จ้องอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วศินี รุ่งเรือง (2562). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ตาตาพับบลิคชั่น.
- _____. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ. ตาตาพับบลิคชั่น.
- วิบูล ทาชา. (2559). การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งเพื่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : กรณีการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2558). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี และนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธี.
- วิสากุล กองทองนอก. (2563). รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- วิหาร พลเพชร. (2558). การวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัด และประเมิน การคิด สำหรับครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- ศราวุธ แวงธิดา. (2562). การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
 พัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม.
- ศักดิ์ดา ไชกิจภิญโญ. (2548). “สอนอย่างไรให้ Active Learning.” นวัตกรรมการเรียนการสอน.
 2 (2) : 12 - 15.
- ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์
 แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น เรื่อง ร่างกายมนุษย์.
 ปรียญวิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ศุภวิชญ์ ดิษเจริญ. (2562). รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครสวรรค์.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์การจัดทำยุทธศาสตร์การ
 ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
 ประเทศไทย.
- สถาพร พลฤทธิกุล. (2555). “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ (QUALITY OF
 STUDENTS DERIVED FROM ACTIVE LEARNING PROCESS)”. วารสารการบริหาร
 การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา 6, 2.
- _____. (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรม “โครงการจัดการความรู้ (Knowledge
 Management) คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว เรื่อง
 “การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning”ออนไลน์ (สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน
 2562 https://km.buu.ac.th/article/frontend/article_detail/141
- สมคิด พรหมจ้อย. (2563). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จตุพร ดีไซด์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2551. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1
 : กภาพสินธุ์. ประสานการพิมพ์.
- สัญญา ภัทรากกร. (2552). 15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. กรุงเทพฯ :
 ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- _____. (2561). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :
- _____. (2562). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทย**. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (สืบค้น 23 เมษายน 2562) <http://www.sesalpglpn.go.th/wp-content/>.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). **แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **รายงานผลการศึกษาศานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2559). **การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554). **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____. (2553). **แนวการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2555). **การถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2563). **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3.**
 ราชบุรี : สำนักงานศึกษาธิการภาค 3.
- สินธวา คามดิษฐ์. (2559). “ประเทศไทย 4.0 การศึกษาไทย 4.0” การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริพร ปาณาวงษ์. (2556). “การพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา สำหรับนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์” และวิจัยสังคมศาสตร์, 10,1-16.
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2559). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา.**
 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). **ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0**
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิดา การิณี. (2562). **การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบออนไลน์โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้การสอนสะเต็มศึกษาของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุนันทา สุขเอี่ยม. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.**
- สุพิช ชัยมงคล. (2556). **กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**
- สุรัญญา ก้องวัฒนโกศล. (2563). **การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.**
- หทัยชนก พรรคเจริญ, และคนอื่นๆ. (2561). **เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า. กรุงเทพฯ กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักนโยบายและวิชาสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.**
- อนุสรุ สุวรรณวงศ์. (2558). “คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย”. วารสารปัญญาทัศน์. 8 (1) : 163 - 175.

- อมตา จงมีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อรุณพร ทนทาน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสำหรับครูประจำการด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. งานวิจัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนอนุบาลลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. อุทัยธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). “โมเดล”. วารสารวิชาการ, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม, 22 - 26.
- _____. (2558). ปฏิรูปแต่ปากแก้แค่เปลือก [Online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.isranews.org/thaireform/thaireform-talk-interview/21562>. (2561, สิงหาคม 10)
- อุบล หนูฤกษ์. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรค์เป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เอมอร ศรีวรชิน. (2562). การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน โรงเรียนทัพรั้งพิทยาคม. นครราชสีมา : สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- ไอริน ปันพุด. (2562). แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Anderson, L W, & Krathwohl D R. (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing : A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York : Longman.

- Baldwin, Jill.; & Williams, Hank. (1998). **Active Learning : a Trainer's Guide.**
England : Blackwell Education.
- Bardo, J.W., and Hartman, J.J. (1982). **Urban sociology : A systematic introduction.**
New York : F.E. Peacock.
- Battersby, S. L., & Verdi, B. (2015). **"The culture of professional learning communities and connections to improve teacher efficacy and support student learning."** Arts Education Policy Review, 116(1) : 22 - 29.
- Bonwell, C.C. and Eison, J.A., (1991). **"Active Learning Creating Excitement in The Classroom."** ASHEERIC Education Report No.1, The George Washington University, Washington DC, pp.1 - 47.
- Boone, W. J., (2014). **Rasch Analysis in the Human Sciences.** Dordrecht : Springer.<http://dx.doi.org/10.1007/978-94-007-6857-4>.
- Brown, W.B., and Moberg. D.J. (1980). **Organizational Theory and Management : A Macro Approach.** New York : John Wiley & Sons.
- Bulkley, K. E., & Hicks, J. (2005). **"Managing community : Professional community in charter schools operated by educational management organizations."** Educational Administration Quarterly, 41(2), pp. 306 - 348
- Burroughs, E. A., and Luebeck, J. L. (2010). **"Preservice teachers in mathematics lesson study."** The Mathematics Enthusiast 7(2) : 391 – 400.
- Carpenter, D. (2015). **"Intellectual and physical shared workspace : professional learning communities and the collaborative culture."** International Journal of Educational Management, (just-accepted), Chicago : 682 - 694.
- Chuou-hoi Chou. (2011). **"Teacher's Professional Development : Investigating Teacher's Learning to Do Action Research in a Professional Learning Community."** The Asia Pacific Education Research Journal. 20(3).
- Ciraj, A.M., Vinod, P., & Ramnarayan, K. (2010). **"Enhancing active learning in microbiology through case based learning : Experiences from an Indian medical school."** Indian Journal of Pathology and Microbiology, 53(4), 729 - 734.
- Detlor et al., (2012). **"Student perceptions of information literacy instruction : The importance of active learning."** Educ. Inf. 29(2): 147 - 161.

- Dudley, James R. (2011). **Research Methods for Social Work : Being Producers and Consumers of Research (Updated Edition)**. 2nd Edition. The University of North Carolina at Charlotte.
- DuFour, R.. (2007). “**Professional Learning Communities : A Bandwagon, an Idea Worth Considering**, or Our Best Hope for High Levels of Learning.” *Middle School Journal* (J1), 39(1), 4 - 8.
- DuFour, R. (2010). **Learning by doing : A handbook for professional learning community at work**. UK : Solution Tree.
- Eisner, E. (1976). “**Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation.**” *Journal of Aesthetic Education*. 1976, pp. 192 - 193.
- Felder, R. M. and Brent, R. (2009). **Active Learning : An Introduction. (online)** Available:[http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/ALpaper \(ASQ\).pdf](http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/ALpaper%20(ASQ).pdf) (เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 2/10/2560).
- Fernandez, C., & Yoshida M. (2004). **Lesson Study : A Japanese Approach to Improving Mathematics Teaching and Learning**. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum.
- Fink, L. D. (1999). **Creating significant learning experiences : An integrated approach to designing college courses**. San Francisco : Jossey Bass.
- Flores, M., G. M. Bulnes and G. M. Quintanilla. “**Building a Professional Learning Community : A Way of Teacher Participation in Mexican Public Elementary School**” *International Journal of Educational Leadership and Management*. 3(2) : 113 - 143 ; July, 2015.
- Good, C.V. (2005). **Dictionary of Education**. (2nd ed). New York : McGraw-Hill book Company.
- Haak, S. W. (2008). “**The person with myocardial infarction.**” In. C. E. Guzzetta, & B. M. Dossey (eds), *Cardiovascular Nursing. Holistic Practice*. St Lous: Mosby.
- Hairon, S., J. W. P. Goh, and C. S. K. Chua. (2017). “**Teacher Leadership Enactment in PLC Contexts : Towards a Better Understanding of the Phenomenon.**” *School Leadership and Management*. 35(2) : 163 - 182.

- Hargreaves, A. (2003). **Teaching in the knowledge society Education in the age of insecurity**. New York Teachers College Press.
- Hord, S.M. (2008). **Professional learning communities : Communities of continuous inquiry and improvement**. Texas : Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord, S.M. (2009). **Guiding professional learning communities : inspiration, challenge, surprise, and meaning**. Corwin Press.
- Horton James & Barbara N. Martin. (2013). **“The role of the district administration within Professional Learning Communities.”** International Journal of Leadership in Education. 25(7), 249 - 250.
- Iksan, Z. H., Zakaria and, E., & Daud, M. Y. (2014). **Model of Lesson Study Approach during Micro Teaching**. International Education Studies, 7(13), 253 - 260.
- Ivancevich et al. (1989). **Organizational behavior and management**. (6th ed.). New York : McGraw - Hill.
- Joyce, B, & Weil, M. and Showers, B. (1992). **Model of teaching**. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon : A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Joyce, B & Weil, M. (1985). **Models of teaching**. 2 nd ed. New Delhi : Prentice-Hall.
- Keeves, P.J. (1988). **Model and Model Building Education Research, Methodology and Measurement ; An International Handbook**. Oxford : Pargamon Press.
- Kenoyer, F. E. (2012). **Case study of professional learning community characteristics in an Egyptian private school**. USA : Columbia International University.
- Kilbane, C. R. (2009). **Teaching models designing instruction for 21st century learners**. The United States of America : Pearson Education.
- Lewis, C. (2002). **Lesson Study : A handbook of teacher-led Study change**. Philadelphia : Research for better schools, Inc.
- Marwa Adnan Elgedy. (2012). **The Effect of Using Some Active Learning Strategies in Teaching Science to Develop the Life Skills for Fourth Graders in Gaza Governorates**. Thesis for Degree of Master Department of Curricula & Teaching Methods Faculty of Educational Sciences Al - Azhar University–Gaza.

- Mckinney, S. E. (2008). **“Developing teachers for high-poverty schools : The role of the internship experience.”** *Urban Education*. 43(1), 68 - 82. (Online), Available: <http://www.eric.ed.gor> (2018, 2 January).
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). **Promoting Active Learning Strategies for the College Classroom.** San Francisco, CA Jossey-Bass Inc.
- Michael, J.A., and Modell, H.I. (2003). **Active Learning in Secondary and College Science Classrooms : A Working Model for Helping the Learner to Learn.** Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.
- Morrissey, M. S. (2000). **Professional Learning Communities : An Ongoing Exploration.** Texas : Southeast Educational Development Laboratory.
- Munoz Castellanos, R. M., & Salinero Martín, M. Y. (2013). **“Training as a source of competitive advantage : performance impact and the role of firm strategy, the Spanish case.”** *The International Journal of Human Resource Management*, 22(03), 574 - 594.
- Nelson, T. H., LeBard, L, & Water, C. (summer, 2010). **“How to create a professional learning community.”** *Science and Children*, p. 36 - 40.
- Nicole .(2012). **“Creating foundations for collaboration in schools : Utilizing professional learning communities to support teacher candidate learning and visions of teaching.”** *Teaching and Teacher Education*. 22 : 26 - 38.
- North Central Regional Education Laboratory : NCREL, (2002). **Internet resources and examples of after-school programs compiled by one of the U.S. Department of Education-funded regional education laboratories. Specific Resources.** Retrieved March 21, 2003, from <http://www.ncrel.org/tech/renew>.
- Petty, Geoff. (2004). **Active Learning Work : the evidence.** Retrieved July 5, 2008, from <http://www.geoffpetty.com>.
- Pirtle, S.S. & Tobia, E. (2014). **Implementing Effective Professional Learning Communities.** *SEDL insights*.2(3). Retrieved from http://www.sedl.org/insights/2-3/implementing_effective_professional_learning_communities.pdf.
- Pjanić, K. (2014). **The Origins and Products of Japanese Lesson Study.** *Teaching Innovations*, 27(3), 83 – 93.

- Raj, M. (1996). **Encyclopedic Dictionary of Psychology and Education**. New Delhi : ANMOL Publication.
- Richmond Gail & Manokore Viola.(2010). "**Theory Guided Professional Development in Early Childhood Science Education**", Learning Across the Early Childhood Curriculum (Advances in Early Education and Day Care, Vol. 17).
- Rivioelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). "On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity". **Dutch Journal of Educational Research**,2, 49 - 60.
- Schwirian, P. M. (1980). "Evaluation the performance of nurse : A multidimensional approach." *Nursing Research*, 27(6), 347 - 351.
- Senge, P. M. (1994). **Schools that Learn : A Fifth Discipline Field book for Educators, Parents, and Everyone Who Cares about Education**. New York: Doubleday.
- _____. (2000). **The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization**. Doubleday, New York, NY : MCB UP Ltd.
- Sheffield Hallam University. (2000). **Active Teaching and Learning Approaches in Science : Workshop ORIC Bangkok**. Photocopied.
- Shenker, J. I.; Goss, S. A.; & Bernstein, D. A. (1996). **Instructor's Resource Manual for Psychology : Implementing Active Learning in the Classroom**. Retrieved July 5, 2008, from <http://s.psych/uiuc.edu/~jskenker/active.html>.
- Staff of Center for Teaching & Learning at Carolina. (2001). "**Alternative Strategies and Active Learning**". Retrieved July 5, 2008, from <http://www.unc.edu/depts/ecl/fye2.html>.
- Steiner, E. (1969). **Ecology**. Sydney : NSW.
- _____. (1988). **Methodology of theory construction**. Sydney : Etruscology Research Associates. Chicago : University of Illinois.
- Stewart, D.W. (2014) **Focus Groups Theory and Practice**. 3rd Edition, SAGE Publications, Inc., California, CA, 39 - 139.
- Stigler, J. W., & Hiebert, J. (1999). **The teaching gap : Best ideas from the world's teachers for improving in the classroom**. New York : The Free Press.
- Stoll, L., Bolam, & Thomas, S. (2006). "**Professional learning communities : A review of the literature**". *Journal of Education Change*, 7, 221 - 258.

- Stoll, L., & Louis, K.S. (2007). **Professional learning community**. New York, NY : Open university Press.
- Stoll, S.T. et al. (2003). **The effective executive**. New York : Harper and Row.
- Stoll L. (2010). **Professional learning community**. New York, NY : Open university Press.
- Stufflebeam, D. L. (2008). **Evaluation : Theory, models and applications**. San Francisco : Jossey - Bass.
- Sweller, J.(2006). **The worked example effect and human cognition : Learning and Instruction**. New Jersey : Educational Technologies.
- Thaman, Richa et al. (2013). "Promoting Active Learning in Respiratory Physiology- Positive Student Perception and Improved Outcomes" **National Journal of Physiology, Pharmacology**, Vol.3, Issue1, pp.27 - 34.
- Vescio, Ross & Adam. (2008). "A Review of Research on the Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning." **Teaching and Teacher Education : An International Journal of Research and Studies**. 24 (1) : 80 - 91.
- Weigel, Fred K; & Bonica,Mark (2014). "An Active learning Approach to Bloom Taxonomy : 2 Games,2Classrooms, 2 Method." **The United state army medical department Journal**, January-March, pp.21 - 30.
- Willer, D. (1986). **Scientific Sociology Theory and Method**. New Jersey : Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1. นายสุรเชษฐ์ พละเอ็น	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2
2. ดร.กฤต สุวรรณพรหม	ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
3. รศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม	ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. นายสุนทร ทองคำ	ข้าราชการบำนาญ
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนยางฮ่อมวิทยาคาร
วิทยฐานะ ผู้เชี่ยวชาญเชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
5. ดร.อารยันต์ แสงนิกุล	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2

ที่ ศธ 04021.187/ว 26

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

19 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายสุรเชษฐ์ พลละเอ็น

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of
Item Objective Congruence) และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ นายสุรเชษฐ์ พลพะเอิน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ให้กับ นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายสุรเชษฐ์ พลพะเอิน)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ที่ ศธ 04021.187/ว 26

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

19 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายกฤต สุวรรณพรหม

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of
Item Objective Congruence) และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ นายกฤต สุวรรณพรหม

ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัด

หน่วยงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ให้กับ นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายกฤต สุวรรณพรหม)

ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ที่ ศธ 04021.187/ว 26

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

19 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รศ.ดร.กฤษณก ดวงชาทม

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of
Item Objective Congruence) และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ นายกฤษกนก ดวงชาทม

ตำแหน่ง ประธานสาขาบริหารการศึกษา

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ให้กับ นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

ตำแหน่ง ประธานสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ศธ 04021.187/ว 26

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

19 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายสุนทร ทองคำ

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of
Item Objective Congruence) และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ นายสุนทร ทองคำ

ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ

หน่วยงาน สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ให้กับ นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายสุนทร ทองคำ)

ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ

ที่ ศธ 04021.187/ว 26

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

19 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายอารยันต์ แสงนิกุล

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยใช้ค่าการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of
Item Objective Congruence) และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ นายอารยันต์ แสงนิกุล

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ให้กับ นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายอารยันต์ แสงนิกุล)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีน เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2

1. ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 3 คน ที่เคยได้รับรางวัลด้านการสอน ได้แก่ รางวัลครูสภา รางวัลครูสุดดี รางวัลครูผู้สอนดีเด่น รางวัลครูในดวงใจ เป็นต้น หรือรางวัลการสอนระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับศูนย์เครือข่าย

1.1 นางพรทิวา พลพะเอิน ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ

โรงเรียนคำใหญ่วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.2 นางรัตณี คงน้อย ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.3 นางรัตนา ยุทธศรี ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาตม ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชนกฤษฎ ยอดสละ รองคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ที่ ศธ 04021.187/ว 27

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

8 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นางพรทิวา พละเอ็น

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ในวันพฤหัสบดี
ที่ 11 มิถุนายน 2563 ระหว่างเวลา 09.00 – 10.00 น. หรือตามวันเวลาที่ท่านเห็นเหมาะสม หากผล
การพิจารณาเป็นประการใด ขอความกรุณาติดต่อประสานงานกับนายอภิชัย ศรีโท หมายเลขโทรศัพท์
061-1570478

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการให้สัมภาษณ์

ชื่อ นางพรทิวา พละเอ็น

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนคำใหญ่วิทยา

ยินดีให้สัมภาษณ์

ไม่ยินดีให้สัมภาษณ์

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นางพรทิวา พละเอ็น)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ

โรงเรียนคำใหญ่วิทยา

ที่ ศธ 04021.187/ว 27

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

8 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นางรัตนี คงน้อย

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ในวันพฤหัสบดี
ที่ 11 มิถุนายน 2563 ระหว่างเวลา 09.00 – 10.00 น. หรือตามวันเวลาที่ท่านเห็นเหมาะสม หากผล
การพิจารณาเป็นประการใด ขอความกรุณาติดต่อประสานงานกับนายอภิชัย ศรีโท หมายเลขโทรศัพท์
061-1570478

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการให้สัมภาษณ์

ชื่อ นางรัตนี คงน้อย

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- ยินดีให้สัมภาษณ์
- ไม่ยินดีให้สัมภาษณ์

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นางรัตนี คงน้อย)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ที่ ศธ 04021.187/ว 27

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

8 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน นางรัตนา ยุทธศรี

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ในวันพฤหัสบดี
ที่ 11 มิถุนายน 2563 ระหว่างเวลา 10.00 – 11.00 น. หรือตามวันเวลาที่ท่านเห็นเหมาะสม หาก
ผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอความกรุณาติดต่อประสานงานกับนายอภิชัย ศรีโท หมายเลข
โทรศัพท์ 061-1570478

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการให้สัมภาษณ์

ชื่อ นางรัตนา ยุทธศรี

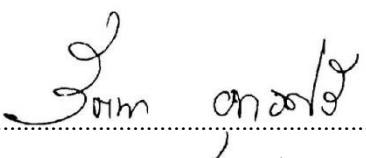
ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ยินดีให้สัมภาษณ์

ไม่ยินดีให้สัมภาษณ์

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....
(นางรัตนา ยุทธศรี)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ที่ ศธ 04021.187/ว 27

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

8 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าว ๆ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ในวันศุกร์ที่
12 มิถุนายน 2563 ระหว่างเวลา 09.00 – 10.00 น. หรือตามวันเวลาที่ท่านเห็นเหมาะสม หากผล
การพิจารณาเป็นประการใด ขอความกรุณาติดต่อประสานงานกับนายอภิชัย ศรีโท หมายเลขโทรศัพท์
061-1570478

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการให้สัมภาษณ์

ชื่อ นายกฤษณก ดวงชาทม

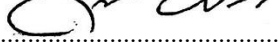
ตำแหน่ง ประธานสาขาการบริหารการศึกษา

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ยินดีให้สัมภาษณ์

ไม่ยินดีให้สัมภาษณ์

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม)

ตำแหน่ง ประธานสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ศธ 04021.187/ว 27

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

8 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชนกฤช ยอดสละ

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ในวันเสาร์ที่ 13 มิถุนายน 2563 ระหว่างเวลา 11.00 – 12.00 น. หรือตามวันเวลาที่ท่านเห็นเหมาะสม หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอความกรุณาติดต่อประสานงานกับ นายอภิชัย ศรีโท หมายเลขโทรศัพท์ 061-1570478

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการให้สัมภาษณ์

ชื่อ นายศุภธนภฤช ยอดสละ

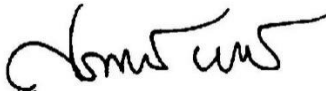
ตำแหน่ง รองคณบดี

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ยินดีให้สัมภาษณ์

ไม่ยินดีให้สัมภาษณ์

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภธนภฤช ยอดสละ)

ตำแหน่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 3

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอนหรือสาขา
การบริหารการศึกษา

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงขาทม ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภธนฤช ยอดสละ รองคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

3. นางรัตนี คงน้อย ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

4. ดร.ประสงค์ สกลซัง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

5. นางพรทิวา พลละเอ็น ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนคำใหญ่วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความสามารถด้านการบริหารการศึกษา เป็นผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน

6. ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต 2

7. นายเคน อาจดวงดี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยการ
วิทยฐานะเชี่ยวชาญ

8. นายประเดิม วรรณทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
โรงเรียนนิคมลำปาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

9. นายสรรทัศน์ ประทุมชาติ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบัวขาว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน รศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของ
คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการ
เรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ใน
การวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายกฤษณก ดวงชาทม

ตำแหน่ง ประธานสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม)

ตำแหน่ง ประธานสาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชนกฤช ยอดสละ

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายศุภธนภุช ยอดสละ

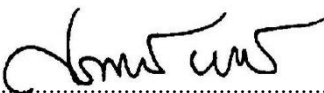
ตำแหน่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภธนภุช ยอดสละ)

ตำแหน่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นางรัตนี คงน้อย

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของ
คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการ
เรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ใน
การวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นางรัตนี คงน้อย

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นางรัตนี คงน้อย)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นายประสงค์ สกุลซัง

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของ
คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการ
เรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ใน
การวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายประสงค์ สกุลซึ่ง

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายประสงค์ สกุลซึ่ง)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นางพรทิภา พละเอ็น

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นางพรทิภา พลละเอ็น

ตำแหน่ง ครู

หน่วยงาน โรงเรียนคำใหญ่วิทยา

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นางพรทิภา พลละเอ็น)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ

โรงเรียนคำใหญ่วิทยา

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นายอารยันต์ แสงนิกุล

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายอารยันต์ แสงนิกุล

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายอารยันต์ แสงนิกุล)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นายเคน อาจดวงดี

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายเคน อาจดวงดี

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายเคน อาจดวงดี)

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นายประเดิม วรรณทอง

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายประเดิม วรรณทอง

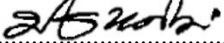
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน

หน่วยงาน โรงเรียนนิคมลำปา่ววิทยา

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายประเดิม วรรณทอง)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมลำปา่ววิทยา

ที่ ศธ 04021.187/ว 28

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

15 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ

เรียน นายสรรทัศน์ ประทุมชาติ

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร 061-1570478

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วย
วิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อ นายสรรทัศน์ ประทุมชาติ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
หน่วยงาน โรงเรียนบัวขาว

ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ไม่ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ให้กับนายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
เพื่อใช้ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน”

ลงชื่อ.....

(นายสรรทัศน์ ประทุมชาติ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
- 1.3 โรงเรียน
- 1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน
- 1.5 รางวัลด้านการสอนที่ดีที่สุดที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา

.....

.....

2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

.....

.....

3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

.....

.....

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่งทางวิชาการ.....
- 1.3 สถาบัน
- 1.4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนปี
- 1.5 รางวัลด้านการสอนที่ดีที่สุดที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา

.....

.....

2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

.....

.....

3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

.....

.....

4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

.....

.....

แบบสอบถามฉบับที่ 1
แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ () ชาย () หญิง
2	อายุ () อายุต่ำกว่า 31 ปี () อายุ 31 – 40 ปี () อายุ 41 – 50 ปี () อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน						
1	ครูมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน					
2	ครูร่วมกันระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน					
3	ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียน					
4	ครูร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกันในการเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน					
5	ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน					
การวางแผนบทเรียน						
6	ครูร่วมกันวางแผนการสอนร่วมกัน					
7	ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว					
8	ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนและจัดเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน					
9	ครูร่วมกันเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ					
10	ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน					

การสอนและสังเกตในชั้นเรียน		5	4	3	2	1
11	ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน					
12	ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแล้วร่วมกันสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน					
13	ครูสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน					
14	ครูทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเตรียมการ					
15	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนที่ได้วางไว้โดยวิธีการต่างๆ					
การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน						
16	ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง					
17	ครูร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง					
18	ผลที่ได้จากการสะท้อนผลการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว อาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง					
19	สามารถสะท้อนได้ทั้งในด้านความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้					
20	ครูทุกคนรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในผลที่เกิดขึ้น					
ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา						
21	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน					
22	ครูพัฒนางานและเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้					
23	ครูนำเสนอทั้งผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนวัตกรรมหรือวิธีการพัฒนาที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน					
24	ครูขยายผลและเพื่อเติมเต็มการเรียนรู้ของกลุ่มต่อไป					
25	ครูได้จัดระบบองค์ความรู้ที่ได้และมีหลักฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนมีโอกาสได้ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

แบบสอบถามฉบับที่ 2
แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ () ชาย () หญิง
2	อายุ () อายุต่ำกว่า 31 ปี () อายุ 31 – 40 ปี () อายุ 41 – 50 ปี () อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
วิสัยทัศน์ร่วม						
1	ผู้บริหารและครูในโรงเรียนทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน					
2	ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน					
3	ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน					
4	ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
ภาวะผู้นำร่วม						
6	ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้					
7	ครูเข้าร่วมการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน					
8	ครูให้ความสำคัญกับการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน					
9	ครูมีอิสระในการเลือกใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความถนัดของผู้เรียน					
10	ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู					
การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้						
11	ผู้บริหาร และครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
12	ผู้บริหาร และครูมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
13	ผู้บริหาร และครูร่วมมือ ร่วมใจกัน ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติงาน					
14	ผู้บริหาร และครูยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
15	ผู้บริหารและครูช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นร่วมกัน					
การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง						
16	ผู้บริหาร และครูได้รับการสนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีมตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติงานเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ					
17	ผู้บริหาร และครูร่วมกันสร้างองค์ความรู้และแนวทางการจัดการ เรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
18	ผู้บริหาร และครูร่วมกันตัดสินใจ การวางแผนปฏิบัติ และการ ประเมินผล					
19	ผู้บริหาร และครูร่วมกันในการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน					
20	ผู้บริหาร และครูร่วมกันในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงาน					
การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน						
21	ผู้บริหารและครูมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันในการปฏิบัติงาน					
22	ผู้บริหารและครูส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการ เรียนรู้ของนักเรียน					
23	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของ ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน					
24	ผู้บริหารและครูมีความรับผิดชอบร่วมกัน จะช่วยสร้างความ มุ่งมั่นและความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
25	ผู้บริหารและครูร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					
เงื่อนไขการสนับสนุน						
26	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูรับฟังข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการ ปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อจะได้นำไปพัฒนาต่อยอด					
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ของตนเองมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น					
28	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูที่มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้ครูที่ยังขาดความชำนาญ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
29	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร					
30	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามฉบับที่ 3
แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ () ชาย () หญิง
2	อายุ () อายุต่ำกว่า 31 ปี () อายุ 31 – 40 ปี () อายุ 41 – 50 ปี () อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก						
1	ครูวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้					
2	ครูจัดทำกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน					
3	ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้					
4	ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน					
5	ครูออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้					
การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก						
6	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมมากที่สุด					
7	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาเป็น					
8	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม					
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม					
10	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง					
การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก						
11	ครูจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น					
12	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้					
13	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้					
14	ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
15	ครูปรับปรุงสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้งาน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก						
16	ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผล เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้					
17	ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อนและผู้ปกครอง					
18	ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					
19	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้					
20	ครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น					
การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ						
21	ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา					
22	ครูยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
23	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้					
24	ครูมีการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง					
25	ครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ฉบับที่ 4

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ () ชาย () หญิง
2	อายุ () อายุต่ำกว่า 31 ปี () อายุ 31 – 40 ปี () อายุ 41 – 50 ปี () อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการ
พัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนด
ค่าระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)
อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)
อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)
อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)
อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ความถูกต้อง (Accuracy)					ความเป็นไปได้ (Feasibility)				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. หลักการของรูปแบบ										
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ										
3. เนื้อหาของรูปแบบ										
4. กระบวนการของรูปแบบ										
5. การวัดและประเมินผล										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ตำแหน่ง.....

ฉบับที่ 5

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ อายุต่ำกว่า 31 ปี ☐ อายุ 31 – 40 ปี ☐ อายุ 41 – 50 ปี ☐ อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู ด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)

อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)

อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)

อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)

อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความถูกต้อง (Accuracy) / ความเป็นไปได้ (Feasibility)

อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ความถูกต้อง (Accuracy)					ความเป็นไปได้ (Feasibility)				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ										
ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ										
ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม										
ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม										
ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสอบถามฉบับที่ 6

แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ อายุต่ำกว่า 31 ปี ☐ อายุ 31 – 40 ปี ☐ อายุ 41 – 50 ปี ☐ อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ความเหมาะสม (Propriety)					ความเป็นประโยชน์ (Profitability)				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. หลักการของรูปแบบ										
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ										
3. เนื้อหาของรูปแบบ										
4. กระบวนการของรูปแบบ										
5. การวัดและประเมินผล										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามฉบับที่ 7

แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความซึ่งตรงกับรายละเอียดพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ อายุต่ำกว่า 31 ปี ☐ อายุ 31 – 40 ปี ☐ อายุ 41 – 50 ปี ☐ อายุ 51 ปีขึ้นไป
3	วุฒิการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety) / ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม (Propriety)/ความเป็นประโยชน์ (Profitability) ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ความเหมาะสม (Propriety)					ความเป็นประโยชน์ (Profitability)				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ										
ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ										
ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม										
ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม										
ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบทดสอบฉบับที่ 1

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

คำชี้แจง :

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน
2. เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก
3. ให้ผู้เข้ารับการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใช้เวลา 20 นาทีในการทำแบบทดสอบ
4. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วกากบาท (x) ในช่องตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

<p>1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. ผู้สอนเป็นผู้กระทำหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>ข. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>ค. ผู้บริหารลงมือปฏิบัติด้วยตนเองพร้อมกับผู้สอน</p> <p>ง. ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการชี้แนะผู้เรียน</p> <p>2. การเรียนรู้เชิงรุกเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบใด</p> <p>ก. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ตามใบกิจกรรมที่ได้จัดเตรียมให้</p> <p>ข. ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองตามเนื้อหา</p> <p>ค. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้</p> <p>ง. ผู้เรียนช่วยครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับตนเองได้อย่างมั่นใจ</p>	<p>3. บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือข้อใด</p> <p>ก. ผู้รับความรู้</p> <p>ข. ผู้สร้างความรู้</p> <p>ค. ผู้จัดการความรู้</p> <p>ง. ผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้</p> <p>4. บทบาทของครูที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือข้อใด</p> <p>ก. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยขณะทำกิจกรรม</p> <p>ข. เป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>ค. จัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน</p> <p>ง. อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง</p>
---	--

<p>5. การจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีข้อดีอย่างไร</p> <p>ก. ช่วยให้ผู้เรียนและครูมีประสิทธิภาพในการทำงาน</p> <p>ข. ช่วยให้ครูและผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนำเสนอผลงานวิชาการ</p> <p>ค. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น และสามารถเก็บกักข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไว้ในความทรงจำได้นานขึ้นด้วย</p> <p>ง. ช่วยให้ครูมีแรงเสริมหรือแรงจูงใจสำหรับการเรียนการสอน</p> <p>6. ข้อดีเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. การเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>ข. การเรียนรู้แบบโครงงาน</p> <p>ค. การเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ</p> <p>ง. การเรียนรู้เพื่อใช้เป็นทางเลือกอาชีพ</p> <p>7. ข้อใดนักเรียนเกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ดีที่สุด</p> <p>ก. วิชาห้องสุตรคุณเป็นทำนองเพลงพร้อมๆ เพื่อนๆ</p> <p>ข. นาริคิดค้นครีมทาผิวจากเปลือกมะนาวร่วมกับนักวิจัย</p> <p>ค. อุษาไปดูนิทรรศการภาพถ่ายสมัยใหม่ที่พิพิธภัณฑ์สยาม</p> <p>ง. สมชายทำนาเพื่อปลูกข้าว</p> <p>8. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนนั้นอยู่บนพื้นฐานของทักษะใด</p> <p>ก. ตา ดู หู ฟัง ค. เขียน อ่าน จำ</p> <p>ข. ฟัง ดู ทำตาม ง. พูด ฟัง เขียน อ่าน สะท้อน</p>	<p>9. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือ คือข้อใด</p> <p>ก. Think-Pair-Share</p> <p>ข. Collaborative learning group</p> <p>ค. Student-led review sessions</p> <p>ง. Analysis or reactions to videos</p> <p>10. สิ่ง чтоช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ได้ดีคือข้อใด</p> <p>ก. เนื้อหาวิชาที่จัดให้ควรเป็นเรื่องเดียว</p> <p>ข. ผู้เรียนเลือกสถานที่เรียนตามความสะดวกของตน</p> <p>ค. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>ง. องค์ความรู้ควรเป็นการใช้ทักษะที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น</p> <p>11. กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างไร</p> <p>ก. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติไปพร้อมกับการฟังครูอธิบาย</p> <p>ข. เกิดการสร้างระบบความจำที่คงอยู่ได้ในช่วงเวลาสั้น</p> <p>ค. การทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติดีขึ้น</p> <p>ง. ทำให้ผู้เรียนเก็บและจำสิ่งที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง</p> <p>12. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านใดมากที่สุด</p> <p>ก. ความมั่นใจ</p> <p>ข. มนุษยสัมพันธ์</p> <p>ค. กระบวนการคิด</p> <p>ง. การลงมือปฏิบัติ</p>
---	--

<p>13. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบทบทวนโดยผู้เรียน คือข้อใด</p> <p>ก. Think-Pair-Share</p> <p>ข. Collaborative learning group</p> <p>ค. Student-led review sessions</p> <p>ง. Analysis or reactions to videos</p> <p>14. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ประเมินผลตามความต้องการของผู้เรียน</p> <p>ข. ประเมินผลเฉพาะประเด็นที่นักเรียนสงสัยเท่านั้น</p> <p>ค. ประเมินผลการเรียนช่วงแรกและช่วงท้ายการจัดกิจกรรม</p> <p>ง. ประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะๆ</p> <p>15. สิ่ง чтоช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกได้ดี คือข้อใด</p> <p>ก. เนื้อหาวิชาที่จัดให้ควรเป็นเรื่องเดียว</p> <p>ข. ผู้เรียนเลือกสถานที่เรียนตามความสะดวกของตน</p> <p>ค. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>ง. องค์กรควมรู้ควรเป็นการใช้ทักษะที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น</p>	<p>16. กิจกรรมที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ฝึกทักษะการพูดหน้ากระจก</p> <p>ข. การทำสรุปเพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่าน</p> <p>ค. การตอบคำถามที่เรียนในช่วงเวลานั้นด้วยการทำแบบทดสอบ</p> <p>ง. จับกลุ่มเพื่อเขียนผังมโนทัศน์หลังจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>17. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้</p> <p>ข. ผู้เรียนรับผิดชอบหน้าที่ที่เป็นเฉพาะตน</p> <p>ค. ผู้เรียนให้ครูเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ของตนและเพื่อน</p> <p>ง. ผู้เรียนเขียนผลการศึกษตามที่ค้นได้จากอินเทอร์เน็ต</p> <p>18. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ประเมินผลตามความต้องการของผู้เรียน</p> <p>ข. ประเมินผลเฉพาะประเด็นที่ผู้เรียนสงสัยเท่านั้น</p> <p>ค. ประเมินผลการเรียนช่วงแรกและช่วงท้ายการจัดกิจกรรม</p> <p>ง. ประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นระยะๆ</p>
--	--

<p>19. พื้นฐานแนวคิดของรูปแบบ Active Learning มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>ก. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด</p> <p>ข. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนการคำนวณ</p> <p>ค. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการทำงานกลุ่ม</p> <p>ง. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมกีฬา นันทนาการ</p>	<p>20. ข้อใดที่บ่งบอกถึงผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. นวัตกรรม</p> <p>ข. การทำงานเป็นระบบ</p> <p>ค. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร</p> <p>ง. วัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเอง</p>
---	---

ภาคผนวก ค

ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน

ตารางที่ 19 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับครูเชี่ยวชาญด้านการสอน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู							
1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา	1	1	1	1	1	5	1.00
2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาที่เรียนร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	1	0	1	0	1	3	.60
4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาที่เรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	0	1	1	1	1	4	.80
IOC ระหว่าง .60-1.00							

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตารางที่ 20 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู							
1. การใช้ระยะเวลาในการพัฒนา	1	1	1	1	1	5	1.00
2. การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	1	0	1	0	1	3	.60
4. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	0	1	1	1	1	4	.80
IOC ระหว่าง .60-1.00							

ตารางที่ 21 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครู
เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1	0	1	0	1	0	2	0.40
2	1	1	1	1	1	5	1.00
3	1	0	1	0	1	3	0.60
4	1	1	0	1	1	4	0.80
5	1	1	1	1	1	5	1.00
6	1	1	1	1	1	5	1.00
7	0	1	0	1	0	2	0.40
8	1	1	1	1	1	5	1.00
9	1	0	1	0	1	3	0.60
10	1	1	1	1	1	5	1.00
11	1	1	0	1	1	4	0.80
12	1	1	1	1	1	5	1.00
13	1	1	1	1	1	5	1.00
14	1	1	1	1	1	5	1.00
15	1	1	1	1	1	5	1.00
16	1	1	1	1	1	5	1.00
17	1	1	1	1	1	5	1.00
18	0	1	0	1	0	2	0.40
19	1	1	1	1	1	5	1.00
20	1	1	1	1	1	5	1.00

ข้อสอบข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
21	0	1	0	1	0	2	0.40
22	1	1	1	1	1	5	1.00
23	1	0	1	0	1	3	0.60
24	0	1	0	1	0	2	0.40
25	1	1	1	1	1	5	1.00

จากตารางที่ 21 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ข้อสอบข้อที่ 1,7,18,21 และ 24 ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ตารางที่ 22 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	หมายเหตุ
1	0.53	0.27	
2	0.71	0.21	
3	0.67	0.24	
4	0.21	0.21	
5	0.61	0.24	
6	0.64	0.30	
7	0.68	0.33	
8	0.23	0.22	
9	0.80	0.24	
10	0.68	0.21	
11	0.70	0.24	
12	0.20	0.27	
13	0.76	0.24	
14	0.24	0.22	
15	0.24	0.21	
16	0.25	0.22	
17	0.47	0.35	
18	0.34	0.25	
19	0.63	0.41	
20	0.25	0.21	
	อยู่ระหว่าง .20 - .80	.20 ขึ้นไป	

แบบสอบถามฉบับที่ 1
แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ตารางที่ 23 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน							
1. ครูมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ครูร่วมกันระบุปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียน	1	0	1	0	1	3	.60
4. ครูร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกันในการเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	1	1	0	1	1	4	.80
5. ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นในการศึกษาผ่านบทเรียนและกำหนดแผนปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	1.00
การวางแผนบทเรียน							
6. ครูร่วมกันวางแผนการสอนร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
7. ครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว	1	1	1	1	1	5	1.00
8. ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนและจัดเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	1	0	1	0	1	3	.60
9. ครูร่วมกันเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	1	1	0	1	1	4	.80
10. ครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตน	1	1	1	1	1	5	1.00

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การสอนและสังเกตในชั้นเรียน							
11. ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
12. ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วร่วมกันสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
13. ครูสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	0	1	0	1	3	.60
14. ครูทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเตรียมการ	1	1	0	1	1	4	.80
15. ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ตามแผนที่ได้วางไว้ โดยวิธีการต่างๆ	1	1	1	1	1	5	1.00
การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน							
16. ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกตหลังการสอนเสร็จสิ้นลง	1	1	1	1	1	5	1.00
17. ครูร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง	1	1	1	1	1	5	1.00
18. ผลที่ได้จากการสะท้อนผลการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไขแล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง	1	0	1	0	1	3	.60
19. สามารถสะท้อนได้ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้	1	1	0	1	1	4	.80
20. ครูทุกคนรู้สึกประทับใจร่วมกันในผลที่เกิดขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
ชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา							
21. ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน	1	1	1	1	1	5	1.00
22. ครูพัฒนางานและเสนอผลการเรียนรู้ และข้อค้นพบที่ได้ของทีมงานพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้	1	1	1	1	1	5	1.00
23. ครูนำเสนอทั้งผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนวัตกรรมหรือวิธีการพัฒนาที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	1	0	1	0	1	3	.60
24. ครูขยายผลและเพื่อเติมเต็มการเรียนรู้ของกลุ่มต่อไป	1	1	0	1	1	4	.80
25. ครูได้จัดระบบองค์ความรู้ที่ได้และมีหลักฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนมีโอกาสได้ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

แบบสอบถามฉบับที่ 2
แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ตารางที่ 24 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
วิสัยทัศน์ร่วม							
1. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน	1	0	1	0	1	3	.60
3. ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายหลักของการดำเนินงานก็คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	1	0	1	1	4	.80
4. ผู้บริหารและครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานทางการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีการบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
ภาวะผู้นำร่วม							
6. ผู้บริหารจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	1	0	1	0	1	3	.60
7. ครูเข้าร่วมการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน	1	1	0	1	1	4	.80
8. ครูให้ความสำคัญกับการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน	1	0	1	0	1	3	.60
9. ครูมีอิสระในการเลือกใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความถนัดของผู้เรียน	1	1	0	1	1	4	.80

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
10. ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครู	1	1	1	1	1	5	1.00
การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้							
11. ผู้บริหารและครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
12. ผู้บริหารและครูมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	1	0	1	0	1	3	.60
13. ผู้บริหารและครูร่วมมือ ร่วมใจกัน ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติงาน	1	1	0	1	1	4	.80
14. ผู้บริหารและครูยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
15. ผู้บริหารและครูช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1.00
การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง							
16. ผู้บริหารและครูได้รับการสนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีมตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1	0	1	0	1	3	.60
17. ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างองค์ความรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	1	1	0	1	1	4	.80
18. ผู้บริหารและครูร่วมกันตัดสินใจ การวางแผนปฏิบัติ และการประเมินผล	1	0	1	0	1	3	.60
19. ผู้บริหารและครูร่วมกันในการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน	1	1	0	1	1	4	.80
20. ผู้บริหารและครูร่วมกันในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน	1	1	1	1	1	5	1.00

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน							
21. ผู้บริหารและครูมีข้อตกลงร่วมกัน หรือข้อผูกพันร่วมกันในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	1.00
22. ผู้บริหารและครูส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ของนักเรียน	1	0	1	0	1	3	.60
23. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน	1	1	0	1	1	4	.80
24. ผู้บริหารและครูมีความรับผิดชอบร่วมกันนี้จะช่วยสร้างความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบต่อให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	1	1	1	1	1	5	1.00
25. ผู้บริหารและครูร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
เงื่อนไขการสนับสนุน							
26. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูรับฟังข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อจะได้นำไปพัฒนาต่อยอด	1	0	1	0	1	3	.60
27. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น	1	1	0	1	1	4	.80
28. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูที่มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้ครูที่ยังขาดความชำนาญ	1	0	1	0	1	3	.60
29. ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	1	1	0	1	1	4	.80
30. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	1	5	1.00

แบบสอบถามฉบับที่ 3
แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ตารางที่ 25 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก							
1. ครูวิเคราะห์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ครูจัดทำกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน	1	0	1	0	1	3	.60
3. ครูจัดทำกำหนดการเรียนรู้อื่นๆ	1	1	0	1	1	4	.80
4. ครูจัดทำกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ครูออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1.00
การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก							
6. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมมากที่สุด	1	0	1	0	1	3	.60
7. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาเป็น	1	1	0	1	1	4	.80
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม	1	0	1	0	1	3	.60
9. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม	1	1	0	1	1	4	.80
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง	1	1	1	1	1	5	1.00

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก							
11. ครูจัดหา สื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00
12. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้	1	0	1	0	1	3	.60
13. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการเรียนรู้	1	1	0	1	1	4	.80
14. ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
15. ครูปรับปรุงสิ่งของหรือวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้งาน	1	1	1	1	1	5	1.00
การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก							
16. ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผลเพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	1	0	1	0	1	3	.60
17. ครูจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง เพื่อน และผู้ปกครอง	1	1	0	1	1	4	.80
18. ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	1	0	1	0	1	3	.60
19. ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้	1	1	0	1	1	4	.80
20. ครูมีการนำผลการตรวจสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ							
21. ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา	1	1	1	1	1	5	1.00
22. ครูยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	1	0	1	0	1	3	.60
23. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	0	1	1	4	.80
24. ครูมีการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้สามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00
25. ครูมีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาประยุกต์ใช้	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

ฉบับที่ 4

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตารางที่ 26 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการ
พัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1. หลักการของรูปแบบ	1	0	1	1	0	3	.60
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. เนื้อหาของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. กระบวนการของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
5. การวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

ฉบับที่ 5

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตารางที่ 27 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้
รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	1	0	1	1	0	3	.60
ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

แบบสอบถามฉบับที่ 6

แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 28 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนา
ครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
1. หลักการของรูปแบบ	1	0	1	1	0	3	.60
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
3. เนื้อหาของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. กระบวนการของรูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
5. การวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

แบบสอบถามฉบับที่ 7

แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 29 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	1	2	3	4	5		
ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	1	0	1	1	0	3	.60
ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล	1	1	1	1	1	5	1.00
IOC ระหว่าง .60-1.00							

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient
Method หรือ α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แทนค่าในสูตร KR - 20

$$KR - 20 : r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

$$= \frac{30}{30-1} \left\{ 1 - \frac{6.85}{32.98} \right\}$$

$$= 1.03 \times (1 - 0.207)$$

$$= 1.03 \times 0.793$$

$$= 0.816$$

$$\approx 0.82$$

แบบทดสอบนี้ฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น = 0.82

แบบสอบถามฉบับที่ 1
แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.904	25

แบบสอบถามฉบับที่ 2
แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.901	30

แบบสอบถามฉบับที่ 3
แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.876	25

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ ศธ 04021.187/40

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170

21 กรกฎาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ด้วยข้าพเจ้า นายอภิชัย ศรีโท วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้ทำวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามใช้สอบถามครูผู้สอน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ของท่าน เพื่อนำ
ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

-งานธุรการ

โทรศัพท์ 061-1570478

ภาคผนวก จ
วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) ด้านความถูกต้อง

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
b1	9	4.00	5.00	4.5556	.52705
b2	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
c1	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
c2	9	4.00	5.00	4.5556	.52705
c3	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
d1	9	4.00	5.00	4.2222	.44096
d2	9	4.00	5.00	4.2222	.44096
d3	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
e1	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
totala	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
totalb	9	4.00	5.00	4.4444	.46398
totalc	9	4.00	5.00	4.4444	.40825
totald	9	4.00	5.00	4.2963	.35136
totale	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
total	9	4.00	4.77	4.4148	.24043
Valid N (listwise)	9				

ด้านความเป็นไปได้
Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
b1	9	3.00	5.00	4.0000	.70711
b2	9	3.00	5.00	4.2222	.83333
c1	9	4.00	5.00	4.2222	.44096
c2	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
c3	9	3.00	4.00	3.4444	.52705
d1	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
d2	9	4.00	4.00	4.0000	.00000
d3	9	3.00	5.00	4.0000	.86603
e1	9	3.00	5.00	3.6667	1.00000
totala	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
totalb	9	3.50	4.50	4.1111	.41667
totalc	9	3.67	4.33	4.0000	.23570
totald	9	3.67	4.67	4.1111	.44096
totale	9	3.00	5.00	3.6667	1.00000
total	9	3.80	4.50	4.0444	.23274
Valid N (listwise)	9				

แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ด้านความถูกต้อง

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
b1	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
b2	9	4.00	5.00	4.5556	.52705
b3	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
b4	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
b5	9	4.00	5.00	4.5556	.52705
total	9	4.00	4.80	4.4444	.31269
Valid N (listwise)	9				

ความเป็นไปได้

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
a2	9	4.00	5.00	4.3333	.50000
a3	9	4.00	5.00	4.2222	.44096
a4	9	4.00	5.00	4.2222	.44096
a5	9	4.00	5.00	4.4444	.52705
total	9	4.00	4.80	4.3111	.30185
Valid N (listwise)	9				

แบบสอบถามฉบับที่ 1
แบบสอบถามการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
a2	30	4.00	5.00	4.6333	.49013
a3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
a4	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
a5	30	4.00	5.00	4.7000	.46609
totala	30	4.00	5.00	4.5867	.33190
b1	30	3.00	5.00	4.5000	.57235
b2	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
b3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
b4	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
b5	30	4.00	5.00	4.4333	.50401
totalb	30	4.00	5.00	4.5067	.35905
c1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
c2	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
c3	30	3.00	5.00	4.6667	.60648
c4	30	3.00	5.00	4.7333	.52083
c5	30	3.00	5.00	4.7000	.53498
totalc	30	3.40	5.00	4.6467	.39891
d1	30	4.00	5.00	4.4333	.50401
d2	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
d3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
d4	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
d5	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
totald	30	4.00	5.00	4.4667	.40115
e1	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
e2	30	4.00	5.00	4.6667	.47946
e3	30	4.00	5.00	4.5667	.50401
e4	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
e5	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
totale	30	4.00	5.00	4.5333	.36515
total	30	3.88	5.00	4.5480	.28013
Valid N (listwise)	30				

แบบสอบถามฉบับที่ 2
แบบสอบถามชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
a2	30	4.00	5.00	4.6333	.49013
a3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
a4	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
a5	30	4.00	5.00	4.7000	.46609
totala	30	4.00	5.00	4.5867	.33190
b1	30	3.00	5.00	4.5000	.57235
b2	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
b3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
b4	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
b5	30	4.00	5.00	4.4333	.50401
totalb	30	4.00	5.00	4.5067	.35905
c1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
c2	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
c3	30	3.00	5.00	4.6667	.60648
c4	30	3.00	5.00	4.7333	.52083
c5	30	3.00	5.00	4.7000	.53498
totalc	30	3.40	5.00	4.6467	.39891
d1	30	4.00	5.00	4.4333	.50401
d2	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
d3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
d4	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
d5	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
totald	30	4.00	5.00	4.4667	.40115
e1	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
e2	30	4.00	5.00	4.6667	.47946
e3	30	4.00	5.00	4.5667	.50401
e4	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
e5	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
totale	30	4.00	5.00	4.5333	.36515
f1	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
f2	30	4.00	5.00	4.3667	.49013
f3	30	4.00	5.00	4.6333	.49013
f4	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
f5	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
totalf	30	4.00	5.00	4.5000	.33937
total	30	3.93	4.97	4.5400	.25885
Valid N (listwise)	30				

แบบสอบถามฉบับที่ 3
แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
a2	30	4.00	5.00	4.6333	.49013
a3	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
a4	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
a5	30	3.00	5.00	4.5000	.57235
totala	30	4.00	5.00	4.5467	.34415
b1	30	4.00	5.00	4.6000	.49827
b2	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
b3	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
b4	30	4.00	5.00	4.4333	.50401
b5	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
totalb	30	4.00	5.00	4.5133	.35886
c1	30	3.00	5.00	4.6667	.60648
c2	30	3.00	5.00	4.7333	.52083
c3	30	3.00	5.00	4.7000	.53498
c4	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
c5	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
totalc	30	3.40	5.00	4.6200	.39076
d1	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
d2	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
d3	30	4.00	5.00	4.4000	.49827
d4	30	4.00	5.00	4.5667	.50401
d5	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
totald	30	4.00	5.00	4.4733	.32156
e1	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
e2	30	4.00	5.00	4.4667	.50742
e3	30	4.00	5.00	4.6333	.49013
e4	30	4.00	5.00	4.5333	.50742
e5	30	4.00	5.00	4.5000	.50855
totale	30	4.00	5.00	4.5333	.30775
total	30	3.92	4.96	4.5373	.25767
Valid N (listwise)	30				

แบบสอบถามฉบับที่ 6

แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเหมาะสม

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	3.00	5.00	4.0748	.6929
a2	30	4.00	5.00	4.1533	.5112
a3	30	3.00	5.00	4.3767	.4752
a4	30	3.00	5.00	4.5267	.3527
a5	30	4.00	5.00	4.6000	.5000
total	30	3.00	5.00	4.3463	.5040
Valid N (listwise)	30				

ด้านความเป็นประโยชน์

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	3.00	5.00	4.1304	.6822
a2	30	4.00	5.00	4.2500	.4125
a3	30	3.00	5.00	4.0896	.4119
a4	30	3.00	5.00	4.1418	.3836
a5	30	3.00	5.00	3.8382	.9123
total	30	3.00	5.00	4.0919	.5605
Valid N (listwise)	30				

แบบสอบถามฉบับที่ 7

แบบสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเหมาะสม

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	3.00	5.00	4.2333	.72793
a2	30	4.00	5.00	4.2000	.40684
a3	30	3.00	5.00	4.2000	.61026
a4	30	3.00	5.00	4.2333	.56832
a5	30	4.00	5.00	4.3333	.47946
total	30	3.40	4.80	4.2380	.56000
Valid N (listwise)	30				

ด้านความเป็นประโยชน์

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	30	3.00	5.00	4.1667	.59209
a2	30	4.00	5.00	4.3333	.47946
a3	30	3.00	5.00	4.1000	.66176
a4	30	3.00	5.00	4.1667	.53067
a5	30	3.00	5.00	4.1667	.59209
total	30	3.60	5.00	4.1880	.57000
Valid N (listwise)	30				

ภาคผนวก ฉ

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอภิชัย ศรีโท
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสถานศึกษาได้นำไปใช้ และส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล

ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้นั้น จะต้องเกิดผลและเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้เรียน โดยสามารถที่จะพิจารณาศึกษาและเลือกใช้ได้ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา การศึกษาขั้นตอนของรูปแบบและนำไปประยุกต์ใช้อาจปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาสูงสุดต่อไป

อภิชัย ศรีโท

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความเป็นมาของรูปแบบ	1
รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	6
หลักการของรูปแบบ	7
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	7
เนื้อหาของรูปแบบ	7
กระบวนการของรูปแบบ	8
การวัดและประเมินผล.....	9
ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ.....	9
เอกสารอ้างอิง.....	10

ความเป็นมาของรูปแบบ

การจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาหรือคนไทยยุคใหม่นั้น จะต้องมีการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแล้วสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 140) สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง Professional Learning Community ของ สโตลล์ (Stoll. 2010 : 8) ที่กล่าวว่า มีการให้การยอมรับและพูดถึงในวงกว้างเกี่ยวกับ Professional Learning Community : PLC ในหลายประเทศว่าทำให้เกิดการรวมตัว การช่วยเหลือ การร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสะท้อนกระบวนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและฮอร์ด (Hord. 2002 : 40 - 42) กล่าวว่า เป้าหมายหลักของสถานศึกษาคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยคุณภาพการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบมืออาชีพ บริบทที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบมืออาชีพคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนและการเรียนรู้จากเพื่อนๆ ประกอบด้วย ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มารุต พัฒผล (2557 : 284) ได้พัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ทำให้สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นและผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่าการให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความสำเร็จส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ

จากที่กล่าวมา การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) นับว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูเพื่อร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังที่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558 : 404) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพคือ การรวมกลุ่มของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในลักษณะของชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ DuFour (2007 : 4 - 8) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของผู้เรียน โดยมีความเชื่อว่าหัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับ วิจารย์พานิช (2555 : 11) ที่ได้กล่าวถึงครูในศตวรรษที่ 21 ว่าต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (Teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือ “ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้” (Learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม เพื่อจะทำให้ครูเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้อย่างได้ผลคือการประเมินและปรับปรุงการสอนของครูด้วยการให้เพื่อนครูไปสังเกตการสอนหรือถ่ายวิดีโอทัศนการสอนไว้ แล้วนำมาอภิปรายกันเพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนของวิธีการสอนของครูแต่ละคนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน แล้วจัดประชุมกันให้ครูได้ร่วมพิจารณากับทีมงานว่าควรจะปรับปรุงวิธีการสอนให้น่าสนใจให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้นได้อย่างไร โดยอาจจะใช้ศึกษานิเทศก์หรือครูที่เก่งไปช่วยแนะนำ แต่วิธีการดังกล่าวนั้นครูต้องเรียนรู้ที่จะใจกว้างที่จะรับฟัง ตั้งใจปรับปรุงตนเพื่อผู้เรียนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2559 : 142) ดังนั้น ความเป็นนวัตกรรมของแนวคิดดังกล่าวอยู่ตรงที่ต้องเป็นงานที่ครูทำอยู่ประจำ ทำให้ครูเกิดการพัฒนาและเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียนได้ไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนของตนเอง โดยแนวคิดนี้ครูญี่ปุ่นได้ค้นพบและได้พัฒนาจนเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นวิถีชีวิตและทำให้ตนเองพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กับผู้เรียน นวัตกรรมดังกล่าวคือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” ซึ่งในญี่ปุ่นใช้คำว่า “Jugyo Kenkyu” หรือ “Lesson Study” (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14) เป็นนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบหลักในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ได้รับการพัฒนาและใช้ในประเทศญี่ปุ่นมาประมาณ 130 กว่าปีมาแล้ว และได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนอีกวิธีหนึ่ง เพราะมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (Lewis, & Perry, 2003) และสำหรับประเทศไทยมีคำที่ใช้เรียกแนวคิดนี้หลายคำด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น “การศึกษาชั้นเรียน” “การวิจัยบทเรียน” “การศึกษาผ่านบทเรียน” หรือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” ล้วนก็มีความหมายถึง การพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประเทศไทยนำ Lesson Study มาใช้ครั้งแรกในปี 2547 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ทำให้ครูค้นพบว่า การร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูด้วยกันได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน จึงเป็นการผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกที่จะพัฒนาวิชาชีพภายใต้กระบวนการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนของครู ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการสอน สื่อการสอนที่นำมาใช้จะเกิดผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14)

จากการศึกษาผลการใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พบว่า กระบวนการนี้สามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ศาสตร์การสอน เนื้อหาสาระวิชา หรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้

ของผู้เรียน และสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวางแผนการสอนของครู ช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง นอกเหนือจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอีกเป็นจำนวนมากก็ได้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูด้วย ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลดีเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ชาโรณี ตรีวิญญู, 2560 : 1) สอดคล้องกับ วคินี รุ่งเรือง (2562 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับทั้งตัวครูและผู้เรียน โดยตัวครูมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและบทบาทของตัวเอง จนสามารถเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ครูสามารถรวบรวมกระบวนการคิดของผู้เรียน ติดตามกระบวนการคิดของผู้เรียน พยายามเข้าถึงและเข้าใจผู้เรียน เริ่มมองเห็นคุณค่าของผู้เรียนและชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น มีความสุขและมั่นใจในวิธีการและแนวทางที่จะทำต่อไป และผลการเปลี่ยนแปลงของครูในลักษณะดังกล่าวยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ จากการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 83.67) มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับดี และมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ทำให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานร่วมกันกับเพื่อนครู มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ทำกิจกรรมสนุกสนาน การเรียนการสอนราบรื่น จากเมื่อก่อนผู้เรียนไม่ค่อยสนใจในการเรียน แต่เมื่อเริ่มกิจกรรมผู้เรียนมีการตอบรับที่ดี (วคินี รุ่งเรือง, 2562 : 5)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ และสร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (Active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (Passive learning) (Sweeller, 2006 : 112) ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้ง เกิดความคงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดีเกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอน และสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบ

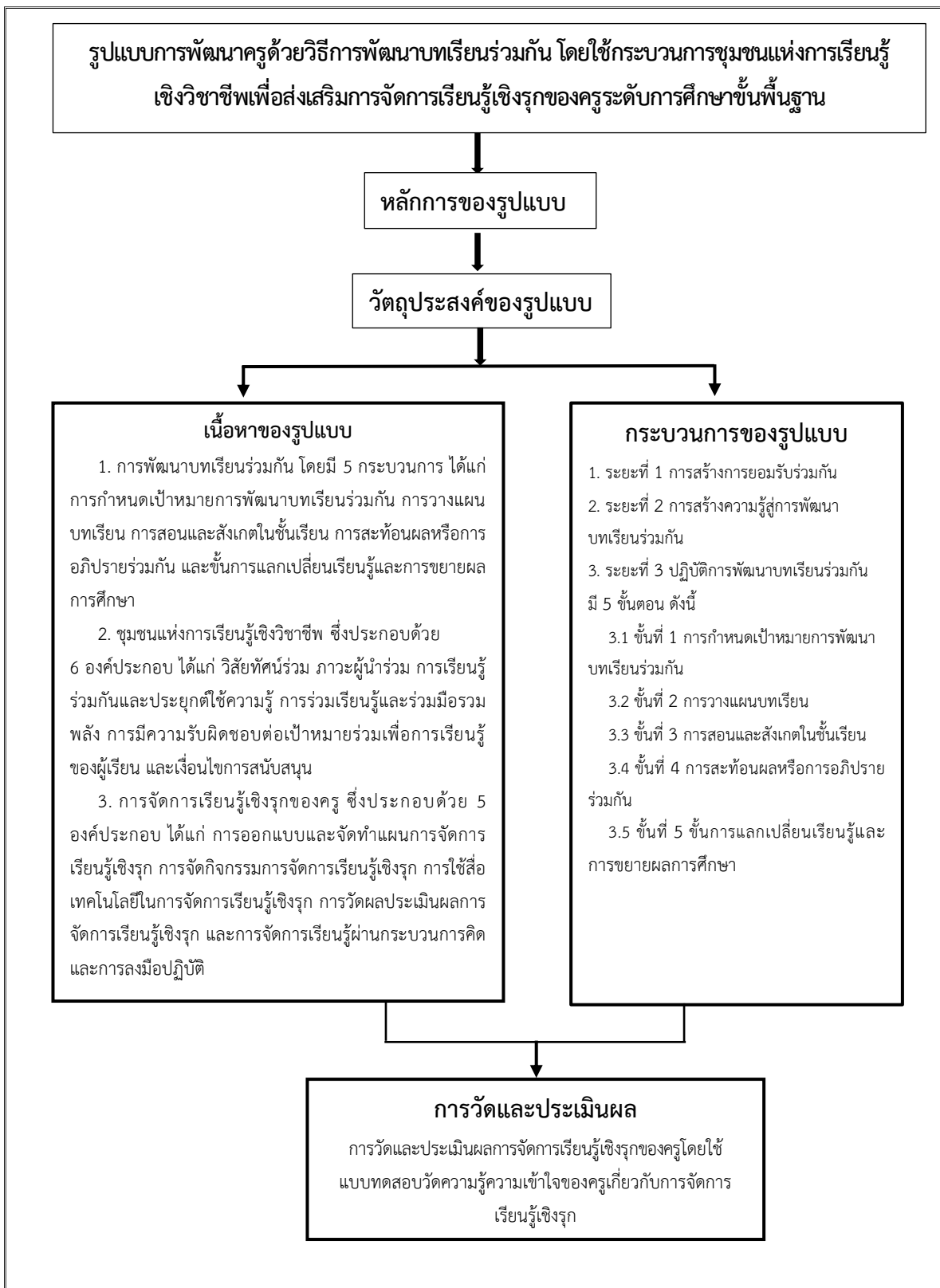
เนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนเชิงรุกสามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้อิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการสร้างกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อมๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจัดได้ว่าการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง เวนานิตย์ สงคราม (2555 : 27) ดังนั้น การเรียนรู้อิงรุกถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ซึ่งต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบ และมีความสุขทุกการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2558 : 16) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือเน้นคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมอะไรให้ผู้เรียนคิดในการจัดการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนและเตรียมการใช้กิจกรรมต่างๆ โดยจัดให้ผู้เรียนคิดบ่อยๆ ส่วน สินธะวา คามดิษฐ์ (2559 : 60-68) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่าสิ่งที่ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด ครูควรแสวงหารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจศึกษาจากคู่มือผลงานวิจัยหรือจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนคนอื่นๆ ที่มีประสบการณ์รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการสอนคิดที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้เข้าถึงได้ง่ายโดยการใช้สื่อออนไลน์ นอกจากนี้ พิณสุดา สิริรังศรี (2559 : 17) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องกันจากรายงานการวิจัยของบริษัทที่ปรึกษา Me Kinsey เรื่อง What Works in Education ให้กับองค์การเพื่อการค้าและการพัฒนา (OECD) โดยสรุปว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเก่งมีความสามารถสูง เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูทั้งสิ้น ได้แก่ 1) คุณภาพครูสูง 2) ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่เด็กอย่างเท่าเทียมกัน ทุ่มเทชีวิตเพื่อเด็ก ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิงรุกสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในโมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้ง เกิดความคงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดี เกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอนและสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้อิงรุกจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้อิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการสร้างกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อมๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นจึงจัดได้ว่า การเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง เนาวนิตย์ สงคราม (2555 : 15) โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงความรู้ นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมถึงผลการทดสอบระดับชาติสูงขึ้นตามไปด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ดำเนินการโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาครูให้สามารถทำงานร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ภาวะผู้นำร่วม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ 4) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 5) การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 6) เงื่อนไขการสนับสนุน ซึ่งจะมีกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนบทเรียน 3) การสอนและสังเกตในชั้นเรียน 4) การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และ 5) ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา และเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการของรูปแบบ

หลักการของรูปแบบ หมายถึง ความคิดพื้นฐานในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และ ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคลากรที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลถึงผู้เรียน

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสถานศึกษาได้นำไปใช้

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

เนื้อหาของรูปแบบ

เนื้อหาของรูปแบบ หมายถึง สารความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยมี 5 กระบวนการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การวางแผนบทเรียน การสอนและสังเกตในชั้นเรียน การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน และขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา 2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ร่วม ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และเงื่อนไขการสนับสนุน และ 3) การจัดการ

เรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

กระบวนการของรูปแบบ

กระบวนการของรูปแบบ หมายถึง ขั้นตอนหรือลำดับขั้นการจัดกิจกรรมดำเนินการพัฒนาครูเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกันและความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ รวมกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยครูแลกเปลี่ยนความคิดในการออกแบบการสอนจากประสบการณ์เดิมจากการสังเกตผู้เรียนในปัจจุบันของตนจากคู่มือครูและจากตำรา หรือแหล่งข้อมูลอื่น

ขั้นที่ 2 การวางแผนบทเรียนโดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่กลุ่มครูศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่เลือกบทเรียน วางแผนการสอนร่วมกัน เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดต่างๆ ในแผนแล้วเสนอร่างของแผนที่ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตในชั้นเรียน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปสอนในชั้นเรียน โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มส่วนสมาชิกคนอื่นๆ เป็นผู้สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลหรือการอภิปรายร่วมกัน โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมกันสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนที่ได้จากการสังเกต

หลังการสอนเสร็จสิ้นลง จากนั้นนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการสอนร่วมกันมาปรับปรุงแก้ไข แล้วอาจจะนำไปสอนใหม่อีกครั้ง

ขั้นที่ 5 ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลการศึกษา โดยครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำเสนอผลการเรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไปและเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ภายนอกนี้

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล หมายถึง แนวทางในการวัดและประเมินผลที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเด็นประเมิน	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	การทดสอบ	แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการพัฒนาสูงขึ้นจากก่อนการพัฒนา

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ

- ปัจจัยภายใน คือ ลักษณะของครู ซึ่งมีผลต่อกระบวนการดำเนินงานและความสำเร็จของการดำเนินงาน ประกอบด้วย ความสนใจของครู การเปิดใจกว้างของครู และความสนใจใฝ่รู้ของครู
- ปัจจัยภายนอก คือ สิ่งแวดล้อมและบริบทต่างๆ รอบตัวที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ประกอบด้วย วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม การสนับสนุนจากหน่วยงาน การสนับสนุนของผู้บริหาร พัฒนาการของผู้เรียน ความเชี่ยวชาญของผู้รู้และสถานที่ทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- ชาโรณี ตริวรัญญ. (2560). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของนิสิตครู โดยใช้แนวความคิดการพัฒนabatเรียนร่วมกัน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์และมารุต พัฒนผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2557). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2558). ศาสตร์การคิด รวมบทความเรื่องการคิดและการสอนคิด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน. ขอนแก่น : เพ็ญพรินดิ่ง.
- วศินี รุ่งเรือง (2562). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ตาตาพับบลิคชั่น.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทย. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สินธะวา คามดิษฐ์. (2559). “ประเทศไทย 4.0 การศึกษาไทย 4.0” การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- DuFour, R. (2007). “**Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning**”. *Middle School Journal* (J1), 39(1), 4 - 8.
- Hord, S.M. (2002). **Guiding professional learning communities: inspiration, challenge, surprise, and meaning**. Corwin Press.
- Lewis, C. and Perry, R. (2003). **Lesson Study and Teachers Knowledge Development : Collaborative Critique of a Research Model and Methods**. Philadelphia : Research for better schools, Inc.
- Stoll L. (2010). **Professional learning community**. New York, NY : Open university Press.
- Sweller, J. (2006). **The worked example effect and human cognition : Learning and Instruction**. New Jersey : Educational Technologies.

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอภิชัย ศรีโท
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือในหน่วยงานทางการศึกษาอื่น นำไปปรับใช้ตามแนวทางที่กำหนด ขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ ให้คำปรึกษาแนะนำให้ความรู้ คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้จะยังประโยชน์แก่ผู้ที่น่าไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิชัย ศรีโท

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	ค
ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	1
ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	4
ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม	5
ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม	10
ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล	11
เอกสารอ้างอิง	17

คำชี้แจง

เอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเอกสารที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอนเพื่อวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นลงมือปฏิบัติจริง ในแต่ละขั้นตอน ซึ่งครูผู้สอนสามารถอ่านเพื่อศึกษาเพิ่มเติม และปฏิบัติในการที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ตามหลักการ กระบวนการ และขั้นตอนในรูปแบบที่กำหนดขึ้นนี้

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุดนี้ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ

ส่วนที่ 2 คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ

ส่วนที่ 3 โครงสร้างการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม

ส่วนที่ 5 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

ทั้งนี้ได้มีรายละเอียดขั้นตอนในการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ตามรายละเอียดที่ระบุในเอกสาร และก่อนที่จะนำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ควรศึกษารายละเอียด แต่ละขั้นตอนให้เข้าใจก่อนจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

หวังว่าเอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ

อภิชัย ศรีโท

ผู้จัดทำ

ส่วนที่ 1

วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ

ความเป็นมา

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของสถานศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของสถานศึกษา และเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพและมีคุณธรรม อันจะส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวทางการเรียนรู้ของครูที่กำลังให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (Professional Learning Community) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อครูสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามศักยภาพ โดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอน (Teacher) เป็นครูฝึก (Coach) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ทั้งนี้นอกจากครูแล้ว ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งกำหนดบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษาควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Detribalization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่มเพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared Values and Norms) (วิจารณ์ พานิช. 2556 : 15)

อย่างไรก็ตาม เพื่อจะทำให้ครูเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้อย่างได้ผลคือการประเมินและปรับปรุงการสอนของครูด้วยการให้เพื่อนครูไปสังเกตการสอนหรือถ่ายวีดิทัศน์การสอนไว้ แล้วนำมาอภิปรายกันเพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนของวิธีการสอนของครูแต่ละคน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน แล้วจัดประชุมกันให้ครูได้ร่วมพิจารณากับทีมงาน ว่าควรปรับปรุงวิธีการสอนให้น่าสนใจให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร โดยอาจจะใช้ศึกษานิเทศก์หรือครูที่เก่งไปช่วยแนะนำ แต่วิธีการดังกล่าวนั้น ครูต้องเรียนรู้ที่จะใจกว้างที่จะรับฟัง ตั้งใจปรับปรุงตนเพื่อผู้เรียนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2559 : 142) ดังนั้น ความเป็นนวัตกรรมของแนวคิดดังกล่าว

อยู่ตรงที่ต้องเป็นงานที่ครูทำอยู่ประจำ ทำให้ครูเกิดการพัฒนาและเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียนได้ไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนของตนเอง โดยแนวคิดนี้ครูญี่ปุ่นได้ค้นพบและได้พัฒนาจนเป็น กระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นวิถีชีวิตและทำให้ตนเองพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กับผู้เรียน นวัตกรรมดังกล่าวคือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” ซึ่งในญี่ปุ่นใช้คำว่า “Jugyo Kenkyu” หรือ “Lesson Study” (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14) เป็นนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบหลักในการพัฒนา วิชาชีวเคมีที่ได้รับการพัฒนาและใช้ในประเทศญี่ปุ่นมาประมาณ 130 กว่าปีมาแล้ว และได้รับการ ยอมรับว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสอนอีกวิธีหนึ่ง เพราะมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา (Lewis, & Perry, 2003) และสำหรับประเทศไทยมีคำที่ใช้เรียกแนวคิดนี้หลายคำด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น เป็น “การศึกษาชั้นเรียน” “การวิจัยบทเรียน” “การศึกษาผ่านบทเรียน” หรือ “การพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน” ล้วนก็มีความหมายถึง การพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประเทศไทยนำ Lesson Study มาใช้ครั้งแรกในปี 2547 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ทำให้ครู ค้นพบว่า การร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูด้วยกันได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน จึงเป็นการผลักดันให้ครูเกิดความรู้สึกที่จะพัฒนาวิชาชีวเคมีภายใต้กระบวนการปรับปรุงการสอนด้วยตัว ของตนเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนของครู ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการ สอน สื่อการสอนที่นำมาใช้จะเกิดผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557 : 14) การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นกระบวนการที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน ของครูได้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ศาสตร์การสอน เนื้อหาสาระวิชา หรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถช่วยพัฒนาทักษะ การคิดวางแผนการสอนของครู ช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง นอกเหนือจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานอีกเป็นจำนวนมากก็ได้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูด้วย ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลดี เป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ชาโรณี ตรีวิทย์, 2560 : 1)

การจัดการเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยส่งผลทำให้เกิดคำว่า Work-based Learning หรือ Work-integrated Learning หรือ Site-based Learning จะเป็นผลทำให้นักเรียนและครูค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมใหม่ได้ และการเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มี ส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็น ฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (passive learning) (Sweeller, 2006 : 112) ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรม การแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก (Active Learning) มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง และมีพัฒนาการให้เกิดทักษะวิชาการ และทักษะการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงเป็นรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความ ชัดเจนเป็นรูปธรรมเกิดผลการปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ

1. เพื่อให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นอย่างถูกต้อง
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระหว่างการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบ การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นได้อย่างถูกต้องนำไป สู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

ส่วนที่ 2

คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ

คู่มือการใช้รูปแบบฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งแนวทางการจัดกิจกรรมเป็น 3 ระยะคือ ก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ก่อนการจัดกิจกรรม

1.1 ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการสร้างรูปแบบ ช่วยให้เห็นภาพโดยรวมของรูปแบบองค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในรูปแบบ และศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบอย่างละเอียด

1.2 ศึกษาโครงสร้างของแผนการจัดกิจกรรมและจุดประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และศึกษาแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ทราบถึงแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการสอนของรูปแบบ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดกิจกรรม

1.3 จัดเตรียมความพร้อมของสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.4 จัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. การดำเนินการจัดกิจกรรม เมื่อศึกษาและเตรียมสิ่งจำเป็นต่างๆ ไว้พร้อมแล้วจึงดำเนินการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

2.1. ทดสอบก่อนการพัฒนาด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามรูปแบบ จากนั้นทำการตรวจแล้วบันทึกคะแนนไว้

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้จนครบ

2.3 ในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบนี้ ส่งเสริมให้ครูได้ลงมือปฏิบัติจริง กระตุ้นให้ครูมีความสนใจอยากจะทำ และจัดเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ โดยวิทยากรจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาแก่ครู

3. หลังการจัดกิจกรรม ทดสอบหลังการพัฒนาด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามรูปแบบ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการพัฒนาและบันทึกคะแนนไว้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันในภายหลัง

ส่วนที่ 3

โครงสร้างการจัดกิจกรรม

โครงสร้างการจัดกิจกรรมของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการเป็น 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน ระยะเวลาที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และระยะเวลาที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมศิลปะการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระยะเวลาที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน

เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกันและความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	แผนที่/ ชื่อแผน	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (ชม.)
1. ความ ตระหนักที่มีต่อ ตนเองและผู้อื่น	1.1 การเห็น คุณค่าในตนเอง	1. ระบุความดีของตนเองที่ เคยกระทำทำให้ 2. ระบุความสามารถที่ตนเอง ภาคภูมิใจได้ 3. ระบุความสำคัญของตนเอง ที่มีต่อสถานศึกษาได้	การเห็นคุณค่าในตนเอง 1. การรับรู้ว่าคุณค่า 2. การรับรู้ว่าคุณ ความสามารถ 3. การรับรู้ว่าคุณ มีความสำคัญ	1
	1.2 การทำงาน ร่วมกัน	1. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2. ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ ในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับผู้อื่นได้ 3. เปิดใจกว้างยอมรับฟัง เหตุผลของผู้อื่นได้	1. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการ ทำงานและภาวะผู้นำร่วมกัน 2. การยอมรับวิพากษ์วิจารณ์ อย่างสร้างสรรค์ 3. การเปิดใจกว้างยอมรับฟัง เหตุผล	1

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	แผนที่/ ชื่อแผน	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (ชม.)
		4. ร่วมสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 5. ร่วมสร้างความรู้สึกลทางบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4. การร่วมสร้างแรงจูงใจ 5. การร่วมสร้างความรู้สึกลทางบวก	1
2. ความตระหนักที่มีต่อวิชาชีพ	2.1 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	1. อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ 2. อธิบายความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่มีต่อครู ผู้เรียน และวิชาชีพได้	1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	1
	2.2 ความสำคัญของวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	1. อธิบายความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้ 2. อธิบายความหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันได้ 3. อธิบายความสัมพันธ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและการพัฒนาบทเรียนร่วมกันได้ 4. อธิบายความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่มีต่อครู ผู้เรียน และวิชาชีพได้	1. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 2. ความหมายของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 3. ความสัมพันธ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 4. ความสำคัญของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	2
รวม 6 ชั่วโมง				

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครู ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการสอนของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	แผนที่/ ชื่อแผน	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (ชม.)
3. การสร้าง ความรู้สู่การ พัฒนาบทเรียน ร่วมกัน	3.1 การจัดการ เรียนรู้เชิงรุก ของครู	1. อธิบายความหมายของการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ 2. อธิบายองค์ประกอบของ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	1. ความหมายของความหมาย ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2. องค์ประกอบของ ความหมายของการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก	2
	3.2 ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ เชิงวิชาชีพ	1. อธิบายความหมายชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้ 2. อธิบายองค์ประกอบของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพได้ 3. เสนอแนวทางในการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพได้	1. ความหมายของชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 2. องค์ประกอบของชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 3. แนวทางสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	2
	3.3 การพัฒนา บทเรียนร่วมกัน	1. อธิบายความหมายของการ พัฒนาบทเรียนร่วมกันได้ 2. สรุปหลักการของการ พัฒนาบทเรียนร่วมกันได้ 3. สรุปกระบวนการของการ พัฒนาบทเรียนร่วมกันได้ 4. เสนอปัจจัยที่ทำให้การ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน ประสบความสำเร็จได้	1. ความหมายของการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน 2. หลักการของการพัฒนา บทเรียนร่วมกัน 3. กระบวนการของการ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน 4. ปัจจัยที่ทำให้การพัฒนา บทเรียนร่วมกัน ประสบความสำเร็จ	2
รวม 6 ชั่วโมง				

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	แผนที่/ ชื่อแผน	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (ชม.)
4. ปฏิบัติการ พัฒนาบทเรียน ร่วมกันใช้ กระบวนการ ชุมชนแห่งการ เรียนรู้ เชิงวิชาชีพ	4.1 การกำหนด เป้าหมายการ พัฒนาบทเรียน ร่วมกัน	1. กำหนดเป้าหมายการ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2. ระบุปัญหาของผู้เรียนที่ เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้	1. กำหนดเป้าหมาย การพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน 2. การระบุปัญหา ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นใน ชั้นเรียน	2
เพื่อส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู	4.2 การวางแผน บทเรียน	1. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ 1.1 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ นำมาสู่การจัดการเรียนรู้ได้ 1.2 วิเคราะห์ผู้เรียนได้ 1.3 เลือกกิจกรรมการ เรียนรู้ได้ 2. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ 3. ประเมินแผนการจัดการ เรียนรู้ได้	1. การออกแบบการ จัดการเรียนรู้ 1.1 การวิเคราะห์ หลักสูตร 1.2 การวิเคราะห์ ผู้เรียน 1.3 การเลือก กิจกรรมการเรียนรู้ 2. การเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้ 3. การประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้	2
	4.3 การสอนและ สังเกตในชั้นเรียน	1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ 2. สังเกตการจัดการเรียนรู้ ของครูคนอื่นได้ 3. จดบันทึกผลการจัดการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบได้	1. ดำเนินการจัดการ เรียนรู้ 2. การสังเกตการณ์ จัดการเรียนรู้ 3. การจดบันทึกผลการ จัดการเรียนรู้	1

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	แผนที่/ ชื่อแผน	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (ชม.)
	4.4 การสะท้อนผล หรือการอภิปราย ร่วมกัน	1. การสะท้อนผลการจัด กิจกรรมการสอนร่วมกันได้ 2. เสนอแนวทางแก้ไขและ ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ นำไปสอนใหม่อีกครั้ง	1. การสะท้อนผลการจัด กิจกรรมการสอนร่วมกัน 2. การเสนอแนว ทางแก้ไขและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ นำไปสอนใหม่อีกครั้ง	
	4.5 ชั้นการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการขยายผล การศึกษา	1. นำเสนอวิธีการขยายผล โดยครูใช้กระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ 2. ขยายผลการเรียนรู้และ ข้อค้นพบที่ได้จากการสอน เพื่อนำไปพัฒนางานต่อไป และเสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีมการ พัฒนาบทเรียนร่วมกันสู่ ภายนอกนี้ได้	1. วิธีการขยายผลโดยครู ใช้กระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกัน 2. การขยายผลการ เรียนรู้และข้อค้นพบที่ได้ จากการสอน เพื่อนำไป พัฒนางานต่อไปและ เสนอผลการเรียนรู้ ข้อค้นพบที่ได้ของทีม การพัฒนาบทเรียน ร่วมกันสู่ภายนอกนี้ได้	2
รวม 7 ชั่วโมง				

ส่วนที่ 4 แผนการจัดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยจะขอเสนอตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน

โดยนำเสนอแผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การทำงานร่วมกัน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การทำงานร่วมกัน

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความตระหนักที่มีต่อตนเองและผู้อื่น เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การทำงานร่วมกัน ต้องมีวิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการทำงาน และภาวะผู้นำร่วมกัน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน

จุดประสงค์

1. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
2. ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้อื่นได้
3. เปิดใจกว้างยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่นได้
4. ร่วมสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ร่วมสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหา

1. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสัยทัศน์ วัฒนธรรมการทำงาน และภาวะผู้นำร่วมกัน
2. การยอมรับวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์
3. การเปิดใจกว้างยอมรับฟังเหตุผล
4. การร่วมสร้างแรงจูงใจ
5. การร่วมสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวก

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

กิจกรรมเกมไม้จิ้มฟัน

1. วิทยากรและครูกล่าวทักทายและสนทนากันในหน่วยการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่ผ่านมาว่าได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมมาอีกบ้าง
2. ให้ครูแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 4 คน จากนั้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเขียนประโยชน์ของไม้จิ้มฟันลงในกระดาษให้มากที่สุด ภายในเวลา 1 นาที โดยให้เขียนคำละ 1 พยางค์เท่ากัน เช่น แคะ, จั้ม เป็นต้น
3. วิทยากรเกมให้ตัวแทนกลุ่มออกมาอ่านว่ากลุ่มใดสามารถใช้ประโยชน์จากไม้จิ้มฟันได้มากกว่ากัน
4. วิทยากรให้ครูร่วมกันอภิปรายสะท้อน ความรู้สึกที่ได้จากการเล่นเกมนี้ จากนั้นวิทยากรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ในครั้งนี้

ขั้นกิจกรรม

กิจกรรม : My dream School

5. ให้ครูแบ่งกลุ่มละ 6-7 คน แล้วนั่งประจำกลุ่ม วิทยาแจกกระดาษบรูฟและปากกาเมจิก 3 สีให้แต่ละกลุ่ม
6. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มใช้สิ่งของที่มีอยู่ในตัวกลุ่มละ 6-7 ชิ้น โดยให้สิ่งของแต่ละชิ้นแทนสิ่งที่ครูคิดว่าโรงเรียนในฝันควรมี และวาดภาพสิ่งของชิ้นนั้นลงในกระดาษบรูฟ พร้อมใส่ Keyword (15 นาที)
7. เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละกลุ่มเดินเวียนขวา เพื่อเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น ว่าควรจะมีอะไร ซึ่งจะต้องเป็นที่กลุ่มเรามี (3 นาที)
8. โหวตกลุ่มที่ทุกคนประทับใจออกมาเล่าว่า (3-4 กลุ่ม)
 - ก่อนหน้านี้ โรงเรียนตนเป็นอย่างไร
 - แล้วมีอะไรที่ถูกเติมเข้ามา
 - แล้วใครเป็นคนเติมโดยให้คนเริ่มออกมาเล่า
9. วิทยากรให้ครูทุกคนสะท้อนความรู้สึกที่ได้จากกิจกรรมว่าความสำคัญของการทำงานร่วมกัน โดยการสร้างโรงเรียนในฝันนั้น สมาชิกแต่ละคนต้องมีคุณลักษณะใดที่สำคัญ โดยครูสามารถเชื่อมโยงและสะท้อนถึงคุณลักษณะ ดังกล่าวได้

ขั้นสรุป

10. วิทยากรสรุปชี้ประเด็นถึงการทำงานร่วมกันที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกันอย่างชัดเจน จะทำให้การทำงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และทุกคนรู้หน้าที่ของตนเองสถานศึกษา

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. กระดาศบรูฟ
2. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
1. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน	11 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้อื่นได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน	11 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. เปิดใจกว้างยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่นได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน	11 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
4. ร่วมสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน	11 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์
5. ร่วมสร้างความรู้สึกทางบวกในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน	11 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
 โดยนำเสนอแผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นความสามารถของครูที่จะนำศาสตร์ในการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการชั้นเรียน การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ มีความสนุก มีชีวิตชีวาในการเรียน เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว ราบรื่น มีความสุขในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จุดประสงค์

1. ปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้
2. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้
3. ประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูได้

เนื้อหา

1. การฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. ประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

กิจกรรมแชร์ประสบการณ์ที่ประทับใจ

1. วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียนโดยอภิปรายร่วมกับครูถึงวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่ครูชอบใช้ หรือที่ใช้แล้วมักจะประสบความสำเร็จ และอภิปรายสรุปว่าจะเห็นได้ ว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้ครูประสบความสำเร็จในการสอน ช่วยให้บรรยากาศในชั้นเรียน สนุกสนาน ผู้เรียนเกิดความสนใจมีความสุข สนุกสนาน

2. วิทยากรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ในครั้งนี้

ชั้นกิจกรรม

กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. วิทยากรให้ความรู้กิจกรรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อศึกษาวิธีวิเคราะห์และรูปแบบ วิธีการ การเขียน แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ถูกต้องชัดเจน

4. กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ถูกต้องชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้จริง

5. กิจกรรมการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอผลงาน และการแลกเปลี่ยน อภิปราย และสะท้อนคิดระหว่างกัน

กิจกรรมการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

6. ประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ชั้นสรุป

7. วิทยากรเติมเต็มเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
1.ปฏิบัติกรเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้	ประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้	การสังเกต	แบบบันทึกการสังเกต	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าผ่านเกณฑ์

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
3. ประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูได้	การทดสอบ	แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ถือว่าผ่าน เกณฑ์

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
โดยนำเสนอแผนการจัดกิจกรรมที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การสอนที่ดีควรมีผู้สังเกตการสอน และการจดบันทึกผลการสอน ซึ่งเป็นขั้นของการนำบทเรียนไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน โดยให้ครูคนหนึ่งในกลุ่มสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันจัดทำขึ้น ส่วนครูคนอื่นๆ ทำหน้าที่สังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างไร และการสอนของครูเป็นอย่างไร พร้อมจดบันทึกผลการสังเกตการสอน

จุดประสงค์

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้
2. สังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูคนอื่นได้
3. จดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบได้

เนื้อหา

1. การดำเนินการจัดการเรียนรู้
2. การสังเกตการจัดการเรียนรู้
3. การจดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมอภิปรายชี้แจง

1. วิทยากรและครูกล่าวทักทายและสนทนากันในการอบรมหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมา ว่าได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมมาอีกบ้าง (คนละ 1 นาที)
2. วิทยากรชี้แจงให้กลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทำการบันทึกวิดีโอในระหว่างการจัดการเรียนรู้
3. วิทยากรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ในครั้งนี้

ชั้นกิจกรรม

กิจกรรมการสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน

4. ให้แต่ละกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้จำนวน 1 ชั่วโมง ไปดำเนินการจัดการเรียนรู้จริงในชั้นเรียน ตามวัน เวลา ปี คาบสอนที่กำหนดไว้ โดยครูหนึ่งคนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้

5. ให้สมาชิกคนอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเดียวกัน เป็นผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งเตรียมแบบบันทึกการสังเกต การจัดการเรียนรู้ร่วมกันและวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กล้องบันทึกวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนที่วางไว้ และให้ได้อรรถกความรู้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่จะนำไปใช้ในการอภิปรายสะท้อนความคิด ตามประเด็นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้สังเกตไม่ควรให้ความช่วยเหลือหรือแทรกแซงการทำกิจกรรมของผู้เรียน เพราะจะเป็นการก้าวก่ายการเรียนรู้ตามธรรมชาติ

6. ให้สังเกตจดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ลงในแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตามประเด็นที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้

- 1) ผลการสังเกตที่เกิดจากผู้เรียน ดังนี้
 - 1.1) กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 1.2) ปฏิกริยาของผู้เรียนต่อการสอน
 - 1.3) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) ผลการสังเกตที่เกิดจากการนำศิลปะการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้
 - 2.1) ด้านการจัดการชั้นเรียน
 - 2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้
 - 2.3) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน
- 3) อื่นๆ ที่สังเกตเห็นระหว่างการจัดการเรียนรู้

ขั้นสรุป

กิจกรรมอภิปรายสรุปผล

7. ให้แต่ละกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ร่วมกันตรวจสอบ ความถูกต้องประเด็นของการจดบันทึก การจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

8. วิทยากรและครูอภิปรายร่วมกัน เพื่อสรุปปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ และซักถามเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่ขั้นสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกันต่อไป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน
2. แผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
3. กล้องบันทึกวิดีโอ
4. ชั้นเรียน

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้	ตรวจผลงาน (แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน)	แบบประเมินแบบบันทึก การสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	ได้คะแนนเฉลี่ย 3.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์
2. สังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูคนอื่นได้	ตรวจผลงาน (แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน)	แบบประเมินแบบบันทึก การสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	ได้คะแนนเฉลี่ย 3.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์
3. จัดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบได้	ตรวจผลงาน (แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน)	แบบประเมินแบบบันทึก การสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	ได้คะแนนเฉลี่ย 3.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

จุดประสงค์

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้
2. สังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูคนอื่นได้
3. จัดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบได้

คำชี้แจง

แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกันนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการสอน และสังเกตการสอนร่วมกัน โดยให้แต่ละกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการดังนี้

1. ให้แต่ละกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในชั้นเรียนโดยครู 1 คน ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้

2. ให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเดียวกันเป็นผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้ โดยสังเกตในประเด็นที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งตำแหน่งที่สังเกตคือ ด้านข้างหรือด้านหน้าห้องเรียน ทั้งนี้ผู้สังเกตไม่ควรให้ความช่วยเหลือหรือแทรกแซงการทำกิจกรรมของผู้เรียน เพราะจะเป็นการก้าวกายการเรียนรู้ตามธรรมชาติ

3. จากนั้นให้ผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้จัดบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบลงในแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้สังเกตการจัดการเรียนรู้บันทึกตามหัวข้อที่กำหนด

ส่วนที่ 2 คือ ประเด็นการสังเกต แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ผลการสังเกตที่เกิดจากผู้เรียน 2) ผลการสังเกตที่เกิดจากการนำศิลปะการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 3) อื่นๆ ที่สังเกตเห็นระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย/ลงในระดับการประเมิน และบันทึกการสะท้อนความคิดของผู้สังเกตเพิ่มเติม

ส่วนที่ 5

เครื่องมือการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไป โดยประเมินทั้งกระบวนการในการจัดกิจกรรมและประเมินคุณภาพของผู้เรียน ใช้การประเมินหลากหลายวิธีทุกคนได้มีโอกาสในการประเมิน เช่น ครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินเพื่อน ผู้เรียนประเมินตนเอง วิธีการในการประเมินควรถูกต้องเหมาะสมกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของการจัดกิจกรรมนั้นๆ โดยการออกแบบและสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการใช้กระบวนการคิดให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนั้น การวัดและประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ ภาระงาน (Tasks) และเกณฑ์การประเมินกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Scoring Rubrics)

การประเมินการปฏิบัติ จะช่วยตอบคำถามที่ทำให้เรารู้ว่า “ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ดีเพียงใด” ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในระดับชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

- สิ่งที่เราต้องการจะวัด (พิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หรือผลลัพธ์ที่เราต้องการ)

- การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการประเมินการปฏิบัติ
- รูปแบบหรือวิธีการประเมินการปฏิบัติ
- การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ
- การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics)

3. การประเมินโดยใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะ ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธี สำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือ ผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4. การประเมินโดยการสนทนา (Communication) เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจ ใช้เวลาแต่มีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัย ข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5. การประเมินการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) เป็นการเก็บข้อมูลจาก การดูการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนโดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกต พฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมิน อะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียน ตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้ง หลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลาเพื่อ ขจัดความลำเอียง

6. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-Assessment) การประเมินตนเองนับเป็น ทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้ อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วย พัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่ น่าจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่ผู้เรียนจะบอกได้ ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงาน ของเพื่อน ฉะนั้นผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน การที่จะสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจการประเมินรูปแบบนี้ ควรมีการฝึกผู้เรียน

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

คำชี้แจง :

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน
2. เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก
3. ให้ผู้เข้ารับการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใช้เวลา 20 นาทีในการทำแบบทดสอบ
4. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วกากบาท (x) ในช่องตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

<p>1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความหมายตรงกับข้อใด</p> <p>ก. ผู้สอนเป็นผู้กระทำหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>ข. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง</p> <p>ค. ผู้บริหารลงมือปฏิบัติด้วยตนเองพร้อมกับผู้สอน</p> <p>ง. ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการชี้แนะผู้เรียน</p> <p>2. การเรียนรู้เชิงรุกเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบใด</p> <p>ก. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเรียนรู้ตามใบกิจกรรมที่ได้จัดเตรียมให้</p> <p>ข. ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองตามเนื้อหา</p> <p>ค. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้</p> <p>ง. ผู้เรียนช่วยครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับตนเองได้อย่างมั่นใจ</p>	<p>3. บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือข้อใด</p> <p>ก. ผู้รับความรู้</p> <p>ข. ผู้สร้างความรู้</p> <p>ค. ผู้จัดการความรู้</p> <p>ง. ผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้</p> <p>4. บทบาทของครูที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกคือข้อใด</p> <p>ก. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยขณะทำกิจกรรม</p> <p>ข. เป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>ค. จัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน</p> <p>ง. อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง</p>
---	--

<p>5. การจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีข้อดีอย่างไร</p> <p>ก. ช่วยให้ผู้เรียนและครูมีประสิทธิภาพในการทำงาน</p> <p>ข. ช่วยให้ครูและผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนำเสนอผลงานวิชาการ</p> <p>ค. ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น และสามารถเก็บกักข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไว้ในความทรงจำได้นานขึ้นด้วย</p> <p>ง. ช่วยให้ครูมีแรงเสริมหรือแรงจูงใจสำหรับการเรียนการสอน</p> <p>6. ข้อดีเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. การเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>ข. การเรียนรู้แบบโครงงาน</p> <p>ค. การเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ</p> <p>ง. การเรียนรู้เพื่อใช้เป็นทางเลือกอาชีพ</p> <p>7. ข้อใดนักเรียนเกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ดีที่สุด</p> <p>ก. วิชาห้องสุตรคุณเป็นทำนองเพลงพร้อมๆ เพื่อนๆ</p> <p>ข. นารีดัดคันคริมทาผิวจากเปลือกมะนาวร่วมกับนักวิจัย</p> <p>ค. อุษาไปดูนิทรรศการภาพถ่ายสมัยใหม่ที่พิพิธภัณฑ์สยาม</p> <p>ง. สมชายทำนาเพื่อปลูกข้าว</p> <p>8. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนนั้นอยู่บนพื้นฐานของทักษะใด</p> <p>ก. ตา ดู หู ฟัง ค. เขียน อ่าน จำ</p> <p>ข. ฟัง ดู ทำตาม ง. พูด ฟัง เขียน อ่าน สะท้อน</p>	<p>9. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือ คือข้อใด</p> <p>ก. Think-Pair-Share</p> <p>ข. Collaborative learning group</p> <p>ค. Student-led review sessions</p> <p>ง. Analysis or reactions to videos</p> <p>10. สิ่ง чтоช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกได้ดี คือข้อใด</p> <p>ก. เนื้อหาวิชาที่จัดให้ควรเป็นเรื่องเดียว</p> <p>ข. ผู้เรียนเลือกสถานที่เรียนตามความสะดวกของตน</p> <p>ค. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>ง. องค์ความรู้ควรเป็นการใช้ทักษะที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น</p> <p>11. กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างไร</p> <p>ก. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติไปพร้อมกับการฟังครูอธิบาย</p> <p>ข. เกิดการสร้างระบบความจำที่คงอยู่ได้ในช่วงเวลาสั้น</p> <p>ค. การทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติดีขึ้น</p> <p>ง. ทำให้ผู้เรียนเก็บและจำสิ่งที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง</p> <p>12. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านใดมากที่สุด</p> <p>ก. ความมั่นใจ</p> <p>ข. มนุษยสัมพันธ์</p> <p>ค. กระบวนการคิด</p> <p>ง. การลงมือปฏิบัติ</p>
---	--

<p>13. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบทบทวนโดยผู้เรียน คือข้อใด</p> <p>ก. Think-Pair-Share</p> <p>ข. Collaborative learning group</p> <p>ค. Student-led review sessions</p> <p>ง. Analysis or reactions to videos</p> <p>14. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ประเมินผลตามความต้องการของผู้เรียน</p> <p>ข. ประเมินผลเฉพาะประเด็นที่นักเรียนสงสัยเท่านั้น</p> <p>ค. ประเมินผลการเรียนช่วงแรกและช่วงท้ายการจัดกิจกรรม</p> <p>ง. ประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะๆ</p> <p>15. สิ่ง чтоช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกได้ดี คือข้อใด</p> <p>ก. เนื้อหาวิชาที่จัดให้ควรเป็นเรื่องเดียว</p> <p>ข. ผู้เรียนเลือกสถานที่เรียนตามความสะดวกของตน</p> <p>ค. ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>ง. องค์กรควรมีการให้ทักษะที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น</p>	<p>16. กิจกรรมที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ฝึกทักษะการพูดหน้ากระจก</p> <p>ข. การทำสรุปเพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่าน</p> <p>ค. การตอบคำถามที่เรียนในช่วงเวลานั้นด้วยการทำแบบทดสอบ</p> <p>ง. จับกลุ่มเพื่อเขียนผังมโนทัศน์หลังจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>17. ข้อใดคือลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้</p> <p>ข. ผู้เรียนรับผิดชอบหน้าที่ที่เป็นเฉพาะตน</p> <p>ค. ผู้เรียนให้ครูเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ของตนและเพื่อน</p> <p>ง. ผู้เรียนเขียนผลการศึกษามาที่ค้นได้จากอินเทอร์เน็ต</p> <p>18. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรทำแบบใด</p> <p>ก. ประเมินผลตามความต้องการของผู้เรียน</p> <p>ข. ประเมินผลเฉพาะประเด็นที่ผู้เรียนสงสัยเท่านั้น</p> <p>ค. ประเมินผลการเรียนช่วงแรกและช่วงท้ายการจัดกิจกรรม</p> <p>ง. ประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นระยะๆ</p>
--	--

<p>19. พื้นฐานแนวคิดของรูปแบบ Active Learning มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>ก. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด</p> <p>ข. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนการคำนวณ</p> <p>ค. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการทำงานกลุ่ม</p> <p>ง. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตื่นตัวในกิจกรรมกีฬา นันทนาการ</p>	<p>20. ข้อใดที่บ่งบอกถึงผลของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก</p> <p>ก. นวัตกรรม</p> <p>ข. การทำงานเป็นระบบ</p> <p>ค. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร</p> <p>ง. วัฒนธรรมการเรียนรู้ของตนเอง</p>
---	---

เอกสารอ้างอิง

- ชาโรณี ตริวรัญญ. (2560). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของนิสิตครู โดยใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน. ขอนแก่น : เพ็ญพรินตัง.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ. ตาตาพับบลิชซัน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2559). แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Lewis, C. and Perry, R. (2003). **Lesson Study and Teachers Knowledge Development : Collaborative Critique of a Research Model and Methods.** Philadelphia : Research for better schools, Inc.
- Sweller, J. (2006). **The worked example effect and human cognition : Learning and Instruction.** New Jersey : Educational Technologies.

ภาคผนวก ซ
หนังสือเชิญเป็นวิทยากร

ที่ ศธ 04026.187/38

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

2 กรกฎาคม 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน นางพรทิศา พลละเอ็น

ด้วยโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนา
บทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ให้แก่ข้าราชการครูในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาอำเภอ
ห้วยเม็ก 1 ทางโรงเรียนเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการจัดการเรียนรู้
เชิงรุก อีกทั้งยังมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนจนประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์
ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ดังกล่าว ในวันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม
2563 เวลา 08.30 น.-16.00 น. ที่ห้องประชุมโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทรศัพท์ 061-1570478

ภาคผนวก ฅ

รูปภาพโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

รูปภาพโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

รูปภาพโครงการอบรม “การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ภาคผนวก ญ
หนังสือขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแสงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04021.180 / 15

โรงเรียนหนองแสงวิทยา
ตำบลบึงนาเรียง อำเภอยักษ์เม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46170

22 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนหนองแสงวิทยาได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวอัญพร เทพสิงห์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแสงวิทยา

- งานธุรการ

โทร. 064-2940356

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04021.155/16

โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์
ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46170

21 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์ได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยเอก

(เดชฤทธิ วรรณทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองคำประชานุเคราะห์

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินลาดวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ)

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04021.058/16

โรงเรียนเนินลาดวิทยา
ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46170

21 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนเนินลาดวิทยาได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นาย นวมิน นันตะรี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินลาดวิทยา

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04293.14/16

โรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา
ตำบลดงสมบูรณ์ อำเภอนำคนโท
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46190

21 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษาได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรถสิทธิ์ อุดรรัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04039.0210/20

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่
ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ
จังหวัดชัยภูมิ 3615

23 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่ได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวุฒิพงษ์ วงษ์ชู)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านแก้งคร้อหนองไผ่

- งานธุรการ

โทร. 044-882743

โทรสาร. 044-882743

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโคก

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04136.0122/37

โรงเรียนบ้านนาโคก
ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย 42100

26 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนี้

โรงเรียนบ้านนาโคกได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางอรุณี ราชพัฒน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโคก

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแดงสว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04039.0571/41

โรงเรียนบ้านแดงสว่าง
ตำบลหนองตม อำเภอกงหรา
จังหวัดชัยภูมิ 36110

23 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนบ้านแดงสว่างได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานัติ ราชเสมอ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแดงสว่าง

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเขาค้อ (เจริญทอณัณมิวิทยา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04107.113/38

โรงเรียนอนุบาลเขาค้อ (เจริญทอง
นันทวิทยา) ตำบลเขาค้อ
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

27 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนโรงเรียนอนุบาลเขาค้อ (เจริญทองนันทวิทยา) ได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปราโมช สนธยามาลย์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเขาค้อ (เจริญทองนันทวิทยา)

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าบัวทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 04099.024/55

โรงเรียนวัดท่าบัวทอง

ต. โพธิ์ประทับช้าง

อ. โพธิ์ประทับช้าง

จ. พิจิตร 66190

28 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนี้

โรงเรียนโรงเรียนวัดท่าบัวทอง ได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางรุ่งศรี ใจเอื้อ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าบัวทอง

ที่ ศธ 04021.187/ว 21

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล
ต.ห้วยเม็ก อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์
46170

20 เมษายน 2564

เรื่อง ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคำเจริญวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการวิจัย (บทคัดย่อ) จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ในการนี้ จึงขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว ในหน่วยงานของท่านเพื่อไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขอความอนุเคราะห์ท่านตอบรับการเผยแพร่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิชัย ศรีโท)

ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

- งานธุรการ

โทร. 061-1570478

ที่ ศธ 040293.09/38

โรงเรียนคำเจริญวิทยาคม
ตำบลคำใหญ่ อำเภอยักษ์เม็ก
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46170

21 เมษายน 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ตามที่ นายอภิชัย ศรีโท ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการมายังโรงเรียนนั้น

โรงเรียนคำเจริญวิทยาคมได้ศึกษาเอกสารและนำผลงานดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ส่งเอกสารตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกาย ภูขมั่ง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคำเจริญวิทยาคม

สารสัมพันธ์โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

การอบรมการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางพรทิวา พลละอ้น
ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนคำใหญ่วิทยา

วันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม 2563 โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

นำโดยนายอภิชัย ศรีโท ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ได้จัดอบรมการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยมีนางพรทิวา พลละอ้น ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนคำใหญ่วิทยา

เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ทั้งนี้บรรยายในการอบรมเต็มไปด้วยความสนุกสนานพร้อมทั้งยังได้ความรู้อีกด้วย

นายอภิชัย ศรีโท
ผอ.ร.ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

สพป.นส.2

ข่าวออนไลน์

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563

ฉบับที่ 1

การศึกษาดูงานของโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก

ฉบับที่ 1 ประจำปีที่ 4 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

วันที่ 4 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 ท่านผู้อำนวยการอภิชัย ศรีโท ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล, ต้อนรับผู้อำนวยการโรงเรียน ชำราชากรครูและบุคลากรทางการศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 ที่มาร่วมจัดนิทรรศการ แสดงผลงาน, การนำเสนอ Best Practice ตลอดจนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อีกทั้งยังมีกิจกรรมเสวนาวิชาการ (Symposium) ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษาอำเภอห้วยเม็ก 1 อีกด้วย

โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล ตำบลห้วยเม็ก อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สารสัมพันธ์โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

จดหมายเหตุ

การเผยแพร่งานวิจัย

การพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอภิชัย ศรีโท
ผอ.รร.ห้วยเม็กราษฎร์นุกูล

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการศึกษาขององค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

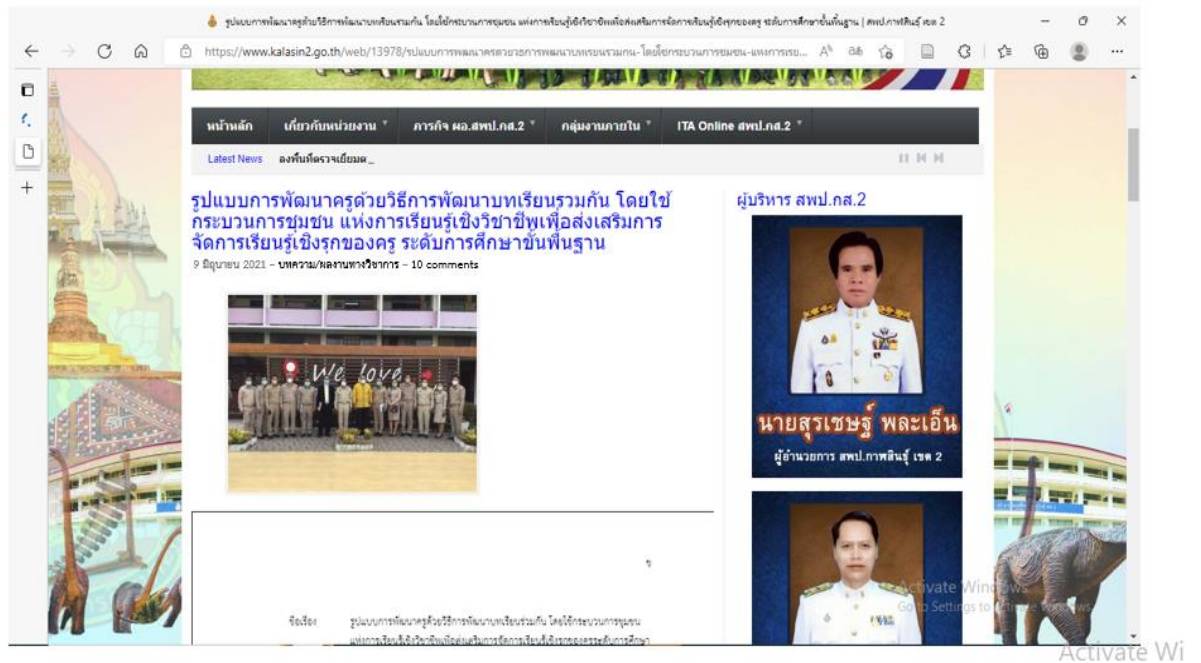
แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีดังนี้ 1) ครูต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงาน จากเดิมที่วางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนด้วยตนเองเพียงลำพัง เปลี่ยนมาเป็นการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้และทำการสอนร่วมกันกับเพื่อนครู 2) ครูยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ปรับทัศนคติ และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ จากความคิดเห็นที่หลากหลาย และ 3) ครูต้องเห็นคุณค่าของตนเอง คุณค่าของผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากยิ่งขึ้น

ฉบับที่ 3 ประจำเดือนเมษายน พ.ศ. 2564

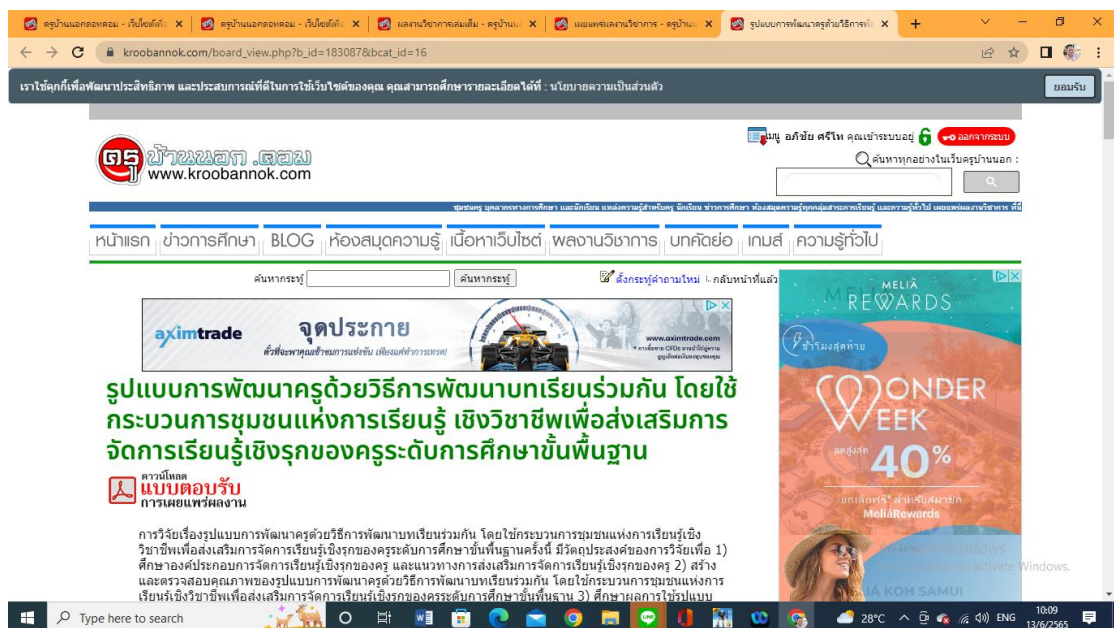
โรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล สพป. กาลสินธุ์ เขต 2

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางเว็บไซต์ (website)

1. เว็บไซต์ (website) ของ สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2 www.Kalasin2.go.th

2. เว็บไซต์ (website) ครูบ้านนอก.คอม www.Kroobannok.com

3. เว็บไซต์ (website) ครูวันดี www.KRUWANDEE.com

เว็บไซต์ครูวันดี

หน้าหลักครูวันดี / ห้องเผยแพร่ผลงานวิชาการ / รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ

รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิง

เปิดสอน-เรียนบรรจุล่าสุด

- สำนักงาน กศน. จังหวัดมหาสารคาม รับสมัครพนักงาน...
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ รับสมัครพนักงาน...
- โรงเรียนห้วยยางศึกษา รับสมัครครูอัตราจ้าง เงินเดือน...
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ยานนาวาเขต รับส...
- โรงเรียนแมริค "วัดพระธาตุหริภุญชัย" รับสมัครค...
- โรงเรียนบ้านม่วงกมลิน รับสมัครครูสอนพิเศษราย...
- ค.จ. สกลนคร เรียนบรรจุครูผู้ช่วย รอบที่ 3 จำนวน 3...
- โรงเรียนศรีบุญยานนท์ รับสมัครครูอัตราจ้าง เงินเดือน...
- โรงเรียนวัดลานนาบุญ (ปอ. ห้วยคต) รับสมัครครูผู้ช...
- โรงเรียนจางทองยิมโรงเรียนวิทยาคม รับสมัครครูผู้ช...

11 มี.ย. 2565 ((ศิดมาโพธิ์) สพฐ.เปิดรับสมัครพนักงานราชการ ตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 28 อัตรา เงินเดือน 18,000-บาท ค้นหา

https://www.kruwandee.com/news-id48985.html

ที่ อว ๗๙๑๓ (๓)/ ๐๙๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

๒๖ หมู่ ๗ ต.อ้อมใหญ่ อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๖๐
โทร. ๐-๒๔๒๙-๑๖๖๓
โทรสาร. ๐-๒๔๒๙-๑๖๔๒
www.src.mbu.ac.th

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แจ้งการตอบรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสิรินธรปริทรรศน์ (TCI กลุ่ม ๒)

เจริญพร อภิชัย ศรีโท

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้วยวิธีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Teacher Developing Model through Lesson Study Using Professional Learning Community for Enhancing Active Learning of Teachers in Basic Education) เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสิรินธรปริทรรศน์นั้น

บทความของท่านได้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจึงขอแจ้งการตอบรับบทความลงเพื่อตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการสิรินธรปริทรรศน์ ISSN 1513-6736 (Print), 2697-438X (Online) ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๗

จึงขอเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร.)
บรรณาธิการ

ศูนย์บริการวิชาการ
โทรศัพท์ ๐๒-๔๒๙-๑๖๖๓ ต่อ ๓๐

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายอภิชัย ศรีโท
วันเกิด	วันที่ 20 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2519
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 241 หมู่ 10 ต. หลุบคา อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 3 ต. พิมูล อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170
ประวัติการศึกษา	
พุทธศักราช 2531	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลุบคา อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ
พุทธศักราช 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก้งคร้อวิทยา อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ
พุทธศักราช 2541	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์
พุทธศักราช 2548	ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	
28 มิถุนายน 2542	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนพิมูลวิทยา อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ สปจ.กาฬสินธุ์
1 กุมภาพันธ์ 2549	รองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนดุนสาด อ.กระนวน จ.ขอนแก่น สพท.ขอนแก่น เขต 4
2 ตุลาคม 2551	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ สพท.กาฬสินธุ์ เขต 2
19 พฤศจิกายน 2552	ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินลาดวิทยา อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2